NÁMSGÖGN.IS · UNGLINGASTIG

Danska í samskiptum

8.–10. bekkur

Svona notarðu bókina

Bókin nær yfir 8.–10. bekk. Fyrst kemur Brú, fjórir kaflar sem leggja grunninn að samskiptum á dönsku. Síðan kemur einn hluti fyrir hvern bekk, átta kaflar í hverjum. Á eftir 9. bekk og aftur á eftir 10. bekk kemur saga á dönsku í átta þáttum. Aftast eru orð og setningar sem nýtast í hverjum hluta.

Hver hluti hefur sinn lit og hver kafli sinn flipa á jaðri síðunnar. Kaflarnir eru númeraðir frá 1 til 28.

BRÚ · 8. BEKKUR · 9. BEKKUR · ET STED TIL OS · 10. BEKKUR · EN STEMME TIL STEDET · ORÐ OG SETNINGAR

★ **Ég get sagt frá atburði í réttri röð.**

Markmið. Það sem þú getur gert í lok kaflans.

> I går tog Lea og hendes klasse bussen til en aktivitetshal. De skulle prøve et nyt spil.

Danskur texti. Lestu textann. Leiðbeiningar og spurningar eru á íslensku.

HLUSTUN B2-C01-A01 Hlustaðu fyrst án þess að skrifa.

Hlustun. Kennarinn spilar upptöku eða les handritið sem ber sama auðkenni.

LIV

Hej! Jeg hedder Liv. Hvad hedder du?

SAMI

Jeg hedder Sami.

Samtal. Lesið saman og skiptist á hlutverkum.

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

en seddel – miði	**stadig** – enn
opdagede – uppgötvaði	**en frivillig** – sjálfboðaliði

Orð til hjálpar. Dönsk orð og merking þeirra á íslensku.

Hej! Vi har fundet din taske i hallen. Du kan hente den før klokken 17.

Skilaboð. Skilaboð og tilkynningar á dönsku sem þú lest og svarar.

1. Hvad var der i tasken?
2. Hvor ventede Jonas?

Verkefni. Skrifaðu svörin í stílabók eða á blað.

STUÐNINGUR EF ÞÚ ÞARFT *Hej … / Jeg har glemt … / Tak for hjælpen.*

Stuðningur. Setningar sem þú mátt nota þegar þú talar eða skrifar.

Efnisyfirlit

BRÚ Kaflar 1–4

1 **Hej, jeg hedder ...** 5
Hæ, ég heiti ...

2 **Kan du hjælpe mig?** 9
Geturðu hjálpað mér?

3 **Hvornår mødes vi?** 13
Hvenær hittumst við?

4 **Klar til at tale** 16
Tilbúin að tala

8. BEKKUR Kaflar 5–12

5 **Vi mødes** 21
Við hittumst

6 **En dag i skolen** 27
Dagur í skólanum

7 **Efter skole** 33
Eftir skóla

8 **Mad og måltider** 38
Matur og máltíðir

9 **Hvor skal vi hen?** 43
Hvert förum við?

10 **Hjemme hos os** 49
Heima hjá okkur

11 **En god weekend** 55
Góð helgi

12 **Velkommen til Island** 60
Velkomin til Íslands

9. BEKKUR Kaflar 13–20

13 **Det skete i går** 67
Þetta gerðist í gær

14 **Venner og fællesskab** 73
Vinátta og samvera

15 **På skærmen** 78
Á skjánum

16 **På tur** 85
Á ferð

17 **En grønnere hverdag** 90
Umhverfisvænni hversdagur

18 **Fritid og muligheder** 96
Frítími og tækifæri

19 **Historier fra Norden** 101
Sögur frá Norðurlöndum

20 **Vores fælles projekt** 106
Sameiginlega verkefnið okkar

ET STED TIL OS Saga í átta þáttum

Et sted til os 112
Staður fyrir okkur

10. BEKKUR Kaflar 21–28

21 **Hvem er vi?** 129
Hver erum við?

22 **Kan vi stole på det?** 134
Getum við treyst þessu?

23 **Ung i Norden** 139
Ungt fólk á Norðurlöndum

24 **Når planen ændrer sig** 144
Þegar áætlanir breytast

25 **Uddannelse og fremtid** 149
Nám og framtíð

26 **Film, fortælling og mening** 154
Kvikmyndir, frásagnir og merking

27 **Et spørgsmål, flere synspunkter** 161
Ein spurning, fleiri sjónarmið

28 **Vi bygger bro** 166
Við byggjum brýr

EN STEMME TIL STEDET Saga í átta þáttum

En stemme til stedet 172
Rödd staðarins

ORÐ OG SETNINGAR Viðaukar A–D

A **Setningar sem nýtast** 189
Brú

B **Setningar og orð sem hjálpa** 191
8. bekkur

C **Orð og orðasambönd** 195
9. bekkur

D **Ord og udtryk** 199
10. bekkur

KAFLAR 1–4 Danska í samskiptum

Brú

1 **Hej, jeg hedder ...**
Hæ, ég heiti ... 5

2 **Kan du hjælpe mig?**
Geturðu hjálpað mér? 9

3 **Hvornår mødes vi?**
Hvenær hittumst við? 13

4 **Klar til at tale**
Tilbúin að tala 16

1. KAFLI Brú

Hej, jeg hedder ...

Hæ, ég heiti ...

1

Í ÞESSUM KAFLA

1 Hæ, hvað heitir þú? 5
2 Setningar sem þú getur notað 6
3 Hlustaðu og svaraðu 6
4 Lestu um þrjá þátttakendur 7
5 Komdu skilaboðunum áleiðis 8
6 Nú er komið að ykkur 8

1 Hæ, hvað heitir þú?

Í þessum kafla æfirðu að byrja stutt samtal á dönsku. Þú segir hvað þú heitir, spyrð félaga að nafni og segir frá einu áhugamáli. Þú mátt nota þitt eigið nafn eða búa til persónu.

★ **Ég get heilsað, kynnt mig, spurt á móti og beðið um endurtekningu.**

Nýr þátttakandi kemur í smiðjuna.

Þrír unglingar koma á listasmiðju. Einn þeirra er nýr í hópnum. Skoðaðu myndina. Hvað gætu þau sagt við hann? Prófaðu að heilsa áður en þú lest áfram.

Hej! merkir **hæ!** Það er nóg til að byrja. Þú þarft ekki að kunna allt samtalið fyrir fram.

Hlustaðu eftir því sem skiptir máli

Kennarinn les samtal (BR-C01-A01) eða spilar upptökuna. Í fyrri hlustun athugarðu aðeins hvort fólkið þekkist. Í síðari hlustun leitarðu að nafni og áhugamáli.

1. Hvað heitir sú sem er ný í hópnum?
2. Hefur hún áhuga á tónlist, teikningu eða íþróttum?
3. Hvaða spurning fær hana til að segja nafnið sitt?

Berðu svörin saman við svör félaga. Ef þið eruð ósammála skuluð þið hlusta aftur eftir því atriði.

1

2 Setningar sem þú getur notað

Danska	Íslenska
Hej!	Hæ!
Jeg hedder Alex.	Ég heiti Alex.
Hvad hedder du?	Hvað heitir þú?
Jeg kan godt lide musik.	Ég hef gaman af tónlist.
Jeg kan godt lide at tegne.	Mér finnst gaman að teikna.
Og du?	En þú?
Kan du sige det igen?	Geturðu sagt þetta aftur?

Jeg kan godt lide musik merkir *ég hef gaman af tónlist*. Á undan sögn kemur *at*: *Jeg kan godt lide at tegne — mér finnst gaman að teikna*.

Lestu samtalið með félaga. Skiptið síðan um hlutverk.

ALEX

Hej! Jeg hedder Alex. Hvad hedder du?

LIV

Jeg hedder Liv.

ALEX

Jeg kan godt lide musik. Og du?

LIV

Jeg kan godt lide at tegne.

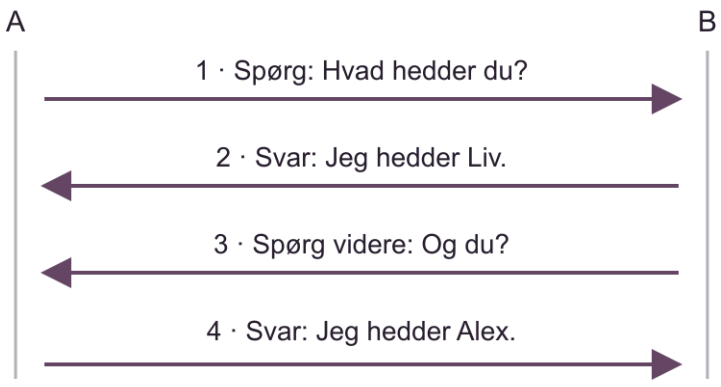
Prófið aftur með öðrum nöfnum. Nú má aðeins sá sem spyr horfa á bókina. Sá sem svarar velur áhugamál áður en bókinni er lokað.

Lítil orð halda samtalinu gangandi

Jeg merkir *ég*. *Du* merkir *þú*. Með *Og du?* beinirðu sömu spurningu að félaga þínum. Þá þarftu ekki að endurtaka alla spurninguna.

Æfðu: Félagi þinn segir: *Jeg kan godt lide musik. Og du?* Svaraðu með einu áhugamáli. Spurðu svo félagann að nafni.

3 Hlustaðu og svaraðu

Spurðu, hlustaðu og leyfðu samtalinu að halda áfram.

Samtal gengur í báðar áttir. Þú spyrð, hlustar á svarið og bregst við. Bíddu eftir svarinu áður en þú heldur áfram.

A spyr. B hlustar, svarar og spyr á móti. A svarar.

Ef þú heyrir ekki nafnið

LIV

Jeg hedder Liv.

ALEX

Kan du sige det igen?

LIV

Liv.

ALEX

Hej, Liv!

Hlustaðu nú á BR-C01-A02. Svaraðu þegar hlé kemur. Þú mátt nota nafn sem þú hefur búið til.

Það hjálpar báðum að biðja um endurtekningu. Sá sem hlustar þarf ekki að giska og sá sem talar veit hvað þarf að endurtaka.

Hlustaðu fyrst. Berðu svo hljóðið saman við orðin.

Hlustaðu á hvernig fólk segir nafnið sitt. Stafsetningin segir ekki alltaf hvernig nafn er borið fram.

Prófið tvær umferðir. Í fyrri umferð kynnir A sig og B biður um endurtekningu. Síðan kynnir B sig og A spyr um áhugamál. Í síðari umferð skiptið þið um hlutverk.

4 Lestu um þrjá þátttakendur

Alex

Hej! Jeg hedder Alex. Jeg kan godt lide musik. Jeg kan også godt lide at tegne. Hvad kan du godt lide?

Noor

Hej! Jeg hedder Noor. Jeg kan godt lide sport. Jeg kan også godt lide film. Jeg vil gerne møde nye venner.

Emil

Hej! Jeg hedder Emil. Jeg kan godt lide at tegne. Jeg kan også godt lide bøger. I dag vil jeg tegne et hus.

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

også – líka
bøger – bækur
et hus – hús
film – kvikmyndir
i dag – í dag

1

1. Hver nefnir bæði tónlist og teikningu?
2. Hver nefnir kvikmyndir?
3. Hvað ætlar Emil að teikna?
4. Veldu eina persónu og finndu setningu sem segir frá áhugamáli hennar. Lestu hana fyrir félaga.

Orð geta hjálpað hvert öðru

Berðu saman *hus* og *hús*. Stafsetningin er lík og merkingin sú sama. Berðu svo saman *musik* og *tónlist*. Þar er stafsetningin ólík þótt orðin merki það sama.

Lík stafsetning getur gefið vísbendingu en hún segir ekki að orðin séu borin eins fram. Hlustaðu á kennarann segja *et hus* og prófaðu svo.

Berðu saman: Nefndu eitt danskt orð sem líkist íslensku orði og eitt sem gerir það ekki. Segðu félaga þínum hvers vegna þú þarft samt að hlusta á framburðinn.

5 Komdu skilaboðunum áleiðis

Úr dönsku yfir á íslensku

Leiðbeinandi sem talar íslensku hefur fengið skilaboð frá nýjum þátttakanda og vill finna verkefni sem hentar. Þú færð þessi skilaboð:

> *Hej! Jeg hedder Noor. Jeg kan godt lide musik.*

Segðu leiðbeinandanum á íslensku hvað manneskjan heitir og hvað hún hefur áhuga á.

Úr íslensku yfir á dönsku

Þú leikur Mika. Þér finnst gaman að teikna. Kynntu þig fyrir nýjum dönskumælandi félaga með tveimur setningum. Spurðu síðan hvað félaginn heitir.

Þú mátt skoða orðatöfluna áður en þú byrjar. Hyldu hana svo og prófaðu. Ef orð vantar máttu biðja um hjálp.

6 Nú er komið að ykkur

Kennarinn lætur ykkur hafa hvort sitt spjald. Á því er nafn og áhugamál. Ekki sýna félaga þínum spjaldið.

1. Heilsið og kynnið ykkur.
2. Finnið út hvað félaginn heitir og hvað hann hefur áhuga á.
3. Biðjið um endurtekningu ef þarf.
4. Segið kennaranum á íslensku hvað persóna félagans heitir og hvað hún hefur áhuga á.

Kennarinn getur rétt öðru ykkar nýtt spjald í miðju samtali. Lestu það í hljóði og gerðu það sem stendur á því. Í næstu umferð fáið þið ný spjöld með öðrum nöfnum.

Sýndu hvað þú getur

Lokaðu bókinni og hlustaðu á nýju kynninguna BR-C01-A03. Segðu nafnið og áhugamálið sem þú heyrir. Kynntu þig síðan á dönsku og spurðu einnar spurningar. Skrifaðu að lokum tvær setningar sem þú gætir sent nýjum félaga.

Hugsaðu til baka: Hvað tókst án hjálpar? Hvað tókst eftir endurtekningu? Veldu eina setningu sem þú vilt muna næst. Prófaðu að segja hana án þess að lesa.

2. KAFLI Brú

Kan du hjælpe mig?

Geturðu hjálpað mér?

2

Í ÞESSUM KAFLA

1 Þegar þú þarft hjálp 9
2 Spurning sem hjálpar 9
3 Hlustaðu á svarið 10
4 Finndu það sem á að gera 11
5 Útskýrðu og spurðu 12
6 Finnið upplýsingarnar saman 12

1 Þegar þú þarft hjálp

Stundum heyrirðu ekki orð. Stundum heyrirðu það en skilur ekki merkinguna. Í þessum kafla æfirðu að biðja um þá hjálp sem þú þarft og nota svarið til að halda áfram.

★ **Ég get fundið hvað á að gera, spurt um það sem vantar og staðfest breytt fyrirmæli.**

Byrjaðu án bókarinnar. Heilsaðu félaga og spurðu hvað hann heitir. Manstu hvernig þú biður um endurtekningu?

Læs · Lyt · Skriv

Í þessari smiðju þurfa þátttakendur að lesa, hlusta og skrifa. Þessi þrjú orð koma oft fyrir í verkefnum:

Danska	Íslenska
Læs	Lestu
Lyt	Hlustaðu
Skriv	Skrifaðu

Kennarinn segir eitt orð. Bentu á myndina sem passar. Skiptið svo um hlutverk: segðu orð og láttu félaga benda. Breyttu röðinni í hvert sinn.

2 Spurning sem hjálpar

Danska	Íslenska
Kan du hjælpe mig?	Geturðu hjálpað mér?
Jeg forstår ikke.	Ég skil ekki.

Danska	Íslenska
Kan du sige det igen?	Geturðu sagt þetta aftur?
Kan du tale langsommere?	Geturðu talað hægar?
Hvad betyder det?	Hvað þýðir þetta?
Hvilken side?	Hvaða blaðsíða?
Hvad skal jeg skrive?	Hvað á ég að skrifa?
Tak for hjælpen.	Takk fyrir hjálpina.

Veldu hjálparsetningu sem passar við það sem þú þarft.

Veldu spurningu fyrir hverjar aðstæður. Fleiri en ein spurning getur passað. Segðu hvers vegna þú velur hana.

1. Þú heyrir ekki síðasta orðið.
2. Félagi þinn talar of hratt fyrir þig.
3. Þú sérð orðið *spørgsmål* en veist ekki hvað það merkir.
4. Þú veist að þú átt að lesa en finnur ekki rétta blaðsíðu.

Það hjálpar að sýna hvaða orð þú skilur ekki. Þú getur bent á orðið og sagt *Hvad betyder det?* Þú getur líka nefnt það: *Hvad betyder spørgsmål?*

Et spørgsmål er spurning. Þegar þú veist merkinguna geturðu notað svarið í verkefninu.

3 Hlustaðu á svarið

Talnaorð: *en, to, tre, fire, fem* — einn, tveir, þrír, fjórir, fimm. Í *side en* er verið að nefna blaðsíðunúmer.

Lestu spurningarnar og lokaðu síðan bókinni. Hlustaðu á BR-C02-A01 og svaraðu á íslensku: Hvað vantar nemandann að vita? Hvað á nemandinn að gera þegar samtalinu lýkur?

Lestu síðan þetta samtal með félaga:

IDA
Kan du hjælpe mig?

SAMI
Ja. Hvad er der?

IDA
Hvilken side?

SAMI
Side to.

IDA
Side to?

SAMI

Ja. Læs teksten.

IDA

Tak for hjælpen.

SAMI

Det var så lidt.

Ida endurtekur það sem skiptir máli. Þannig getur Sami staðfest að hún hafi heyrt rétt. *Det var så lidt* er algengt svar við þökkum, líkt og *ekkert að þakka*.

Prófið samtalið með blaðsíðu eitt, þrjú, fjögur eða fimm. Sá sem svarar velur blaðsíðuna. Sá sem spyr veit hana ekki fyrir fram.

Þú veist þetta: *Læs teksten på side en. Skriv dit navn. Navn* þýðir nafn. Hlustaðu á BR-C02-A02 og svaraðu svo að manneskjan geti haldið áfram. Svaraðu því sem spurt er um; það nægir ekki að endurtaka spurninguna.

4 Finndu það sem á að gera

Læs teksten	på side to
Hvað áttu að gera?	Hvar áttu að lesa?

Skiptu fyrirmælunum í tvo hluta.

Læs teksten på side to.

Hér segir *Læs teksten* hvað á að gera: lesa textann. *På side to* segir hvar textinn er: á blaðsíðu tvö.

Lestu fyrirmælin hér fyrir neðan. Dragðu hring um aðgerðina og strikaðu undir blaðsíðuna þegar hún er nefnd.

1. *Læs teksten på side tre.*
2. *Skriv dit navn.*
3. *Lyt til teksten på side fem.*
4. *Skriv et spørgsmål.*

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

teksten – textinn
på side – á blaðsíðu
dit navn – nafnið þitt
lyt til – hlustaðu á

Stutt skilaboð frá kennara

Læs teksten på side fire. Skriv dit navn og et spørgsmål. Spørg en ven, hvis du har brug for hjælp. Vi læser spørgsmålene sammen bagefter.

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

en ven – vinur
har brug for hjælp – þarft hjálp
bagefter – á eftir
hvis – ef
sammen – saman

Segðu á íslensku hvað á að lesa og hvaða tvö atriði á að skrifa. Hvaða setning segir hvernig þú getur fengið hjálp? Þú þarft ekki að þýða hvert orð til að geta unnið verkefnið.

Hvaða orð úr hjálparlistanum þurftirðu til að skilja skilaboðin? Segðu félaga frá einu.

Taktu eftir sögninni

Jeg forstår. — Ég skil.

Vi forstår. — Við skiljum.

Berðu saman sagnirnar. Hvað breytist í íslensku dæmunum þegar *ég* verður *við*? Breytist danska sögnin líka? Prófaðu nú *Jeg forstår ikke* og *Vi forstår ikke*. Hvað bætir *ikke* við merkinguna?

5 Útskýrðu og spurðu

Úr dönsku yfir á íslensku

Félagi þinn missti af þessum fyrirmælum:

> *Læs teksten på side tre. Skriv dit navn.*

Útskýrðu á íslensku hvað á að gera. Segðu fyrst hvað á að lesa og hvar. Segðu svo hvað á að skrifa. Félagi þinn bendir á rétta blaðsíðu og sýnir hvar hann myndi skrifa.

Úr íslensku yfir á dönsku

Þú veist ekki hvaða blaðsíðu á að lesa. Biddu dönskumælandi félaga um hjálp og spurðu um blaðsíðuna. Hlustaðu á svarið og staðfestu það.

Skrifaðu síðan stutta beiðni á dönsku fyrir manneskju sem skilur ekki orðið *navn*. Hún á að geta notað setninguna til að spyrja um merkinguna.

6 Finnið upplýsingarnar saman

Þið fáið hvort sitt spjald frá kennaranum. Á öðru stendur blaðsíðan en á hinu hvað á að skrifa. Hvorugt spjaldið hefur allar upplýsingarnar.

Spyrjið hvort annað á dönsku. Ekki sýna spjöldin. Þegar þið teljið ykkur vita fyrirmælin skuluð þið segja þau upphátt á dönsku og athuga hvort félaginn sé sammála.

Kennarinn gefur öðru ykkar breytingu. Sá sem fær hana segir frá. Hinn hlustar, spyr ef þarf og staðfestir nýju upplýsingarnar. Skiptið síðan um hlutverk.

Prófaðu án fyrirmyndar

Hlustaðu á ný fyrirmæli í BR-C02-A03. Hvaða blaðsíða gildir að lokum? Hvað á að gera?

Skrifaðu stuttan miða á dönsku til kennarans: Þú skilur ekki orðið *svaret* í fyrirmælunum og vilt vita hvað það þýðir. Segðu kennaranum síðan á dönsku hvað þú skilur ekki. Þú getur byrjað á *Jeg forstår ikke ….*

Spurðu kennarann að lokum um eitt atriði sem vantar í nýtt verkefni sem hann gefur þér.

Hugsaðu til baka: Baðstu um hjálp? Hlustaðirðu á svarið? Gastu haldið áfram? Veldu eina hjálparsetningu og notaðu hana í næsta kafla.

3. KAFLI Brú

Hvornår mødes vi?

Hvenær hittumst við?

3

Í ÞESSUM KAFLA

1 Hvenær og hvar 13
2 Tölur sem nýtast 13
3 Klukkan þrjú eða hálffjögur 14
4 Lesið nýjustu skilaboðin 15
5 Sendu skýr skilaboð 15
6 Finnið tíma og stofu 15

1 Hvenær og hvar

Þið ætlið að hittast í skólanum eftir hádegi. Þú þarft bæði tíma og stað til að finna hópinn. Í þessum kafla leitarðu að þessum upplýsingum í stuttum skilaboðum og æfir þig í að staðfesta breytingu.

★ **Ég get spurt hvenær og hvar við hittumst, fundið réttan tíma og stofu, útskýrt ný skilaboð og skrifað stutt skilaboð um fund.**

Prófaðu fyrst: Hvað gætirðu sagt á dönsku ef þú heyrðir ekki stofunúmerið? Veldu hjálparsetningu úr 2. kafla og segðu hana án þess að lesa.

Hlustaðu á BR-C03-A01. Í fyrri hlustun athugarðu hvort verið sé að kynna manneskju eða skipuleggja fund. Í síðari hlustun skráirðu tíma, stofu og það sem á að taka með.

Það sem þú þarft að finna	Svarið þitt
Hvenær hittist hópurinn?	
Í hvaða stofu?	
Hvað á að taka með?	

Segðu félaga hvaða orð hjálpuðu þér. Oft er nóg að þekkja *klokken* eða *lokale* til að vita hvaða upplýsingar koma næst.

2 Tölur sem nýtast

Tala	Danska	Tala	Danska
1	en	11	elleve
2	to	12	tolv
3	tre	13	tretten
4	fire	14	fjorten
5	fem	15	femten
6	seks	16	seksten
7	syv	17	sytten
8	otte	18	atten
9	ni	19	nitten
10	ti	20	tyve

Hlustaðu á kennarann segja tölurnar. Veldu síðan fjórar tölur og lestu fyrir félaga. Hann skrifar tölustafina. Berið saman og skiptið um hlutverk.

Et lokale er rými eða stofa. Í skóla merkir *i lokale tolv* því *í stofu tólf*. Fleiri en eitt rými kallast *lokaler*. *Lokalet* merkir *stofan*.

SPYRÐU

Hvor mødes vi?

3

SVARAÐU

I lokale tolv.

Veldu stofunúmer á milli eins og tuttugu án þess að segja félaga þínum það. Láttu hann spyrja. Staðfestið númerið áður en þið skiptið um hlutverk.

3 Klukkan þrjú eða hálffjögur

Om eftermiddagen · Eftir hádegi

15.00 · klokken tre

15.30 · klokken halv fire

Hálffjögur er hálftíminn áður en klukkan verður fjögur.

Danska	Íslenska	Eftir hádegi
klokken to	klukkan tvö	14.00
klokken tre	klukkan þrjú	15.00
klokken halv fire	klukkan hálffjögur	15.30
klokken fire	klukkan fjögur	16.00

Hvað eiga *halv fire* og *hálffjögur* sameiginlegt? Sýndu félaga á klukkunni og útskýrðu á íslensku. Stutti vísirinn er á milli þriggja og fjögurra; langi vísirinn bendir á sex.

Hlustaðu á BR-C03-A02. Bentu á tímann sem þú heyrir. Þegar þú heyrir leiðréttingu skaltu velja það sem sagt er síðast.

Lesið samtalið saman:

ASTA

Hvornår mødes vi?

ROBIN

Klokken halv fire.

ASTA

Halv fire?

ROBIN

Ja, om eftermiddagen.

Om eftermiddagen merkir *eftir hádegi*. *I eftermiddag* merkir *í dag eftir hádegi*. Í þessum kafla hittast hóparnir alltaf eftir hádegi.

Prófið samtalið með 14.00, 15.00 og 16.00. Veljið tímann sjálf í síðustu umferðinni.

4 Lesið nýjustu skilaboðin

Hér er dagskrá fyrir smiðjur í skólanum eftir hádegi.

Aktivitet	Tid	Sted
Tegning	14.00	lokale 6
Musik	15.00	lokale 8
Film	16.00	lokale 10

1. Hvenær byrjar teikningin?
2. Í hvaða stofu er tónlistarhópurinn?
3. Hvað byrjar klukkan fjögur eftir hádegi?
4. Spurðu félaga á dönsku um einn viðburð. Hann notar töfluna til að svara.

Fyrri skilaboð: *Vi mødes klokken to i lokale seks.*

> **Ný skilaboð:** *Vi mødes klokken tre, ikke to. Lokalet er det samme.*

Ikke to merkir *ekki tvö*. *Det samme* merkir *það sama*. Hvað hefur breyst? Hvað helst óbreytt?

Skrifaðu eina setningu á dönsku með bæði réttum tíma og réttri stofu. Félagi þinn les hana og segir á íslensku hvert hann myndi fara og hvenær.

5 Sendu skýr skilaboð

Úr dönsku yfir á íslensku

Þú og félagi þinn eruð að fara í verkefni eftir hádegi. Hann þarf að fá þessar upplýsingar á íslensku:

> *Vi mødes klokken tre i lokale ti. Tag papir med.*

Segðu hvenær og hvar þið hittist og hvað þið þurfið að taka með. *Tag papir med* merkir að taka pappír með sér.

Úr íslensku yfir á dönsku

Þið hittist í stofu sautján klukkan fjögur eftir hádegi. Sendu dönskumælandi félaga stutt skilaboð með báðum atriðunum. Tölustafir eru í lagi í skilaboðum. Lestu þau svo upphátt með dönskum talnaorðum.

Athugið saman: Er tíminn skýr? Er stofan nefnd? Ef annað vantar skaltu spyrja *Hvornår?* eða *Hvor?* í stað þess að giska.

6 Finnið tíma og stofu

Nú er ný dagskrá á öðrum degi. Þið fáið hvort sitt spjald. Á öðru stendur tíminn en á hinu stofan. Ekki sýna hvort öðru spjöldin.

Spyrjið á dönsku þar til bæði vita hvenær og hvar hópurinn hittist. Endurtakið alla áætlunina. Þið getið spurt *Er det rigtigt? — Er það rétt?*

Annað ykkar fær ný skilaboð frá kennaranum. Segið frá breytingunni. Sá sem hlustar athugar hvort tíminn, stofan eða hvort tveggja hafi breyst. Skiptið um hlutverk í annarri umferð.

Ný skilaboð án hjálpartöflu

Lokaðu bókinni á meðan þú hlustar á nýja dagskrá í BR-C03-A03. Skráðu í stílabók tímann og stofuna sem gilda að lokum. Segðu upplýsingarnar á dönsku og skrifaðu skilaboð sem annar þátttakandi gæti farið eftir.

Hugsaðu til baka: Var auðveldara að heyra töluna eða segja hana? Hvaða setning hjálpaði þér að athuga svarið? Prófaðu aftur með einu nýju stofunúmeri áður en þú lýkur kaflanum.

4. KAFLI Brú

Klar til at tale

Tilbúin að tala

4

Í ÞESSUM KAFLA

1 Tökum á móti gesti 16
2 Boð og svör 16
3 En plads ved bordet 17
4 Hlustaðu áður en þú ákveður svarið 18
5 Búðu til skilaboð fyrir gest 18
6 Samtal með nýjum upplýsingum 19

1 Tökum á móti gesti

Nú notarðu saman það sem þú hefur æft: að kynna þig, spyrja, hlusta, bjóða félaga að vera með og staðfesta tíma og stað. Þú þarft ekki að muna allar setningarnar strax. Notaðu hjálp eftir þörfum.

★ **Ég get tekið þátt í stuttu samtali og breytt svarinu þegar nýjar upplýsingar koma fram.**

Áður en þú opnar orðatöflurnar skaltu prófa þrjú atriði með félaga: heilsa, biðja um endurtekningu og spyrja um stofu. Hvað manstu? Hvað viltu rifja upp?

Lokaðu bókinni og hlustaðu á BR-C04-A01. Kennarinn les spurningarnar: Hvaða verkefni er boðið fyrst? Hvaða verkefni velur Kim?

Það er í lagi að velja eitthvað annað.

Skoðaðu nú myndaröðina. Passar hún við það sem þú heyrðir? Segðu á dönsku hvað Kim vill gera.

2 Boð og svör

Danska	Íslenska
Hvad kan du godt lide?	Hvað finnst þér skemmtilegt?
Vil du være med?	Viltu vera með?
Ja tak.	Já takk.
Nej tak.	Nei takk.
Først tegner vi.	Fyrst teiknum við.
Og så lytter vi til musik.	Og svo hlustum við á tónlist.

Danska	Íslenska
Jeg ved det ikke.	Ég veit það ekki.

Lestu samtalið með félaga.

ROBIN
Hej! Jeg hedder Robin. Hvad hedder du?

ASTA
Jeg hedder Asta.

ROBIN
Vi tegner. Vil du være med?

ASTA
Ja tak. Hvor mødes vi?

ROBIN
I lokale fire.

ASTA
Hvornår?

ROBIN
Klokken to om eftermiddagen.

Skiptið um hlutverk. Sá sem svarar velur nú aðra stofu og annan tíma án þess að segja frá. Sá sem spyr þarf að hlusta á nýja svarið.

Þú mátt svara *Nej tak*. Þá þarf félaginn að bregðast við því og ekki halda áfram eins og þú hafir sagt já. Hann getur boðið annað verkefni eða lokið samtalinu kurteislega.

3 En plads ved bordet

Kim kommer ind i lokalet. Der er musik ved det ene bord. Alex spørger: "Vil du være med?" Kim siger: "Nej tak." Ved vinduet tegner Liv. Kim smiler. "Må jeg tegne med?" Liv flytter en stol. "Ja! Her er plads."

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

kommer ind – kemur inn
Må jeg ...? – Má ég ...?
Her er plads – Hér er pláss
ved vinduet – við gluggann
flytter en stol – færir stól

1. Hver býður Kim fyrst að vera með?
2. Hvernig svarar Kim?
3. Hvað vill Kim gera við gluggann?
4. Hvað gerir Liv til að bjóða Kim inn í hópinn?

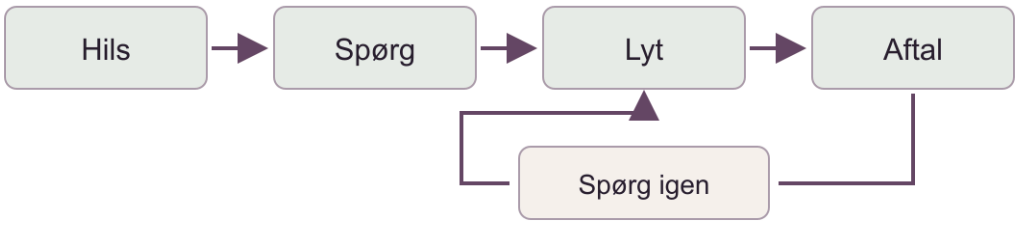
Veldu eitt augnablik úr sögunni. Lestu setninguna og segðu hvað þér fannst um það.

Hlustaðu svo á söguna í BR-C04-A02. Fylgstu fyrst með í textanum. Hlustaðu svo aftur án þess að horfa á textann.

Spurðu Kim

Hvað viltu vita meira um Kim? Skrifaðu tvær spurningar á dönsku sem þú gætir spurt Kim. Notaðu orð sem þú kannt, til dæmis *Hvad ...?*, *Hvornår ...?* eða *Og du?*

4 Hlustaðu áður en þú ákveður svarið

Heilsaðu, spurðu, hlustaðu og komist að samkomulagi. Spurðu aftur ef eitthvað er óljóst.

Hils → Spørg → Lyt → Aftal

Heilsaðu, spurðu, hlustaðu og gerðu samkomulag. Ef þú skilur ekki svarið þarftu stundum að fara aftur og spyrja. Röðin er ekki alltaf sú sama.

Hvernig bregstu við?

1. Félagi segir *Nej tak* við boði þínu. Hvað geturðu sagt næst?
2. Félagi spyr í hvaða stofu þið hittist, en þú veist það ekki. Hvort passar betur: *Jeg ved det ikke* eða að nefna eitthvert númer?
3. Félagi segir nýjan tíma en þú heyrir hann ekki. Hvaða setningu úr 1. kafla geturðu notað?

Mika: Jeg kan godt lide musik.
Sami: Jeg kan godt lide at tegne.

Þetta vitum við	Þetta vitum við ekki
Finndu tvær upplýsingar.	Búðu til eina spurningu.

Tvær persónur segja frá sér. Þær tala ekki fyrir alla.

MIKA

Jeg kan godt lide musik.

SAMI

Jeg kan godt lide at tegne.

Segðu á íslensku hvað Mika og Sami hafa gaman af. Veldu svo annað þeirra og skrifaðu stutt boð á dönsku sem passar við áhugamálið, til dæmis *Vi tegner. Vil du være med?*

5 Búðu til skilaboð fyrir gest

Úr dönsku yfir á íslensku

Eli sendir þér skilaboð um smiðju sem verður í skólanum eftir hádegi. Félagi þinn kemur líka en les ekki dönsku. Hann þarf upplýsingar úr þessum skilaboðum:

Hej! Jeg hedder Eli. Jeg kan godt lide film. Vi mødes klokken tre i lokale syv.

Segðu á íslensku hvað Eli hefur áhuga á og hvenær og hvar þið hittist.

Úr íslensku yfir á dönsku

Þú tekur á móti nýjum félaga. Þið hlustið fyrst á tónlist og teiknið svo. Bjóddu félaganum að vera með og segðu frá verkefnunum í réttri röð.

Notaðu *først* og *og så*. Æfðu þig einu sinni með töflunni. Leggðu hana svo til hliðar og láttu félaga svara já eða nei. Svarið ræður því hvað þú segir næst.

Skrifaðu stutta útgáfu af boðinu. Láttu annan félaga lesa og segja hvað gerist fyrst. Ef það er óljóst skaltu laga skilaboðin.

6 Samtal með nýjum upplýsingum

Kennarinn gefur ykkur hvoru sitt spjald um þátttakanda í smiðju. Ekki sýna spjöldin. Kynnið ykkur, spyrjið um áhugamál og finnið tíma og stofu. Annað ykkar fær ný skilaboð á meðan. Þið þurfið að komast að því hvað breytist.

Þegar samtalinu lýkur segir hvort ykkar á dönsku hvað þið gerið fyrst og svo, og hvenær og hvar hópurinn hittist. Skrifið síðan hvort sína stuttu áætlun í þremur setningum. Berið þær saman: eru upplýsingarnar þær sömu? Orðalagið þarf ekki að vera eins. Í næstu umferð skiptið þið um hlutverk.

Prófaðu í nýjum aðstæðum

Hlustaðu á BR-C04-A03. Segðu hvaða verkefni er boðið, hvenær það hefst og hvar. Svaraðu nýrri spurningu frá kennaranum. Þú mátt biðja um endurtekningu.

Næsta skref: Veldu eitt sem þú getur gert án fyrirmyndar. Veldu annað sem þú vilt æfa. Segðu kennaranum hvaða hjálp nýtist þér. Í köflum 5–12 notarðu þessar setningar aftur með nýju fólki og í nýjum aðstæðum.

KAFLAR 5–12 Danska í samskiptum

8. bekkur

5 **Vi mødes**
Við hittumst 21

6 **En dag i skolen**
Dagur í skólanum 27

7 **Efter skole**
Eftir skóla 33

8 **Mad og måltider**
Matur og máltíðir 38

9 **Hvor skal vi hen?**
Hvert förum við? 43

10 **Hjemme hos os**
Heima hjá okkur 49

11 **En god weekend**
Góð helgi 55

12 **Velkommen til Island**
Velkomin til Íslands 60

5. KAFLI 8. bekkur

Vi mødes

Við hittumst

5

Hvernig kynnist ég einhverjum og held samtalinu áfram?

Í þessum kafla kynnistu Noor, Emil og Söru. Þú mátt líka búa til persónu þegar þú talar og skrifar.

Ég get ...

- fundið nafn, stað og áhugamál í stuttri kynningu;
- kynnt mig og spurt um áhugamál;
- beðið um endurtekningu og spurt út frá svari;
- skrifað stutt skilaboð til nýs félaga;
- sýnt dæmi um lík orð í dönsku og íslensku og sagt hvers vegna ég hlusta líka.

Í ÞESSUM KAFLA

1 Hej! Hvad hedder du? 21
2 Lyt efter det vigtigste 22
3 Tre nye bekendte 22
4 Ord, du kan bruge 22
5 Spørg, lyt, spørg videre 23
6 Jeg spiller – vi spiller 24
7 Den tomme stol 24
8 Hjælp en ven 25
9 Ord, der ligner hinanden 26
10 Et rigtigt møde 26
11 Nu er det din tur 26
12 Hvad kan jeg nu? 26

1 Hej! Hvad hedder du?

Á myndinni sitja fjórir unglingar við borð á bókasafni. Einn stóll er laus. Nýr gestur kemur að borðinu.

Nýr gestur kemur að borðinu. Hvernig hefst samtalið?

1. Hvað gæti gesturinn sagt? Prófaðu eina danska setningu.
2. Hvað gæti einhver við borðið svarað?
3. Berið svörin saman. Prófið stutt samtal án þess að skrifa það fyrst.

Þú þarft ekki að skilja hvert orð til að halda samtali áfram. Byrjaðu á einu atriði sem þú skilur. Ef þú heyrir áhugamál geturðu spurt meira um það.

2 Lyt efter det vigtigste

HLUSTUN B1-C01-A01 Tvö ungmenni tala saman. Lestu spurningarnar áður en þú hlustar.

5

1. Eru þau að kynnast eða skipuleggja ferð?
2. Hvað heita þau?
3. Hvaða áhugamál heyrirðu?
4. Hvaða spurningu endurtekur annar viðmælandinn?

Gerðu þrjá dálka í stílabók: *Navn – Interesse – Mit spørgsmål*. Skráðu aðeins það sem þú heyrir í fyrstu tvo dálkana og settu spurningarmerki þar sem eitthvað er óljóst. Eftir hlustun skrifarðu í þriðja dálkinn spurningu sem þú vilt spyrja.

HLUSTUN B1-C01-A02 Hlustaðu á sama samtal á eðlilegum talhraða. Bættu einu atriði við glósurnar. Segðu félaga þínum hvaða orð hjálpaði þér að finna það.

3 Tre nye bekendte

Lestu kynningarnar. Hver gæti haft áhuga á sameiginlegu verkefni með þér?

Noor

Hej! Jeg hedder Noor, og jeg er tretten år. Jeg bor i Aarhus. Jeg kan godt lide at tegne, især dyr og sjove mennesker. Jeg tegner ikke hver dag. Nogle gange læser jeg en bog. Jeg vil gerne lave en tegneserie sammen med en anden. Hvad kan du lide at lave?

Emil

Jeg hedder Emil. Jeg er fjorten år og bor i Aarhus. Jeg kan godt lide musik, men jeg spiller ikke guitar. Jeg lytter til musik, når jeg tegner. Jeg tegner også små kort til mine venner. Jeg vil gerne høre om din yndlingsmusik. Vil du også tegne?

Sara

Hej, jeg hedder Sara. Jeg er tretten år. Jeg bor i Aarhus, og jeg kan godt lide basketball. Jeg spiller med mine venner, men ikke hver dag. Jeg kan også godt lide brætspil. Jeg vil gerne lære et nyt spil. Jeg kender ikke alle reglerne, så jeg spørger tit.

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

tit – oft
brætspil – borðspil
nogle gange – stundum
yndlings- – uppáhalds-

Find personen

Skrifaðu nafn og orð úr textanum sem styðja svarið.

1. Hver vill búa til myndasögu með öðrum?
2. Hver hefur áhuga á tónlist en spilar ekki á gítar?
3. Hver spyr oft um leikreglur?
4. Hvaða tvær persónur nefna teikningu?
5. Hvað vill Sara læra?
6. Veldu einn einstakling. Skrifaðu á dönsku spurningu sem textinn svarar ekki.

4 Ord, du kan bruge

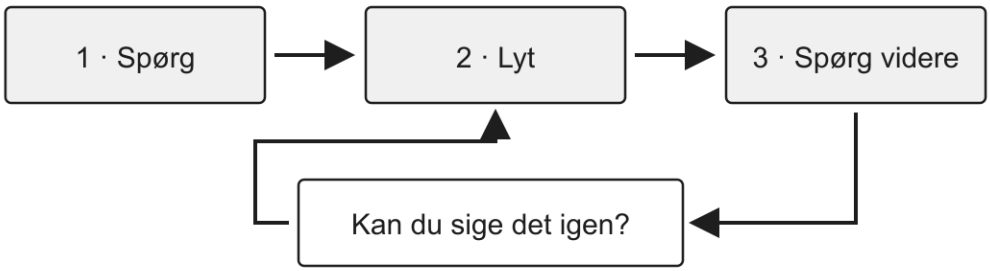
Merking orðs fer eftir samhengi. *Spille* getur meðal annars merkt að spila leik eða spila á hljóðfæri. Taktu eftir

orðunum sem koma á eftir.

Danska	Merking hér	Dæmi
at hedde – hedder	að heita	Jeg hedder Noor.
at bo – bor	að búa	Jeg bor i Akureyri.
at tegne – tegner	að teikna	Jeg tegner dyr.
at tage – tager billeder	að taka myndir	Jeg tager billeder af dyr.
at vise – viser	að sýna	Vil du vise mig en tegning?
at lytte – lytter	að hlusta	Jeg lytter til musik.
en bog – bøger	bók – bækur	Jeg læser en bog.
en ven – venner	vinur – vinir	Jeg spiller med en ven.
et spil – spil	leikur eða spil	Vi lærer et nyt spil.
en tegneserie – tegneserier	myndasaga – myndasögur	Vi laver en tegneserie.
også	líka	Jeg tegner også.
men	en	Jeg lytter, men jeg spiller ikke.
ikke	ekki	Jeg spiller ikke guitar.
især	sérstaklega	Jeg tegner især dyr.

Veldu fjögur orð og skrifaðu setningu með hverju. Tvær setningar mega vera um þig og tvær um persónu sem þú býrð til. Félagi þinn les setningarnar og spyr um eitt atriði.

5 Spørg, lyt, spørg videre

Samtalið heldur áfram.

Samtal getur farið svona: **Spørg → Lyt → Spørg videre.** Ef svarið er óljóst: **Kan du sige det igen? → Lyt.**

Liv: Hej! Jeg hedder Liv. Hvad hedder du? **Sami:** Jeg hedder Sami. **Liv:** Hvad kan du lide at lave? **Sami:** Jeg kan godt lide at tegne. **Liv:** Hvad tegner du? **Sami:** Jeg tegner dyr. Og du? **Liv:** Jeg tegner huse. Vil du se en tegning?

Liv spyr fyrst almennrar spurningar. Hún heyrir *tegne* og spyr því *Hvad tegner du?* Spurningin tengist svarinu. Sami segir *Og du?* til að gefa Liv orðið.

Prófið saman. Lesið samtalið einu sinni. Lokið síðan bókinni og breytið áhugamálinu í tónlist eða spil. Reynið ekki að muna hvert orð heldur að fá eina nýja upplýsingu um persónuna.

Þú vilt …	Þú getur sagt …	Hugsanlegt svar
spyrja að nafni	Hvad hedder du?	Jeg hedder Alex.
spyrja um búsetu	Hvor bor du?	Jeg bor i Aarhus.
spyrja um áhugamál	Hvad kan du lide at lave?	Jeg kan godt lide at tegne.
biðja um endurtekningu	Kan du sige det igen?	Ja. Jeg tegner dyr.
láta félagann svara sömu spurningu	Og du?	Jeg spiller basketball.
spyrja nánar um tónlist	Hvad lytter du til?	Jeg lytter til popmusik.

HLUSTUN B1-C01-A03 Hlustaðu á spurninguna og svaraðu í hléinu. Hlustaðu svo á dæmið. Þitt svar þarf ekki að vera eins og dæmið.

6 Jeg spiller – vi spiller

Berðu saman:

Danska	Íslenska
Jeg spiller.	Ég spila.
Du spiller.	Þú spilar.
Vi spiller.	Við spilum.
De spiller.	Þau spila.

Danska sögnin *spiller* er eins í öllum þessum setningum þótt skipt sé um þann sem spilar. Lærðu gagnleg orðasambönd í heilu lagi: **Jeg kan godt lide at tegne** og **Jeg kan godt lide musik**. Á eftir *at* kemur sögnin *tegne*. Á undan nafnorðinu *musik* er ekkert *at*.

Prøv selv

1. Breyttu *Jeg tegner dyr* í setningu um *vi*.
2. Breyttu *Vi bor i Aarhus* í setningu um *jeg*.
3. Veldu það sem passar: *Jeg kan godt lide (musik / at musik).*
4. Veldu það sem passar: *Jeg kan godt lide (at tegne / tegner).*
5. Skrifaðu tvær setningar um þig eða persónu sem þú býrð til: eina með *og* og eina með *men*.
6. Lestu setningarnar. Er ljóst hver gerir hvað?

7 Den tomme stol

Læs historien. Hver lille replik ændrer noget.

Noor står ved døren med en bog. Tre elever sidder ved et bord. Der er en tom stol, men en stor taske står foran den.

»Hej,« siger Noor stille.

Emil ser op. »Hej! Vil du sidde her?«

»Er stolen ledig?« spørger Noor.

»Ja,« siger Emil og flytter tasken.

Noor sætter sig. Sara peger på bogen. »Hvad læser du?«

»En tegneserie. Jeg tegner også selv.«

»Hvad tegner du?« spørger Sara.

»Dyr. Men mine hunde ligner kartofler.«

Alle griner. Noor finder sin egen tegning i bogen: en hund med meget korte ben.

»En glad kartoffel,« siger Emil.

»Ja,« siger Noor. »Vil du tegne en ven til den?«

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

ledig – laus
sætter sig – sest
ligner – líkjast
alle griner – allir hlæja
flytter – færir
peger på – bendir á
kartofler – kartöflur

Tænk over historien

1. Hvað hindrar Noor í að komast að stólnum?
2. Hvaða setning sýnir að Noor er boðið að setjast?
3. Hvað gerir Emil auk þess að tala?
4. Hvaða spurning leiðir í ljós áhugamál Noor?
5. Finndu tvö atriði sem breytast frá byrjun til loka sögunnar.
6. Veldu augnablik sem þér finnst fyndið, hlýlegt eða óvænt. Vitnaðu í nokkur dönsk orð og útskýrðu valið á íslensku.
7. Skrifaðu tvær nýjar setningar sem persónurnar gætu sagt næst. Hver segir hvað?

HLUSTUN B1-C01-A06 Hlustaðu á söguna eftir lesturinn. Veldu setningu með boði, til dæmis *Vil du sidde her?*, og prófaðu tvenns konar tónfall. Hvernig breytir tónfallið boðinu?

8 Hjælp en ven

Bekkjarsystir þín leitar að einhverjum til að búa til plakat með. Hún skilur ekki þessi dönsku skilaboð:

> Jeg hedder Ida. Jeg bor i Aalborg. Jeg kan godt lide musik, men jeg spiller ikke guitar. Jeg tegner også.

Útskýrðu á íslensku hvað Ida hefur áhuga á. Veldu upplýsingarnar sem hjálpa bekkjarsystur þinni. Gæti Ida hentað í plakatverkefnið? Hvers vegna?

Nú skrifar þú til dansks nemanda. Notaðu þessar upplýsingar:

> Þú heitir Alex, býrð á Akureyri og hefur gaman af körfubolta. Þig langar að vita hvað nýjum félaga finnst gaman að gera.

Skrifaðu þrjár eða fjórar setningar á dönsku. Hafðu með spurningu sem viðtakandinn getur svarað. Lestu yfir: eru nafn, staður, áhugamál og spurning skýr? Lagaðu síðan eitt atriði sem gerir skilaboðin skýrari.

9 Ord, der ligner hinanden

Danska	Íslenska
et hus	hús
en bog	bók
sommer	sumar
Annað dæmi: _____	_____

Orðin eru skyld. Það getur hjálpað við lestur, en líkt útlit segir ekki að framburðurinn sé eins. Hlustaðu á setningarnar í lok B1-C01-A03 áður en þú prófar þær.

1. Finndu staf eða stafahóp sem er eins eða líkur í hverju pari.
2. Teiknaðu lítið hús og bók. Notaðu *Her er et hus* og *Her er en bog* til að benda á teikningarnar þínar.
3. Útskýrðu fyrir félaga þínum hvernig skyld orð geta hjálpað.
4. Hvers vegna er samt gagnlegt að hlusta? Nefndu eitt dæmi úr kaflanum.

10 Et rigtigt møde

Þið fáið hvort sitt persónuspjald. Ekki sýna félaga þínum spjaldið. Þið vitið ekki sömu hlutina.

- Kynntu persónuna þína.
- Spurðu um áhugamál og hlustaðu á svarið.
- Spurðu einnar spurningar sem tengist svarinu.
- Biddu um endurtekningu ef þú þarft.
- Segðu að lokum eitt sem þú lærðir um félagann.

Í fyrri umferð máttu styðjast við: *Jeg hedder … / Jeg kan … / Hvad …? / Hvor …? / Og du? / Kan du …?* Í seinni umferð færðu nýtt spjald og hylur orðabankann.

11 Nu er det din tur

HLUSTUN B1-C01-A04 Ein manneskja leiðréttir misskilning um áhugamál. Skráðu hvað er rangt og hvað er rétt. Hvaða litla orð breytir merkingunni?

HLUSTUN B1-C01-A05 Nýr gestur kemur í náttúruklúbb. Í lokin spyr gesturinn *Hvad kan I vise mig her?* Orðið *I* merkir hér „þið“. Skráðu nafn, búsetu og áhugamál. Útskýrðu á íslensku eitt sem gæti hjálpað ykkur að velja sameiginlegt verkefni. Skrifaðu síðan þriggja setninga svar á dönsku og eina spurningu. Kennarinn svarar sem gesturinn; hlustaðu og bregstu við svarinu.

Kynntu loks þig eða persónuna þína í 20–30 sekúndur. Þú mátt undirbúa fjögur stikkorð. Félagi þinn spyr einnar spurningar. Svaraðu henni, jafnvel þótt þú þurfir fyrst að biðja um endurtekningu.

12 Hvad kan jeg nu?

Lokaðu bókinni. Skrifaðu eða segðu:

1. spurningu um áhugamál;
2. beiðni um endurtekningu;
3. tvær setningar um sömu athöfn, eina um *jeg* og aðra um *vi*;
4. framhaldsspurningu við *Jeg kan godt lide at tegne*.

Veldu eitt svar sem þú vilt bæta. Biddu félaga þinn að segja fyrst hvað var skýrt og síðan hvað vantaði. Prófaðu aftur með nýju áhugamáli.

Hugleiddu: Hlustaði ég á svarið eða beið ég bara eftir að tala? Hvaða spurningu gat ég notað án hjálpar? Í 6. kafla notarðu aftur beiðni um endurtekningu. Í 7. kafla notarðu áhugamálin til að skipuleggja eitthvað með öðrum.

6. KAFLI 8. bekkur

En dag i skolen

Dagur í skólanum

6

Hvernig hjálpa ég gesti að mæta á réttan stað og undirbúa skóladaginn?

Ég get ...

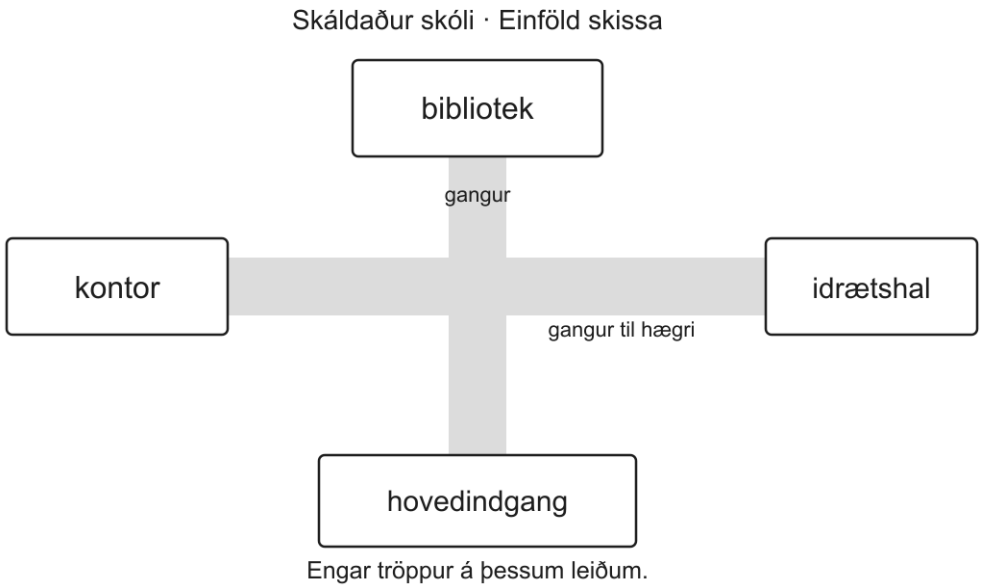
- fundið tíma, stað og nauðsynlegan búnað;
- greint hvaða upplýsingar hafa breyst;
- útskýrt áætlun á íslensku og skrifað gesti á dönsku;
- staðfest tíma og samið um nýjan fundarstað;
- borið saman tvo skóladaga.

Í ÞESSUM KAFLA

1 En gæst ved døren 27
2 Før skoledagen 28
3 Hvad er klokken? 28
4 En ny besked 29
5 Ord til skoledagen 29
6 Spørg og bekræft 30
7 Hjælp den, der ikke fik den nye besked 30
8 To skoledage 31
9 Et møde, der passer 31
10 En besked ændrer noget 31
11 På et museum 32
12 Tjek og prøv igen 32

1 En gæst ved døren

Maja er við aðalinnganginn. Hún sér bókasafn en veit ekki hvert hún á að fara. Hún er með tösku og jakka. Síminn hennar sýnir tvö skilaboð frá Emil. Hún er ekki viss um hvor skilaboðin gilda.

1. Hvaða upplýsingar þarf Maja núna?
2. Prófaðu að spyrja um tíma og stað á dönsku.
3. Rifjaðu upp setninguna úr 5. kafla sem þú getur notað þegar þú heyrir ekki svarið.

Skólinn í orðum: Frá aðalinnganginum liggur gangur beint að bókasafninu. Skrifstofan er vinstra megin á ganginum. Af þessum gangi liggur annar gangur til hægri að íþróttasalnum.

Finndu orðin *hovedindgang, bibliotek, kontor* og *idrætshal*. Notaðu skissuna eða teiknaðu einfalda mynd eftir lýsingunni. Teikningin á að sýna hvernig staðirnir tengjast.

2 Før skoledagen

HLUSTUN B1-C02-A01 Hlustaðu eftir þrennu: hvenær, hvar og hvað þarf að taka með. Skráðu í töflu með dálkunum *Tid – Sted – Ting*.

1. Hvenær hittast þau?
2. Hvar hittast þau?
3. Hvaða tvo hluti á gesturinn að taka með?
4. Hvaða atriði staðfestir gesturinn með spurningu?

HLUSTUN B1-C02-A02 Sama samtal á eðlilegum hraða. Hlustaðu aftur og merktu við svörin sem þú heyrðir. Ef svar þitt breyttist skaltu nefna orðið sem fékk þig til að breyta því.

3 Hvad er klokken?

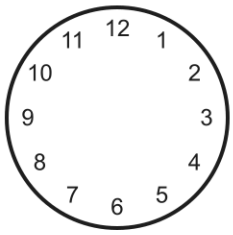

08:30

halv ni

hálfníu

að morgni

Teiknaðu vísana.
Tími: _____

Hálfníu: hálftími í níu.

Halv ni = 08:30 þegar talað er um morgun. Það er hálftími í níu. Danska og íslenska miða hér báðar við næstu klukkustund: *halv ni* og *hálfníu*. Næst æfirðu muninn á *kvart over* og *kvart i*.

Tími	Danska	Íslenska
08:00	klokken otte	klukkan átta
08:15	kvart over otte	korter yfir átta
08:30	halv ni	hálfníu
08:45	kvart i ni	korter í níu
09:00	klokken ni	klukkan níu

Þú getur staðfest tíma með tölunum: **Mener du otte tredive?** eða með orðalaginu í töflunni: *Mener du kvart i ni?* 08:45 er *otte femogfyrre* í tölum. Ef tíminn gæti verið að morgni eða kvöldi skaltu athuga samhengið.

Prøv sammen

1. Segðu 09:30 með *halv*.
2. Skrifaðu tölustafi fyrir *halv otte*.
3. Teiknaðu klukku sem sýnir 08:45 og lestu tímann.
4. Félagi þinn velur tíma úr töflunni. Staðfestu hann með spurningu.
5. Skiptið um hlutverk. Veljið nú 10:15 eða 10:30.

HLUSTUN B1-C02-A03 Skráðu tímana sem þú heyrir. Í hvert sinn sem tími er leiðréttur skaltu draga hring um nýja tímann.

4 En ny besked

Lestu bæði skilaboðin. Þau fjalla um sama dag. Seinni skilaboðin gilda þar sem upplýsingar hafa breyst.

Mandag kl. 15:10

Hej Maja! Vi glæder os til at se dig i morgen. Vi mødes ved hovedindgangen klokken halv ni. Tag en madpakke og en jakke med. Vi går en lille tur efter den første time. Vi spiser frokost sammen i skolen. Du behøver ikke tage bøger med. Vi har papir og blyanter. Vi ses i morgen! Hilsen Emil

Mandag kl. 18:20

Hej igen! Der er en ændring i morgen. Vi mødes først klokken ni ved biblioteket. Hovedindgangen er åben, så du kan gå ind den vej. Du skal stadig have madpakke og jakke med. Vi går turen efter frokost i stedet. Du behøver stadig ikke tage bøger med. Skriv, hvis du er i tvivl. Hilsen Emil

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

en ændring – breyting
i stedet – í staðinn
stadig – enn, eftir sem áður
i tvivl – í vafa

Nyt	Det samme

Flokkaðu atriðin úr skilaboðunum.

Tid | Mødested | Madpakke | Jakke | Bøger | Gåtur: tid

Hvad ændrer sig?

Nyt eller det samme?

Gerðu tvo dálka: *Nyt* og *Det samme*. Flokkaðu tíma, fundarstað, nesti, jakka, bækur og tíma gönguferðar. Skrifaðu síðan nýju upplýsingarnar með eigin orðum.

1. Á Maja að bíða við aðalinnganginn?
2. Má hún samt fara inn um aðalinnganginn?
3. Hvenær er gönguferðin núna?
4. Hvað merkir *først klokken ni* hér: „fyrst gerum við eitthvað klukkan níu“ eða „ekki fyrr en klukkan níu“?
5. Hvernig hjálpar tímasetning skilaboðanna þér að velja upplýsingar?

5 Ord til skoledagen

Danska	Merking hér	Dæmi
en madpakke – madpakker	nesti	Tag en madpakke med.
en jakke – jakker	jakki	Husk din jakke.
et håndklæde – håndklæder	handklæði	Jeg har et håndklæde.

Danska	Merking hér	Dæmi
badetøj	sundföt	Tag badetøj med.
indendørssko	innanhússkór	Vi bruger indendørssko.
en hovedindgang	aðalinngangur	Vi mødes ved hovedindgangen.
et bibliotek	bókasafn	Vi går til biblioteket.
et kontor	skrifstofa	Jeg venter ved kontoret.
frokost	hádegismatur	Vi spiser frokost klokken tolv.
at mødes – mødes	að hittast	Hvor skal vi mødes?
at huske – husker	að muna	Husk din madpakke.
først	ekki fyrr en (um tíma)	Vi mødes først klokken ni.

Lærðu *en* eða *et* með nafnorðinu. *En jakke* og *et håndklæde* hafa ólíkan greini. Íslenska kynið segir ekki til um hvor greinirinn á við.

Tag en jakke med eru bein fyrirmæli. Á dönsku eru slík fyrirmæli oft vinaleg áminning og ekki ókurteis.

Pak tasken

Kennarinn segir að þið farið fyrst í sund og síðan í gönguferð. Veldu úr: *en bog, en jakke, badetøj, et håndklæde*. Skrifaðu tvö fyrirmæli á dönsku um það sem á að taka með. Skrifaðu svo eina spurningu á dönsku um nesti. Berið saman við félaga.

6 Spørg og bekræft

Maja: Hvor skal vi mødes? **Emil:** Ved biblioteket klokken ni. **Maja:** Mener du klokken ni, ikke halv ni? **Emil:** Ja, klokken ni. Vi starter lidt senere. **Maja:** Hvad skal jeg tage med? **Emil:** En madpakke og en jakke. **Maja:** Fint. Så kommer jeg til biblioteket klokken ni.

Maja endurtekur mikilvægu atriðin í lokin. Þá getur Emil leiðrétt misskilning áður en hún leggur af stað.

Æfið samtalið. Skiptið síðan út tíma, stað og einum hlut. Í seinni umferð horfið þið aðeins á þessi stikkorð: **Hvor? – Hvornår? – Hvad? – Mener du …? – Så …**

7 Hjælp den, der ikke fik den nye besked

Vinur þinn fékk aðeins fyrri skilaboðin úr 4. hluta. Hann er á leið að aðalinnganginum klukkan hálfníu.

Útskýrðu á íslensku hvað hann á að gera núna. Hafðu með réttan tíma, réttan fundarstað og það sem hann þarf enn að taka með. Hann þarf ekki þýðingu á hverju orði til að komast á réttan stað.

Skrifaðu svo skilaboð til annars dansks gests út frá þessu:

Þú og gesturinn hittist við aðalinnganginn klukkan 08:10. Skólinn byrjar klukkan 08:20. Eftir hádegismat farið þið í sund. Gesturinn þarf sundföt og handklæði.

Skrifaðu 40–60 orð. Ljúktu með spurningu, til dæmis hvort gesturinn hafi skilið upplýsingarnar. Ruglaðu ekki saman fundartíma og upphafi skóladagsins.

8 To skoledage

Lestu lýsingarnar á tveimur skólum.

Skole A

Vi starter klokken otte. Den første time er dansk. Klokken ni har vi matematik. Vi holder pause klokken ti. I pausen kan vi gå ud eller sidde i et roligt rum. Vi spiser vores madpakker klokken halv tolv. Gæster kan spørge på kontoret, hvis de mangler noget.

Skole B

Vi starter klokken halv ni. Den første time arbejder vi i små grupper. Efter pausen har vi idræt. Vi bruger indendørssko i hallen. Frokostpausen starter klokken tolv. Nogle elever har mad med, og andre henter mad i skolens køkken. Gæster skal aftale deres frokost på forhånd.

1. Finndu byrjunartíma beggja skóla.
2. Hvaða skóli nefnir rólegt rými í frímínútum?
3. Hvað þarf gestur að athuga um hádegismat í skóla B?
4. Gestur er aðeins með útiskó. Hvaða spurningu þarf hann að spyrja í skóla B?
5. Skrifaðu eina setningu á dönsku um mun á skólunum tveimur.
6. Hvað væri gagnlegt að segja nýjum nemanda um skóla sem þú þekkir? Þú mátt búa til dæmi.

HLUSTUN B1-C02-A06 Nemandi segir frá skóladeginum sínum. Finndu eitt sem líkist lýsingunum og eitt sem er öðruvísi.

9 Et møde, der passer

Þú færð einkaspjald frá kennaranum. Annað ykkar kemur í heimsókn og hitt veit um áætlunina. Spjöldin geyma ekki sömu upplýsingar.

1. Spurðu hvenær gesturinn kemur eða hvar hópurinn hittist.
2. Athugaðu hvort áætlunin gangi upp.
3. Semjið um tíma og stað sem henta.
4. Þegar kennarinn afhendir ný skilaboð þurfið þið að staðfesta áætlunina aftur.
5. Segðu síðan sjálfstætt á dönsku hvar og hvenær þið hittist.

Það er ekki nóg að segja *ja* ef tími eða staður er enn óljós. Notaðu *Så mødes vi …* og leyfðu félaganum að leiðrétta.

10 En besked ændrer noget

HLUSTUN B1-C02-A04 Þetta er önnur heimsókn en í lestrinum. Teiknaðu tvo reiti: *Før* og *Nu*. Skráðu gamla og nýja fundarstaðinn. Finndu líka hvað á að taka með. Útskýrðu breytinguna fyrir félaga sem var ekki viðstaddur.

Kynntu nýju áætlunina úr A04 fyrir gesti í um 30 sekúndur. Segðu hvar og hvenær gesturinn á að mæta og hvað hann þarf að taka með. Þetta er einstaklingsverkefni. Þú mátt undirbúa stikkorð um tíma, stað og búnað. Félagi þinn spyr *Hvad skal jeg tage med?* eða *Hvor skal vi mødes?* Svaraðu án þess að lesa heilan texta.

11 På et museum

HLUSTUN B1-C02-A05 Nú ferðu í vinnustofu á safni. Hlustaðu og skráðu tíma, stað, búnað og upplýsingar um mat. Kennarinn afhendir svo nýja skriflega tilkynningu.

- Útskýrðu á íslensku hvað nýja tilkynningin breytir.
- Skrifaðu 35–50 orða skilaboð á dönsku fyrir gest sem heyrði aðeins upptökuna.
- Spurðu einnar spurningar um eitthvað sem hvorki upptakan né tilkynningin svarar.

6 Láttu nýjustu upplýsingarnar gilda þar sem þær leiðrétta þær eldri.

12 Tjek og prøv igen

Lestu eigin skilaboð og merktu við hvort þau svari: **Hvornår? Hvor? Hvad skal jeg tage med?** Merktu einnig við hvað breyttist og hvað hélst óbreytt.

Biddu félaga að segja hvar hann myndi bíða og hvenær ef hann færi eftir skilaboðunum þínum. Ef hann velur rangan stað eða tíma skaltu laga skilaboðin og prófa aftur.

Lokaðu bókinni. Segðu hvernig *halv ni* er sagt með tölum, spurðu hvar þið eigið að hittast og biddu um staðfestingu. Næst þegar þið hittist skaltu rifja upp eina setningu án þess að skoða hana fyrst. Tímasetningar koma aftur í 7. og 9. kafla; í 12. kafla tekurðu á móti nýjum gestum.

7. KAFLI 8. bekkur

Efter skole

Eftir skóla

7

Hvernig finnum við eitthvað sem okkur langar bæði að gera?

Ég get ...

- skilið boð, samþykkt það eða lagt til annan kost;
- greint á milli þess að vilja, kunna og komast;
- samið um tíma sem hentar tveimur;
- skrifað boð og nýjan söguendi.

Í ÞESSUM KAFLA

1 Hvad har du lyst til? 33
2 En invitation 33
3 To opslag 34
4 Orðabanki: Kan, vil og har lyst 34
5 Et venligt nej 35
6 Hvornår kan begge? 35
7 En plads på holdet 35
8 Et bibliotek i virkeligheden 36
9 Fortæl det videre 37
10 Find noget, I begge kan 37
11 Radio og en ny klub 37
12 Prøv igen senere 37

1 Hvad har du lyst til?

Hvad har du lyst til? Brætspil · tegning · musik · basketball.

Á töflunni eru fjórir kostir: *brætspil, tegning, musik* og *basketball*. Veldu einn. Spurðu félaga þinn: **Har du lyst til at ...?** Prófið áður en þið skoðið orðabankann.

Þið þurfið ekki að velja það sama strax. Skráðu eitt sem félagi þinn vill og eina spurningu sem þú þarft að spyrja áður en þið ákveðið tíma.

2 En invitation

HLUSTUN B1-C03-A01 Hlustaðu fyrst eftir því hvort Liv geti þegið fyrsta boðið. Hlustaðu aftur eftir degi, tíma og stað. Skráðu fyrstu tillöguna í eina línu og lokaáætlunina í aðra.

HLUSTUN B1-C03-A02 Sama samtal á eðlilegum hraða. Hvaða orð sýna að Liv kemst ekki þegar spilið byrjar? Útskýrðu muninn á því að vilja vera með og að geta mætt á ákveðnum tíma.

3 To opslag

Spil efter skole

Har du lyst til at spille brætspil? Kom til det lille rum på biblioteket på torsdag fra klokken halv fire til fem. Det er gratis. Du behøver ikke tage et spil med. Vi har både korte og lange spil. Du kan komme alene eller sammen med en ven. Spørg ved bordet, hvis du ikke kender reglerne. Her kan vi lære sammen.

Tegn en historie

Fredag tegner vi små historier i skolens billedkunstlokale. Vi starter klokken fire og slutter klokken halv seks. Du behøver ikke være god til at tegne. En historie kan også have enkle figurer. Papir og blyanter ligger på bordet. Det er gratis. Du må gerne tage dine egne farver med. Vil du tegne alene eller lave en historie sammen med andre?

7

1. Hvilken aktivitet er på torsdag?
2. Hvilken aktivitet varer til klokken halv seks?
3. Skal man tage et spil med?
4. Hvad kan man gøre, hvis man ikke kender reglerne?
5. Hvilke materialer er der til tegning?
6. En elev kan først komme fredag klokken 16.30. Fortæller opslaget, om eleven må komme senere? Skriv et spørgsmål.

Veldu eina setningu úr hvorri auglýsingu sem gæti auðveldað nýjum nemanda að taka þátt. Útskýrðu valið á íslensku.

4 Orðabanki: Kan, vil og har lyst

Danska	Merking í dæminu
Jeg kan spille guitar.	Ég kann að spila á gítar.
Jeg kan komme klokken fire.	Ég kemst klukkan fjögur.
Jeg vil gerne være med.	Ég vil gjarnan vera með.
Jeg har lyst til at tegne.	Mig langar að teikna.
Jeg kan først komme klokken fire.	Ég kemst ekki fyrr en klukkan fjögur.
Det kan jeg ikke i dag.	Ég get það ekki í dag.
Hvad med i morgen?	Hvað með morgundaginn?
Passer det dig?	Hentar það þér?
et brætspil – brætspil	borðspil
en regel – regler	regla – reglur
at slutte – slutter	að enda, ljúka (um viðburð)
sammen	saman

Á eftir *kan* og *vil* kemur nafnháttur: **kan komme, vil spille**. Bættu ekki *-r* við seinni sögnina. Í **har lyst til at tegne** er *at* hluti af orðasambandinu sem þú lærir.

Veldu og útskýrðu

1. *Jeg kan (kommer / komme) klokken fem.*
2. *Vi vil gerne (spille / spiller) et kort spil.*
3. Merkja *Jeg vil gerne komme* og *Jeg kan komme* alveg það sama?

4 Bættu *først* við: *Jeg kan komme klokken fire.* Hvað breytist?
5 Skrifaðu eina setningu um það sem þú kannt og aðra um hvenær þú kemst.

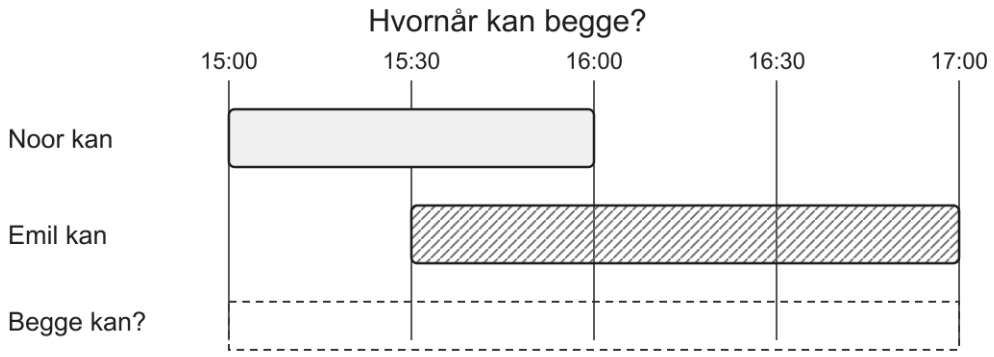
5 Et venligt nej

Liv: Har du lyst til at spille efter skole? **Sami:** Ja, men det kan jeg ikke i dag. Hvad med fredag? **Liv:** Fredag passer mig. Jeg kan først komme klokken fire. **Sami:** Så mødes vi klokken fire ved biblioteket. **Liv:** Fint. Skal vi spille et kort spil? **Sami:** Ja. Jeg skal hjem klokken fem.

Að segja nei við einum tíma er ekki að hafna manneskjunni. Sami sýnir áhuga og leggur til annan dag. Liv segir hvenær hún kemst og Sami nefnir hvenær hann þarf að fara.

HLUSTUN B1-C03-A03 Svaraðu boðunum í hléunum. Í fyrstu umferð skaltu samþykkja; í annarri skaltu segja kurteislega nei og leggja til annan kost.

6 Hvornår kan begge?

Merktu sameiginlegan tíma. Notaðu fyrra dæmið.

Noor er laus 15:00–16:00. Emil er laus 15:30–17:00.

1 Notaðu myndina eða teiknaðu eigin tímalínu frá 15:00 til 17:00 og merktu lausan tíma hvors þeirra.
2 Merktu tímann þegar bæði eru laus.
3 Geta þau spilað í 20 mínútur og gengið heim saman í 10 mínútur innan þess tíma?
4 Skrifaðu tillögu: *Vi kan … fra … til …*
5 Breyting: Emil kemst ekki fyrr en 15:45. Endurskoðaðu tillöguna.

Þú mátt fá hjálp við að reikna. Aðalatriðið er að útskýra áætlunina á dönsku og hlusta á það sem hentar hinum.

7 En plads på holdet

Alex står ved skolens opslagstavle. Der hænger en seddel: »Basketball på fredag.«

»Vil du være med på vores hold?« spørger Liv.

Alex ser på sin blyant. »Jeg kan godt lide at se basketball, men jeg vil ikke spille med.«

»Du behøver ikke være god,« siger Liv.

»Det er ikke det. Jeg har lyst til at tegne.«

Liv er stille et øjeblik. Så peger hun på sedlen. »Vores plakat er lidt kedelig. Vil du tegne en ny?«

»Må jeg tegne en flyvende bold?«

»Ja! Men kampen er på gulvet, ikke i luften.«

Alex griner. »Så tegner jeg også et gulv.«

Lidt senere kommer Liv tilbage. På plakaten er der en stor bold, fem små spillere og en kat. »Er katten på holdet?« spørger hun.

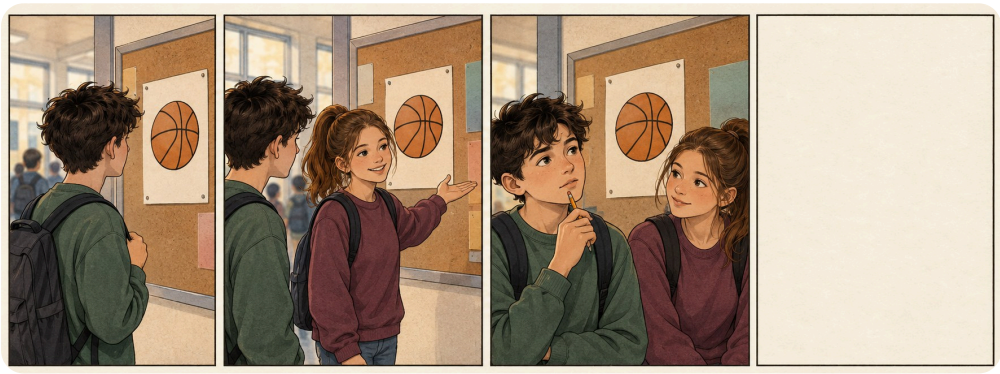
»Nej,« siger Alex. »Den holder styr på bolden.«

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

en opslagstavle – tilkynningatafla
et hold – lið
kedelig – leiðinlegur
holde styr på – hafa stjórn á, passa upp á
en seddel – miði
et øjeblik – augnablik
en kamp – leikur, keppni

7

1. Hvað vill Liv í upphafi?
2. Af hverju svarar *Du behøver ikke være god* ekki því sem Alex sagði?
3. Finndu setningu sem sýnir hvað Alex vill gera.
4. Hvernig breytir Liv tillögu sinni?
5. Hvaða setning fannst þér skemmtilegust? Vísaðu í orð úr sögunni.

Hvad kunne der ske i stedet?

6. Byrjaðu við spurningu Liv: *Vil du tegne en ny?* Skrifaðu þrjár setningar í nýjum endi. Alex má segja já, nei eða leggja til annað verkefni.

HLUSTUN B1-C03-A06 Hlustaðu á söguna. Lestu síðan þinn eigin endi fyrir félaga.

8 Et bibliotek i virkeligheden

Þetta er úr raunverulegri dagskrá Aarhus Bibliotekerne frá maí 2025.

Her er et program fra Aarhus Bibliotekerne for 12.–18. maj 2025. Mandag den 12. maj fra 15.30 til 17.30 er der MakerMonday på Gellerup Bibliotek. Det er for unge og voksne. Man kan prøve kreativt udstyr og få hjælp til et projekt. Det er gratis, og man skal ikke melde sig til.

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

udstyr – búnaður
få hjælp til – fá hjálp við
melde sig til – skrá sig

Heimild: Aarhus Bibliotekerne, dagskrá 12.–18. maí 2025, bls. 12.

1. Hvað gátu gestir gert samkvæmt dagskránni?
2. Þurfti að borga eða skrá sig?
3. Fyrir hverja var viðburðurinn?
4. Þig langar á svona viðburð á bókasafni nálægt þér. Hvaða þrjú atriði þarftu að athuga áður en þú ferð?

9 Fortæl det videre

Vinur þinn skilur ekki þessi skilaboð:

> Vil du med på biblioteket på tirsdag? Vi spiller brætspil fra kvart over tre til halv fem. Det er gratis. Du behøver ikke tage et spil med. Du må gerne tage en ven med.

Segðu honum á íslensku hvar og hvenær þetta er, hvað það kostar, hvað þarf að taka með og hvort vinur megi koma með. Gættu að muninum: *du behøver ikke* merkir „þú þarft ekki“, ekki „þú mátt ekki“.

Skrifaðu síðan nýtt boð á dönsku:

> Þú vilt bjóða Liv að teikna myndasögu með þér á föstudaginn. Þú ert laus frá klukkan fjögur. Þið getið hist á bókasafninu.

Skrifaðu 35–50 orð. Spurðu hvort áætlunin henti.

10 Find noget, I begge kan

Þið fáið hvort sitt einkaspjald. Spurðu hvað félagi þinn vilji gera og hvenær hann sé laus. Deilið upplýsingum í samtali, ekki með því að sýna spjöldin.

Skráið niðurstöðu með degi, stað, upphafstíma, lokatíma og athöfn. Kennarinn kemur með nýja tilkynningu. Finnið þá leið sem hentar báðum og staðfestið hana upphátt.

Segðu síðan þriðja nemanda sjálfstætt frá niðurstöðunni á dönsku í þremur eða fjórum setningum. Hlustandinn spyr *Hvorfor vælger I det?* Svaraðu með einfaldri ástæðu, til dæmis tíma eða áhuga.

11 Radio og en ny klub

HLUSTUN B1-C03-A04

Hlustaðu á stutta tilkynningu í skólaútvarpinu. Hvaða athöfn breytist og af hverju? Hvaða kostir eru eftir? Skráðu nýju áætlunina.

HLUSTUN B1-C03-A05

Nú færðu boð í klúbb í hádegishléinu. Hlustaðu eftir opnunartíma og því sem breytist í dag. Kennarinn afhendir ykkur ný spjöld eftir hlustun. Semjið um athöfn sem passar innan tímans. Skrifaðu síðan sjálfstætt boð til þriðja nemanda. Mundu hvað er ekki lengur í boði.

12 Prøv igen senere

Án orðabankans: segðu eitt kurteislegt nei, leggðu til annan tíma og spurðu hvort hann henti. Lestu svo boðið þitt. Getur viðtakandinn séð hvar, hvenær og hvað?

Skrifaðu eina setningu um endurgjöfina sem þú fékkst og lagfærðu eitt atriði. Í 11. kafla notarðu aftur boð og lokatíma. Í 12. kafla þarftu að bjóða gestum fleiri en eina leið til að vera með.

8. KAFLI 8. bekkur

Mad og måltider

Matur og máltíðir

8

Hvernig panta ég það sem ég vil og athuga hvað er í boði?

Ég get ...

- lesið matseðil og notað nýja tilkynningu;
- pantað, spurt um innihald og staðfest fjölda;
- útskýrt valkosti fyrir vini á íslensku;
- sagt frá einni máltíð.

8

Í ÞESSUM KAFLA

1 På café 38
2 Dagens menu 38
3 Ord til en bestilling 39
4 En, et og to 39
5 Spørg, før du vælger 40
6 Morgenmad er ikke frokost 40
7 To fortællinger om frokost 40
8 En skole i virkeligheden 41
9 Hjælp med menuen 41
10 Din bestilling 42
11 Ved en madbod 42
12 Husk meningen 42

1 På café

Ímyndaðu þér þetta: Á kaffihúsi er matseðill á veggnum. Gestur bendir á samloku. Afgreiðslumaðurinn hristir höfuðið og segir eitthvað.

1. Hvað heldurðu að afgreiðslumaðurinn segi?
2. Hvaða spurningu gæti gesturinn þurft að spyrja?
3. Prófaðu að panta einn hlut á dönsku. Rifjaðu upp kurteislegt svar úr 7. kafla.

2 Dagens menu

Mad og drikke	Pris i danske kroner
Tomatsuppe	30 kr.
Sandwich med ost	25 kr.
Sandwich med kylling	35 kr.
Et æble	5 kr.
En bolle	10 kr.
Et glas vand	Gratis

Matseðillinn sýnir það sem er til við opnun. Síðar getur eitthvað klárast.

Find svarene på menuen

1. Hvad koster tomatsuppen?
2. Hvilken sandwich koster 25 kroner?
3. Hvad kan du få uden at betale?
4. Hvað segir heitið *tomatsuppe* um súpuna? Skrifaðu á dönsku spurningu um það sem þú vilt vita meira um.

5 Þú hefur 40 krónur. Veldu einn matarrétt og vatn. Segðu á dönsku hvað þú vilt fá.

6 Berðu val þitt saman við val félaga.

HLUSTUN B1-C04-A01 Hlustaðu eftir því sem er ekki lengur til. Skráðu hvað gesturinn biður um fyrst og hvað hann fær að lokum.

HLUSTUN B1-C04-A02 Sama samtal á eðlilegum hraða. Hlustaðu eftir því hvort afgreiðslumaðurinn staðfesti einn hlut eða tvo.

3 Ord til en bestilling

Danska	Merking hér	Dæmi
Jeg vil gerne have …	Ég ætla að fá …	Jeg vil gerne have en bolle.
Hvad koster den?	Hvað kostar hún?	Um samlokuna: Hvad koster den?
Har I noget uden kød?	Eruð þið með eitthvað án kjöts?	Har I noget uden kød i dag?
Hvad er der i suppen?	Hvað er í súpunni?	Er der linser i suppen?
Vi har ikke flere.	Við eigum ekki fleiri.	Vi har ikke flere æbler.
udsolgt	uppselt	Sandwich med ost: udsolgt.
med / uden	með / án	Med ost, uden kylling.
et glas – glas	glas – glös	Et glas vand, tak.
en sandwich – sandwiches	samloka – samlokur	To sandwiches, tak.
en bolle – boller	brauðbolla – brauðbollur	En bolle til ti kroner.
en bestilling	pöntun	Er bestillingen rigtig?
antal	fjöldi	Antal glas: to.

Jeg vil gerne have er gagnlegt orðasamband þegar þú pantar. Orð fyrir orð væri það „ég vil gjarnan hafa …“, en á íslensku segjum við frekar „Ég ætla að fá …“.

I með stórum staf merkir „þið“. *Linser* merkir linsubaunir.

4 En, et og to

Lærðu *en sandwich* og *et glas* sem heildir. Fjöldi skiptir máli þegar pöntun er staðfest.

- *En sandwich og et glas vand.*
- *To sandwiches og to glas vand.*
- *En suppe og to boller.*

HLUSTUN B1-C04-A03 Teiknaðu strik fyrir hvern rétt eða hvert glas sem þú heyrir. Lesið síðan pantanirnar upp til skiptis. Félaginn segir *ja* ef pöntunin er rétt eða leiðréttir einn hlut.

Prøv selv

1 Fylltu inn: *Jeg vil gerne have … glas vand.* Notaðu „eitt“.

2 Fylltu inn: *To … med ost, tak.*

3 Þú heyrir *uden kød*. Merkir það með kjöti eða án kjöts?

4 Skrifaðu á dönsku eina spurningu um hvað sé í samlokunni.

5 Búðu til pöntun með tveimur ólíkum réttum. Láttu félaga staðfesta fjöldann.

5 Spørg, før du vælger

Gæst: Jeg vil gerne have et æble. **Medarbejder:** Vi har ikke flere æbler. Vil du have en bolle? **Gæst:** Er der ost i bollen? **Medarbejder:** Ja, der er ost i. **Gæst:** Så vil jeg gerne have en bolle og et glas vand. **Medarbejder:** En bolle og et glas vand. Det bliver ti kroner. **Gæst:** Ja tak.

Gesturinn spyr um innihaldið áður en hann velur.

Staðfestu pöntun í þremur skrefum: **Antal + mad → Antal + drikke → Pris.** Skráðu fjölda og mat í fyrsta reitinn, fjölda og drykk í annan og heildarverð í þann þriðja. Notaðu pöntunina úr samtalinu. Breytið síðan drykkjarfjöldanum en haldið matnum óbreyttum. Segið samtalið aftur með stikkorðum.

6 Morgenmad er ikke frokost

Máltíðir dagsins hjá dönskum nemanda:

Tid	Måltid
07:30	morgenmad
12:00	frokost
18:30	aftensmad

Frokost þýðir hér „hádegismatur“. *Morgenmad* er morgunmatur og *aftensmad* kvöldmatur. Orð sem líkjast íslensku geta hjálpað, en samhengið skiptir líka máli.

1. Hvenær borðar nemandinn hádegismat?
2. Gestur segir *Vi mødes efter frokost*. Hvers vegna væri rangt að mæta strax eftir morgunmat?
3. Teiknaðu tímalínu fyrir þinn dag eða persónu sem þú býrð til.
4. Lýstu henni á dönsku í þremur setningum.
5. Berðu saman *mad* og *matur*. Hvað er líkt í merkingu? Hvers vegna þarftu samt að hlusta á framburðinn?

7 To fortællinger om frokost

Noor

Jeg spiser frokost i skolen. I dag har jeg en madpakke med. Der er brød, ost og et æble i. Jeg spiser sammen med to venner. Vi taler om en bog, vi læser. Nogle dage har jeg noget andet med, for eksempel pasta.

Anton

I dag spiser jeg suppe fra skolens køkken. Jeg henter maden sammen med min klasse. I morgen tager jeg en madpakke med, fordi vi skal på tur. Jeg kan godt lide at vide, hvornår vi skal spise. Når jeg besøger en anden skole, spørger jeg, om jeg skal tage mad med.

1. Hvað borðar hvort þeirra í dag?
2. Af hverju tekur Anton nesti á morgun?
3. Borðar Noor alltaf það sama? Finndu setninguna sem sýnir það.
4. Skrifaðu á dönsku eina spurningu sem gestur gæti spurt áður en hann heimsækir skóla annars hvors þeirra.
5. Veldu tvær máltíðir úr textunum og berðu þær saman á dönsku: *Noor …, men Anton ….*
6. Skrifaðu 35–50 orð á dönsku um eina máltíð, þína eða persónu sem þú býrð til. Segðu hvenær, hvar og hvað.
7. Segðu félaga á dönsku frá einni máltíð og hvað þér eða persónunni líkar: *Jeg kan godt lide ….*

HLUSTUN B1-C04-A06 Hlustaðu á þriðja nemandann. Finndu eitt líkt atriði og einn mun. Segðu *I denne fortælling …* þegar þú útskýrir.

8 En skole i virkeligheden

På Læssøesgades Skoles hjemmeside kan man læse om frokost i indskolingen og udskolingen. Eleverne kan have en madpakke med eller være tilmeldt skolens madordning. De spiser i klassen, og en lærer er til stede. Skolens køkken laver maden til ordningen.

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

indskoling – yngstu bekkir
udskoling – elstu bekkir
madordning – hér áskrift að skólamat
tilmeldt – skráður
til stede – viðstaddur

Heimild: Læssøesgades Skole, „Mad på skolen“, skoðuð 22. október 2026; síðan merkt uppfærð 14. nóvember 2023.

1. Hvaða tvo kosti nefnir skólinn?
2. Hvar borða nemendurnir?
3. Hver býr til matinn í *madordningen*?
4. Þú heimsækir skólann einn dag. Skrifaðu á dönsku eina spurningu um hádegismatinn.

9 Hjælp med menuen

HLUSTUN B1-C04-A04 Hlustaðu á nýja tilkynningu og veldu svo mat sem er enn í boði.

Önnur tilkynning, frá öðrum degi

Vinur þinn fær þessi skilaboð frá kaffihúsinu annan dag:

I dag har vi tomatsuppe til 30 kr. og en sandwich med ost til 25 kr. Vand er gratis. Vi har ikke flere æbler.

Útskýrðu á íslensku hvað er í boði og hvað það kostar.

Skrifaðu nú pöntun á dönsku fyrir afgreiðslufólkið út frá þessu:

Þú vilt fá tvær ostasamlokur og eitt glas af vatni. Spurðu hvort tómatar séu í samlokunum.

Lestu pöntunina fyrir félaga. Hann skráir fjöldann og spurninguna um innihaldið. Berið svo saman.

10 Din bestilling

Kennarinn réttir ykkur hvoru sitt spjald: annað fyrir gest, hitt fyrir afgreiðslu. Gesturinn veit hvað hann vill og hve miklu hann má eyða. Afgreiðslumaðurinn veit hvað er enn til. Þú færð upplýsingarnar hjá félaga þínum. Ef hann veit ekki svarið getur hann sagt **Det ved jeg ikke. Jeg spørger lige.**

- Pantaðu og hlustaðu á svarið.
- Spurðu um annan kost ef þarf.
- Staðfestu fjölda rétta og drykkja ásamt verði.
- Þegar þú færð nýjar upplýsingar skaltu leiðrétta aðeins það sem þarf.

Skiptið um hlutverk með nýjum upplýsingum. Lesið ekki fyrra samtalið upp í seinni umferð.

11 Ved en madbod

HLUSTUN B1-C04-A05 Nú ertu við annan sölubás. Kennarinn afhendir nýtt óskaspjald.

1. Hlustaðu og skráðu vörur, verð og breytingu á framboði.
2. Lestu óskaspjaldið og veldu það sem uppfyllir óskina.
3. Staðfestu pöntunina á dönsku við félaga sem leikur afgreiðslumann og notar sömu tilkynningu.
4. Útskýrðu á íslensku hvað vinur þinn getur fengið.
5. Skrifaðu þrjár setningar á dönsku til vinar þíns um pöntunina.

12 Husk meningen

Lokaðu bókinni og rifjaðu upp: Hvernig pantarðu vatn? Hvernig spyrðu hvað sé í súpunni? Hvað merkir *udsolgt*? Hvað merkir *frokost*? Hvernig biðurðu um að heyra verðið aftur (5. kafli)?

Lestu eigin pöntun. Staðfestir hún bæði mat og fjölda? Biddu félaga að leiðrétta einn hlut og svaraðu leiðréttingunni. Í 11. kafla þarftu aftur að greina verð frá ókeypis kosti. Í 12. kafla spyrðu gesti hvað þeir þurfi.

9. KAFLI 8. bekkur

Hvor skal vi hen?

Hvert förum við?

9

Hvernig komumst við á réttan stað og athugum hvort leiðin henti?

Ég get ...

- fylgt leiðbeiningum og staðfest beygju;
- greint á milli brottfarar og komu;
- gefið leiðbeiningar á dönsku;
- útskýrt á íslensku hvaðan og hvenær á að fara;
- beðið um aðra leið og sagt þegar ég veit ekki svarið.

Í ÞESSUM KAFLA

1 Start og mál 43
2 Kort A: en lille by 44
3 Din højre eller min højre? 45
4 En lille tekst om kort 45
5 Afgang og ankomst 46
6 Ord på vejen 46
7 Et lukket stoppested 47
8 Forklar vejen 47
9 Transport i Aarhus 47
10 En vej, der passer 48
11 Et nyt kort 48
12 Kan gæsten finde vej? 48

1 Start og mål

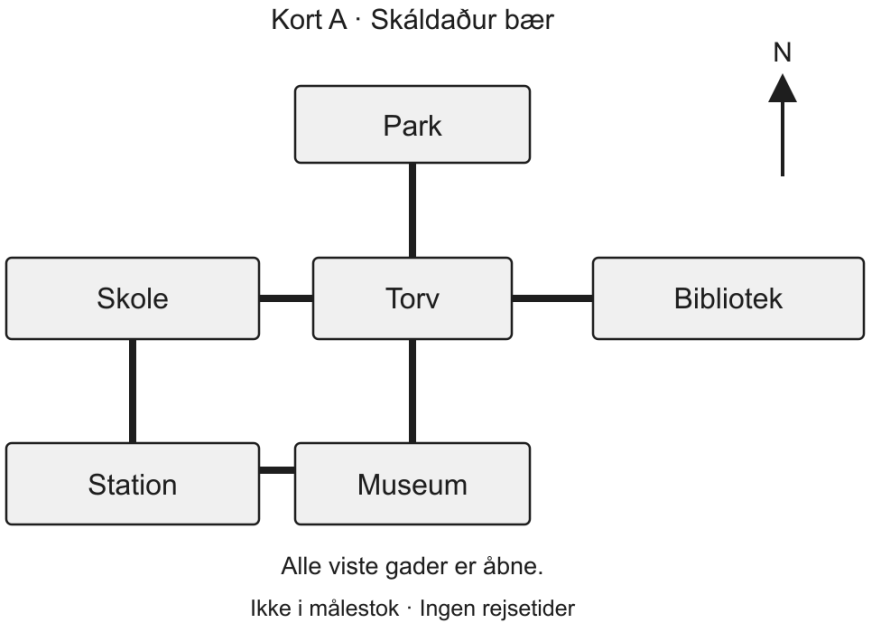
Þú ert við skóla og átt að hitta gest við safn. Áður en þú gefur leiðbeiningar þarftu að vita hvaðan gesturinn leggur af stað.

Prófaðu þessar spurningar með félaga:

- *Hvor er du nu?*
- *Hvor skal du hen?*
- *Hvordan kommer jeg til museet?*

Hvor spyr um stað; *hvor ... hen?* spyr hvert. **Hvordan** spyr hér hvernig þú kemst þangað.

2 Kort A: en lille by

Kortet viser en opdigtet by.

Á kortinu er norður efst, suður neðst, vestur til vinstri og austur til hægri.

Staður	Staðsetning og tengingar
Skole	Vestan við Torv; bein gata austur að Torv.
Torv	Í miðju; götur til Skole, Bibliotek, Park og Museum.
Bibliotek	Austan við Torv; bein gata vestur að Torv.
Park	Norðan við Torv; bein gata suður að Torv.
Museum	Sunnan við Torv; bein gata norður að Torv.
Station	Sunnan við Skole; gata norður að Skole og austur að Museum.

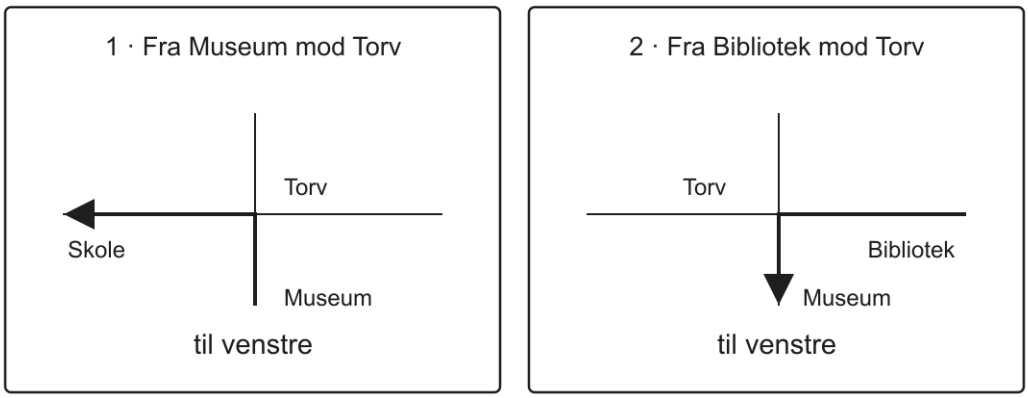
Allar götur á korti A eru opnar. Notaðu kortið eða töfluna. Merktu staðinn þar sem þú byrjar áður en þú velur beygju.

HLUSTUN B1-C05-A01 Settu fingur eða merki við skólann og snúðu því að torginu. Fylgdu leiðbeiningunum. Skráðu fyrsta og annan áfangastað. Segðu hvaða leiðbeining leiddi þig þangað.

HLUSTUN B1-C05-A02 Hlustaðu aftur á eðlilegum hraða. Spurðu svo félaga til að staðfesta eina beygju: *Mener du ...?* (= Áttu við ...?). Bættu beygjunni sem þú heyrðir við spurninguna.

3 Din højre eller min højre?

Se i den retning, du går.

Se i den retning, personen går.

Á korti er hægri hlið blaðsins alltaf sú sama. En hægri hönd þess sem gengur vísar í ólíkar áttir eftir því hvert hann horfir.

- Þú gengur frá **Museum** norður að **Torv**. Vinstri beygja við torgið leiðir vestur að **Skole**.
- Þú gengur frá **Bibliotek** vestur að **Torv**. Vinstri beygja við torgið leiðir suður að **Museum**.

Notaðu blýant sem ör til að sýna í hvaða átt þú horfir.

1. Þú kemur frá **Skole** að **Torv** og beygir til hægri. Hvert ferðu?
2. Þú kemur frá **Museum** að **Torv** og beygir til hægri. Hvert ferðu?
3. Þú kemur frá **Bibliotek** að **Torv** og gengur beint áfram. Hvert ferðu?
4. Veldu nýja byrjun og áfangastað. Segðu eina leiðbeiningu á dönsku og láttu félaga fylgja henni.

HLUSTUN B1-C05-A03 Hlustaðu á fyrirmælin og snúðu örinni eftir hverja setningu. Hver setning er sjálfstæð; þetta er ekki ein samfelld leið.

4 En lille tekst om kort

Et kort viser et område i en mindre udgave. En signatur er et tegn på kortet. Tegnforklaringen fortæller, hvad tegnene betyder. En streg kan vise en vej, men man skal læse forklaringen. Nordpilen viser retningen mod nord. Vores kort er en skitse. Kortet er ikke tegnet i målestok. Derfor kan du ikke måle en streg og vide, hvor mange minutter turen tager.

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

et område – svæði
en tegnforklaring – táknskýringar
en skitse – skissa
en gangsti – göngustígur
en signatur – kortatákn (hér ekki undirskrift)
en streg – strik
en målestok – mælikvarði

1. Hvað segja táknskýringarnar þér?
2. Hvað sýnir norðurörin?
3. Hvers vegna getum við ekki reiknað göngutíma út frá korti A?
4. **Hlustun** B1-C05-A06. Hlustaðu á dæmi um táknskýringar. Hvaða tákn eru notuð fyrir götu, göngustíg, lokaða leið og tröppur? Hvað breytist ef leið er aðeins göngustígur en ekki gata fyrir bíla?

5 Búðu til eigin táknskýringar með þessum fjórum atriðum. Skrifaðu merkinguna við hvert tákn á dönsku (sjá orð í 6. hluta).

6 Skiptist á táknskýringum. Skilur félaginn táknin án þess að spyrja?

5 Afgang og ankomst

Áætlun: strætó frá **Skole** að **Museum**.

Afgang fra Skole	Ankomst til Museum
09:40	09:55
10:10	10:25
10:40	10:55
11:10	11:25

Afgang er brottför. **Ankomst** er koma. *Bussen kører klokken ti ti* segir hvenær strætó leggur af stað, ekki hvenær þú ert á safninu.

1 Bussen kører klokken 09:40. Hvornår er den fremme?

2 Hvornår kører bussen, der er fremme klokken 10:55?

3 Þú þarft að vera við safnið fyrir 10:30. Hvaða tvær ferðir koma til greina samkvæmt töflunni?

4 Þú getur ekki verið við skólann fyrr en 10:00. Hvora ferðina geturðu tekið?

5 Segðu báða tímana í einni setningu: *Vi tager bussen … og er fremme …*

6 Ord på vejen

Danska	Merking hér
Gå ligeud.	Gakktu beint áfram.
Drej til venstre.	Beygðu til vinstri.
Drej til højre.	Beygðu til hægri.
Gå tilbage til torvet.	Farðu til baka að torginu.
ved skolen	við skólann
til biblioteket	að bókasafninu, á bókasafnið
et stoppested – stoppesteder	biðstöð – biðstöðvar
en vej – veje	leið eða gata eftir samhengi
en trappe – trapper	stigi, tröppur
lukket / åben – åbent	lokaður, lokuð, lokað / opinn, opin, opið
en gade – gader	gata – götur (í bæ)
for enden af gaden	við enda götunnar
først … så …	fyrst … síðan …
Mener du …?	Áttu við …?
Er der en anden vej?	Er önnur leið?
Hvor lang tid tager det?	Hvað tekur það langan tíma?

Et eksempel

> **Gæst:** Hvordan kommer jeg til skolen fra parken? **Vært:** Gå ligeud til torvet. Drej til højre. Så kommer du til skolen. **Gæst:** Til højre ved torvet? **Vært:** Ja, til højre. **Gæst:** Hvor lang tid tager det? **Vært:** Det ved jeg ikke. Kortet viser ikke tiden.

Ef þú veist ekki svarið skaltu segja það: *Det ved jeg ikke.* Æfðu samtalið með öðrum áfangastað á korti A.

7 Et lukket stoppested

HLUSTUN B1-C05-A04 Hlustaðu á tilkynningu. Hvaða biðstöð er lokuð? Hvaðan á að taka strætó? Hvaða tveir tímar eru nefndir?

Vinur þinn skilur ekki þessi skriflegu skilaboð:

> Bussen fra skolen kører klokken 10.10 og er ved museet klokken 10.25. Stoppestedet ved parken er lukket. Tag bussen ved skolen.

Útskýrðu fyrir honum á íslensku hvaðan hann á að fara, klukkan hvað strætó fer og hvenær hann kemur að safninu. Segðu líka hvers vegna hann á ekki að bíða við garðinn.

8 Forklar vejen

Notaðu nýtt **kort B**. Á korti B er aðeins þessi leið: **Skole er nordøst for Torv. Bibliotek er vest for Torv.** Gata liggur frá skólanum suður að torginu og þaðan vestur að bókasafninu.

> Byrjaðu við skólann. Gakktu beint að torginu. Beygðu til hægri við torgið. Bókasafnið er við enda götunnar.

Skrifaðu leiðbeiningarnar á dönsku í fjórum skrefum fyrir gest. Teiknaðu leiðina til að athuga hægri beygjuna. Láttu félaga lesa leiðbeiningarnar og segja hvar hann endar.

9 Transport i Aarhus

> I Aarhus og omegn kan man tage bus, tog og letbane. Man kan også cykle. VisitAarhus henviser til Rejseplanen. Der kan man søge afgange og finde oplysninger om blandt andet tilgængelighed. Inden du tager af sted, skal du kende dit startsted, dit mål og tidspunktet.

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

omegn – nágrenni
henviser til – vísar á
afgange – brottfarir
tage af sted – leggja af stað
en letbane – léttlest
søge – leita að
tilgængelighed – aðgengi
et tidspunkt – tími

Heimild: VisitAarhus, „Transport i Aarhus og Aarhusregionen“, skoðuð 22. október 2026.

1. Nefndu tvo ferðamáta sem textinn nefnir.
2. Hvar er hægt að leita að brottförum?
3. Hvaða upplýsingar vantar ef gestur segir aðeins „ég vil fara á safn“?
4. Gestur þarf leið án trappa. Hjálpaðu honum að skrifa spurningu á dönsku.

10 En vej, der passer

Kennarinn afhendir nýtt kort og einkaspjöld. Gesturinn veit hvers konar leið hann þarf. Gestgjafinn veit um tröppur og lokanir.

Spyrjið og skiptist á upplýsingum á dönsku. Finnið opna leið sem hentar gestinum. Staðfestið upphaf og áfangastað. Ef gestgjafinn veit ekki svar segir hann *Det ved jeg ikke.*

Undirbúðu þig í tvær mínútur. Segðu síðan gestinum sjálfstætt frá leiðinni á dönsku. Notaðu *først, så* og skýr staðarnöfn. Félaginn getur stöðvað þig og spurt um eina beygju. Svaraðu spurningunni áður en þú heldur áfram. Eftir samtalið skaltu útskýra á íslensku hvers vegna stutta leiðin hentar ekki gestinum.

11 Et nyt kort

HLUSTUN B1-C05-A05

Kennarinn afhendir kort C. Upphafið er íþróttamiðstöð og áfangastaðurinn kvikmyndahús. Ein leið er lokuð. Kennarinn afhendir líka tímaspjald. Finndu tvær opnar leiðir eftir hlustunina og veldu aðra þeirra.

Skrifaðu leiðarlýsingu á dönsku í fjórum skrefum fyrir gestinn. Útskýrðu fyrir íslenskum félaga hvers vegna þú valdir þessa leið. Skrifaðu á dönsku eina spurningu sem þú þarft svar við áður en þið leggið af stað.

12 Kan gæsten finde vej?

Athugaðu leiðbeiningarnar: segi ég hvaðan á að byrja, hvert á að fara og hvar á að beygja? Er leiðin opin? Tek ég mið af þörfum gestsins?

Prófið nýja leið og skiptið um hlutverk. Daginn eftir skaltu rifja upp *afgang*, *ankomst* og *Er der en anden vej?* án orðabanka. Í 11. kafla tengirðu leið og tíma við kostnað; í 12. kafla hjálparðu gesti sem kemur seint.

10. KAFLI 8. bekkur

Hjemme hos os

Heima hjá okkur

10

Hvernig spyr ég um venjur og reglur á nýjum stað?

Ég get ...

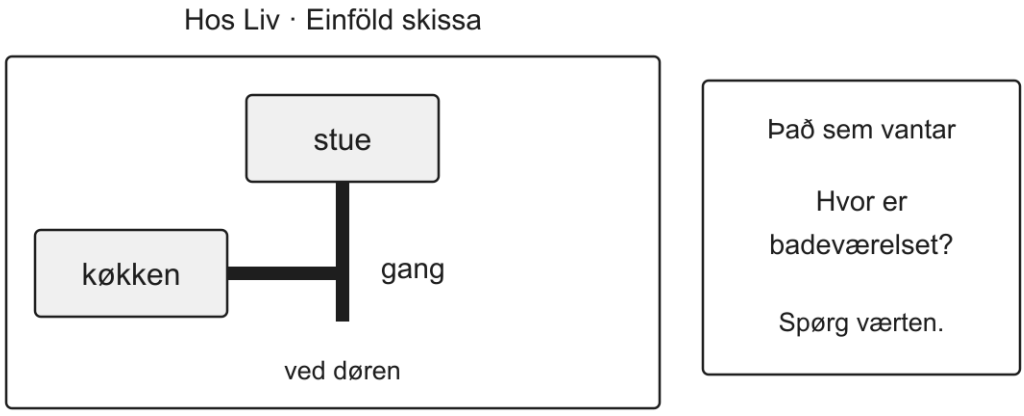
- fundið stað, tíma og leyfi í skilaboðum;
- spurt gestgjafa um það sem er óljóst;
- greint venju frá undantekningu;
- sagt frá rútínu og samið nýjan söguendi.

Í ÞESSUM KAFLA

1 Første besøg 49
2 Lyt til værten 50
3 To beskeder 50
4 Mine ting 50
5 Må jeg? 51
6 Som regel – men i dag 51
7 Den forkerte dør 52
8 Hvad er en husstand? 53
9 Velkommen – på to sprog 53
10 Et interview 54
11 Et andet gæstehus 54
12 Spurgte jeg, eller gættede jeg? 54

1 Første besøg

Þú kemur með tösku á nýjan stað. Þú sérð gang, tvennar dyr og skó við vegginn. Gestgjafinn er að tala við annan gest.

Spørg, hvis du er í tvivl.

Veldu tvær spurningar sem gætu hjálpað þér:

- *Hvor skal jeg stille min taske?*
- *Hvor er badeværelset?*
- *Må jeg bruge køkkenet?*
- *Hvornår spiser I?*

Hvaða spurningu myndirðu spyrja fyrst? Útskýrðu valið. Þú þarft ekki að þekkja reglurnar á nýjum stað fyrir fram; þú getur spurt.

2 Lyt til værten

HLUSTUN B1-C06-A01 Gestur er nýkominn og spyr gestgjafann. Hlustaðu eftir tösku, kvöldmat og eldhúsi. Skráðu svar við hverju atriði. Settu spurningarmerki við það sem er óljóst.

HLUSTUN B1-C06-A02 Hlustaðu á sama samtal á eðlilegum talhraða. Segðu hvaða leyfi gesturinn fær og hvenær það hættir að gilda. Er það sama að spyrja hvar eldhúsið sé og hvort megi nota það?

3 To beskeder

Hos Liv

Velkommen til os på fredag! Du kan stille din taske i gangen ved døren. Køkkenet er til venstre, og stuen er ligeud. Vi spiser som regel klokken syv, men på fredag spiser vi klokken seks. Du må gerne bruge køkkenet efter aftensmaden, men kun til klokken otte. Spørg os, hvis du mangler noget. Hvornår kommer du? Vi vil gerne vide, om du er her før maden.

På gæstehuset Solen

Hej og velkommen til gæstehuset! Stil din taske ved garderoben, ikke foran døren. Badeværelset ligger til højre for stuen. Du må gerne sidde i stuen og læse. I aften spiser vi klokken halv otte. Køkkenet lukker klokken ni. Hvis du vil bruge noget i køkkenet, så spørg først. Vi viser dig gerne, hvor tingene er. Skriv til os, hvis du kommer senere.

10

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

en gang – gangur
en garderobe – fatahengi
som regel – yfirleitt
en stue – stofa
at mangle – að vanta

Find og sammenlign

Svaraðu spurningum 1–6 á íslensku eða dönsku.

1. Hvor må tasken stå hos Liv?
2. Hvor må tasken stå på gæstehuset?
3. Hvornår spiser de som regel hos Liv?
4. Hvad er anderledes på fredag?
5. Må gæsten bruge køkkenet hos Liv klokken 20.15?
6. Hvad skal gæsten gøre, før han bruger noget i køkkenet på gæstehuset?
7. Finndu eina hlýlega eða hjálplega setningu í hvorum texta.
8. Skrifaðu á dönsku tvær spurningar sem þú gætir þurft að spyrja annan gestgjafann. Svörin eiga ekki að standa í textanum.

4 Mine ting

Danska	Íslenska
min bog	bókin mín
mit værelse	herbergið mitt
mine sko	skórnir mínir
din taske	taskan þín
dit glas	glasið þitt
dine bøger	bækurnar þínar

Min stendur með *en*-orði, *mit* með *et*-orði og *mine* með fleirtölu. Sama mynstur er í *din, dit, dine*. Lærðu orðasamböndin í heild.

1. Veldu: *min / mit / mine taske*.
2. Veldu: *din / dit / dine glas* þegar um eitt glas er að ræða.
3. Veldu: *min / mit / mine sko*.
4. Skrifaðu tvær spurningar á dönsku: eina um töskuna þína og aðra um skóna þína.
5. Svaraðu félaga með *her* eða *der* og bentu á stað á teikningu.

Hjem og **hjemme** hafa ólík hlutverk: *Jeg går hjem* merkir að ég fari heim; *Jeg er hjemme* að ég sé heima. Berðu saman íslensku „heim“ og „heima“.

5 Må jeg?

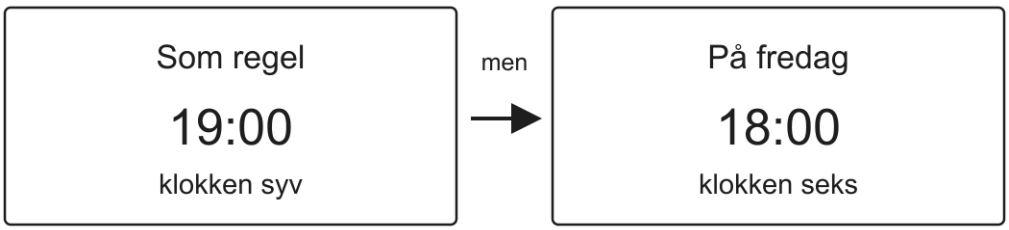
Tilgangur	Spurning	Hugsanlegt svar
fá leyfi	Må jeg bruge køkkenet?	Ja, indtil klokken otte.
finna stað	Hvor er køkkenet?	Det er til venstre.
athuga venju	Hvornår spiser I?	Som regel klokken syv.
athuga undantekningu	Spiser vi også klokken syv i dag?	Nej, i dag spiser vi klokken seks.
finna stað fyrir hlut	Hvor skal jeg stille mine sko?	Du kan stille dem her.

Må jeg ...? biður um leyfi. *Kan* getur merkt getu eða möguleika, en í svarinu *Du kan stille dem her* gefur gestgjafinn líka leyfi. Hlustaðu á samhengið, ekki bara eitt orð.

Gæst: Må jeg bruge køkkenet efter aftensmaden? **Vært:** Ja, til klokken otte. **Gæst:** Så jeg må bruge det indtil otte? **Vært:** Ja. Efter otte gør vi rent. **Gæst:** Fint. Hvor skal jeg stille mit glas? **Vært:** På bordet, tak.

HLUSTUN B1-C06-A03 Finndu hvort svarið sé leyfi, bann eða leyfi með takmörkun. Síðustu tvö atriðin snúast um stað og endurtekningu; skráðu þá staðinn sem er nefndur. Endurtaktu það sem skiptir máli, ekki aðeins *ja*.

6 Som regel – men i dag

Er det altid sådan?

Som regel merkir að eitthvað gerist oftast. Það er ekki það sama og *altid*, alltaf.

Kvöldmatur er yfirleitt klukkan 19:00. Á föstudaginn er hann klukkan 18:00.

1. Skrifaðu eina danska setningu um venjuna.
2. Skrifaðu aðra um föstudaginn.
3. Tengdu þær með *men*.

4 Gestur kemur á föstudag klukkan 18:30. Hvað þarftu að segja honum?

5 Búðu til nýtt dæmi á dönsku um lestrarstund eða opnunartíma. Hafðu venju og eina undantekningu.

HLUSTUN B1-C06-A04 Nú talar annar gestgjafi um aðra venju. Skráðu venjulegan tíma og tíma dagsins.

7 Den forkerte dør

Maja er på besøg hos Liv. Efter maden vil hun vaske hænder.

»Hvor er badeværelset?« spørger hun.

»Det er ude i gangen,« siger Liv.

I gangen er der to døre. Maja åbner den første dør lidt. Hun ser en kost, en spand og en støvsuger. Hun lukker døren igen.

Liv kommer ud med to bøger. »Leder du efter noget?«

»Ja. Jeg tror ikke, at støvsugeren vil dele badeværelset med mig.«

Liv smiler. »Undskyld, jeg var ikke præcis. Det er den anden dør, til højre.«

»Den til højre?«

»Ja. Og skabet er til venstre.«

»Så ved jeg også, hvor kosten bor,« siger Maja.

Da Maja kommer tilbage, spørger Liv: »Vil du se min nye bog?«

»Ja, gerne. Men denne gang viser du mig den rigtige dør.«

De går ind i stuen sammen.

10

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

en kost – kústur
en støvsuger – ryksuga
et skab – skápur
en spand – fata
at lede efter – að leita að
præcis – nákvæmur

1 Hvað vill Maja gera eftir matinn?

2 Hvaða hluti sér hún bak við fyrstu dyrnar?

3 Var fyrsta leiðbeining Liv nógu nákvæm? Útskýrðu út frá dyrunum tvennum.

4 Hvaða setning leysir misskilninginn?

5 Hvernig staðfestir Maja að hún hafi skilið?

6 Finndu fyndna setningu. Hvað gerir hana fyndna?

7 Skrifaðu nýjan endi á dönsku í þremur eða fjórum setningum. Byrjaðu þegar Maja sér tvennar dyr. Í þínum endi spyr hún áður en hún opnar dyr.

Hvad kan gæsten spørge om?

Myndin getur hjálpað þér með nýja endinn.

HLUSTUN B1-C06-A06 Hlustaðu eftir að þú hefur lesið. Veldu fjórar línur úr samtalinu og æfðu atriðið með félaga sem undirbúinn leiklestur.

8 Hvad er en husstand?

Danmarks Statistik bruger ordet *husstand* om personer, der bor på samme adresse. De behøver ikke være i familie med hinanden. Der kan også være flere familier i én husstand. Statistikken kan beskrive, hvor mange personer der bor der, og hvordan de er registreret som familier.

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

en husstand – heimili (í hagtölum)
være i familie med – vera skyldur
registreret – skráður
en adresse – heimilisfang
hinanden – hvert öðru

Heimild skilgreiningarinnar: Danmarks Statistik, „Husstande og familier“, skoðuð 22. október 2026.

1. Þurfa allir á sama heimili að vera skyldir samkvæmt skilgreiningunni?
2. Getur eitt heimili talið fleiri en eina fjölskyldu?
3. Útskýrðu orðið *husstand* á íslensku með eigin orðum.
4. Skrifaðu á dönsku eina kurteislega spurningu sem gestur gæti spurt um venjur á nýju heimili eða gistiheimili.

9 Velkommen – på to sprog

Félagi þinn kemur síðar og skilur ekki þessi skilaboð:

Velkommen! Du kan stille din taske i gangen. Vi spiser klokken seks. Køkkenet er til venstre. Spørg os, hvis du mangler noget.

Segðu á íslensku hvar taskan má vera og hvenær er borðað. Bættu við einu sem gæti hjálpað honum að rata eða biðja um hjálp.

Skrifaðu svar á dönsku til dansks gests:

> Þið borðið yfirleitt klukkan sjö, en á föstudaginn klukkan sex. Gesturinn má setja töskuna við dyrnar. Þú vilt vita hvenær hann kemur.

Skrifaðu 45–60 orð. Hafðu með kveðju, venju, undantekningu, töskustað og spurningu.

10 Et interview

A er gestur og undirbýr þrjár spurningar á dönsku: eina um tíma, eina um stað og eina um leyfi. B er gestgjafi og undirbýr eina spurningu á dönsku um komutíma gestsins. Kennarinn réttir hvoru ykkar sitt einkaspjald.

Spyrðu spurninganna, hlustaðu og spurðu nánar út í eitt svar. Gefðu félaganum tíma til að spyrja líka. Endurtaktu takmörkunina ef leyfið gildir aðeins til ákveðins tíma.

Segðu síðan félaga á dönsku frá kvöldinu hjá gestgjafanum í þremur til fjórum setningum. Skiptið svo um hlutverk með nýjum spjöldum og endurtakið samtalið og frásögnina.

11 Et andet gæstehus

HLUSTUN B1-C06-A05

Hlustaðu á ný skilaboð. Skráðu hvar taskan á að vera, hvenær kvöldmatur er og hvenær eldhúsið lokar. Útskýrðu þau fyrir íslenskum félaga. Kennarinn gefur þér komutíma sem þú notar í dönsku svari.

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

et opbevaringsrum – geymsla

Skrifaðu 45–60 orð á dönsku til gestgjafans. Staðfestu upplýsingarnar og spurðu um eitt óljóst atriði. Ef þú vilt nota eldhúsið skaltu spyrja um leyfi.

Þitt eigið dæmi

Skrifaðu fjórar til sex setningar á dönsku um kvöld á stað sem þú velur. Ákveddu stað, athafnir og tíma. Segðu hvað gerist yfirleitt og hvað er öðruvísi í dag.

12 Spurgte jeg, eller gættede jeg?

Rifjaðu án bókar upp *Må jeg …?*, *som regel* og muninn á *hjem* og *hjemme*. Segðu eina setningu með *min*, eina með *mit* og eina með *mine*.

Veldu skilaboð sem þú skrifaðir. Láttu félaga segja hvaða tími gildir í dag. Ef hann les venjuna sem undantekningu skaltu gera muninn skýrari og reyna aftur. Í 11. kafla notarðu sömu aðferð þegar opnunartími breytist.

11. KAFLI 8. bekkur

En god weekend

Góð helgi

11

Hvernig veljum við áætlun sem hentar báðum og breytum henni þegar þarf?

Ég get ...

- borið saman tíma, verð og ferðakostnað;
- hlustað á óskir og takmarkanir félaga;
- útskýrt sameiginlega niðurstöðu;
- skrifað og uppfært boð út frá nýjum upplýsingum.

Í ÞESSUM KAFLA

1 Hvad skal vi lave på lørdag? 55
2 Tre opslag 55
3 Hvad koster hele planen? 56
4 Lyt til et forslag 56
5 Ord til en plan 56
6 Fra ønske til aftale 57
7 Et fritidstilbud i virkeligheden 57
8 Fortæl en ven om planen 58
9 En plan for to 58
10 Fortæl og svar 59
11 Et værksted i ferien 59
12 Passer planen til begge? 59

1 Hvad skal vi lave på lørdag?

Þrír kostir eru í boði: bíó, borðspil og opið teiknibord. Veldu fyrst eftir áhuga. Skrifaðu síðan tvær spurningar sem þarf að svara áður en valið verður að áætlun.

Rifjaðu upp úr fyrri köflum: Hvernig spyrðu hvað eitthvað kostar? Hvernig segirðu að þú komist ekki fyrr en klukkan eitt? Hvernig biðurðu um annan kost?

2 Tre opslag

Film på lørdag

Kom i biografen på lørdag. Filmen begynder klokken 13.30 og slutter klokken 15.00. En billet koster 45 kroner. Du behøver ikke købe mad eller drikke. Biografen ligger ved stationen. Hvis du tager bussen, skal du betale for bussen ud over billetten. Dørene åbner klokken 13.15. Hvis du vil sidde sammen med en ven, så aftal det, før I går ind.

Spil på biblioteket

Lørdag kan du spille brætspil på biblioteket fra klokken 13 til 15. Det er gratis at være med. Du må gerne tage en ven med, og du behøver ikke have dit eget spil. Der er både korte spil og længere spil. En medarbejder hjælper med reglerne. Bussen til biblioteket koster 10 kroner hver vej. Du kan også gå, hvis det passer til din plan.

Et åbent tegnebord

I skolens billedkunstlokale er der et åbent tegnebord lørdag fra klokken 12 til 16. Du kan komme og gå i hele tidsrummet. Der er gratis adgang, papir og blyanter. Du kan tegne alene eller sammen med andre. Du må gerne tage en bog med som inspiration. Det foregår indendørs. Der er ingen madservering, men du må have en madpakke med. Mødestedet er skolens hovedindgang.

Find oplysningerne

1. Hvilken aktivitet starter klokken halv to?
2. Hvilke aktiviteter har gratis adgang?
3. Hvilken aktivitet siger tydeligt, at du kan komme og gå i hele tidsrummet?
4. Hvad koster en tur med bussen til biblioteket og hjem igen?
5. Hvordan kan man komme til biblioteket uden at betale?
6. En ven skal hjem klokken 14.30. Kan vennen se hele filmen?
7. En anden ven vil gerne tegne indendørs og vil ikke betale noget. Hvilken mulighed passer til ønskerne?

3 Hvad koster hele planen?

En plan kan have flere udgifter. Billetprisen er kun én af dem. Hvis du tager bussen både ud og hjem, skal du regne begge ture med. I vores eksempel koster hver bustur 10 kroner. To ture koster derfor 20 kroner. Gratis adgang betyder, at selve aktiviteten ikke koster noget. Det betyder ikke automatisk, at transporten er gratis. Skriv udgifterne hver for sig, før du finder summen.

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

en udgift – kostnaður
selve aktiviteten – viðburðurinn sjálfur
i alt – samtals
regne med – telja með
hver for sig – hvert fyrir sig

Plan	Billet	Transport	I alt
Tegnebord på skolen, allerede på stedet	0 kr.	0 kr.	0 kr.
Bibliotek med bus begge veje	0 kr.	...	...
Biograf med bus begge veje, samme buspris	45 kr.	...	...

1. Fylltu í það sem vantar.
2. Útskýrðu á dönsku hvers vegna áætlun getur kostað peninga þótt aðgangurinn sé ókeypis.
3. Tveir krakkar hafa 25 krónur hvor. Geta þeir báðir farið á bókasafnið með strætó báðar leiðir? Reiknaðu fyrir hvorn um sig.
4. Þið viljið ganga á bókasafnið en vitið ekki hvað það tekur langan tíma. Skrifaðu spurninguna á dönsku.

4 Lyt til et forslag

Hlustun B1-C07-A01 **(hægt).** Tvö ungmenni skipuleggja laugardaginn. Hlustaðu fyrst eftir lokaákvörðuninni. Hlustaðu aftur og skráðu eina ástæðu fyrir henni.

HLUSTUN B1-C07-A02 Sama samtal á eðlilegum hraða. Finndu setninguna þar sem Noor spyr hvenær Liv sé laus.

Berðu samtalið saman við þína fyrstu hugmynd. Breyttist valið þegar upplýsingar um tíma og verð komu fram?

5 Ord til en plan

Danska	Íslenska
Hvad skal vi lave på lørdag?	Hvað eigum við að gera á laugardaginn?
Jeg vil hellere tegne.	Ég vil frekar teikna.

Danska	Íslenska
Det er billigere end biografen.	Það er ódýrara en bíóið.
Har du tid fra et til tre?	Ertu laus frá klukkan eitt til þrjú?
Det passer mig.	Það hentar mér.
Først tager vi bussen.	Fyrst tökum við strætó.
Så spiller vi.	Síðan spilum við.
Til sidst går vi hjem.	Að lokum förum við heim.
Så ændrer vi planen.	Þá breytum við áætluninni.
en billet – billetter	miði – miðar
at lukke – lukker	að loka – lokar
en mulighed – muligheder	möguleiki – möguleikar

Í *Først tager vi bussen* merkir *først* „fyrst í röðinni“. Í *Jeg kan først komme klokken et* merkir það „ekki fyrr en“. Skoðaðu alla setninguna til að finna merkinguna. *Så* getur merkt „síðan“ (röð) eða „þá“ (afleiðing).

Berðu saman: **Vi tager bussen på lørdag. På lørdag tager vi bussen.** Þegar tímasetningin kemur fremst færist *vi* aftur fyrir sögnina *tager*. Þetta líkist „Á laugardaginn tökum við strætó“.

Prøv sproget

1. Byrjaðu á *På lørdag*: *Vi spiller på biblioteket på lørdag.*
2. Tengdu þrjú skref með *først, så, til sidst*.
3. Skrifaðu setningu með *billigere end* út frá töflunni.
4. Útskýrðu tvær merkingar *først* með dæmum.

HLUSTUN B1-C07-A03 Hlustaðu og endurtaktu aðalatriðin. Bættu síðan þinni eigin athöfn við síðasta skrefið.

6 Fra ønske til aftale

Noor: Jeg vil gerne i biografen. Hvad synes du? **Liv:** Jeg vil hellere spille. Biografen er for dyr for mig. **Noor:** Så kan vi gå på biblioteket. Har du tid fra et til tre? **Liv:** Ja. Jeg kan gå derhen og være der klokken et. **Noor:** Fint. Vi mødes ved døren klokken et. **Liv:** Og vi slutter klokken tre. Passer det dig? **Noor:** Ja, det gør det.

Hvor um sig segir hvað hentar. Þær staðfesta bæði upphaf og lok.

Æfið með *tegnebordet* í stað bókasafnsins. Veljið annan sameiginlegan tíma úr auglýsingunni. Nú byrjar hinn aðilinn og stingur upp á öðru.

7 Et fritidstilbud i virkeligheden

Ungdomsskolen i Aarhus er et kommunalt tilbud. På skolens hjemmeside beskrives målgruppen som kommunens unge fra 7. klasse til og med 17 år. Holdene foregår forskellige steder, ikke kun i én bygning. Nogle forløb varer længe, andre er korte workshops. Undervisningen er gratis, men der kan være betaling for blandt andet materialer og ture. Derfor skal man læse oplysningerne om det enkelte hold.

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

kommunal – á vegum sveitarfélagsins
beskrives – er lýst
et forløb – hér námskeið
målgruppen – markhópurinn
et hold – hér námskeiðshópur
betaling – greiðsla

Heimild: Ungdomsskolen i Aarhus, „Hvad er ungdomsskole?“, skoðuð 22. október 2026.

Íslenskur gestur í Aarhus vill prófa námskeið hjá Ungdomsskolen.

1. Fyrir hverja er Ungdomsskolen?
2. Hvers vegna þarf að athuga staðinn fyrir hvert námskeið?
3. Kennslan er ókeypis. Fyrir hvað getur samt þurft að borga?
4. Hvaða tvær spurningar þarf gesturinn að spyrja um tiltekið námskeið áður en hann getur verið með?

8 Fortæl en ven om planen

11

Vinur sem talar íslensku vill skilja þetta:

> Spil på biblioteket lørdag kl. 13–15. Gratis adgang. Tag gerne en ven med. Bussen koster 10 kr. hver vej.

Útskýrðu hvað er ókeypis og hvað kostar ef strætó er tekinn báðar leiðir.

Skrifaðu svo boð á dönsku:

> Þú vilt bjóða Noor á bókasafnið á laugardaginn. Þið hittist þar klukkan eitt og farið heim klukkan þrjú. Spurðu hvort Noor vilji vera með.

Skrifaðu 50–70 orð. Viðtakandinn þarf að sjá tíma, stað, athöfn og spurningu.

9 En plan for to

Kennarinn gefur hvoru ykkar sitt spjald með lausum tíma, óskum og fjárhæð. Ekki sýna félaga spjaldið. Spyrjið og finnið kost sem þið getið bæði valið.

Skráið sameiginlega áætlun í fjórum línum: **Mødested – Start – Aktivitet – Slut**. Bætið við kostnaði fyrir hvort ykkar ef einhver er.

1 · Først	2 · Så	3 · Til sidst
Tid: _____	Tid: _____	Tid: _____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Ny besked · B1-C07-A04

Hvad ændrer sig? Hvad kan I stadig gøre?

HLUSTUN B1-C07-A04 Ný tilkynning breytir áætluninni. Skrifaðu fyrst eigin svör: Hvað lokar, hvenær og hvað er enn opið? Berið síðan saman svörin og finnið áætlun sem gengur upp. Staðfestið niðurstöðuna saman.

10 Fortæl og svar

HLUSTUN B1-C07-A06 Hlustaðu á kynningu og spurningarnar. Hvaða atriði þurfti nemandinn að skýra? Hvað vissi nemandinn ekki?

Undirbúðu 40–60 sekúndna kynningu á dönsku um áætlunina þína. Þú mátt hafa fimm stikkorð. Segðu frá röð, tíma, vali og einni ástæðu. Félagi þinn spyr nýrrar spurningar.

Skrifaðu síðan uppfært boð á dönsku. Sýndu breytinguna skýrt með *Der er en ændring …* og segðu hvaða upplýsingar gilda núna.

11 Et værksted i ferien

HLUSTUN B1-C07-A05 Kennarinn afhendir tilkynningar um tvær nýjar athafnir og ný einkaspjöld. Hlustaðu á breytinguna áður en þið veljið.

Finnið áætlun sem gengur upp. Útskýrðu breytinguna á íslensku fyrir nemanda úr öðrum hópi sem heyrði hana ekki. Skrifaðu sjálfstætt 50–70 orða boð á dönsku. Nefndu verð, tíma og ferðamáta þegar þær upplýsingar skipta máli.

12 Passer planen til begge?

Lestu boðið þitt og athugaðu:

- Hentar tíminn báðum?
- Hef ég talið með nauðsynlegan ferðakostnað?
- Notaði ég nýjustu tilkynninguna?
- Breytti ég lokatímanum án þess að tilkynningin segði það?
- Er ljóst hvað er ákveðið og hvað er aðeins tillaga?

Prófaðu eina nýja breytingu frá kennaranum. Segðu lausnina án þess að skrifa hana fyrst. Í 12. kafla notarðu allt þetta til að taka á móti gestum.

12. KAFLI 8. bekkur

Velkommen til Island

Velkomin til Íslands

12

Hvernig gerum við gesti kleift að taka þátt?

Ég get …

- valið upplýsingar sem ákveðinn gestur þarf;
- skilið spurningar og útskýrt þær fyrir öðrum;
- skrifað leiðbeiningar á dönsku út frá íslenskum upplýsingaspjöldum;
- tekið á móti gestum, svarað og leiðrétt misskilning;
- greint það sem ég veit frá því sem ég þarf að spyrja um.

Í ÞESSUM KAFLA

1 Hvad skal gæsterne vide? 60
2 En besked fra gæsterne 60
3 Kilder fra værterne 61
4 Du eller I? 61
5 En kort guide 62
6 Ord til en velkomst 62
7 Hjælp begge grupper 63
8 Gæster fra forskellige steder 64
9 Et interview med en gæst 64
10 Din egen velkomst 64
11 Nu er stedet et værksted 65
12 Min mappe, mit næste skridt 65

12

Norrænn nemendahópur heimsækir skólann ykkar á fimmtudaginn. Þið undirbúið móttökuna og takið á móti hópnum á dönsku.

1 Hvad skal gæsterne vide?

Lokaðu orðabankanum. Rifjaðu upp setningar fyrir eins mörg þessara atriða og þú getur:

1. kynningu úr 5. kafla;
2. fundarstað og tíma úr 6. kafla;
3. boð og annan kost úr 7. kafla;
4. mat eða nesti úr 8. kafla;
5. leið úr 9. kafla;
6. leyfi úr 10. kafla;
7. breytta áætlun úr 11. kafla.

Berið saman í pörum. Veljið þrjár setningar sem gætu hjálpað gesti strax við komuna. Þær mega vera stuttar ef merkingin er skýr.

2 En besked fra gæsterne

HLUSTUN B1-C08-A01 Tvær raddir senda skilaboð. Skráðu komuupplýsingar og þrjár spurningar eða óskir gestanna.

HLUSTUN B1-C08-A02 Sömu skilaboð á eðlilegum hraða. Hvað vilja sumir gera og hvað vilja aðrir?

Myndskeið B1-C08-M01. Horfðu á myndskeiðið með sömu skilaboðum. Skráðu hvaða upplýsingar koma úr talinu og hvað myndin hjálpar þér að sjá.

Lestu skilaboðin

Lestu textann eftir að þú hefur hlustað og horft.

> Hej alle sammen! Vi glæder os til at besøge jer på torsdag. Vi kommer klokken ni. Vi har tasker med, og vi vil gerne vide, hvor vi kan stille dem. Skal vi tage mad med, eller kan vi få frokost på skolen? Vi vil gerne se skolen. Bagefter vil nogle af os helst lave noget roligt. Andre vil gerne gå en tur. Kan vi vælge mellem to aktiviteter? Vi vil også gerne vide, hvor vi skal mødes, hvis nogen kommer senere. I må gerne skrive en kort besked til os. Den behøver ikke være lang, bare vi kan finde de vigtigste oplysninger. Vi ses snart!

1. Hvað er ákveðið um komu hópsins?
2. Hvaða spurning fjallar um mat?
3. Hvaða tvær óskir um afþreyingu koma fram?
4. Hvað merkja *nogle af os* og *andre*? Vilja allir það sama?
5. Veldu þrjár spurningar sem skipuleggjendurnir þurfa að svara fyrst.

3 Kilder fra værterne

Á upplýsingaspjöldunum stendur það sem skólinn hefur ákveðið og það sem er enn óljóst.

Spjald 1 Staður og komuáætlun

Gestirnir mæta við aðalinngang skólans klukkan 09:00. Töskur mega vera í stofu 4. Skoðunarferð hefst klukkan 09:15. Kennari fylgir hópnum. Ekki hefur verið ákveðið hvar þeir sem koma seinna hitta hópinn.

Spjald 2 Verkefni og matur

Klukkan 10:00 velja gestir á milli borðspila í stofu 6 og stuttrar gönguferðar. Bæði verkefnin enda klukkan 10:45 við aðalinnganginn. Það má skipta um verkefni ef talað er fyrst við kennarann. Gestir þurfa að taka nesti með. Hádegishlé er klukkan 11:00.

Spjald 3 Það sem þarf að spyrja um

Ekkert hefur verið ákveðið um ljósmyndir. Nákvæm gönguleið og aðgengi á henni eru heldur ekki staðfest. Spyrja þarf kennarann um þessi atriði áður en gestunum er lofað nokkru.

Gerðu töflu: **Det ved vi – Det spørger vi om – Kilde**. Skráðu töskustað, nesti, val, síðkomu og ljósmyndir. Í heimildardálkinn skrifarðu spjald 1, 2 eða 3. Atriði sem ekki er ákveðið skráirðu sem spurningu.

4 Du eller I?

Einn gestur	Fleiri gestir	Merking
Du kan stille din taske her.	I kan stille jeres tasker her.	Þú mátt setja töskuna hér. / Þið megið setja töskurnar hér.
Hvad vil du gerne vide?	Hvad vil I gerne vide?	Hvað vilt þú/viljið þið vita?
Jeg viser dig rundt.	Jeg viser jer rundt.	Ég sýni þér/ykkur staðinn.

Danska **I**, þegar það merkir „þið“, er skrifað með stórum staf. Með litlum staf er *i* forsetning, til dæmis *i skolen*. Fremst í setningu fær forsetningin líka stóran staf, til dæmis *I morgen*, og þá skiptir samhengið máli.

Prøv selv

1. Breyttu fyrir hóp: *Du kan vælge en aktivitet.*
2. Breyttu fyrir einn: *Hvor er jeres tasker?*
3. Veldu: *Her kan (I / i) stille taskerne.*
4. Skrifaðu tvær útgáfur af sömu móttökusetningu, eina fyrir einn gest og aðra fyrir hóp.

5 En kort guide

Hér eru leiðbeiningar frá tónlistarklúbbi. Taktu eftir uppbyggingunni; þú notar hana þegar þú skrifar fyrir skólann.

Velkommen Velkommen til musikklubben!

Mødested Vi mødes ved den blå dør klokken to. I kan stille jeres tasker i lokale 1.

Program Først viser vi jer rundt. Så kan I vælge mellem at lytte til musik og at spille en rytme sammen. I behøver ikke spille et instrument. Vi slutter klokken tre. Tag en drikkedunk med.

Spørg os Spørg os, hvis I er i tvivl om noget. Vi ved ikke endnu, om vi må tage billeder; vi spørger den voksne i klubben.

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

en rytme – taktur
en drikkedunk – drykkjarbrúsi
den voksne – sá fullorðni

12

1. Finndu tíma og stað sem gestur þarf strax.
2. Finndu valkostina tvo.
3. Hvaða orð sýna röð?
4. Hvaða atriði er enn óljóst? Hvað ætlar gestgjafinn að gera?
5. Hvers vegna er auðveldara að nota þennan texta en óraðaðan orðalista?

Góðar leiðbeiningar þurfa ekki að vera langar. Fyrirsagnir, skýrir tímar og réttar upplýsingar skipta meira máli en mörg lýsingarorð.

6 Ord til en velkomst

Danska	Íslenska
Velkommen til vores skole.	Velkomin í skólann okkar.
Her kan I stille jeres tasker.	Hér megið þið setja töskurnar ykkar.
Først viser vi jer rundt.	Fyrst sýnum við ykkur staðinn.
I kan vælge mellem to aktiviteter.	Þið getið valið á milli tveggja kosta.
Hvad vil I gerne vide?	Hvað langar ykkur að vita?
Det ved jeg ikke endnu.	Ég veit það ekki enn.

Må vi …? spyr um leyfi; *Her kan I …* segir hvar hægt er að setja töskurnar.

Rifjaðu einnig upp: *Tag en madpakke med. Mener du klokken …? Kan du sige det igen? Er der en anden vej? Må vi …?*

HLUSTUN B1-C08-A03 Hlustaðu á setningarnar og endurtaktu þær. Gerðu stutt hlé á undan mikilvægum tíma eða stað. Markmiðið er að gesturinn skilji, ekki að þú talir hratt.

7 Hjælp begge grupper

Velkommen	Program
Hvem er guiden til?	Valg 1
Mødested	Valg 2
Hvor? Hvornår?	**Spørg os**
Hvis nogen kommer senere:	Hvad skal vi undersøge?

Kan gæsten finde det vigtigste?

Der er mere end én måde at være med på.

Íslenski skipulagshópurinn þarf að skilja þetta:

> Vi kommer klokken ni. Hvor kan vi stille taskerne? Skal vi tage mad med? Vi vil gerne se skolen, men nogle af os vil helst lave noget roligt bagefter.

Útskýrðu beiðnirnar á íslensku. Greindu komuupplýsingar frá spurningum.

Skrifaðu síðan 70–100 orða leiðbeiningar á dönsku út frá spjöldunum í 3. hluta. Notaðu fyrirsagnirnar **Velkommen – Mødested – Program – Spørg os**. Veldu upplýsingar sem gestirnir þurfa. Segðu skýrt frá tíma, töskustað, nesti og vali. Ef eitthvað er óljóst skaltu segja það eða spyrja um það.

Láttu félaga lesa leiðbeiningarnar án þess að sjá spjöldin. Hann á að geta sagt hvar hann myndi mæta, hvenær og hvað hann tæki með. Lagaðu eitt atriði sem reyndist óskýrt.

8 Gæster fra forskellige steder

Danmark, Grønland og Færøerne er forskellige steder med forskellige sprog. Danmark ligger i Europa. Grønland ligger geografisk i Nordamerika, og Færøerne ligger i Nordatlanten mellem Island og Norge. Dansk bruges i Danmark. I Grønland bruges både grønlandsk og dansk, og på Færøerne bruges både færøsk og dansk. Mange mennesker taler flere sprog. Dansk, islandsk og færøsk er beslægtede sprog. Grønlandsk tilhører en anden sprogfamilie. Når en ny gæst kommer, er det derfor en god idé at spørge, hvilket sprog I bedst kan tale sammen på.

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

geografisk – landfræðilega
tilhører – tilheyrir
beslægtede – skyld
en sprogfamilie – málætt

Heimildir: danska utanríkisráðuneytið: Danmark, Grønlands Statistik: landafræði, Visit Greenland: tungumál, Nordisk Samarbejde: De nordiske sprog og Visit Faroe Islands. Skoðað 23. október 2026.

12

1. Hvaða tungumál eru notuð á Grænlandi og í Færeyjum?
2. Nefndu tvö skyld tungumál úr textanum.
3. Hvaða ráð gefur textinn þegar nýr gestur kemur?
4. Skrifaðu á dönsku aðra spurningu en *Hvilke sprog taler du?* sem hjálpar ykkur að finna sameiginlegt tungumál.

Hus/hús og bog/bók

Rifjaðu upp orðin **hus/hús** og **bog/bók** úr 5. kafla. Hlustaðu á *Her er et hus* og *Her er en bog* í A03. Berðu saman merkingu og stafsetningu. Útskýrðu eitt sem er líkt og eitt sem þú þarft að læra sérstaklega. Getum við alltaf lesið dönsku orðin eins og þau væru íslensk? Hlustaðu og rökstuddu svarið.

9 Et interview med en gæst

Kennarinn gefur hvoru ykkar sitt spjald. Gesturinn hefur nýjan komutíma og óskir. Gestgjafinn hefur lausn sem gesturinn hefur ekki séð.

Talið saman á dönsku. Segðu upplýsingarnar á spjaldinu með eigin orðum. Spyrjið og finnið leið svo að gesturinn missi ekki af öllu. Staðfestið tíma og stað upphátt. Ef gesturinn spyr um leyfi sem spjaldið svarar ekki skaltu segja að þú vitir það ekki og hvern þú ætlar að spyrja.

HLUSTUN B1-C08-A04 Ný skilaboð berast um síðkomu. Skráðu hverjir koma seinna, hvenær og hvaða spurning fylgir. Kennarinn afhendir svar gestgjafans. Uppfærðu þann hluta leiðbeininganna sem breytist.

10 Din egen velkomst

HLUSTUN B1-C08-A06 Hlustaðu á kynningu og spurningu. Hvað segir gestgjafinn þegar hann veit ekki svarið?

Undirbúðu 60–90 sekúndna kynningu á dönsku fyrir skólagestina út frá spjöldunum í 3. hluta. Notaðu aðeins fyrirsagnir og stikkorð, ekki heilar setningar. Segðu frá komu, töskum, áætlun og valkostum. Félagi þinn spyr tveggja spurninga. Svaraðu því sem þú getur og segðu skýrt ef þú þarft að athuga eitthvað.

Gefið endurgjöf í tveimur liðum: eitt sem gestur gat auðveldlega skilið og eitt sem væri gagnlegt að skýra. Prófaðu síðan aftur með einni nýrri spurningu.

11 Nu er stedet et værksted

HLUSTUN B1-C08-A05 Nýr hópur heimsækir skapandi vinnustofu. Kennarinn afhendir ný upplýsingaspjöld. Síðar koma skilaboð frá gesti sem kemur seinna.

1. Útskýrðu óskir og komuupplýsingar á íslensku fyrir skipuleggjendum.
2. Skrifaðu sjálfstætt 70–100 orða skilaboð á dönsku með leiðbeiningum.
3. Uppfærðu þau þegar skilaboðin um síðkomuna berast.
4. Segðu gestinum hvar og hvenær þið hittist.
5. Spurðu um eitt atriði sem gögnin svara ekki.

Lestu leiðbeiningarnar yfir: geta gestirnir farið eftir þeim?

12 Min mappe, mit næste skridt

Veldu þrjú verk úr köflum 5–12: skilaboð, frásögn og samtal. Skráðu dagsetningu við hvert verk, hvað þú gast gert og hvaða stuðning þú notaðir. Taktu líka eina eldri útgáfu og sýndu breytingu sem gerði hana skýrari.

Svaraðu: Hvaða setningar get ég notað án hjálpar? Hvenær þurfti ég að biðja um endurtekningu? Hvernig tókst mér að leiðrétta misskilning? Hvað ætla ég að prófa næst?

Eftir viku færðu nýtt stutt verkefni um skólaklúbb. Rifjaðu þá upp þrjár gagnlegar setningar áður en þú opnar bókina.

KAFLAR 13–20 Danska í samskiptum

9. bekkur

13 **Det skete i går**
Þetta gerðist í gær 67

14 **Venner og fællesskab**
Vinátta og samvera 73

15 **På skærmen**
Á skjánum 78

16 **På tur**
Á ferð 85

17 **En grønnere hverdag**
Umhverfisvænni hversdagur 90

18 **Fritid og muligheder**
Frítími og tækifæri 96

19 **Historier fra Norden**
Sögur frá Norðurlöndum 101

20 **Vores fælles projekt**
Sameiginlega verkefnið okkar 106

13. KAFLI 9. bekkur

Det skete i går

Þetta gerðist í gær

13

Í ÞESSUM KAFLA

1 Hvad skete der? 67
2 Lyt efter problemet 68
3 Den gule taske 68
4 Først, så, bagefter 68
5 I dag og i går 69
6 Fortæl, så andre kan følge med 70
7 En besked til en ven 70
8 Kan I hjælpe mig? 70
9 Find den rigtige taske 70
10 To mennesker, to grunde 71
11 En ny historie 71
12 Min fortælling bliver tydeligere 72

1 Hvad skete der?

★ Ég get sagt frá atburði í réttri röð, spurt hvað gerðist næst og greint upplýsingar frá ágiskunum.

Í lok kaflans segi ég stutta sögu og svara spurningu sem ég hef ekki séð áður.

Hvad skete der først? Hvad skete der bagefter? · Skálduð mynd.

Fire øjeblikke: En gruppe kommer ind i en sal. En elev sætter en taske ved en stol. Gruppen går ud. Eleven kommer tilbage alene.

1. Nefndu á dönsku tvö atriði úr lýsingunni.
2. Hvar er taskan núna? Vitum við það?
3. Skrifaðu spurningu sem þú vilt fá svar við.

Prøv først. Segðu félaga þínum á dönsku hvað þú gerir venjulega eftir skóla og síðan frá einhverju sem gerðist í gær. Þú mátt skálda. Notaðu þessi orð ef þú þarft: *jeg, skole, hjem, i går, først, så.*

2 Lyt efter problemet

HLUSTUN B2-C01-A01 Hlustaðu fyrst án þess að skrifa heilar setningar. Hvað hvarf? Hvar leituðu þau?

Hlustaðu aftur. Skráðu stikkorð við hvert atriði.

Atriði	Stikkorðin mín
Hvert fór hópurinn?	
Hvað gerði sögumaðurinn áður en leikurinn hófst?	
Hvenær tók sögumaðurinn eftir vandanum?	
Hver hafði upplýsingar um töskuna?	

Berðu svörin saman við svör félaga þíns. Segðu *Jeg hørte …* eða *Det hørte jeg ikke. Kan vi høre det igen?* Skildu eftir autt ef þú heyrðir það ekki; ekki giska.

HLUSTUN B2-C01-A02 Nú heyrirðu sömu atburði aftur. Finndu eitt orð sem þú skildir betur í seinna skiptið.

3 Den gule taske

13

I går tog Lea og hendes klasse bussen til en aktivitetshal. De skulle prøve et nyt spil og bagefter lave en kort præsentation. Lea havde en gul taske med. I tasken lå hendes madpakke, en notesbog og en grøn drikkeflaske.

Da de kom ind, satte hun tasken ved en stol tæt på døren. Så hjalp hun Jonas med at flytte et bord. Der var ikke plads til alle stolene, så en frivillig flyttede nogle af dem ind i et andet rum. Lea lagde ikke mærke til det. Hun var allerede i gang med spillet.

Efter spillet gik klassen ud til bussen. Ved stoppestedet opdagede Lea, at hun ikke havde tasken. Hun fortalte det til læreren, og de gik tilbage sammen. Jonas blev ved bussen med resten af klassen.

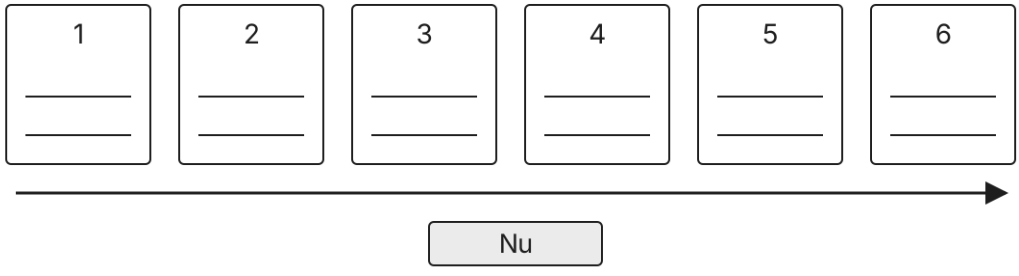
I salen stod stolen der ikke længere. Lea tænkte, at nogen måske havde taget tasken med hjem. Men det vidste hun ikke. Læreren spurgte en frivillig. Hun havde fundet tasken, da hun flyttede stolene, og havde lagt den i receptionen.

De gik til receptionen, og der lå tasken. Lea viste læreren den grønne flaske og sin notesbog. Det var hendes taske. De sagde tak og gik tilbage til bussen. Den ventede stadig. Lea grinede: »Næste gang tager jeg tasken med, før jeg går ud!«

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

en frivillig – sjálfboðaliði
opdagede – uppgötvaði
lagde mærke til – tók eftir
stadig – enn

4 Først, så, bagefter

Sæt begivenhederne i rækkefølge.

Raðaðu þessum atburðum frá 1 til 6. Finndu síðan setningu í sögunni sem staðfestir hvern atburð.

- Lea opdagede, at tasken manglede.
- Klassen tog bussen til hallen.
- Lea fik tasken i receptionen.
- En frivillig flyttede nogle stole.
- Lea satte tasken ved en stol.
- Lea og læreren gik tilbage.

Svaraðu á dönsku.

1. Hvad var der i tasken?
2. Hvor ventede Jonas?
3. Hvem lagde tasken i receptionen?
4. Vidste Lea, om nogen havde taget tasken med hjem?
5. Hvilket ord viser, at Lea kun gættede?

Sådan kan du bruge teksten. Spørgsmál: *Hvor satte Lea tasken?* Svar: *Hun satte den ved en stol. I teksten står der: »ved en stol tæt på døren«.*

Skrifaðu nú eitt svar og vitnaðu í textann. Tilvitnunin má vera stutt.

5 I dag og i går

13

I går	tog	vi bussen
Vi	tog	bussen i går
I dag	tager	vi bussen

Sögnin kemur á eftir fyrsta liðnum.

Í dag eða venjulega	Í gær
Jeg tager bussen.	Jeg tog bussen.
Jeg finder min taske.	Jeg fandt min taske.
Vi venter ved døren.	Vi ventede ved døren.
Hun går tilbage.	Hun gik tilbage.
Vi har en bog med.	Vi havde en bog med.

Þegar setning byrjar á *I går* kemur sögnin næst: *I går tog vi bussen.* Það sama má segja svona: *Vi tog bussen i går.* Berðu saman við íslensku: *Í gær tókum við strætó.* Hvar er sögnin?

Breyttu setningunum svo þær segi frá gærdeginum.

1. I dag finder jeg min jakke.
2. Vi venter ved indgangen.
3. Hun går ind i salen.
4. I dag har vi en bog med.

Raðaðu orðunum: *i går / vi / ventede / ved bussen*. Skrifaðu síðan nýja setningu sem byrjar á *Bagefter*.

HLUSTUN B2-C01-A04 Hlustaðu á heilar setningar og endurtaktu þær með sömu áherslu. Ekki skrifa dönsk hljóð með íslenskum stöfum.

6 Fortæl, så andre kan følge med

Et eksempel. *I går cyklede jeg til biblioteket. Først afleverede jeg en bog. Så opdagede jeg, at cyklen var punkteret. Jeg ringede til min bror. Til sidst gik vi hjem sammen, og cyklen blev ved biblioteket.*

Finndu upphaf, vandamál og niðurstöðu. Hvaða spurningu gætirðu spurt sögumann?

Segðu þessa nýju sögu á dönsku með eigin orðum:

Fyrst	Síðan	Vandinn	Niðurstaðan
Emil gik til musiklokalet.	Han satte sin jakke på en stol.	Jakken var væk efter musiktimen.	Den lå på en anden stol i samme rum.

Félagi þinn spyr eina spurningu. Ef svarið er ekki í töflunni segirðu *Det ved jeg ikke*. Ef þú bætir einhverju við byrjarðu á *I min historie ….*

NYTTIGE SPØRGSMÅL *Hvad skete der bagefter? Hvor fandt han den? Hvem var med? Hvorfor lå den der?*

7 En besked til en ven

13

Íslenskur vinur þinn skilur ekki þessi skilaboð. Útskýrðu fyrir honum hvar taskan er, hvernig hann fær hana og hvenær hann þarf að koma.

Hej! Vi har fundet din taske i hallen. En frivillig lagde den i receptionen. Du kan hente den der før klokken 17 i dag. Sig, at du kommer efter den gule taske, og beskriv en ting, der ligger i den. Du behøver ikke gå ind i selve salen. Hilsen Sara, aktivitetshallen.

Skrifaðu þrjár skýrar setningar á íslensku. Þarf vinurinn að vita hver fann töskuna? Veldu upplýsingarnar sem hjálpa honum að bregðast við.

HLUSTUN B2-C01-A03 Hlustaðu á samtal í móttökunni. Hvaða tvær upplýsingar notar starfsmaðurinn til að finna réttu töskuna?

8 Kan I hjælpe mig?

Þú gleymdir rauðri tösku í salnum. Í henni er stærðfræðibók með nafninu þínu. Skrifaðu skipuleggjandanum á dönsku og spurðu hvort taskan hafi fundist.

STUÐNINGUR EF ÞÚ ÞARFT *Hej … / Jeg har glemt … / Der ligger … i den. / Har I …? / Tak for hjælpen.*

Lestu skilaboðin yfir. Kemur liturinn fram? Er spurningin skýr? Segirðu eitthvað sem þú veist ekki, t.d. að taskan hafi fundist?

Skiptið á skilaboðum. Sá sem svarar fær svarspjald hjá kennara, svarar sem skipuleggjandi og spyr um það sem vantar.

9 Find den rigtige taske

Fáðu kort A eða B hjá kennara. Ekki sýna félaga þínum kortið.

1. Spurðu á dönsku um það sem þú þarft að vita.
2. Svaraðu út frá þínu korti.
3. Staðfestið hvort upplýsingarnar passa.
4. Ákveðið næsta skref. Segðu hvenær og hvert þú ætlar að fara.

Hvilken farve har den? Hvad er der i den? Hvornår kan jeg hente den? Hvornår gik du fra hallen? Så skal jeg ..., ikke?

Þegar félagi þinn fær ný skilaboð skaltu hlusta vel. Þarf að breyta áætluninni? Segðu frá breytingunni með eigin orðum og endurtaktu ekki áætlun sem gengur ekki lengur.

HLUSTUN B2-C01-A06 Berðu nýju áætlunina ykkar saman við skilaboðin.

10 To mennesker, to grunde

To personer, to synsvinkler. · Skálduð mynd.

Tvær frásagnir frá sama viðburði.

NORA

Jeg gik tidligt fra hallen, fordi min bus kørte klokken fire. Den næste bus kom først en time senere. Jeg ville gerne blive til den sidste aktivitet, men jeg kunne ikke. Jeg fortalte læreren, hvorfor jeg gik.

ARON

Jeg gik også tidligt. Jeg skulle mødes med min søster ved biblioteket. Vi havde aftalt at følges hjem. Jeg var færdig med min opgave, men jeg havde ikke prøvet alle aktiviteterne.

1. Útskýrðu á íslensku hvers vegna hvort þeirra fór snemma.
2. Hvort þeirra vildi gjarnan vera lengur? Hvar stendur það?
3. Félagi segir: „Unglingum finnst svona viðburðir leiðinlegir.“ Styðja textarnir þá fullyrðingu?
4. Skrifaðu varfærnari setningu á dönsku: *Nora gik tidligt, fordi ... Aron ... Vi ved ikke ...*
5. Nefndu á dönsku aðra ástæðu fyrir því að unglingur gæti farið snemma af viðburði, t.d. vegna æfingar eða fjölskyldu. Berðu hana saman við ástæðu Noru eða Arons.

Aa ORÐ

først en time senere – ekki fyrr en klukkustund síðar
at følges hjem – að verða samferða heim

11 En ny historie

HLUSTUN B2-C01-A05 Þú heyrir nýja sögu um hjólahjálm. Skráðu hvar hjálmurinn var fyrst, hvað gerðist síðan og hvar hann er í lokin. Hver fann hann? Hvað veit sögumaðurinn ekki?

Lestu síðan nýja miðann:

> Til Malik: Din hjelm er hos pedellen. Du kan hente den efter klokken 13 i dag. Kontoret er lukket i frokostpausen fra 12 til 13. Hilsen Signe.

Íslenskur vinur Maliks ætlar að sækja hjálminn fyrir hann klukkan 12.30. Skrifaðu vininum stutt skilaboð á íslensku og útskýrðu hverju hann þarf að breyta.

Skrifaðu svo 90–120 orð á dönsku um nýjan atburð sem þú skáldar. Veldu týnda bók, ranga hurð eða gleymda peysu. Sagan þarf upphaf, breytingu og niðurstöðu. Notaðu að minnsta kosti þrjár sagnir í þátíð. Þú mátt enda á einhverju sem er enn óljóst.

12 Min fortælling bliver tydeligere

Segðu söguna þína á 60–90 sekúndum. Þú mátt hafa þrjú stikkorð. Hlustandinn spyr eina nýja spurningu. Svaraðu og spurðu síðan um hans sögu.

Veldu eina setningu úr eigin sögu og bættu hana. Gerðu röð atburða, sögn eða tilvísun til persónu skýrari.

- Ég gat sagt frá …
- Spurningin sem hjálpaði mér var …
- Ég þarf enn að æfa …

13

Lokaðu bókinni. Segðu á dönsku: „Fyrst biðum við. Svo fundum við bókina. Hvað gerðist næst?“ Geymdu söguna þína; þú notar atburðaröð aftur þegar ferð breytist í kafla 16.

14. KAFLI 9. bekkur

Venner og fællesskab

Vinátta og samvera

14

Í ÞESSUM KAFLA

1 Hvad mener du? 73
2 Lyt efter grunden 73
3 Freja fortæller 74
4 Sami fortæller 74
5 Det står der — det tror jeg 75
6 Fordi ... 75
7 Forklar uden at give nogen skylden 75
8 En ny invitation 76
9 Spørg, lyt, foreslå, bekræft 76
10 Ikke alle har samme mulighed 76
11 En anden uenighed 77
12 En fair aftale 77

1 Hvad mener du?

★ **Ég get spurt hvað annar á við, gefið ástæðu, lagt til áætlun sem báðir skilja og greint á milli þess sem stendur í texta og ágiskunar.**

FREJA

Vil du være med til at lave plakaten på lørdag?

SAMI

Ja, gerne.

FREJA lørdag klokken 10

Hvor er du?

SAMI

Jeg kommer senere.

Lestu skilaboðin. Hvað hefur verið ákveðið? Hvað vantar? Skrifaðu eina spurningu á dönsku sem gæti hjálpað.

Rifjaðu upp kafla 13: Segðu á dönsku í þremur setningum hvað gerðist fyrst, síðan og að lokum í skilaboðunum. Bættu ekki við niðurstöðu sem er ekki komin.

2 Lyt efter grunden

HLUSTUN B2-C02-A01 Hlustaðu eftir því hvað Freja og Sami héldu að hefði verið ákveðið.

Hver?	Hélt að ...	Segir nú ...
Freja		
Sami		

Hlustaðu aftur. Var fundartími ákveðinn fyrir fram? Hvaða spurning færir þau nær lausn?

HLUSTUN B2-C02-A02 Freja og Sami ræða málið aftur. Merktu við orðasamböndin sem þú heyrir: *om formiddagen; efter frokost; på søndag; et tidspunkt.*

Hvernig getur hik eða þögn hjálpað hlustanda? Geturðu vitað nákvæmlega hvernig einhverjum líður út frá einu hiki?

3 Freja fortæller

Hvad ved de hver især? · Skálduð mynd.

14

Vi skulle lave en plakat til klassens byttedag. Jeg spurgte Sami, om han ville være med på lørdag, og han sagde ja. Jeg tænkte, at vi kunne begynde klokken ti, for sådan gjorde vi sidste gang. Men jeg skrev ikke et tidspunkt.

Lørdag morgen fandt jeg papir og farver frem. Klokken ti var jeg klar. Sami kom ikke. Jeg skrev og spurgte, hvor han var. Han svarede bare, at han kom senere. Først tænkte jeg, at han havde glemt aftalen. Så læste jeg vores beskeder igen. Der stod faktisk kun »på lørdag«.

Jeg ville stadig gerne blive færdig. Men nu havde jeg brug for at spørge ham i stedet for at gætte.

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

en byttedag – skiptimarkaður í bekknum
faktisk – reyndar
sidste gang – síðast
en aftale – samkomulag, það sem búið er að ákveða

Svaraðu á dönsku: Hvad ville Freja lave? Hvorfor tænkte hun på klokken ti? Hvad fandt hun ud af, da hun læste beskederne igen?

4 Sami fortæller

Jeg sagde ja til lørdag, fordi jeg gerne ville hjælpe med plakaten. Jeg havde en idé til overskriften. Men jeg skulle hjælpe hjemme om formiddagen. Derfor regnede jeg med, at vi skulle mødes efter frokost. Jeg troede, at Freja vidste det, fordi jeg havde nævnt det tidligere på ugen.

Da hun skrev klokken ti, stod jeg midt i noget. Jeg svarede hurtigt: »Jeg kommer senere.« Det var ikke et særlig nyttigt svar. Senere kunne jo betyde mange ting. Da jeg fik tid, ringede jeg. Jeg sagde, at jeg kunne komme klokken halv to. Freja spurgte, om vi kunne nå det før tre. Det kunne vi godt, hvis vi begyndte med overskriften.

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

regnede med – bjóst við
halv to – hálftvö
nævnt – nefnt
nå det – ná að gera það

Finndu tvær upplýsingar í texta Sama sem koma ekki fram í texta Freju. Hvað gætu þau gert næst til að forðast sama misskilning?

5 Det står der — det tror jeg

Í textanum stendur	Ég giska á	Ég gæti spurt
Sami skrev »senere«.	Han vil måske ikke hjælpe.	Hvornår kan du komme?

Flokkaðu setningarnar: upplýsingar úr textanum, túlkun eða spurning.

1. Freja skrev ikke et tidspunkt.
2. Sami er ligeglad med plakaten.
3. Kan du komme klokken halv to?
4. Sami havde en idé til overskriften.
5. Freja bliver aldrig tilfreds.

Veldu eina túlkun og breyttu henni í spurningu sem aflar upplýsinga.

> **Prøv sammen.** *Du svarer aldrig! → Jeg har ikke fået svar på min besked. Har du set den?*

Breyttu nú: *Du vil ikke være med!* Byrjaðu á því sem þú veist og bættu við spurningu.

6 Fordi ...

Dönsk setning	Merking hér
Hvad mener du?	Hvað áttu við?
Jeg troede, at vi skulle mødes her.	Ég hélt að við ættum að hittast hér.
Det var ikke det, jeg mente.	Ég átti ekki við það.
Jeg kan ikke komme, fordi jeg skal hjem.	Ég kemst ekki af því að ég þarf að fara heim.
Skal vi finde en anden dag?	Eigum við að finna annan dag?
Passer det dig?	Hentar það þér?

Berðu saman: *Jeg har ikke tid.* / *Jeg kommer ikke, fordi jeg ikke har tid.* Á eftir *fordi* kemur *ikke* á undan sögninni.

Tengdu setningarnar með *fordi*.

1. Jeg går nu. Jeg skal nå bussen.
2. Vi finder et andet rum. Vi kan ikke være her.
3. Hun spørger igen. Hun forstår ikke beskeden.

HLUSTUN B2-C02-A04 Endurtaktu setningarnar. Taktu eftir því hvernig *Hvad mener du?* getur hljómað sem forvitin spurning en ekki ásökun.

7 Forklar uden at give nogen skylden

Íslenskur skipuleggjandi þarf að skilja hvers vegna misskilningur varð um tímann. Notaðu aðeins þessi skilaboð:

ELEV A

Jeg sagde ja til lørdag, men jeg mente efter frokost. Jeg skal hjælpe hjemme om formiddagen.

ELEV B

Jeg troede, at vi skulle mødes om formiddagen. Vi aftalte vist ikke et tidspunkt.

Útskýrðu málið á íslensku í 40–60 orðum. Haltu þessu aðgreindu: hvað gerðist, hvað hvor aðili hélt og hvað þarf að staðfesta næst.

Berið saman tvær útskýringar. Bætti einhver við sök eða tilfinningu sem kemur ekki fram í skilaboðunum? Strikið yfir viðbótina en ekki staðreyndirnar.

8 En ny invitation

Hópurinn getur hist á föstudegi eftir skóla eða á laugardegi klukkan tvö. Spyrðu dönsku bekkjarfélagana hvað henti. Segðu að enginn þurfi að útskýra hvers vegna hann kemst ekki.

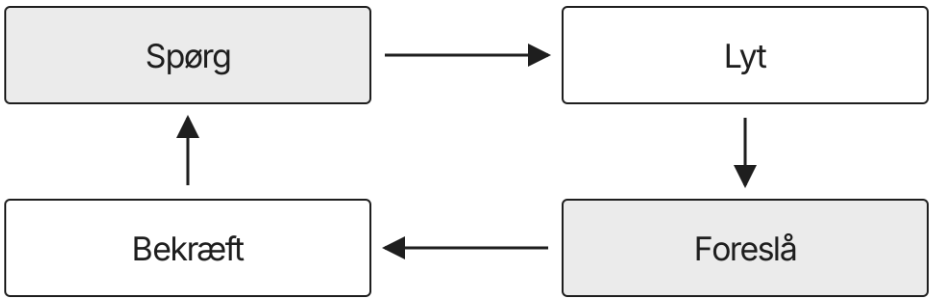
Skrifaðu 45–65 orð á dönsku. Settu valkostina tvo skýrt fram og endaðu á spurningu.

Viðeigandi orð: fredag efter skole; lørdag klokken to; vælge; passe; en privat grund.

Svaraðu síðan þessari fyrirspurn: *Jeg kan først komme klokken fire på fredag. Er det for sent? Først* merkir hér „ekki fyrr en“. Fundartíminn er ekki ákveðinn enn. Skrifaðu gagnlegt svar sem lofar engu um tímann.

HLUSTUN B2-C02-A03 Hvers vegna vill Ida að fundurinn byrji aðeins seinna? Segir hún að hún vilji ekki taka þátt?

9 Spørg, lyt, foreslå, bekræft

Spørg, lyt, foreslå og bekræft.

Fáðu einkakort hjá kennara. Þið eigið að komast að því hvenær og hvar þið getið hist. Félaginn veit eitthvað sem þú veist ekki.

- Spurðu um tíma og aðstæður.
- Leggðu til stað og tíma með ástæðu.
- Athugaðu hvort tillagan henti báðum.
- Endurtaktu það sem þið ákváðuð.

> *Kan vi ...? Jeg vil helst ..., fordi ... Hvad med ...? Så mødes vi ... Er vi enige?*

Eftir æfingu skaltu hylja stuðningssetningarnar. Nýjar upplýsingar berast eftir fyrstu tillögu. Endurskoðið áætlunina. Það getur verið rétt niðurstaða að þið þurfið fleiri upplýsingar eða annan dag.

Lýstu niðurstöðunni á dönsku á 45 sekúndum. Félaginn svarar ekki fyrir þig.

10 Ikke alle har samme mulighed

Liv i Danmark: *Jeg bor langt fra skolen. Efter en sen aktivitet skal jeg vente på en bus. Derfor vil jeg gerne kende sluttidspunktet, før jeg siger ja. Det handler ikke om, hvem der er med.*

Birkir á Íslandi: „Ég get oft verið eftir skóla á miðvikudögum. Á fimmtudögum þarf ég að fara beint á æfingu. Mér finnst betra að fá tvo fundartíma til að velja úr en að þurfa að svara strax.“

1. Útskýrðu á íslensku hvað þarf að koma fram í boði til Liv.
2. Segðu á dönsku hvaða dagur gæti hentað Birki betur og hvers vegna.

3 Hvað eiga þarfir þeirra sameiginlegt? Hvað er ólíkt?

4 Getum við fullyrt út frá þessu að allir danskir unglingar taki strætó? Rökstyddu.

Skrifaðu stutt boð á dönsku um netfund sem hentar bæði Liv og Birki: gefðu tvo valkosti og segðu hvenær fundurinn byrjar og hvenær hann endar.

11 En anden uenighed

HLUSTUN B2-C02-A05 Tvær persónur tala um lánaðan búnað. Skráðu hvað hvor þeirra hélt, hvaða upplýsingar vantaði og hvaða nýtt samkomulag kemur fram.

Skrifaðu síðan 80–110 orð á dönsku um A05 til skipuleggjanda sem var ekki viðstaddur. Útskýrðu ágreininginn án ásakana. Nefndu ástæðu, samkomulag og eitt atriði sem þarf enn að athuga.

Nýr texti: *et stativ* — statíf.

MIKKEL

Jeg kan aflevere stativet torsdag, men først efter klokken 16.

AVA

Jeg skal bruge det torsdag klokken 15. Jeg troede, at »torsdag« betød om morgenen.

MIKKEL

Det sagde jeg ikke. Skal vi spørge, om der er et andet stativ?

Nefndu tvær ólíkar leiðir til að bregðast við. Skrifaðu eigin spurningu á dönsku. Mundu að enginn veit enn hvort annað statíf sé til.

12 En fair aftale

HLUSTUN B2-C02-A06 Hvaða þrjú atriði gera niðurstöðuna skýrari en orðið *senere*?

Lestu skilaboðin þín úr 11. hluta aftur. Settu línu undir ástæðu og hring utan um spurningu. Ef annaðhvort vantar skaltu bæta því við. Sér lesandinn hvað er ákveðið og hvað er óvíst?

Lokaðu bókinni. Kennarinn gefur þér nýtt kort. Spurðu á dönsku um það sem vantar og bregstu við svarinu. Ekki er víst að hægt sé að ná samkomulagi.

Mitt næsta skref: Spurning sem ég get nú notað er … Ég þarf að staðfesta … Ég breytti þessari setningu svo hún yrði sanngjarnari: …

15. KAFLI 9. bekkur

På skærmen

Á skjánum

15

Í ÞESSUM KAFLA

1 Hvad bygger du det på? 78
2 Den blå nøgle · første del 79
3 Den blå nøgle · anden del 80
4 Det kan vi undersøge 81
5 To anmeldelser 81
6 Enig om hvad? 81
7 Min mening, min grund 82
8 Sammenlign 82
9 Forklar to meninger 83
10 En besked til den danske gruppe 83
11 Find en version, der passer 83
12 Din anmeldelse 83
13 En ny fortælling 84
14 Hvad hjalp læseren? 84

1 Hvad bygger du det på?

★ Ég get sagt skoðun mína á stuttri sögu, stutt hana með dæmi og tekið tillit til þess fyrir hverja umsögnin er. Ég get líka greint skoðun frá upplýsingum sem hægt er að athuga.

15

Hvad kan der ske nu? · Skálduð mynd.

En nøgle ligger på et bord. To elever ser på den. Ved siden af ligger et kort uden navn.

Hvað gæti gerst næst? Skrifaðu eina spá á dönsku sem byrjar á *Måske ….*

Rifjaðu upp: Hvernig spyrðu „Hvað áttu við?“ á dönsku? Notaðu spurninguna þegar félagi þinn segir þér spána sína.

2 Den blå nøgle · første del

Lesið hlutverkin eða hlustið á B2-C03-A01.

Scene 1 · Klasselokalet

ASTA

Der ligger en nøgle på bordet.

NOAH

Er det din?

ASTA

Nej. Se, der er noget blåt på den.

NOAH

Og et kort. Der står: »Find et sted til noget, andre kan bruge.«

ASTA

Det lyder som en opgave. Men fra hvem?

Scene 2 · Gangen

NOAH

Måske passer den til skabet her.

ASTA

Vent. Vi kan ikke bare åbne andres skabe.

NOAH

Nej. Vi spørger læreren først.

LÆRER

Nøglen hører til jeres fælles opgave. I skal ikke åbne private skabe. Se efter noget med et blåt mærke.

Scene 3 · Bibliotekets dør

ASTA

Der er et blåt skilt ved døren. Er det her?

NOAH

Døren er allerede åben. Det ville være en mærkelig nøgle.

ASTA

Lad os spørge, før vi går videre.

Stöðvaðu hér. Passar spáin þín enn, eða þarf að endurskoða hana? Veldu eina setningu sem styður svarið.

3 Den blå nøgle · anden del

Scene 4 · Ved skranken

BIBLIOTEKAR

Jeg kender opgaven, men jeg vil ikke fortælle slutningen. Kig efter noget, som kan flyttes.

NOAH

Noget, der kan flyttes? En stol?

ASTA

Stole har sjældent nøglehuller.

NOAH

Det var også bare et forslag!

Scene 5 · Under bordet

ASTA

Der står en lille kasse under bordet. Den har et blåt mærke.

NOAH

Må vi prøve nøglen?

15

BIBLIOTEKAR

Ja. Den kasse er en del af opgaven.

ASTA

Den passer! Men kassen er tom.

Scene 6 · En ny begyndelse

NOAH

Det var godt nok en kort skattejagt.

ASTA

Der står noget på indersiden af låget: »Kassen er ikke til det, I finder. Den er til det, I vil dele.«

NOAH

Vi kan lægge forslag til klassens byttedag i den.

ASTA

Ja. Men også et papir til dem, der hellere vil låne end bytte.

NOAH

Så skal vi tilbage til klassen.

ASTA

Med en tom kasse?

NOAH

Med plads til noget.

Hvad finder de? Hvad vælger de at gøre? Find en replik, som du synes er sjov eller ikke sjov, og forklar hvorfor.

HLUSTUN B2-C03-A02 Hlustaðu á endursögnina eftir að þú hefur lesið báða hlutana. Berðu hana saman við það sem þú manst um röð atburðanna.

4 Det kan vi undersøge

Udsagn	Hvordan kan vi undersøge det?
Manuskriptet har seks scener.	Tæl sceneoverskrifterne.
Slutningen er sjov.	Spørg hvorfor. Folk kan være uenige.
Alle elever vil kunne lide historien.	Vi kan ikke vide det ud fra manuskriptet.

Flokkaðu fullyrðingarnar: atriði sem má athuga, skoðun eða eigin upplifun, eða of víð fullyrðing.

1. Der er noget blåt på nøglen.
2. Asta er den mest interessante person.
3. Bibliotekaren giver dem et spor.
4. Ingen kan misforstå historien.
5. For mig er scene fire langsommere at læse end scene to.

Þú hefur aðeins lesið handritið. Hverju þarf að breyta í setningunni *Filmen varer tre minutter*?

5 To anmeldelser

Elins anmeldelse

Jeg vil anbefale *Den blå nøgle* til en gruppe, som gerne vil gætte med. Historien er enkel, men den giver os nye spor lidt ad gangen. I anden scene vil Noah prøve et skab. Asta stopper ham, og de spørger læreren. Det synes jeg gør personerne mere troværdige. De undersøger noget uden bare at åbne alt.

Jeg kunne bedst lide den sidste replik. Den får mig til at tænke anderledes om, hvad man kan finde i en kasse. Jeg vil ikke forklare mere, hvis du ikke har læst historien endnu. Nogle replikker kunne være kortere, men pauserne gav mig tid til at følge med. Jeg læste teksten samtidig med, at vi hørte den.

Yusufs anmeldelse

Jeg forstod historien, men jeg ville gerne have haft mere at gætte på. Læreren og bibliotekaren hjælper lidt for meget. Derfor bliver opgaven for let efter min mening. Jeg synes dog, at Noahs kommentar om stolen er sjov. Det er en lille fejl, som han selv kan grine af.

Slutningen passer godt til en samtale om at dele. Men hvis du vil have en spændende jagt med mange overraskelser, er det måske ikke den rigtige historie. Jeg hørte først replikkerne uden tekst. Det var svært at huske, hvem der sagde hvad. Anden gang læste jeg navnene med. Det hjalp mere end at høre alt en gang til uden støtte.

6 Enig om hvad?

Svaraðu á dönsku með dæmi úr umsögnunum.

1. Hvem anbefaler Elin historien til?
2. Hvad synes Yusuf om hjælpen fra de voksne?

3 Hvilken replik eller scene nævner hver anmelder?

4 Hvad hjalp dem med at forstå?

5 Er Yusuf imod historier om at dele? Hvad kan vi faktisk sige?

Skrifaðu eina setningu um atriði sem þau eru sammála um og eina um muninn á skoðunum þeirra.

HLUSTUN B2-C03-A03 Finndu eina ástæðu hjá hvoru þeirra. Berðu saman við umsagnirnar: skiptir sama atriði máli fyrir þau bæði?

7 Min mening, min grund

Kort om historien →	En elev finder en paraply.
Min mening →	Slutningen er tydelig.
Min grund →	Han skriver, hvor ejeren kan hente den.
Til hvem? →	En læser, som kan lide små hverdagsproblemer.

Fire dele i en kort anmeldelse.

15

> *En anden, kort historie: En elev finder en gammel paraply. Han leder efter ejeren. Til sidst hænger han en seddel op ved indgangen: »Paraplyen ligger på kontoret.«*

Model: *Historien handler om en elev, der finder en paraply. Jeg synes, at slutningen er tydelig, fordi han skriver, hvor ejeren kan hente den. Vi ser ikke ejeren, så noget er stadig åbent. Jeg vil anbefale historien til en læser, som kan lide små hverdagsproblemer.*

Finndu fjóra hluta: efni í stuttu máli, skoðun, dæmi og lesanda.

Kláraðu: *Jeg synes, at scene ... i Den blå nøgle er ..., fordi ... Det kan vi se i scene ..., hvor ... Jeg vil anbefale den til ...*

Slepptu svo setningarbyrjununum og segðu það sama með eigin orðum.

8 Sammenlign

Danska	Merking hér
Den er lettere at forstå end den anden.	Auðveldara er að skilja hana en hina.
Replikkerne er kortere.	Tilsvörin eru styttri.
Jeg er ikke enig, fordi ...	Ég er ekki sammála af því að ...
Hvilken scene tænker du på?	Við hvaða senu áttu?
Det afhænger af, hvem der skal se den.	Það fer eftir því hver á að horfa á hana.

Berðu saman tvær senur úr leikritinu. Notaðu *kortere*, *lettere at forstå* eða *sjovere*. Ef samanburðurinn er þitt mat skaltu segja það, t.d. með *for mig*.

HLUSTUN B2-C03-A04 Hvaða orð fær áherslu þegar mælandi leiðréttir samanburð? Endurtaktu eina setningu og veldu orð til að leggja áherslu á.

9 Forklar to meninger

Íslenskur kvikmyndaklúbbur þarf stutta og sanngjarna samantekt. Notaðu umsagnirnar tvær sem heimildir. Skrifaðu 50–70 orð á íslensku.

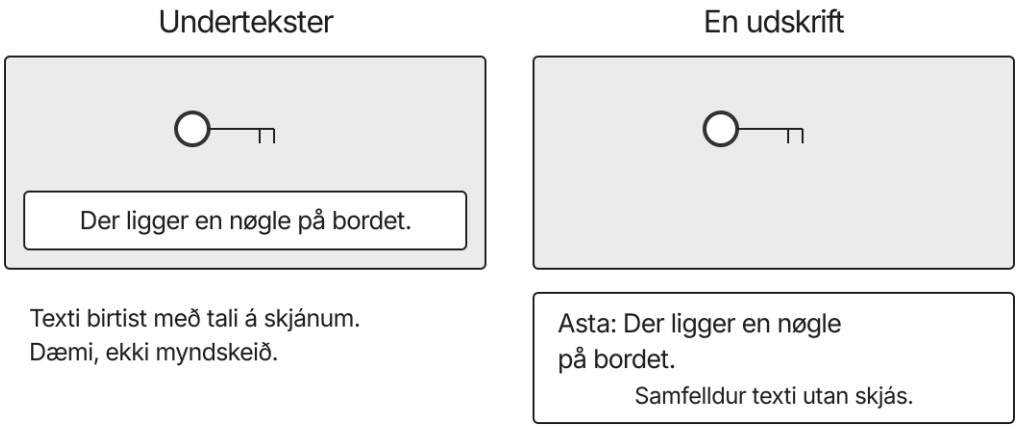
Segðu hvað sagan fjallar um án þess að segja frá endinum, hvað þeim finnst ólíkt og eina ástæðu hjá hvoru. Ef þau meta ekki sama atriðið skaltu segja það frekar en að búa til beinan ágreining.

Lestu samantektina fyrir félaga. Félaginn bendir á hver á hverja skoðun. Ef það er óljóst skaltu bæta við nafni.

10 En besked til den danske gruppe

Íslenski hópurinn vill stutta mynd með skýru tali. Sumir þurfa skjátexta. Óvæntur endir er í lagi, en ekki segja frá honum. Skrifaðu danska hópnum á dönsku og biddu um mynd sem hentar.

Bættu við stuttri tillögu um *Den blå nøgle* út frá handritinu. Segðu að enn þurfi að athuga lengd og skjátexta þeirrar útgáfu sem verður notuð.

Undertekster eru skjátexti sem fylgir töluðu máli. **En udskrift** er afrit, samfelldur skrifaður texti. Hvort viltu biðja um fyrir þetta verkefni?

11 Find en version, der passer

Fáðu einkakort hjá kennara. Annað ykkar veit hvað hópurinn þarf; hitt hefur upplýsingar um tvær myndir.

Spurðu um lengd, efni og skjátexta. Takið ákvörðun út frá upplýsingunum. Þegar ný skilaboð koma skuluð þið athuga hvort valið gengur enn.

> *Hvor lang er den? Er der danske undertekster? Hvad handler den om? Kan vi få en anden version? Vi kan ikke vælge endnu, fordi …*

Skrifaðu niðurstöðuna í tveimur dönskum setningum. Segðu hvað er staðfest og hvað þarf að kanna.

12 Din anmeldelse

Skrifaðu 110–140 orð á dönsku fyrir jafnaldra sem hafa ekki lesið *Den blå nøgle*. Ákveddu fyrir hvaða lesendur þú skrifar. Ekki segja frá endinum.

- Stutt um aðstæðurnar.
- Þín skoðun.
- Ein sena eða setning sem styður skoðunina án þess að afhjúpa endinn.
- Fyrir hverja sagan gæti hentað.

Skiptið á umsögnum. Spyrðu höfundinn um eina ástæðu. Höfundur svarar og má breyta skoðun eða texta. Umsögnin þarf ekki að vera jákvæð.

13 En ny fortælling

HLUSTUN B2-C03-A05 Hlustaðu á umsögn um aðra sögu. Skráðu efni, skoðun og dæmi. Hvað þarf gagnrýnandinn enn að athuga áður en hann mælir með útgáfunni fyrir ákveðinn hóp?

Lestu nýja atriðið:

> Liv havde øvet sig på en velkomsttale i flere dage. Da gæsten kom, tabte hun papiret. Gæsten samlede det op og sagde: »Skal vi begynde sammen?« Liv nikkede. De læste den første linje sammen. Derefter lagde hun papiret på bordet og fortsatte med sine egne ord.

Skrifaðu stutta umsögn á dönsku. Segðu nákvæmlega hvaða atburður styður skoðun þína.

14 Hvad hjalp læseren?

HLUSTUN B2-C03-A06 Hvaða spurning fær gagnrýnandann til að útskýra sig betur?

Kynntu umsögnina þína úr 12. hluta á einni mínútu og notaðu einn samanburð. Leggðu áherslu á eitt orð sem skiptir máli. Síðan tekur félagi viðtal við þig: spyrillinn undirbýr tvær spurningar og spyr einnar nýrrar eftir svarið. Svaraðu án handrits.

15

Athugaðu: Er skoðunin mín? Er dæmið úr sögunni? Er ljóst hverjum ég mæli með henni? Gerðu eina tilvísun í senu nákvæmari.

Lokaðu bókinni og segðu eitt sem má athuga og eina skoðun. Þessi aðgreining kemur aftur í kafla 17 þegar þið skoðið tillögur um umhverfisvænni skóladag.

16. KAFLI 9. bekkur

På tur

Á ferð

16

Í ÞESSUM KAFLA

1 Vi skal nå værkstedet 85
2 Hvor skal vi hen? 85
3 En ændring 86
4 Sammenlign to ture 86
5 Kan du hjælpe os? 87
6 Før, efter og halv to 87
7 Giv beskeden videre 87
8 Hvad svarer værten? 88
9 En plan med flere krav 88
10 En virkelig dansk besked 88
11 Et nyt sted 89
12 Før vi går 89

1 Vi skal nå værkstedet

★ **Ég get lesið ferðaáætlun, beðið um hjálp og breytt áætlun þegar nýjar upplýsingar berast. Ég get sagt viðtakanda hvenær og hvar hópurinn kemur.**

En klasse skal til et værksted med sin lærer. De vil bygge små modeller. Værkstedet begynder klokken 13.30. Gruppen skal være fremme senest klokken 13.20, så de har tid til at finde deres pladser. Gruppen skal bruge en indgang uden trapper. De har højst 35 kroner hver til turen. Planen er at tage bussen klokken 12.20 fra stoppested A. Den er fremme klokken 13.00. Gruppen har aftalt med værkstedet, at de kommer klokken 13.00.

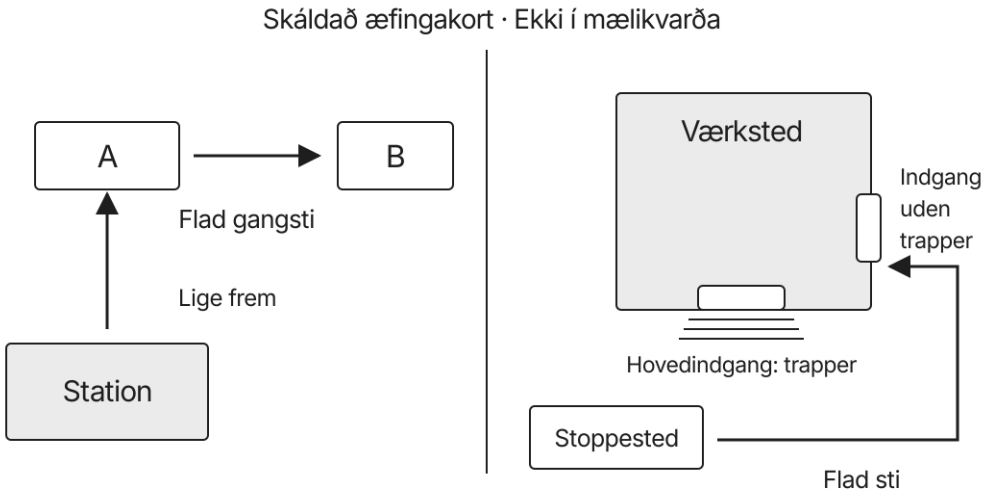
16

Skrifaðu skilyrðin sem áætlunin verður að uppfylla. Hvort skiptir meira máli fyrir valið, brottfarartíminn eða komutíminn? Útskýrðu.

2 Hvor skal vi hen?

Leiðarlýsing: Fra stationens hoveddør går man lige frem til stoppested A. Når man står ved A med ryggen mod stationen, ligger stoppested B til højre. Der er en flad gangsti mellem de to stoppesteder. Ved værkstedet ligger hovedindgangen med trapper ud mod gaden. Når man står på gaden og ser mod hovedindgangen, ligger indgangen uden trapper på bygningens højre side. Fra stoppestedet ved værkstedet fører en flad sti til denne indgang.

Teiknaðu einfalt kort eða skráðu leiðina í réttri röð. Merktu A, B, biðstöðina við verkstæðið, verkstæðið og innganginn án trappa.

Højre og venstre følger retningen i tekstens beskrivelse.

Berðu teikninguna þína saman við kortið.

Spurðu félaga: *Hvordan kommer vi fra A til B? Hvor er indgangen uden trapper?* Félaginn svarar aðeins út frá lýsingunni.

3 En ændring

16 HLUSTUN B2-C04-A01 Hlustaðu eftir breytingu, nýjum tíma og nýjum stað.

Fáðu afrit B2-C04-A01 hjá kennara eftir fyrstu hlustun.

Finndu í afritinu: ferð sem fellur niður, ferð sem er í boði, komutíma og upplýsingar um miðann. Hvað væri rangt við skilaboðin „Strætó er bara tuttugu mínútum of seinn“?

HLUSTUN B2-C04-A02 Athugaðu tölurnar aftur.

4 Sammenlign to ture

Tur	Afgang	Ankomst	Pris pr. person	Adgang
Bus P	12.40 fra B	13.10	30 kr.	Sti til indgang uden trapper
Minibus Q	12.35 fra A	13.25	32 kr.	Kun indgang med trapper

Verðið á við ef kaupa þarf nýjan miða. Hópur sem á miða á ferðina sem féll niður notar tilkynninguna í 3. hluta.

1. Hvilken tur opfylder gruppens krav i punkt 1?
2. Hvor lang tid tager hver tur?
3. Er den tidligste afgang også den tidligste ankomst?
4. Hvilke krav opfylder Q ikke, selv om prisen er under 35 kroner?
5. Hvad skal man spørge om, hvis man ikke ved, om ens billet gælder?

Settu línu undir upplýsingarnar sem ráða valinu.

5 Kan du hjælpe os?

Kan du hjælpe os? · Skálduð mynd.

HLUSTUN B2-C04-A03 Hlustaðu á samtalið.

Fáðu samtalsafrit B2-C04-A03 hjá kennara eftir fyrstu hlustun.

Hvernig gagnast hver spurning hópnum? Slepptu einni línu úr samtalinu og láttu félaga þinn semja eigin spurningu í staðinn.

16

6 Før, efter og halv to

Orð eða setning	Merking
aflyst	aflýst; ferðin fellur niður
forsinket	seinkað
før klokken to	fyrir klukkan tvö
efter klokken to	eftir klukkan tvö
senest klokken to	í síðasta lagi klukkan tvö
halv to	hálftvö; hér 13.30
Gælder billetten?	Gildir miðinn?
Hvornår går den næste bus?	Hvenær fer næsti strætó?

HLUSTUN B2-C04-A04 Skráðu tímana með tölustöfum. Berðu síðan saman við félaga.

Veldu rétt orð: *Bussen kommer senere, men den kører stadig. Den er … | Bussen kører ikke i dag. Den er ….*

Nú er klukkan 13.10. Hópurinn þarf að vera kominn í síðasta lagi 13.20. Hefur hann tíu eða tuttugu mínútur? Svaraðu á dönsku.

7 Giv beskeden videre

Íslenskur bekkjarfélagi bíður enn við A. Hann heyrði ekki tilkynninguna:

> Bussen klokken 12.20 er aflyst. Den næste bus går klokken 12.40 fra stoppested B.

Segðu honum á íslensku hvað breyttist og hvert hann þarf að fara. Komutíminn stendur ekki í þessum skilaboðum; ef þú nefnir hann skaltu segja að hann komi úr tilkynningunni í 3. hluta.

Áður	Nú
A, 12.20	
Beðið við A	
Áætluð koma 13.00	

Skrifaðu síðan gestgjafanum skilaboð á dönsku: hópurinn kemur klukkan 13.10, tíu mínútum seinna en samið var um. Spurðu hvort einhver frá verkstæðinu geti tekið á móti hópnum við hliðarinnganginn.

8 Hvad svarer værten?

HLUSTUN B2-C04-A06 Skráðu hvað gestgjafinn samþykkir og hvaða inngang hópurinn á að nota. Breyttu skilaboðunum þínum ef fyrri áætlun gengur ekki.

Fáðu afrit B2-C04-A06 hjá kennara eftir hlustun og berðu saman við glósurnar þínar.

Segðu ferðafélaga á íslensku frá þremur atriðum sem skipta máli. Finndu síðan eina spurningu sem hópurinn gæti enn þurft að spyrja ef hann ratar ekki um garðinn.

9 En plan med flere krav

Þetta er ný ferð með nýjum skilyrðum. Fáðu einkakort hjá kennara. Þú og félagi þinn hafið ekki sömu upplýsingar. Sýnið ekki kortin. Ræðið á dönsku um tíma, verð og aðgengi og notið aðeins upplýsingarnar á kortunum.

16

Staðfestið fyrstu áætlun með heilli setningu. Þegar nýjar upplýsingar berast skuluð þið bera áætlunina aftur saman við öll skilyrðin. Það er ekki lausn að sleppa kröfunni um aðgengi til að ná tímanum.

> *Det passer med tiden, men … Vi mangler at vide … Kan værkstedet begynde senere? Vi kan ikke bekræfte planen endnu.*

Lýstu niðurstöðunni á dönsku á einni mínútu. Nefndu hvað þið vitið og hvað þarf að spyrja um.

10 En virkelig dansk besked

> DSB offentliggjorde en besked om tog mellem Odense og Fredericia. Hjemmesiden viste en opdatering fra den 20. oktober klokken 12. Beskeden forklarede, at regionaltog ikke standsede i Aarup, og at togbusser kørte mellem Gelsted, Aarup og Bred. Rejsende blev bedt om at undersøge deres rejse i Rejseplanen før afgang. Der kunne stadig være længere rejsetid.

Kilde: DSB, *Trafikinformation*, læst 22. oktober 2026. Genfortalt og forkortet.

1. Hvilken transport omtaler beskeden?
2. Hvilken station standser regionaltogene ikke ved?
3. Hvad skal den rejsende undersøge før afgang?
4. Hvilke oplysninger ligner dem i vores busbesked?
5. Hvad kan vi ikke sige om en busbillet ud fra denne togtekst?

Íslensk æfingatilkynning: „Ferðin klukkan 11.10 fellur niður. Næsta ferð fer frá biðstöð C klukkan 11.40. Athugið uppfærða áætlun áður en lagt er af stað.“ Berðu textana saman: Hvað breytist? Hvað á farþeginn að gera? Hvaða tímar eru gefnir?

Aa ORÐ

regionaltog – svæðislest
standse – stoppa
togbus – rúta sem kemur í stað lestar
Rejseplanen – danskur ferðavefur

11 Et nyt sted

HLUSTUN B2-C04-A05 Þetta er önnur ferð. Skráðu hvaða ferð fellur niður, nýja brottför, nýjan fundarstað og hvað er enn óvíst.

Ný ferð á safnið. Þetta lesverkefni tengist ekki hlustuninni. Lestu:

Gruppen skal være ved museet senest 10.50. Tur R går 10.05 og er fremme 10.40. Den koster 18 kroner. Tur S går 10.20 og er fremme 10.55. Den koster 16 kroner. Begge har en rute uden trapper. Gruppen har højst 20 kroner pr. person.

Veldu ferð og rökstyddu valið á dönsku. Skrifaðu 70–90 orð til gestgjafa: nefndu ferð, komutíma og spurningu um móttöku.

12 Før vi går

Kynntu áætlun þína á dönsku með þremur stikkorðum. Hlustandinn spyr annaðhvort um tímann eða eitthvað sem vantar. Svaraðu án þess að búa til upplýsingar.

Farðu yfir skilaboðin: Er brottför aðgreind frá komu? Er staðurinn réttur? Er spurning enn spurning? Breyttist eitthvað eftir síðustu tilkynningu?

Lokaðu bókinni. Útskýrðu muninn á *aflyst* og *forsinket*. Segðu svo á dönsku hvað gerðist fyrst og hvað þið gerið núna. Þú notar sömu leið þegar þú berð saman tómstundir í kafla 18.

17. KAFLI 9. bekkur

En grønnere hverdag

Umhverfisvænni hversdagur

17

Í ÞESSUM KAFLA

1 En lille ændring 90
2 Papir i klassen 90
3 Før papiret kommer i bakken 91
4 Lyt til et forslag 91
5 Hvad viser tallene? 92
6 Ret en for stor konklusion 92
7 Færre ark, mindre papir 93
8 To forslag 93
9 Forklar forsøget på islandsk 94
10 Spørg den danske klasse 94
11 Find en praktisk løsning 94
12 Vores forsøg 94
13 Beholdere, der kan bruges igen 95
14 Hvad kan vi sige nu? 95

1 En lille ændring

★ **Ég get lagt fram tillögu, notað tölur með skýrum fyrirvara og nefnt hvað þarf að kanna.**

Í kaflanum skoðum við litla tilraun með pappír í kennslustofu.

17

På bordet ligger tre ark. Det første er brugt på begge sider. Det andet har en ren bagside. Det tredje har en elevs private oplysninger på forsiden.

Hvað myndirðu vilja vita áður en einhver endurnýtir blöðin? Skrifaðu tvær spurningar.

Rifjaðu upp úr kafla 15: Segðu *Jeg synes …* og bættu við dæmi. Segðu svo eitt atriði sem hægt væri að telja eða athuga.

2 Papir i klassen

I en klasse vil eleverne undersøge, om de kan undgå at bruge nye ark, når et gammelt ark har en ren bagside. De vil ikke fjerne trykte opgaver. Nogle elever arbejder bedst med et ark foran sig. Nogle opgaver kræver også et helt nyt ark, for eksempel når begge sider skal afleveres, eller når et billede skal være tydeligt.

Idéen er derfor en lille bakke til kladdepapir. Læreren godkender hvert ark, før det kommer i bakken. Eleverne kan tage et ark fra bakken til en kladde. Papir med private oplysninger må ikke ligge der, heller ikke hvis bagsiden er tom. Klassen skal spørge læreren, hvordan andre brugte ark skal håndteres efter skolens regler.

Før de begynder, vil de aftale, hvad de tæller. Et ark er et stykke papir. Det kan have tekst på én eller begge sider. Hvis de tæller trykte sider den ene uge og ark den næste, kan de ikke sammenligne tallene direkte.

Forsøget skal vare to uger. Ugen før tæller klassen også nye ark og skriver opgaverne ned, så den har noget at sammenligne med. Klassen vil skrive ned, hvor mange nye ark den bruger, og hvilke opgaver den arbejder med. Bagefter vil den tale om adgang, tid og papir. Færre ark kan være et interessant resultat. Men tallet alene fortæller ikke, hvad den samlede miljøpåvirkning er.

Aa **ORÐ**

et ark – blað
en kladde – uppkast
private oplysninger – einkaupplýsingar
en side – hlið eða blaðsíða
en bakke – bakki

3 Før papiret kommer i bakken

Brugt på begge sider	→	Spørg læreren om skolens regler.
Ren bagside, ingen private oplysninger	→	Læreren vurderer arket til kladdebakken.
Private oplysninger	→	Giv arket til læreren. Ikke i fællesbakken.

Hér er þremur leiðum lýst. Útskýrðu með eigin orðum hvers vegna þær eru ólíkar.

- Brugt på begge sider → spørg læreren om skolens regler for brugt papir.
- Ren bagside uden private oplysninger → læreren kan vurdere, om arket passer til kladdebakken.
- Private oplysninger → giv papiret til læreren; læg det ikke i fællesbakken.

Svaraðu á dönsku.

1. Hvem godkender papiret?
2. Hvem kan stadig få en trykt opgave?
3. Hvorfor skal klassen aftale, hvad den tæller?
4. Hvad kan et lavere antal ark ikke vise i sig selv?

Tveir nemendur eru ósammála: *Alt med en tom bagside kan bruges igen!* | *Vi skal først se, hvad der står på forsiden.* Hvor þeirra hefur rétt fyrir sér samkvæmt textanum? Finndu stuðning.

4 Lyt til et forslag

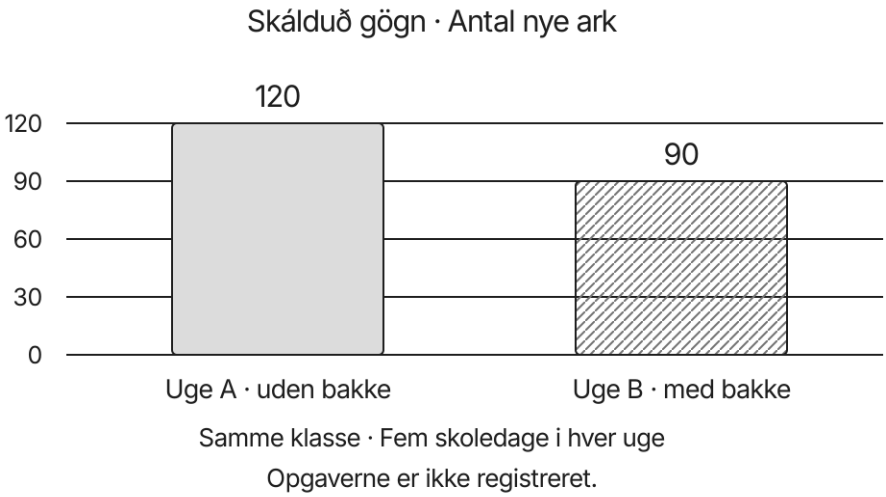
HLUSTUN B2-C05-A01 Finndu aðgerð, tímabil og óvissu. Skráðu þrjú stikkorð og segðu félaga þínum frá tillögunni á dönsku.

HLUSTUN B2-C05-A02 Kennarinn svarar. Hvaða tvö skilyrði nefnir hann? Hvers vegna biður hann um upplýsingar um verkefni vikunnar?

Notaðu þessar setningarbyrjanir ef þú þarft: *Klassen vil … Forsøget varer … De ved ikke endnu … Læreren siger, at …*

Hlustaðu aftur án þess að skrifa orðrétt. Geturðu nú sagt aðalatriðin með eigin orðum?

5 Hvad viser tallene?

Gögn úr eldri tilraun í sama bekk. Fimm skóladagar í hvorri viku; talin eru ný blöð. Vika A: enginn bakki. Vika B: fyrsta vika með bakka. Verkefni viknanna voru ekki skráð.

Uge	Antal nye ark
Uge A	120
Uge B	90

1. Hvor mange nye ark brugte klassen i hver uge?
2. Hvor mange færre ark brugte den i uge B?
3. Ved vi, om eleverne lavede de samme opgaver?
4. Kan vi sige, at bakken var årsagen til forskellen?
5. Hvilke oplysninger mangler du?

Model: *Tallene viser, at klassen brugte 30 færre nye ark i uge B. Men vi ved ikke, hvilke opgaver eleverne lavede. Derfor ved vi ikke, hvorfor antallet ændrede sig.*

Teiknaðu tvær súlur sem byrja á núlli eða lýstu tölunum munnlega. Sýndu 120 og 90 í réttum hlutföllum.

6 Ret en for stor konklusion

> Vi brugte 30 færre ark. Derfor har vi bevist, at vores skole nu er miljøvenlig, og at alle bør stoppe med at bruge trykte opgaver.

Finndu tvö atriði sem gögnin styðja ekki. Skrifaðu nýja niðurstöðu á dönsku. Hún má vera stutt en á aðeins að segja það sem taflan sýnir.

Stuðningur: Tallene viser ... De viser ikke ... Vi skal også undersøge ...

Veldu eina hugsanlega skýringu á muninum: *færre opgaver på papir* (færri verkefni á pappír), *mere gruppearbejde* (meiri hópvinna) eða *flere ark brugt på begge sider* (fleiri blöð notuð báðum megin). Skrifaðu hana sem möguleika, ekki staðreynd: *Måske ... Det vil vi undersøge ved at ...*

7 Færre ark, mindre papir

Orðasamband	Merking hér
Vi foreslår at bruge begge sider.	Við leggjum til að við notum báðar hliðar.
Vi bruger færre ark.	Við notum færri blöð.
Vi bruger mindre papir.	Við notum minni pappír.
Det kræver tid.	Það tekur tíma.
Vi ved ikke endnu, om det virker.	Við vitum ekki enn hvort þetta virkar.
Derfor vil vi prøve det.	Þess vegna viljum við prófa þetta.

Ark má telja (eitt blað, tvö blöð): *færre ark*. *Papir* er efni sem er ekki talið: *mindre papir*.

Veldu: *færre/mindre ark; færre/mindre papir; færre/mindre tid*. Skrifaðu svo tvær tengdar setningar: ástæðu með *fordi* og afleiðingu með *derfor*.

HLUSTUN B2-C05-A04 Hlustaðu eftir orðunum *endnu*, *kan* og *ikke*. Hvað myndi breytast ef þeim væri sleppt?

8 To forslag

	Adgang	Tid	Papir	Det mangler vi at vide
Forslag A				
Forslag B				

Sammenlign uden at skjule det, der mangler.

FORSLAG A

Vi laver en bakke med godkendte ark til kladder. Trykte opgaver bliver ved med at være tilgængelige. Vi bruger fem minutter om ugen på at sortere sammen med læreren. Vi mangler at finde et sted til bakken.

FORSLAG B

Vi viser alle instruktioner på en skærm i stedet for at dele dem ud. Det kan mindske antallet af ark. Vi ved ikke, om alle kan læse instruktionerne fra deres pladser, eller om nogen har brug for et ark.

Berðu saman aðgengi, tíma, pappír og það sem er óstaðfest. Ekki gefa eina heildareinkunn sem felur vandamál með aðgengi.

Hverju þyrfti að breyta í tillögu B áður en hópurinn gæti notað hana? Skrifaðu gagnlega spurningu. Þú mátt velja A, breytta B eða biðja um fleiri upplýsingar.

Hvernig gæti þetta verið öðruvísi í þínum skóla? Nefndu eitt atriði, t.d. skjá, prentara eða pláss, sem hefði áhrif á valið.

9 Forklar forsøget på islandsk

Íslenskt bekkjarráð þarf að skilja þessa tillögu:

> Vi vil bruge begge sider af papiret, når det passer til opgaven. Elever kan stadig få et trykt ark. Vi tæller ark i to uger, men vi ved endnu ikke, hvor meget vi kan spare.

Útskýrðu á íslensku hvað á að prófa, hvað verður áfram í boði og hvað er óvíst. Lofaðu ekki sparnaði sem hefur ekki verið mældur.

Berðu svarið saman við tillöguna. Strikaðu undir tímabilið og dragðu hring um fyrirvarann. Vantar annaðhvort?

10 Spørg den danske klasse

Bekkurinn vill prófa breytinguna í tvær vikur. Sum verkefni þurfa nýtt blað. Spyrðu danskan samstarfsbekk hvernig eigi að telja blöðin.

Skrifaðu 50–70 orð á dönsku. Láttu viðtakandann vita hvaða ákvörðun vantar. Skrifaðu talningarregluna sem spurningu, ekki eins og hún hafi þegar verið samþykkt.

HLUSTUN B2-C05-A03 Hlustaðu á samtalið. Hver er munurinn á *nye ark* og *alle ark* hér? Hvaða spurning hjálpar fulltrúanum að útskýra mál sitt?

Bættu einni nákvæmri spurningu við eigin skilaboð.

11 Find en praktisk løsning

Fáðu einkakort A eða B. A er nemandi og undirbýr þrjár spurningar; B er fulltrúi kennarans. Spyrjið um þarfir, tíma og reglur. Áður en þið ákveðið nokkuð endurtekur hvort ykkar eitt skilyrði af korti hins.

17

> *Du siger, at … Har jeg forstået det rigtigt? Hvor kan bakken stå? Hvem skal vi spørge?*

Nýr vandi kemur upp eftir fyrstu tillögu. A spyr einnar nýrrar spurningar. Endurskoðið staðsetninguna. Góð niðurstaða getur verið að biðja kennarann að staðfesta annan stað; ákveðið hann ekki sjálf. Pappír með einkaupplýsingum fer aldrei í sameiginlegan bakka.

12 Vores forsøg

Ugen før: antal nye ark og opgaver _____				
Dag 1 _____	Dag 2 _____	Dag 3 _____	Dag 4 _____	Dag 5 _____
Dag 6 _____	Dag 7 _____	Dag 8 _____	Dag 9 _____	Dag 10 _____
Observationer: _____ Vi taler om resultatet: _____				

Planlæg to skoleuger og en sammenligning.

Skrifaðu 120–150 orð á dönsku fyrir bekkjarráð um litla tilraun sem stendur í tvær vikur. Notaðu fyrirsagnir ef það hjálpar.

Atriði	Mín áætlun
Hvad vil vi prøve?	
Hvem skal stadig kunne bruge materialet?	
Hvad tæller vi?	
Hvad er en fordel, og hvad er en ulempe?	
Hvilke oplysninger skriver vi også ned?	
Hvad ved vi ikke endnu?	
Hvornår taler vi om resultatet?	

Kynntu tillöguna eftir fyrirsögnunum, ekki með því að lesa allt upp. Hlustandi spyr um eitt óljóst atriði. Bættu svarinu við skriflegu áætlunina.

13 Beholdere, der kan bruges igen

HLUSTUN B2-C05-A05 Nú fjallar tillagan um ílát, ekki pappír. Skráðu hvað á að prófa, hversu lengi og hvaða vanda þarf að leysa áður en tilraunin getur byrjað.

> Nýr texti: *Et hold vil låne to kasser til materialer i tre uger. Kasserne kan bruges igen, men de skal afleveres rene og tørre. Holdet ved ikke, hvor de kan stå mellem møderne. Ingen har lovet at opbevare dem hjemme.*

17

Skrifaðu 60–80 orð á dönsku til skipuleggjanda liðsins í textanum. Nefndu kost, takmörkun og gagnlegt næsta skref. Ekki gera ráð fyrir að einhver geymi kassana heima.

14 Hvad kan vi sige nu?

HLUSTUN B2-C05-A06 Hvað gerir endurskoðuðu tillöguna nákvæmari?

Lestu eigin tillögu yfir. Athugaðu einingu, tímabil, aðgengi og óvissu. Breyttu einni fullyrðingu sem lofar meiru en tilraunin getur sýnt.

Lokaðu bókinni og ljúktu þessum tveimur setningum: *Tallene viser … Men vi ved ikke …*

Hvað lærðirðu um að spyrja áður en ákvörðun er tekin? Veldu eina setningu sem gæti líka hjálpað þegar þú velur tómstundastarf í kafla 18.

18. KAFLI 9. bekkur

Fritid og muligheder

Frítími og tækifæri

18

Í ÞESSUM KAFLA

1 Hvad passer til dig? 96
2 Fotoværkstedet 97
3 Læseklubben 97
4 Det ved vi — det skal vi spørge om 97
5 En besked, man kan svare på 98
6 Jeg vil gerne vide, om … 98
7 Fortæl en islandsk ven 99
8 Spørg igen, når noget er nyt 99
9 Virkelige muligheder i Aarhus 99
10 To biblioteker, forskellige tilbud 100
11 Et nyt svar 100
12 Anbefal med en grund 100

1 Hvad passer til dig?

★ **Ég get borið saman lýsingar á tómstundastarfi, spurt um það sem vantar, skrifað kurteisa fyrirspurn og rökstutt tillögu fyrir tiltekna manneskju.**

Fiktive tilbud

Fotoværksted	Læseklub	Tegnehold
Onsdag 16–17 14–16 år	Torsdag 15.30–16.30 14–16 år	Tirsdag 14–15 Spørg om flere oplysninger.

Hvilke oplysninger vil du spørge om?

Tre tilbud: Et fotoværksted. En læseklub. Et tegnehold.

Veldu eitt og segðu *Jeg er interesseret i ….* Hvað þyrftirðu að vita áður en þú segðir já? Skrifaðu fjögur atriði. Mundu úr kafla 16: upphafstími dugar ekki alltaf; lokatími getur líka skipt máli.

2 Fotoværkstedet

Vil du se din hverdag på en ny måde? I vores fotoværksted arbejder vi med lys, former og små fortællinger. Du behøver ikke have prøvet det før. Vi begynder med at fotografere ting i lokalet. Vi tager ikke billeder af andre uden at spørge dem først.

Værkstedet er for 14–16-årige. Vi mødes hver onsdag fra klokken 16 til 17 i skolens kreative rum. Du kan låne et kamera. Du må også bruge dit eget, men du behøver ikke købe noget. Første gang er gratis. Prisen for et helt forløb står ikke i denne annonce, så spørg os om den.

Du kan arbejde alene eller med en makker. Til sidst viser vi billederne i en lille gruppe. Vi lægger dem ikke automatisk på nettet. Spørg os, hvordan du tilmelder dig, og om der er en ledig plads den onsdag, du gerne vil komme.

Find oplysninger om alder, tid, udstyr og første besøg. Hvilke praktiske spørgsmål er stadig åbne? Find mindst to.

3 Læseklubben

Kan du lide korte historier, tegneserier eller bøger, som andre anbefaler? I læseklubben taler vi om det, vi læser. Du behøver ikke have læst den samme bog som alle andre. Første gang tager værten tre korte tekster med, og du kan vælge én. Du må også lytte til en lydversion af teksten.

Vi mødes om torsdagen fra klokken 15.30 til 16.30 på skolebiblioteket. Klubben er for 14–16-årige elever. Det er gratis at være med, og du kan låne teksterne. Du behøver ikke have en telefon eller en profil på en hjemmeside.

Du kan fortælle om en scene, stille spørgsmål eller læse et lille stykke op. Det er i orden bare at lytte den første gang. Send en besked til værten, hvis du vil prøve klubben. Annoncen fortæller ikke, hvor mange der er i gruppen, eller hvordan man kommer til lokalet uden trapper. Det kan du spørge om.

Aa ORÐ

udstyr – búnaður
et forløb – námskeið eða röð tíma
en vært – hér: umsjónarmaður
tilmelding – skráning
en ledig plads – laust pláss

4 Det ved vi — det skal vi spørge om

Atriði	Ljósmyndasmiðja	Lesklúbbur
Dagur og tími		
Aldur		
Búnaður til láns		
Verð		
Ósvaraðar spurningar		
Fyrir Alex: passar / passar ekki / þarf að kanna		

Alex: *Alex er 15 år. Alex kan komme onsdag, men ikke torsdag. Alex har ikke et kamera og vil kende prisen, før Alex vælger et helt forløb.*

Mæltu með næsta skrefi fyrir Alex á dönsku. Er „fyrsta skiptið ókeypis" það sama og „allt námskeiðið ókeypis"? Aðgreindu það sem passar frá því sem er óþekkt.

HLUSTUN B2-C06-A01 B2-C06-A02 Finndu aldur, hvernig prufutíminn fer fram og eina óstaðfesta upplýsingu. Bætir hlustunin einhverju við auglýsinguna? Afrit fæst hjá kennara eftir fyrstu hlustun.

5 En besked, man kan svare på

Hilsen →	Hej spilklubben.
Interesse →	Jeg er interesseret i jeres brætspilsaften.
Spørgsmål →	Skal man tilmelde sig før første gang?
Afslutning →	Tak for hjælpen. Hilsen en interesseret elev.

Gør det let at svare.

Fyrsta uppkast: *Hej. Fortæl mig alt om jeres klub. Jeg synes måske, at det lyder godt.*

Skýrari fyrirmynd um annað efni:

18

Hej spilklubben. Jeg er interesseret i jeres brætspilsaften. Jeg har set, at I mødes mandag. Kan man være med, hvis man ikke kender spillene? Skal man tilmelde sig før første gang? Tak for hjælpen. Hilsen en interesseret elev.

Finndu kveðju, áhuga, tvær spurningar og lokaorð. Hvers vegna er auðveldara að svara seinni skilaboðunum?

Breyttu spurningunni *Hvad skal jeg vide?* í tvær spurningar sem passa við fotoværkstedet. Spyrðu ekki um það sem stendur þegar skýrt í auglýsingunni.

6 Jeg vil gerne vide, om ...

Danska	Merking
Må jeg prøve én gang?	Má ég prófa einu sinni?
Skal jeg tage noget med?	Þarf ég að taka eitthvað með?
Jeg vil gerne vide, om der er plads.	Mig langar að vita hvort það sé pláss.
Jeg kan ikke komme om tirsdagen.	Ég kemst ekki á þriðjudögum.
Det passer mig, fordi jeg kan komme onsdag.	Það hentar mér af því að ég kemst á miðvikudaginn.

Tengdu: *Jeg vælger ikke tirsdag. Jeg kan ikke komme den dag.* Notaðu *fordi* og athugaðu hvar *ikke* stendur.

Breyttu beinum spurningum í setningar sem byrja á *Jeg vil gerne vide, om ...*: *Skal jeg tage noget med? Kan jeg låne et kamera?*

HLUSTUN B2-C06-A04 Endurtaktu setningarnar í heilu lagi. Skrifaðu síðan eigin spurningu án fyrirmyndar.

7 Fortæl en islandsk ven

Vinur þinn þarf að ákveða hvort hann eigi að spyrja nánar um þetta:

> Fotoværksted: onsdag 16–17, 14–16 år. Du kan låne et kamera. Første gang er gratis. Spørg os om tilmelding.

Útskýrðu á íslensku dag, tíma, aldur, myndavélalán og það sem þarf að spyrja um. Mundu að aðeins fyrsta skiptið er ókeypis.

Skrifaðu síðan fyrirspurn á dönsku út frá þessu: Þú hefur áhuga á ljósmyndun en átt ekki myndavél. Þú kemst á miðvikudegi. Spurðu hvort þurfi að skrá sig fyrir fram.

8 Spørg igen, når noget er nyt

HLUSTUN B2-C06-A03 Hvaða nýju upplýsingar koma fram um myndavélina? Hvaða framhaldsspurning hjálpar?

Fáið síðan einkakort hjá kennaranum. Annað ykkar veit hvað vinurinn þarf; hitt þekkir tvo valkosti. Finnið starf sem gæti hentað með því að spyrja, ekki með því að lesa kortin hvort fyrir annað.

Nýtt svar berst. Spurðu um það sem breytist áður en þú samþykkir. Segðu síðan niðurstöðuna: *Jeg vil foreslå ..., fordi ... Men vi skal først ....*

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag
Fra: _____	Fra: _____	Fra: _____	Fra: _____
Til: _____	Til: _____	Til: _____	Til: _____
_____	_____	_____	_____

Udfyld efter samtalen. Markér sluttidspunktet tydeligt.

Teiknaðu eða lýstu hvenær vinurinn getur mætt. Athugaðu sérstaklega lokatímann.

9 Virkelige muligheder i Aarhus

Heimild: UngiAarhus, skoðað 22. október 2026.

UngiAarhus havde blandt andet disse to hold på sin hjemmeside:

Hold	Formål	Tid i opslaget	Deltagere i opslaget
Digital Tegning, tirsdag	Arbejde kreativt med digitale tegninger	Tirsdag 15.30–17.30	Fra 7. klasse til og med 17 år
Forfatterspirer	Arbejde med historier, dialog og skrivestil	Tirsdag 17.00–19.30, otte uger	Fra 7. klasse til og med 17 år

På tegneholdets side stod der, at man kunne medbringe sin egen tablet eller låne en iPad. Begge sider havde en tilmeldingsmulighed.

1. Hvaða námskeið tengist því að semja sögur? Hvaða námskeið gæti hentað þeim sem hefur áhuga á teikningu?
2. Gæti 15 ára nemandi verið innan aldursmarkanna? Tryggir það honum pláss?

3 Skrifaðu tvær spurningar á dönsku um upplýsingar sem vantar í töfluna.

4 Sýna þessi tvö námskeið hvað allir unglingar í Danmörku gera í frítíma sínum?

10 To biblioteker, forskellige tilbud

Heimildir skoðaðar 22. október 2026.

Dokk1, Aarhus: *Opslaget om Skak på Altanen den 23. oktober 2026 angav tidspunktet 10–12. Både begyndere og øvede var velkomne. Arrangementet var gratis, og Aarhus Bibliotekerne var arrangør. Opslaget sagde, at alle var velkomne; det var ikke et særligt hold kun for 14–15-årige.*

Borgarbókasafnið Árbæ: *Animeklúbbur 23. október 2026 var auglýstur klukkan 15.30–17 fyrir 10–12 ára. Þátttaka var ókeypis en skráning nauðsynleg og fjöldi takmarkaður. Í lýsingunni voru nefndar smiðjur og spjall um anime.*

Berðu saman tilgang, aldur, tíma og skráningu. Í hvoru dæminu passar 15 ára gestur ekki við aldurinn? Svaraðu á dönsku og nefndu upplýsinguna sem ræður úrslitum.

Skrifaðu svo á íslensku hvað gestur þyrfti enn að kanna áður en hann færi á skákviðburðinn. Hvernig finnur ungt fólk tómstundastarf þar sem þú býrð? Berðu saman við dæmin.

11 Et nyt svar

HLUSTUN B2-C06-A05

Hlustaðu á svar frá kvikmyndasmiðju. Hvað er hægt að fá lánað? Hvað þarf að koma með? Hvenær þarf að svara? Mæltu með næsta skrefi á dönsku út frá svarinu.

Ný auglýsing, óháð hlustuninni: *Lydværksted for 14–16-årige. Mandag 15–16.30. Første gang gratis. Vi optager lyde fra ting, ikke private samtaler. Der er mikrofoner til lån. Skriv og spørg om en prøveplads.*

Skrifaðu fyrirspurn til hljóðsmiðjunnar, 100–130 orð á dönsku: áhugi, það sem þú veist, tvær gagnlegar spurningar og kurteis lokaorð. Þú getur verið til 16.30 en átt ekki heyrnartól. Spurningarnar eiga að passa við þessa auglýsingu.

18

12 Anbefal med en grund

HLUSTUN B2-C06-A06

Finndu ástæðu og fyrirvara í tillögunni.

Mæltu með einum valkosti fyrir vin sem leitar að tómstundastarfi. Veldu annan valkost en í A06. Notaðu upplýsingar úr tiltekinni auglýsingu og segðu hvað hann þarf að kanna. Félaginn spyr nýrrar spurningar; svaraðu eða útskýrðu hvernig má fá svarið.

Lestu eigin fyrirspurn yfir: Getur viðtakandinn svarað henni? Er eitthvað óþarflega persónulegt? Notarðu „gratis“ um meira en auglýsingin segir? Lagaðu eina spurningu svo auðveldara sé að svara henni.

Lokaðu bókinni og rifjaðu upp *Jeg vil gerne vide, om ....* Í kafla 20 spyrðu aftur fyrir aðra manneskju sem hefur aðrar þarfir.

19. KAFLI 9. bekkur

Historier fra Norden

Sögur frá Norðurlöndum

19

Í ÞESSUM KAFLA

1 En bog uden ejer? 101
2 Lyt efter et spor 101
3 Den grønne bog · første del 102
4 Hvem ved hvad? 102
5 Et spørgsmål før slutningen 102
6 Den grønne bog · anden del 103
7 Et spor er ikke alt 103
8 Ord, der ligner hinanden 103
9 Forklar Majas valg 104
10 Ejeren fortæller 104
11 Er det den samme bog? 104
12 En ny slutning 105
13 Den glemte besked 105
14 Min tolkning 105

1 En bog uden ejer?

★ **Ég get endursagt sögu, stutt túlkun með texta, samið annan endi frá tilteknu sjónarhorni og flutt stutt atriði skýrt. Ég get líka borið saman lík orð í samhengi.**

Sagan gerist í dönskum skóla þar sem íslenskur bekkur er í heimsókn.

Tre ting, en mulig historie. · Skálduð mynd.

Tre ting: En grøn notesbog. En lukket biblioteksdør. En foldet besked.

Veldu einn hlut og spáðu fyrir um hlutverk hans: *Måske ....*

2 Lyt efter et spor

HLUSTUN B2-C07-A01 Hlustaðu eftir því hvað Maja finnur, hverju hún tekur eftir í bókinni og hvers vegna hún getur ekki skilað henni strax á bókasafnið.

Lestu ekki textann í 3. hluta fyrr en eftir hlustun. Skrifaðu þrjú stikkorð. Hvaða spurningu er enn ósvarað? Segðu *Det ved vi ikke endnu* þegar svarið kemur ekki fram.

Rifjaðu upp *først, bagefter, til sidst*. Notaðu *til sidst* aðeins um það sem gerist í lokin.

3 Den grønne bog · første del

Maja var næsten alene på gangen, da hun så den grønne notesbog. Den lå på en stol uden for biblioteket. På forsiden var der ingen titel. Hun havde selv mistet en bog ugen før og vidste, hvor irriterende det var at skulle lede efter den.

Hun åbnede forsigtigt omslaget for at se efter et navn. På den første side stod der »Ari«. Under navnet var der en lille tegning af en bro. Maja kendte en Ari fra den islandske klasse, som besøgte skolen. Han havde siddet med en grøn bog ved frokosten. Men hun vidste ikke, om det var den samme.

Maja gik hen til bibliotekets dør. Der hang et skilt: »Lukket resten af dagen«. Hun prøvede ikke at åbne døren. I stedet tog hun et stykke papir og skrev: »Jeg har fundet en grøn bog. Jeg giver den til vores lærer i morgen. Hilsen Maja.« Hun foldede papiret, lagde beskeden på stolen og tog bogen med.

Lidt senere kom Ari tilbage til gangen. Han kiggede under stolen og bag en plante. Så fandt han den foldede besked. Han læste den to gange. Han kendte godt ordet »bog«, men han var usikker på, hvilken lærer Maja mente. Han havde talt med tre lærere den dag.

Udenfor ventede hans gruppe. Ari lagde beskeden i lommen. Han ville spørge Maja næste morgen. Men hvorfor havde hun taget bogen med? Han havde ikke set skiltet på biblioteksdøren.

Aa ORÐ

et omslag – kápa
resten af dagen – það sem eftir er dagsins
usikker – óviss
et skilt – skilti
forsigtigt – varlega
en lomme – vasi
en notesbog – minnisbók
en besked – skilaboð, hér á miða

4 Hvem ved hvad?

19

Atriði í lok fyrri hluta	Maja veit	Ari veit	Lesandinn veit
Bókasafnið er lokað.			
Nafnið Ari stendur í bókinni.			
Maja ætlar að afhenda kennara bókina.			
Hvaða kennara Maja á við.			

Merktu ✓, × eða ? og rökstyddu hvert spurningarmerki með textanum.

1. Hvad vil Maja gøre med bogen?
2. Hvorfor er Ari usikker?
3. Hvilken oplysning mangler Ari om biblioteket?
4. Ved vi, om Maja vil beholde bogen?

Model: *Maja vil hjælpe. Det siger jeg, fordi hun leder efter et navn og skriver, at hun vil give bogen til læreren. Vi ved ikke alt om hende, men hendes handlinger støtter min tolkning.*

5 Et spørgsmål før slutningen

Skrifaðu eina spurningu til Maju og eina til Ara á dönsku. Veldu spurningar sem persónan gæti svarað á þessum stað í sögunni.

Hvorfor tog du ...? Hvilken lærer mener du? Hvad så du ...?

Félagi leikur Maju eða Ara. Spurðu spurninganna og bættu við einni nýrri spurningu út frá svarinu. Persónan svarar aðeins út frá því sem hún veit á þessum stað í sögunni.

Segðu fyrstu fimm atburðina í réttri röð. Hlustandinn leiðréttir ef þú segir að Ari hafi séð skiltið.

Spáðu fyrir um tvennt ólíkt sem gæti gerst næst. Veldu annað og segðu hvaða vísbending gerir það mögulegt. Lestu ekki áfram fyrr en þú hefur rökstutt spána.

6 Den grønne bog · anden del

Næste morgen stod Ari tidligt ved klasselokalet. Læreren Liv kom med en bunke papir under armen. Oven på papirerne lå en grøn notesbog.

»Jeg tror, du leder efter den her,« sagde hun.

Ari nikkede. »Hvordan vidste du det?«

»Maja gav mig den ved indgangen. Hun sagde, at der stod Ari på første side. Men vi ville gerne være sikre, før vi gav den videre.«

Ari beskrev broen under sit navn. Den havde en skæv lygtepæl, fordi hans hånd havde flyttet sig, da bussen bremsede. Liv åbnede bogen og så den skæve streg. Så rakte hun ham den.

Maja kom ind lige bagefter. Ari viste hende beskeden. »Tak. Jeg vidste bare ikke, hvorfor du tog bogen med.«

»Biblioteket var lukket. Jeg ville ikke lade den ligge hele natten. Men jeg kunne have skrevet Livs navn på beskeden.«

Ari så igen på tegningen. Broen fandtes ikke i virkeligheden. Han havde tegnet den til en historie om to mennesker, som stod på hver sin side og ventede på, at den anden gik over.

»Måske skulle de bare kalde på hinanden,« sagde Maja.

»Så bliver historien meget kort.«

»Kun begyndelsen.«

Ari fandt en tom side. Denne gang tegnede han en stol ved siden af broen. Der kunne de sidde, mens de fandt ud af resten.

7 Et spor er ikke alt

Svaraðu á dönsku með einu eða tveimur dæmum úr sögunni.

1. Hvordan bekræfter Ari, at bogen er hans?
2. Hvorfor er den skæve lygtepæl en nyttig detalje?
3. Hvad kunne Maja have skrevet tydeligere?
4. Er broen et virkeligt sted i historien?
5. Hvordan ændrer den sidste samtale din første tolkning?
6. Hvad betyder »på hver sin side« her? Forklar på islandsk.

Veldu eina setningu sem er skemmtileg eða vekur forvitni og útskýrðu valið. Þú mátt líka benda á eitthvað sem þér finnst of auðvelt eða óljóst.

HLUSTUN B2-C07-A02 Þú heyrir sjónarhorn Ara. Hvaða tvö atriði voru honum óljós?

8 Ord, der ligner hinanden

Danska í setningu	Íslenska í samhengi
Hun går ind i et hus.	Hún gengur inn í hús.
Han læser en bog.	Hann les bók.
De mødes om sommeren.	Þau hittast á sumrin.

HLUSTUN B2-C07-A04 Hlustaðu á orðin í heilum setningum. Hvað í dönsku orðunum líkist ritmynd íslensku orðanna? Hvað heyrirðu sem er ólíkt? Lýstu því án þess að skrifa framburðinn með íslenskum stöfum.

Skrifaðu eina danska setningu með *bog* og aðra með *sommer*. Lík ritmynd hjálpar við lestur en þýðir ekki sama framburð.

> **Samme betydning i denne sætning?**
> De tre første ordpar kender du måske allerede. Nu skal du bruge sammenhængen.

Dansk sætning	Íslenska í samhengi
Vi venter en time: fra klokken to til tre.	Við bíðum í klukkustund: frá tvö til þrjú.
Har du tid til at læse min historie?	Hefurðu tíma til að lesa söguna mína?
Vi spiser frokost klokken tolv.	Við borðum hádegismat klukkan tólf.

1. Hvorfor kan du ikke bare vælge det ord, der ligner mest, i første række?
2. Hvilket dansk ord passer til *tíma* i anden række? Brug hele sætningen.
3. Find et ordpar med samme betydning her, selv om ordene ikke ligner hinanden.
4. Kender du et andet sprog? Skriv én sætning på det sprog, og forklar den på dansk eller islandsk. Tjek betydningen i en ordbog eller hos en, der kender sproget.

> Sammenlign jeres svar. Skriv til sidst én regel for, hvordan I vil tjekke et gæt næste gang.

9 Forklar Majas valg

Íslenskur lesandi spyr hvort Maja hafi ætlað að halda bókinni. Notaðu þennan stutta texta:

> Maja så navnet i bogen. Hun ville give den tilbage, men biblioteket var lukket. Derfor tog hun den med til læreren næste morgen.

Útskýrðu á íslensku hvað hún gerði og nefndu tvær upplýsingar sem styðja skýringuna. Haltu því sem hún ætlaði að gera aðskildu frá því sem þér finnst um hana.

Skrifaðu síðan tvo íslenska titla á söguna. Hvor titillinn segir of mikið um endinn? Veldu titil og rökstyddu.

Orðasambönd í samhengi: *Fra hendes synspunkt …* — frá hennar sjónarhorni; *Hun beslutter at spørge* — hún ákveður að spyrja; *Måske troede han, at bogen var væk* — kannski hélt hann að bókin væri týnd.

10 Ejeren fortæller

Segðu söguna frá sjónarhorni eigandans. Hann veit ekki að bókasafnið var lokað. Hann fær bókina hjá kennaranum morguninn eftir.

Skrifaðu 80–100 orð á dönsku í fyrstu persónu. Byrjaðu áður en eigandinn fær skýringu. Þú mátt skálda hugsanir hans, en hann fréttir ekki af lokaða bókasafninu fyrr en í lokin.

> *Jeg fandt en besked … Jeg vidste ikke … Næste morgen … Først da …*

Merktu textann *Min version*.

11 Er det den samme bog?

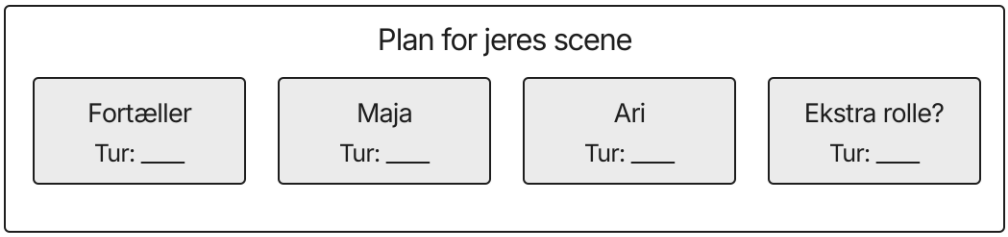
Fáðu einkakort hjá kennara. Nú er um aðra bók og annað fólk að ræða.

Spurðu um kápu, mynd og hvar bókin týndist. Staðfestið það sem passar. Þegar nýjar upplýsingar berast skuluð þið finna leið til að þekkja tvær líkar bækur í sundur.

> *Hvordan ser den ud? Er der en tegning i den? Står der et navn? Hvordan kan vi være sikre?*

Nefndu ekki nafn sem þú hefur ekki fengið. Gott næsta skref getur verið að biðja eigandann að lýsa einhverju sérstöku áður en bókin er afhent.

12 En ny slutning

Vælg rækkefølgen. To eller tre personstemmer.

Du kan læse siddende eller spille flere roller selv.

Skrifaðu 140–170 orð á dönsku sem annan endi á sögunni. Veldu Maju eða Ara sem sögumann. Haltu grænu bókinni, miðanum og lokaða bókasafninu en breyttu því hvernig persónurnar tala saman.

Skipuleggðu: Hvað veit sögumaður? Hvað gerist? Hvað segir hin persónan? Hvað er öðruvísi í lokin?

Vinnið í þriggja eða fjögurra manna hópi. Veljið 8–12 línur úr textanum og búið til stutt atriði með sögumanni og tveimur eða þremur persónum. Þið megið lesa sitjandi eða taka upp. Sá sem vill getur flutt einræðu í staðinn.

HLUSTUN B2-C07-A03 Hvernig heyrirðu hvenær næsta rödd tekur við? Æfðu eina línu með skýrri áherslu.

Flytjið atriðið. Hlustandi nefnir eina línu sem mætti segja skýrar. Flytjið þá línu aftur og segið hverju þið breyttuð.

13 Den glemte besked

HLUSTUN B2-C07-A05 Ný saga með öðrum persónum. Skráðu þrjá atburði í réttri röð og eitt sem er enn óvíst.

Lestu svo nýtt brot:

> Selma sendte en invitation til Emils gamle mailadresse: »Kom til vores udstilling fredag.« Emil havde fået en ny mailadresse og så ikke beskeden. Noor fik en invitation med en anden dag: lørdag. Da Selma skrev til Noor og spurgte, om Emil kom på fredag, opdagede Noor, at dagene ikke passede. Hun ringede til Selma og spurgte, hvilken dag der gjaldt. Selma bekræftede lørdag. Noor havde endnu ikke talt med Emil.

Hver veit hvað? Hvers vegna hringdi Noor í Selmu? Svaraðu með stuðningi í textanum. Skrifaðu síðan endi í tveimur dönskum setningum þar sem Emil fær réttar upplýsingar. Merktu hann sem þína viðbót.

14 Min tolkning

HLUSTUN B2-C07-A06 Hvernig sýnir mælandinn hvaðan túlkun hans kemur?

Skrifaðu 60–80 orða endursögn á dönsku af allri sögunni um grænu bókina. Notaðu *først, bagefter, til sidst*. Bættu engu við sem stendur ekki í textanum. Merktu textann *Genfortælling*.

Endursegðu síðan söguna á dönsku án þess að lesa. Veldu eitt smáatriði og útskýrðu hvers vegna það skiptir máli. Svaraðu nýrri spurningu frá hlustanda.

Skoðaðu eigin texta: Er ljóst hver *han* eða *hun* er? Veit sögumaður eitthvað of snemma? Lagaðu eina óljósa tilvísun.

Að lokum: *Historien handler om … Det står i teksten, at … Jeg tror …* Veldu eina setningu sem sýnir muninn á því sem stendur í textanum og túlkun. Lestu svo 7. þátt *Et sted til os*; sagan er á eftir kafla 20.

20. KAFLI 9. bekkur

Vores fælles projekt

Sameiginlega verkefnið okkar

20

Í ÞESSUM KAFLA

1 Noget, andre kan bruge 106
2 Beskeden fra gæsterne 106
3 Det ved værterne 107
4 Hver oplysning skal have en kilde 107
5 En guide til en anden situation 108
6 Fra dansk til islandsk 108
7 Fra islandsk til dansk 108
8 To gæster 108
9 Hvem gør hvad? 109
10 Prøv teksten på en læser 109
11 Før og efter 109
12 Vores tre tekster 109
13 En ny opgave på biblioteket 109
14 Det ændrede jeg 110

1 Noget, andre kan bruge

★ **Ég get skýrt fyrirmæli, spurt um það sem vantar, samið gagnlegan texta og bætt hann eftir endurgjöf. Ég get líka sagt frá eigin framlagi og svarað spurningu um það.**

I skal lave en lille guide til en aktivitetsdag på en skole. Gæsterne kender ikke skolen. Nogle vil gerne være med til en rolig aktivitet, andre vil prøve et gruppespil. Guiden skal hjælpe begge grupper.

En guide bliver bedre, når nogen prøver den.

Forstå → planlæg → lav → afprøv → forbedr. Efter afprøvningen kan I gå tilbage og ændre planen.

Hvað gerir leiðbeiningar gagnlegar? Veldu tvö atriði og gefðu dæmi: réttur tími, skýr staður, falleg mynd, stutt mál, val um þátttöku. Getur falleg mynd bætt upp rangan tíma?

2 Beskeden fra gæsterne

HLUSTUN B2-C08-A01 Hlustaðu eftir aðalatriðinu: hvað eiga gestgjafarnir að búa til? Finndu skiladag og eitt skilyrði um aðgengi. Lestu verkefnislýsinguna eftir fyrstu hlustun.

Hej til værtsgruppen. Tak, fordi I vil lave en guide til aktivitetsdagen. Vi kommer som en gruppe med en lærer. Vi har ikke været på skolen før, så vi har brug for tydelige oplysninger, som ikke kræver, at man allerede kender bygningen.

Lav tre korte tekster: én om mødetid og ankomst, én om mad og én om aktiviteter. Hver tekst skal kunne læses uden billeder. Hvis I bruger en tegning, skal de nødvendige oplysninger også stå med ord. I må ikke bruge elevernes navne eller fotos. I kan bruge rollenavne i jeres plan, men de skal ikke stå i gæsternes guide.

Fortæl tydeligt, hvad gæsterne kan vælge. En rolig aktivitet skal beskrives lige så respektfuldt

som en aktivitet med mere bevægelse. Skriv kun det, I ved. Hvis noget mangler, skal I spørge værten i stedet for at gætte. Vi har især brug for at vide, hvornår vi skal møde op, hvor vi går ind, og hvornår vi spiser.

Aflever jeres tre tekster fredag. Inden da skal en person, som ikke har skrevet teksten, prøve at bruge oplysningerne. Spørg personen, hvad der er uklart. Ret mindst én ting, og forklar, hvorfor I ændrede den. Hver elev fortæller bagefter om sit eget bidrag og svarer på et spørgsmål.

3 Det ved værterne

Upplýsingar frá gestgjöfunum · A

Við hittumst í anddyrinu klukkan níu. Anddyrið er beint innan við breiðu dyrnar sem snúa að skólalóðinni. Engar tröppur eru á leiðinni frá skólalóðinni að þeim dyrum. Hádegismatur er klukkan tólf í matsalnum. Kennari fylgir hópnum þangað. Við vitum ekki enn hvað verður í matinn. Gestir sem þurfa upplýsingar um innihald matarins geta spurt umsjónarmann áður en þeir velja. Ekki skrifa í leiðarvísinn að tiltekinn réttur sé í boði fyrr en það hefur verið staðfest.

Upplýsingar frá gestgjöfunum · B

Eftir mat, klukkan 12.45, er hægt að velja rólega lestrarstund á bókasafninu eða hópleik í salnum. Hvort tveggja stendur til 13.30. Enginn þarf að lesa upphátt fyrir hópinn í lestrarstundinni. Í hópleiknum eru hlutverk bæði við borð og á gólfinu; þátttakendur geta spurt leiðbeinanda hvað hentar þeim. Gestir þurfa ekki að koma með myndavél. Við deilum ekki myndum af nemendum. Gestir koma inn frá skólalóðinni. Nafn skólans er ekki staðfest og á ekki að standa í leiðarvísinum.

Finndu hvað er staðfest um komu, mat og val. Skrifaðu tvær spurningar um það sem er enn óljóst.

4 Hver oplysning skal have en kilde

Opgave	Ansvar	Frist	Mangler	Kontrolleret mod
Ankomsttekst	Skribent 1			
Madtekst	Skribent 2			
Aktivitetstekst	Skribent 3			

Notið hlutverkaheiti hér. Allir þurfa samt að tala, skrifa og fara yfir eitthvað.

Skrifaðu við hverja fullyrðingu hvort hún kemur úr verkefnislýsingunni, upplýsingum A, upplýsingum B eða hvergi.

1. Vi mødes klokken ni.
2. Der er pizza til frokost.
3. Teksterne afleveres fredag.
4. Alle skal læse højt.
5. Aktiviteterne slutter 13.30.

Ef fullyrðing á sér enga stoð skaltu breyta henni í spurningu eða taka hana út.

Upprifjun úr kafla 18: Dokk1 auglýsti skák fyrir byrjendur og vana 23. október 2026. Animeklúbbur Borgarbókasafnsins sama dag var fyrir 10–12 ára.

Leiðréttu: *Vores aktivitetsdag er arrangeret af Dokk1, og alle på 15 år kan gå i den nævnte animeklub.* Skrifaðu tvær réttar setningar á dönsku.

5 En guide til en anden situation

Fyrirmynd: heimsókn á sýningu.

> **Når I kommer:** Vi mødes klokken 10 ved glasdøren ved cykelparkeringen. Værten står indenfor og viser jer hen til udstillingen. I behøver ikke finde lokalet alene. Besøget begynder med ti minutters introduktion. Hvis I kommer senere, skal I blive ved indgangen med læreren og spørge efter værten. I skal ikke gå ind gennem bagdøren. Den er kun til personale. Medbring gerne en blyant, men I kan også låne en. I behøver ikke en telefon for at deltage.

Finndu tíma, stað, aðgerð og aðstoð. Hvaða atriði hjálpar manneskju sem hefur aldrei komið þangað áður?

6 Fra dansk til islandsk

Íslenski hópurinn sem gerir leiðarvísinn þarf skýran verkefnalista. Notaðu þessi skilaboð:

> Lav tre korte tekster: om mødetid, mad og aktiviteter. Hver tekst skal kunne læses uden billeder. Aflever fredag. I må ikke bruge elevernes navne eller fotos.

Skrifaðu verkefnalistann á íslensku. Hann þarf að segja hvað á að skila, hvenær og hvað má ekki vera með. Bættu ekki við verkefni sem sendandinn bað ekki um.

Skiptið á listum. Félagi bendir á hvar hver krafa úr dönsku skilaboðunum kemur fram. Bætið aðeins við því sem vantar.

7 Fra islandsk til dansk

Skrifaðu 70–100 orða texta á dönsku fyrir gest sem þarf að vita hvenær hópurinn hittist, hvenær hádegismaturinn er og hvaða val er í boði eftir mat. Notaðu A og B í 3. hluta.

20 Veldu það sem hjálpar viðtakandanum. Þú mátt sleppa upplýsingunum um myndavélina í þessum texta ef þær eiga betur heima annars staðar í leiðarvísinum. Útskýrðu val þitt í einni setningu á íslensku.

Gættu þess að *man kan vælge* verði ekki *alle skal*. Lýstu rólegu lestrarstundinni ekki eins og hún sé lakari kostur.

8 To gæster

SAM

Jeg har aldrig været på skolen. Jeg vil gerne vide, hvilken dør jeg skal bruge. Jeg kan godt lide at læse, men jeg vil ikke læse højt for en gruppe den første gang.

BO

Jeg vil gerne prøve gruppespillet. Jeg har brug for at vide, om der også er roller ved et bord. Jeg vil helst kunne læse guiden uden at skulle spørge om hver lille ting.

Veldu tvær setningar í drögunum þínum sem hjálpa þessum gestum. Ef upplýsingarnar vantar skaltu finna þær í heimildunum eða skrifa spurningu.

9 Hvem gør hvad?

HLUSTUN B2-C08-A04 Æfðu orðasambönd um ábyrgð og skýringar. Notaðu svo eitt þeirra til að ræða eigin drög.

HLUSTUN B2-C08-A02 Skráðu hver tekur hvað að sér og hvaða dag. Hvaða verkþáttur er enn án ábyrgðarmanns?

Fáðu einkakort hjá kennara. Ræðið hvenær þið getið unnið, hvað notendurnir þurfa og hvað er óstaðfest. Ákveðið hver gerir hvað og hvenær. Hvert ykkar segir á dönsku eitt sem það tekur að sér.

> *Jeg kan tage mig af … Hvad mangler vi? Hvornår kan du læse teksten? Skal vi ændre planen?*

Nýr skilafrestur berst. Breytið áætluninni. Það sem er óstaðfest, eins og nafn skólans, er áfram óstaðfest; skrifið ekki inn nafn til að leiðarvísirinn líti út fyrir að vera tilbúinn.

10 Prøv teksten på en læser

HLUSTUN B2-C08-A03 Hvaða stað finnur lesandinn ekki? Hver spyr framhaldsspurningar?

Láttu félaga sem samdi ekki textann prófa drögin. Félaginn svarar aðeins út frá því sem stendur í textanum:

- Hvor mødes vi?
- Hvad kan vi vælge?
- Hvad skal vi spørge om?

Spyrðu síðan *Hvilken sætning var uklar? Kan du give et eksempel?* Skráðu svarið og eina óundirbúna framhaldsspurningu. „Fínn texti“ er of almenn endurgjöf til að hægt sé að bæta textann.

11 Før og efter

FØR

Kom hen til den normale dør. Vi spiser senere. De stille elever kan læse.

EFTER

Kom til den brede dør ud mod skolegården klokken ni. Vi spiser klokken tolv. Efter frokost kan alle vælge mellem en rolig læsestund og et gruppespil.

Finndu þrjár breytingar og segðu hverjum hver þeirra hjálpar. Berðu nýju útgáfuna saman við A og B. Mætti bæta einhverju við?

12 Vores tre tekster

Klárið þrjá texta í leiðarvísinn, 70–100 orð hvern: koma, matur og dagskrá. Þeir mega hafa fyrirsagnir og stuttar setningar. Lesandinn þarf að geta notað þá án mynda.

Hvert ykkar skráir í eigin vinnubók hvaða texta það samdi og hvaða breytingu það lagði til. Þessar merkingar fara ekki í leiðarvísinn sjálfan.

Kynntu eigið framlag á 90 sekúndum. Segðu frá einu atriði sem þú athugaðir í heimild og einni breytingu eftir endurgjöf. Svaraðu einni nýrri spurningu; hópurinn svarar ekki fyrir þig.

13 En ny opgave på biblioteket

Hér eru tvö ólík verkefni. Ekki blanda þeim saman.

13A Lyt: Bibliotek Nord

HLUSTUN B2-C08-A05 Ný skilaboð með öðrum viðtakanda og öðrum fresti. Skráðu hvað á að gera, hvenær á að skila og hvaða krafa er ný. Vinnið fyrst hvert fyrir sig.

13B Læs: Bibliotek Syd

Nýr texti: *Bibliotek Syd holder åbent hus. Besøgende mødes klokken 11 ved skranken. Der er et roligt læsehjørne og et bord med ordlege. Begge tilbud er åbne til klokken 12.30. Der serveres ikke mad. Man kan låne en blyant. Guiden skal afleveres onsdag klokken 14.*

Skrifaðu 80–100 orð á dönsku fyrir gest. Veldu gagnleg atriði og hafðu réttar upplýsingar um mat. Taktu ekki tímann klukkan níu eða hádegismatinn úr skóladeginum. Skrifaðu svo tvær setningar á íslensku til hópsins um það sem er ólíkt skóladagsverkefninu.

14 Det ændrede jeg

HLUSTUN B2-C08-A06 Hvað gerði mælandinn sjálfur og hvers vegna var textanum breytt?

Skrifaðu um 100 orð á dönsku um eigið framlag. Nefndu eina upprunalega setningu, breytinguna og ástæðuna. Veldu aðra breytingu en dæmið um dyrnar. Þú mátt útskýra hvað þú myndir bæta ef þú hefðir meiri tíma.

Veldu úr köflum 13–20 eitt verkefni sem sýnir hlustun, eitt sem sýnir samtal, eitt sem sýnir ritun og eitt sem sýnir lestur eða frásögn. Segðu hvaða stuðning þú notaðir og hvað þú getur nú gert sjálfstæðar.

Lestu síðan 8. og síðasta þátt *Et sted til os*, sem kemur strax á eftir þessum kafla. Veldu persónu eða atburð úr upphafi og lokum sögunnar og skrifaðu þrjár setningar á dönsku fyrir félaga um það sem breyttist.

SAGA Danska í samskiptum

Et sted til os

Saga í átta þáttum

1 En dør med en seddel 112

2 Den korte besked 114

3 Tyve sekunder 116

4 Det, vi kan bære 118

5 En flade er ikke bare en flade 120

6 To gode ting 122

7 Det, jeg ikke sagde 124

8 Plads til noget 126

SAGA Átta þættir

Et sted til os

Staður fyrir okkur

Áður en þú byrjar

Fjögur ungmenni ætla að setja upp litla sýningu í hverfishúsinu (á dönsku *fælleshus*). Þau hafa ólíkar hugmyndir um hvað eigi að vera þar.

- **Liv** skrifar lista og vill að fólk viti hvað það á að gera.
- **Malik** hefur áhuga á hljóðum, líka þeim sem aðrir taka ekki eftir.
- **Sif** teiknar smáatriði og þarf stundum tíma til að finna réttu orðin.
- **Emil** smíðar líkön og prófar hugmyndir með höndunum.
- **Rikke** vinnur í húsinu og hjálpar hópnum að sjá hvað er hægt að gera.

Lestu þættina í röð, einn eftir hvern kafla í 9. bekk eða alla í einu. Þú þarft ekki að þýða hvert orð til að fylgja sögunni. Aftast í hverjum þætti eru orð til hjálpar og stutt verkefni. Þú mátt hlusta á upptökuna um leið og þú lest.

Spyrðu þig öðru hverju: *Hvad ved personen nu? Hvad ved jeg som læser?*

1. ÞÁTTUR

1 En dør med en seddel

Liv havde skrevet VELKOMMEN med så store bogstaver, at det sidste N næsten ikke kunne være på papiret. Hun prøvede at stille skiltet op på bordet, men det væltede hele tiden. Hvis hun satte en blå tusch bag det, stod det nogenlunde.

»Man kan ikke bygge med en tusch,« sagde Emil.

»Jeg bygger ikke. Jeg laver et skilt.«

»Et skilt skal også stå.«

Han smilede, mens han foldede en lille papfod. Liv havde bedt ham lave noget, der kunne holde skiltet oprejst. Han havde allerede lavet tre muligheder og forklaret, hvorfor de to første var dårlige. Hun havde egentlig bare håbet på én, der virkede.

De sad ved et bord i fælleshusets gang. Sif tegnede i sin sorte bog. Malik kom gennem hoveddøren med en højttaler i favnen og en ledning hængende ned over den ene sko.

»I kunne godt have sagt, at den var tung,« sagde han.

»Jeg sagde, at du skulle spørge Rikke om en vogn,« svarede Liv.

»Jeg spurgte højttaleren. Den svarede ikke.«

Sif lo uden at se op. Hun tegnede Malik som en lille person under en meget stor kasse. Liv prøvede at lade være med at se på uret. De havde aftalt at begynde prøven klokken fire, og nu var den fem minutter over.

Fredag i næste uge skulle de åbne en udstilling. Ikke en skoleopgave, som kun læreren så. Der skulle være tegninger, små modeller, fortællinger og måske lyd. De havde kaldt den *Et sted til os*, fordi ingen af dem kunne blive enige om et mere præcist navn.

Liv ville have, at man straks kunne se, hvad udstillingen handlede om. Malik ville have, at man kunne høre den. Sif sagde, at man også burde kunne være der uden at sige noget. Emil ville bygge en model af et rum, der kunne ændres, når nogen fik en ny idé.

»Først prøver vi indgangen,« sagde Liv. »Så finder vi pladser til tingene. Derefter lyden.«

»Og så holder Liv en tale om rækkefølgen,« sagde Malik.

»Kun hvis I ikke følger den.«

Hun tog skiltet, og de gik ned mod rum fire. Det var det største rum i huset. Sidste gang de var der, havde solen skinnet ind ad vinduerne, og Malik havde klappet én gang for at høre, hvordan lyden bevægede sig. Liv havde forestillet sig besøgende, som gik mellem bordene. Emil havde målt en væg med sine skridt. Sif havde stået ved døren og sagt næsten ingenting.

Nu var døren lukket. Et hvidt papir sad fast med tape. Liv stillede skiltet op ad væggen og gik helt tæt på.

Rummet må ikke bruges. Kontakt Rikke.

»Det må være en gammel seddel,« sagde hun.

Emil pegede på hjørnet. »Datoen er fra i dag.«

Malik satte højttaleren fra sig med et bump. »Så er det en meget ny gammel seddel.«

Liv prøvede håndtaget. Døren var låst. Bag den kunne hun høre en svag, ujævn lyd, som når nogen flyttede en plastikpose. Hun havde lyst til at prøve igen, som om håndtaget kunne forstå, at det her var vigtigt.

»Rikke lovede os rummet,« sagde hun.

»Hun sagde, at vi kunne øve her,« sagde Malik.

»Hun sagde noget om fredag,« mente Emil.

Sif lukkede sin skitsebog. »Jeg tror, hun sagde, at hun skulle undersøge noget først.«

Liv vendte sig mod hende. »Hvorfor sagde du ikke det?«

»Jeg troede, du havde fået svar.«

Ingen sagde noget et øjeblik. Så faldt Livs skilt sammen. Papfoden havde åbnet sig, og det store N ramte gulvet først.

Rikke kom rundt om hjørnet med en gul spand. Hun så på højttaleren, skiltet og deres ansigter.

»I har ikke fået min besked,« sagde hun.

»Hvilken besked?« spurgte Liv.

»Der er kommet vand fra et rør bag væggen. Vi må ikke bruge rummet, før det er undersøgt. Jeg skrev til jeres kontakt i morges.«

Deres kontakt var en lærer, som var på kursus. Liv havde selv sagt, at alle praktiske beskeder kunne gå gennem læreren. Det havde virket nemmere end at skulle holde styr på flere steder.

»Men udstillingen er næste fredag.«

»Det ved jeg. Vi skal finde ud af, hvad der kan lade sig gøre.«

Rikke åbnede en anden dør. Læserummet var mindre, med to borde, en reol og en blød stol, der så ud til at have overlevet mange lange møder. Der var plads til dem fire. Liv var ikke sikker på, at der var plads til deres idéer.

Malik løftede højttaleren igen. »Skal jeg stille den her?«

»Vent,« sagde Rikke. »Vi skal også tale om lyd. Der er andre aktiviteter ved siden af.«

Sif satte sig i den bløde stol. Emil holdt skiltet op med begge hænder. Liv blev stående ved døren.

På hendes plan stod der stadig: *Mandag: prøve i det store rum.* Hun tog sin blyant og tegnede en streg under ordene. Hun kunne ikke få sig selv til at strege dem ud.

»Hvad gør vi så først?« spurgte Malik.

Liv kiggede på den lukkede dør på den anden side af gangen.

»Det ved jeg ikke endnu.«

Efter læsningen

Svar på dansk. Genfortæl episoden i tre sætninger. Hvad er stadig usikkert ved aftalen om rummet? Hvem vil du gerne høre mere fra, og hvorfor?

Endursegðu þáttinn í þremur setningum á dönsku og segðu hvað er enn óvíst um rýmið.

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

en tusch – tússpenni
en ledning – snúra
en seddel – miði
holde styr på – halda utan um
oprejst – upprétt
en udstilling – sýning
et håndtag – handfang
strege ud – strika út
i favnen – í fanginu
en rækkefølge – röð
undersøge – kanna

HLUSTUN B2-R01-A01

2. ÞÁTTUR

2 Den korte besked

Tirsdag morgen skrev Liv til de andre, før hun gik ind til den første time. Hun havde tænkt på læserummet hele aftenen. To borde var ikke meget, men måske kunne de sætte modeller på det ene og tegninger på væggen. Højttaleren kunne stå under det andet bord. Hvis alle kom efter skole, kunne de måle og beslutte det hele.

Vi mødes klokken fire. Vi skal nå det i dag. Alle skal være der.

Hun læste beskeden og tilføjede et spørgsmålstegn efter den sidste sætning. Det så mindre bestemt ud. Så sendte hun den.

Emil svarede med det samme: *Jeg tager en rigtig lineal med.*

Sif skrev: *Jeg kommer.*

Malik skrev kun: *Kan ikke.*

Liv så på de to ord. Hun skrev *Hvorfor ikke?*, slettede det og skrev i stedet *Det er altså vigtigt*. Det sendte hun, før hun nåede at tænke mere.

Hele formiddagen svarede Malik ikke. I frokostpausen sad han ved et andet bord med sin madpakke. Liv kunne se, at han grinede af noget på Emils papir. Så han havde åbenbart tid til at grine, tænkte hun. Hun vidste godt, at det var en urimelig tanke. Den kom alligevel.

Da de skulle tilbage, stod Malik ved døren.

»Hvad betyder det med vigtigt?« spurgte han.

»At vi har mistet rummet, og at vi kun har halvanden uge.«

»Det ved jeg godt.«

»Så hvorfor kan du ikke komme?«

Han trak i sin jakke. »Jeg skal hente min lillebror. Min mor arbejder sent i dag.«

Liv havde forestillet sig mange forklaringer. At han var træt af udstillingen. At han hellere ville være sammen med nogle andre. At højttaleren havde været for tung, og han havde besluttet aldrig at røre den igen. Hun havde ikke forestillet sig en lillebror, der skulle hentes.

»Kan en anden ikke gøre det?«

»Jo, sikkert en hel del mennesker. Men vi har aftalt, at jeg gør det.«

Han sagde det ikke vredt. Det gjorde næsten svaret sværere at høre. Liv havde lyst til at forklare, at hun bare prøvede at holde gruppen sammen. I stedet sagde hun:

»Jeg troede, at du ikke ville være med mere.«

Malik så overrasket på hende. »På grund af to ord?«

»De var meget korte.«

»Jeg skrev dem på vej ud. Jeg kunne have skrevet mere.«

De stod lidt ved døren, mens andre elever gik forbi. En taske ramte Livs albue. Hun flyttede sig ind mod væggen.

»Jeg burde have spurgt, hvornår du kunne,« sagde hun.

»Jeg kan i morgen. Og jeg kan lave noget hjemme, når min bror sover. Bare ikke en hel koncert.«

»Det havde jeg heller ikke bestilt.«

»Godt. Han er en hård anmelder.«

Liv smilede. Hun tog telefonen frem, men Malik løftede hånden.

»Vi kan også bare sige det til de andre, når vi ser dem.«

Om eftermiddagen mødtes Liv, Sif og Emil i fælleshuset. Læserummet så mindre ud end dagen før, men denne gang havde Emil en lineal og et målebånd. Han målte døren, bordene og afstanden mellem reolen og stolen. Til sidst målte han stolen.

»Hvorfor?« spurgte Sif.

»For at vide, om vi kan flytte den.«

»Rikke sagde, at den skulle blive her.«

»Så ved vi i det mindste, hvor meget plads den tager.«

Liv skrev målene ned. Hun prøvede at tegne bordene på sin plan, men papiret var for lille. Sif vendte det om og tegnede rummet med få streger. Hun tegnede ikke højttaleren ind.

»Malik vil gerne have lyd,« sagde Liv.

»Det ved jeg. Men jeg vil gerne have, at man også kan læse uden lyd hele tiden.«

Liv åbnede munden for at sige, at de kunne tage det senere. Så huskede hun beskeden fra i morges.

»Hvad mener du med hele tiden?« spurgte hun.

Sif lagde blyanten fra sig. »Hvis lyden starter, hver gang nogen kommer ind, får man aldrig ro til at se på tegningerne. Måske kunne man selv vælge den.«

»Med hovedtelefoner?« foreslog Emil.

»Måske. Hvis vi kan låne nogle.«

Liv skrev det under overskriften *Det ved vi ikke endnu*. Hun havde lavet den overskrift på et nyt ark. Der stod allerede tre ting. Det føltes mærkeligt at lave en liste, som blev længere, jo bedre de arbejdede.

Til sidst tog de et billede af rumtegningen. Liv skrev til Malik, at de havde målt, men ikke havde besluttet noget om lyden uden ham. Hun spurgte, om han ville undersøge hovedtelefoner næste dag.

Svaret kom ti minutter senere.

Ja. Jeg har også en idé til noget, man kan høre på tyve sekunder.

Nedenunder kom en ny besked.

Min bror foreslår en dinosaur.

Liv viste Sif og Emil skærmen. Emil tænkte sig alvorligt om et øjeblik.

»En lille dinosaur kan godt være i rummet,« sagde han.

»Vi lover ingenting,« svarede Liv.

Før de gik, lagde Liv den nye liste i sin taske. Papiret stak op, fordi tasken allerede var fuld af farveblyanter og den gamle plan. Hun tog farveblyanterne ud og gav dem til Emil. Han bar dem under armen, mens han endnu en gang læste beskeden om dinosauren.

For første gang den dag lød en kort besked ikke som et problem.

Efter læsningen

Tal sammen på dansk. Find en linje, som ændrede dit første indtryk af Malik eller Liv. Hvilket spørgsmål kunne have hjulpet Liv tidligere?

Útskýrðu síðan á íslensku fyrir vini sem hefur ekki lesið þáttinn hvers vegna Liv misskildi *Kan ikke* og hvað kom í ljós.

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

aftale (vi har aftalt) – semja um (við höfum samið um)
alligevel – samt
en anmelder – gagnrýnandi
afstanden – fjarlægðin
foreslår – leggur til
urimelig – ósanngjarn
en albue – olnbogi
et målebånd – málband
hovedtelefoner – heyrnartól

HLUSTUN B2-R02-A01

3. ÞÁTTUR

3 Tyve sekunder

Onsdag i frikvarteret kom Malik med en lyd, som ingen kunne gætte. Han lagde telefonen midt på bordet og bad dem lukke øjnene. Liv ville først spørge om dagens plan, men han havde allerede startet lyden.

Der lød tre små bump, et langt suk og noget, der mindede om regn på en dåse.

»En dinosaur, der vasker op,« sagde Emil.

»En cykel,« sagde Sif.

»En stol,« sagde Liv, mest for at sige noget.

Malik nikkede højtideligt. »Liv har vundet. Det er stolen i læserummet, når man flytter den ti centimeter. Og så min bror, der siger, at jeg skal holde op.«

»Du må ikke flytte den,« sagde Sif.

»Jeg var forbi i går med min bror. Rikke sagde, at jeg måtte prøve, mens hun var der. Bagefter satte jeg stolen tilbage.«

Han spillede den igen. Nu kunne Liv høre træet mod gulvet. Lyden var ikke smuk, men den gjorde stolen til noget andet end et stort møbel, der stod i vejen.

»Vi kunne lave små historier om tingene,« sagde Sif. »Man vælger en tegning og hører dens lyd.«

»Og hvis man ikke vil lytte, kan man læse to linjer,« tilføjede Liv.

Malik så på hende. »Det er faktisk en god idé.«

»Du behøver ikke lyde så overrasket.«

De besluttede at lave en kort invitation på video. Den skulle vises for en parallelklasse, som kunne give feedback. Sif tegnede en dør, Emil satte en model på bordet, og Malik optog hænder, der åbnede et lille papvindue.

Liv skrev ordene: *Et sted til os. Fredag i næste uge. Tegninger, modeller og små lyde. Mere information følger.*

»Det er meget information til tyve sekunder,« sagde Malik.

»Det er en invitation. Folk skal vide noget.«

»De skal også have lyst til at vide mere.«

Han viste en gammel tekstskabelon, hvor der stod *En stor aften med musik*. Han skiftede ordene ud i det første og det sidste billede, mens Liv læste en besked fra Rikke. Rikke skrev, at læserummet kunne bruges, hvis de holdt passagen fri og aftalte lydniveauet. Højttaleren skulle ikke spille ud i gangen.

»Godt, så er rummet næsten på plads,« sagde Liv.

Sif sagde, at de skulle se videoen én gang mere, men timen skulle begynde. Malik sendte prøvefilen til læreren, som viste den til parallelklassen. De fire skulle høre reaktionerne i sidste time.

Liv var spændt på en god måde. For første gang så udstillingen ud som noget, der kunne findes uden for hendes liste. Hun forestillede sig nogen, som så Sifs tegninger længe nok til at opdage den lille fugl, Sif skjulte på hver side. Hun forestillede sig Emils model uden et skilt, hvor der stod *Rør ikke*. Og hun forestillede sig gæster med hovedtelefoner, så Malik ikke hele tiden skulle forklare, at lyd godt kunne være lille.

I sidste time kom læreren med kommentarerne. Den første var positiv: »Det ser spændende ud.« Den anden lød: »Hvilket band spiller?« Den tredje: »Hvor stor bliver koncerten?«

Malik holdt op med at smile.

»Koncert?« sagde Liv.

De så videoen. I det midterste billede, lige over papvinduet, stod der stadig: *En stor aften med musik.* Teksten var kun synlig i tre sekunder, men den var større end alle de andre ord.

»Det var fra skabelonen,« sagde Malik.

»Jeg troede, du havde rettet den.«

»Jeg rettede starten og slutningen.«

»Jeg sagde jo, at vi skulle se den igen,« sagde Sif stille.

Liv mærkede den samme varme i ansigtet som ved den låste dør. Hun ville sige noget hurtigt. Noget om, at man skulle kontrollere sit arbejde. Men hun havde selv vendt sig væk for at læse en besked. Hun havde set titlen og besluttet, at resten sikkert var rigtigt.

»Vi skal rette den, før nogen inviterer flere,« sagde hun.

»Læreren har kun vist den til den ene klasse,« sagde Malik. »Vi kan sende en ny udgave og forklare fejlen.«

Han åbnede filen. Denne gang så alle med. Sif foreslog *Små ting, som fortæller noget*. Emil foreslog at lade papvinduet åbne sig langsommere. Liv skrev en kort rettelse, hvor der stod, at det var en lille udstilling med lydstationer, ikke en koncert.

»Kan vi love lydstationer?« spurgte Sif.

Malik tøvede. »Ikke før vi har hovedtelefoner.«

De ændrede det til *Vi arbejder på små lyde til udstillingen*. Det var mindre elegant, syntes Liv, men

det var sandt.

Da den nye prøve var færdig, afspillede de den uden lyd. Kun billeder og ord. Så lyttede de uden at kigge. Til sidst så de det hele sammen.

»Det tager længere tid at lave tyve sekunder, end jeg troede,« sagde Emil.

»Det er, fordi vi ikke skal lave en stor koncert,« svarede Malik.

Læreren ventede ved bordet, mens Malik gemte den nye fil. Han gav den et nyt navn og lagde den gamle i en anden mappe. Sif så over hans skulder. Før hun gik, bad hun ham åbne den nye fil igen. Papvinduet åbnede sig, nu uden det store løfte.

Denne gang grinede Malik også selv.

Efter læsningen

Svar på dansk. Hvad stod der i videoen, og hvad troede parallelklassen? Find forskellen i teksten. Hvad ville du selv vise i en invitation på tyve sekunder?

Berðu saman það sem stóð í myndskeiðinu og það sem hinn bekkurinn bjóst við.

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

et frikvarter – frímínútur
højtideligt – hátíðlega
en skabelon – sniðmát
et lydniveau – hljóðstyrkur
tøvede – hikaði
et bump – dynkur
en parallelklasse – annar bekkur í sama árgangi
en passage – gangvegur
en rettelse – leiðrétting

HLUSTUN B2-R03-A01

4. ÞÁTTUR

4 Det, vi kan bære

Torsdag skulle de hente udstyr i et andet hus på den anden side af byen. Rikke havde fundet fire sæt hovedtelefoner, en lille afspiller og to lette udstillingsplader, som de kunne låne. Hun skulle med, fordi lånet var aftalt mellem husene. Liv havde lavet en liste med fem felter og skrevet returbussen nederst.

Emil rettede listen. »Der er syv ting, hvis hvert sæt hovedtelefoner tæller som én.«

»Så lav syv felter.«

»Det har jeg gjort.«

Liv så på arket. Han havde også tegnet en lille firkant til noget, de havde glemt. Hun lod den stå. Efter de sidste dage virkede en tom firkant ikke helt dum.

De mødtes ved stoppestedet efter skole. Sif havde taget en stor stofpose med. Malik havde ingen taske, fordi han regnede med at bære pladerne. Emil havde medbragt målebåndet, selv om ingen havde bedt ham om det.

»Jeg stoler ikke på ordet *let*,« forklarede han.

Den første bus kom ikke. På tavlen ændrede tiden sig fra tre minutter til seks og derefter til et ord: *Aflyst*.

Liv kiggede på Rikke. »Vi har en halv time, før de lukker udlånet.«

Rikke læste tavlen og fandt den næste forbindelse. Den kom for sent. De kunne gå et stykke til en anden bus, men de ville stadig have meget lidt tid ved udlånet.

»Vi ringer og spørger,« sagde hun.

Malik satte sig på kanten af bænken. »Vi kunne også låne bussen. Den er åbenbart ledig.«

Ingen grinede med det samme. Så begyndte Sif, og Emil fulgte efter. Liv smilede, men hun holdt stadig listen så stramt, at papiret bøjede.

Rikke gik lidt væk og ringede. Da hun kom tilbage, havde hun svar. Udlånet kunne holde de små ting fremme til dem. Men manden, der skulle hjælpe med pladerne, gik hjem på det oprindelige tidspunkt. De måtte ikke selv hente dem på lageret.

»Så henter vi det hele en anden dag,« sagde Liv.

»Kan vi ikke hente hovedtelefonerne nu?« spurgte Malik. »Så kan jeg prøve lydene i morgen.«

»Og hvad med pladerne?«

Emil pegede på sin modelkasse. »Vi ved faktisk ikke, om de passer i læserummet. Vi har kun set et billede.«

Liv mærkede modstanden i sig selv. Hun havde lavet listen for at få alle ting med hjem, ikke for at dele den i noget, der kunne ske, og noget, der ikke kunne. Men hvis de ventede på pladerne, ville Malik også vente på hovedtelefonerne. Så kunne de ikke afprøve lyd før næste uge.

»Lad os hente de små ting,« sagde hun. »Og få målene på pladerne.«

De tog den anden bus fra et stoppested længere henne. Rikke gik forrest, og Liv gik ved siden af Sif. De havde ti minutter til at snakke uden at skrive noget ned.

»Din fugl er med på alle tegningerne,« sagde Liv.

Sif så overrasket på hende. »Har du lagt mærke til den?«

»Jeg fandt tre.«

»Der er fem.«

»Er det en konkurrence?«

»Nej. Man må gerne gå derfra uden at finde dem.«

Liv tænkte på det. Hun var vant til opgaver, hvor man helst skulle finde det rigtige, før man gik videre. Måske kunne en udstilling godt rumme noget, der ikke skulle afsluttes.

Ved udlånet stod en lille kasse på disken. Der var fire sæt hovedtelefoner og én afspiller. Malik tog forsigtigt et sæt op, som om det var en fugl, han ikke ville skræmme.

Medarbejderen viste dem, hvordan udstyret blev tilsluttet. De fire sæt hovedtelefoner kunne sluttes til afspilleren med en fordeler, som allerede lå i kassen. Emil satte et mærke i det ekstra felt på listen.

»Fordeler,« sagde han tilfreds. »Jeg vidste, vi havde glemt noget.«

Rikke skrev under på lånet. De fik også et ark med pladernes mål og regler: ingen huller, ingen lim direkte på overfladen, og pladerne skulle opbevares tørt. Liv læste reglerne højt. Sif lagde arket i sin skitsebog, så det ikke forsvandt mellem de andre papirer.

Da de kom ud, begyndte det at regne. Malik holdt kassen under sin jakke. Emil og Sif gik tæt sammen under en paraply, som hele tiden vendte den forkerte vej.

»Tænk, hvis vi også havde to store plader,« sagde Emil.

»Lette plader,« mindede Liv ham om.

»Meget våde, lette plader.«

I bussen hjem var Livs liste stadig ikke fuld. Der manglede to hak. Men Malik lyttede til stolen gennem et sæt hovedtelefoner, og hans ansigt havde det udtryk, han fik, når noget virkede bedre end forventet.

»Hør lige,« sagde han og rakte dem til Liv.

Hun lukkede øjnene. Stolen sukkede i hendes ører. Denne gang lød det næsten som en velkomst.

Efter læsningen

Tal sammen på dansk. Find én hændelse i episoden, som hænger sammen med en tidligere episode, og vis linjen i teksten. Hvad tror du, der sker med pladerne?

Tengdu atburð í þættinum við fyrri þátt og bentu á setninguna. Félagi þinn spyr þig einnar spurningar á dönsku og þú svarar.

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

et udlån – útlán
den næste forbindelse – næsta ferð
en modstand – mótstaða
en fordeler – hér: tengikvísl fyrir heyrnartól
opbevare – geyma
aflyst – aflýst
et lager – lager, geymsla
lægge mærke til – taka eftir
en overflade – yfirborð
bedre end forventet – betra en búist var við

HLUSTUN B2-R04-A01

5. ÞÁTTUR

5 En flade er ikke bare en flade

Fredag eftermiddag kom Rikke med de to udstillingsplader i husets lille bil. Hun havde fået hjælp til at hente dem, og nu stod de i gangen som to store, tavse gæster. Emil målte dem, selv om målene allerede stod på papiret.

»Det passer,« sagde han.

»Godt. Så har papiret ikke løjet,« svarede Malik.

Liv havde fundet en rulle stærk tape i en skuffe. Hun holdt Sifs første tegning mod pladen og rev et stykke af. Sif tog fat i hendes håndled, før tapen ramte.

»Vi må ikke sætte lim direkte på.«

»Det er tape.«

»Der er lim på tape.«

Liv kiggede på det klistrede stykke. Det var selvfølgelig rigtigt. Hun havde læst reglen højt dagen før og alligevel tænkt, at den nok handlede om en flaske lim, ikke om den hurtigste løsning, hun havde i hånden.

Sif tog lånearket frem fra sin skitsebog. Ingen huller, ingen lim direkte på overfladen, tørt opbevaringssted. Rikke bad dem lægge pladerne på bordet, mens de tænkte. De måtte ikke stille dem op, før fødderne var sat rigtigt på.

»Vi låner gamle plader og genbruger papir,« sagde Liv. »Jeg troede, det ville være enkelt.«

»Gamle ting har også regler,« sagde Sif.

»Og nogle gange ben,« tilføjede Emil. Han var allerede ved at undersøge fødderne.

Sif ville gerne sætte tegningerne på store stykker lyst papir, så man kunne se den fine blyantstreg. Emil foreslog at klippe små lommer af pap, som kunne hænge over kanten. Malik ville have lydudstyret på bordet, så ledningerne ikke hang ned fra pladerne.

De havde ikke nok lyst papir til alle tegningerne. Liv fandt en stak gamle opslag med tomme bagsider. På forsiden stod der navne og telefonnumre fra et tidligere arrangement. Hun lagde stakken fra sig igen.

»Dem bruger vi ikke,« sagde hun.

Malik nikkede. »Heller ikke hvis navnene vender ind mod pladen.«

Rikke tog papirerne med til kontoret. Hun kom tilbage med fem store ark. Der var gamle farveprøver på forsiden, og bagsiden var blank. De måtte bruge dem, men der var kun fem.

Sif havde nu otte tegninger. Hun havde tilføjet tre siden dagen før.

»Vi kan vælge fem,« foreslog Liv.

»De hænger sammen,« sagde Sif. »Den sidste tegning giver kun mening, hvis man har set den første.«

»Så sætter vi to på nogle af arkene.«

»Så bliver det meget trangt.«

Liv så på bordet. Hendes idé var enkel og hurtig. Sifs indvending var også rigtig. Hun havde håbet, at nogle problemer ville forsvinde, hvis bare de arbejdede længe nok. I stedet blev de mere præcise.

Emil foldede et af de små papstykker. Han satte det over kanten af pladen og lod en tegning hænge i en løs klemme. Papstykket gled med det samme, og tegningen faldt ned på bordet.

»Forsøg nummer ét,« sagde han.

»Hvor mange er der?« spurgte Malik.

»Det ved vi, når et af dem virker.«

Sif samlede sin tegning op og lagde alle otte i en række. Så satte hun sig på stolen og så på dem fra siden.

»Hvad hvis man ikke skal se alle på én gang?«

Hun lagde tegningerne oven på hinanden og bladrede. Liv kunne se den lille fugl flytte sig gennem de forskellige rum. Det var som en bog uden omslag.

»Vi kan lave et sted, hvor man sidder og bladrer,« sagde Sif. »Så behøver tegningerne ikke hænge.«

»Men bliver de ikke væk?« spurgte Liv.

»Ikke hvis de sidder i en mappe.«

Rikke fandt en mappe med plastlommer. Hun sagde, at de kunne låne den. Sif prøvede én tegning og holdt den mod lyset. Blyantstregen kunne stadig ses. Hun smilede, men rystede så på hovedet.

»Der er genskin fra vinduet.«

De flyttede stolen lidt. Ikke ud af rummet, bare til den anden side af bordet, efter at Rikke havde sagt ja. Nu faldt lyset bedre. Malik satte et sæt hovedtelefoner ved siden af mappen. Pludselig havde de en station, hvor man både kunne bladre og lytte, hvis man ville.

Emil havde imens lavet et bedre papophæng til de korte tekster. Rikke kontrollerede, at det ikke skadede pladen. De brugte de store ark til titler og to fælles tegninger, som Sif ikke havde med i sin serie.

»Så vi sparede papir,« sagde Malik.

»Vi brugte det papir, vi havde,« rettede Liv. »Jeg ved ikke, hvor meget vi sparede.«

»Du er blevet helt vild med forbehold.«

Hun lo. Det var måske rigtigt.

Liv samlede de brugbare paprester i en æske. På bordet lå stadig tapen, som næsten var kommet på lånepladen. Hun lagde den tilbage i skuffen.

Før de gik, skrev Emil på bagsiden af planen: *Først troede vi, at alt skulle hænge. Nu ved vi, at noget kan ligge.*

Sif tegnede en lille fugl nedenunder. Den sad på en stol og så meget tilfreds ud.

Efter læsningen

Skriv på dansk. Vælg en beslutning, som ændrer sig i episoden. Forklar ændringen med to detaljer fra to forskellige episoder. Hvilken løsning overraskede dig?

Veldu ákvörðun sem breytist og útskýrðu breytinguna með tveimur atriðum úr tveimur ólíkum þáttum.

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

en flade – flötur
en indvending – mótbára
bladre – fletta
et ophæng – upphengi
tavs – þögull
trangt – þröngt
en mappe – mappa
et forbehold – fyrirvari
et håndled – úlnliður
en klemme – klemma
et genskin – endurskin

HLUSTUN B2-R05-A01

6. ÞÁTTUR

6 To gode ting

Mandagen i den sidste uge begyndte med, at Malik kom for sent. Ikke meget, kun ti minutter. Men han havde et papir i hånden, og han foldede det hele tiden sammen og ud igen.

Liv stod med deres nye oversigt. Fredag var ikke længere langt væk. Der var fire dage til at afprøve lyden, kontrollere teksterne og finde ud af, hvem der tog imod gæsterne. Hun havde besluttet ikke at sige »alle skal« mere, men hun havde lyst til det.

»Hvad er det for et papir?« spurgte Sif.

»Et tilbud om en workshop.«

»Om papirfoldning?« spurgte Emil.

Malik holdt op med at folde. »Om lyd. En rigtig lydtekniker kommer og viser, hvordan man optager og klipper. Vi må tage vores egne små optagelser med.«

Liv tænkte straks på stolen. Det var præcis den slags mulighed, Malik havde talt om, siden de begyndte. Hun nåede at sige »Det lyder godt«, før hun så hans ansigt.

»Den er på fredag,« sagde han. »Fra tre til fem.«

Udstillingen skulle åbne klokken fire og slutte klokken seks.

I nogle sekunder var den eneste lyd Emils blyant mod bordet. Han tegnede en lille cirkel og fyldte den ud. Liv vidste, at hvis hun sagde det første, hun tænkte, ville det lyde som beskeden om tirsdagsmødet.

»Har du meldt dig til?« spurgte hun.

»Nej. Jeg skal svare i morgen.«

»Vil du gerne?« spurgte Sif.

»Ja.«

Han sagde det så enkelt, at Liv ikke kunne lade, som om det bare var noget, han havde set tilfældigt. Han ville gerne. Han ville også gerne få udstillingen til at virke. Begge dele stod på hans ansigt.

»Kan du gå tidligt?« spurgte Emil.

»Det ved jeg ikke. Men den sidste del er den, hvor vi får hjælp til vores egne lyde.«

Liv så på oversigten. Der stod MALIK ved lydstationen. Hun havde skrevet navnet med store bogstaver, som om det i sig selv gjorde planen sikker.

»Hvis du ikke er her, hvem starter så afspilleren?«

»Det kan jeg lære jer.«

»Og hvis den holder op?«

»Så kan jeg også lære jer, hvad I først skal undersøge.«

Emil lagde blyanten fra sig. »Jeg vil gerne lære det. Jeg vil bare ikke love, at jeg kan reparere alt.«

Malik smilede lidt. »Det kan jeg heller ikke.«

De brugte den næste halve time på lyden. Malik viste, hvordan man tændte afspilleren, valgte det rigtige spor og kontrollerede stikkene. Liv skrev en kort vejledning. Sif prøvede den uden at få hjælp. På tredje linje standsede hun.

»Du har skrevet ›den lille knap‹. Der er tre små knapper.«

Liv lænede sig frem og så. De var faktisk næsten lige store. Malik tegnede et enkelt billede af afspilleren og skrev, hvad hver knap gjorde. Emil satte billedet ved siden af vejledningen. De besluttede, at ordene stadig skulle kunne forstås uden tegningen.

Efter endnu en prøve kunne Sif starte og stoppe lyden. Emil vidste, hvor et stik kunne sidde løst. Liv kunne forklare, hvad en gæst skulle gøre. Ingen af dem lød som Malik, når de fortalte om stolen. Men udstillingen kunne i det mindste fungere, mens han ikke var der.

»Jeg vil stadig gerne være med til åbningen,« sagde han.

»Det kan du ikke, hvis du er til workshop,« sagde Liv.

Hun sagde det ikke som en straf. Det var bare den del, de ikke kunne løse med en bedre liste. Malik satte sig på den bløde stol og så på Sifs mappe.

»Måske kan jeg lave en velkomst, som I læser op?«

»Du kan skrive to linjer om din del,« sagde Sif. »Men du behøver ikke lade, som om du er her.«

Om aftenen skrev Malik til workshoppen og spurgte, om han kunne komme med en kort lyd og derefter gå, når den var blevet drøftet. Svaret kom næste morgen: Det kunne han godt, men de kunne ikke love, at hans lyd kom først. Deltagerne skulle arbejde sammen, og rækkefølgen blev aftalt på dagen.

Han viste svaret til gruppen. Liv læste det to gange.

»Så ved vi stadig ikke, hvornår du kommer.«

»Nej.«

Hun tog oversigten og ændrede MALIK til *Sif og Emil starter. Liv tager imod. Malik kommer, hvis han kan nå det.*

»Jeg er ikke glad for, at du går glip af begyndelsen,« sagde hun.

»Det er jeg heller ikke.«

»Men jeg synes, du skal tage workshoppen.«

Han så lettet ud, og det gjorde hende både glad og lidt ked af det. Hun havde ønsket, at en god løsning skulle føles god for alle på samme tid. Nu stod der en plan på papiret, som virkede. Og noget gjorde stadig lidt ondt.

Malik tog vejledningen hen til afspilleren. Sif læste, og Emil fulgte hvert trin. Ved den sidste linje pegede han på et ord, som var næsten visket ud. Liv skrev det igen med en mørkere blyant. Malik lagde arket tilbage ved kassen og lukkede sin taske.

Emil tegnede endnu en lille tom firkant nederst.

»Til det, vi ikke kan planlægge,« forklarede han.

Ingen rettede ham.

Efter læsningen

Tal sammen på dansk. Hvad får Malik ud af workshoppen, og hvad går han glip af? Hvad ville du have valgt i hans sted?

Skrifaðu síðan 2–3 setningar á dönsku til smiðjunnar í nafni Maliks út frá þessu erindi: „Þakkaðu fyrir svarið. Segðu að þú viljir taka þátt og að þú skiljir að ekki sé hægt að lofa að hljóðið þitt komi fyrst. Spurðu hvort þú megir senda hljóðið fyrir föstudag.“

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

et tilbud – tilboð
tilfældigt – fyrir tilviljun
drøfte – ræða
en lydtekniker – hljóðtæknir
et stik – kló, tengi
lettet – feginn
melde sig til – skrá sig
en vejledning – leiðbeiningar
gå glip af – missa af

HLUSTUN B2-R06-A01

7. ÞÁTTUR

7 Det, jeg ikke sagde

Jeg hedder Sif, og jeg har tegnet den samme dør fire gange. Først stod den åben. Så var den lukket, med et lille spørgsmålstegn. På den tredje tegning var der en seddel. Den fjerde tegning var kun dørhåndtaget og en hånd, som ikke helt rørte det.

Liv syntes, at den fjerde var den bedste. Hun spurgte, hvorfor hånden ikke tog fat. Jeg sagde, at jeg ikke vidste det. Det var ikke helt sandt.

Nu er det tirsdag, tre dage før udstillingen. Vi har et mindre rum, fire sæt hovedtelefoner, to lånte plader og en plan, som ikke er pæn længere. Den er fuld af streger. Jeg synes bedre om den nu, men det har jeg heller ikke sagt til Liv.

Der er mange ting, jeg ikke siger, fordi jeg gerne vil tænke dem færdige først. Det lyder fornuftigt, når jeg skriver det. I virkeligheden betyder det nogle gange, at andre beslutter noget, mens jeg leder efter den rigtige begyndelse på en sætning.

Dagen før vores første prøve stod jeg i gangen med Rikke. Liv var inde i rum fire med Emil, som målte væggen med sine skridt. Malik klappede for at høre ekkoet. Rikke havde et ark i hånden og sagde:

»I kan måske bruge rum fire, hvis jeg får bekræftet, at det er ledigt. Jeg skal også høre om arbejdet ved væggen.«

Jeg hørte ordet *hvis*. Jeg hørte også noget om væggen. Men i samme øjeblik råbte Emil, at han havde fundet plads til hele modellen. Liv kom ud og spurgte, om datoen for udstillingen passede.

»Det undersøger jeg,« sagde Rikke.

Liv skrev noget på sin liste. Jeg kunne ikke se hvad. Jeg tænkte, at hun havde hørt det samme som mig. Hun var jo god til aftaler. Hvis hun skrev en dato, måtte det være, fordi hun havde styr på den.

Senere på dagen tegnede jeg en dør med et lille spørgsmålstegn på. Jeg tænkte på at vise den til de andre. Men Malik fortalte om lyd, og Liv begyndte at fordele opgaver. Så blev tegningen bare liggende i min bog.

Da vi kom til den låste dør om mandagen, sagde Liv, at Rikke havde lovet os rummet. Jeg sagde, at jeg troede, hun skulle undersøge noget først. Liv spurgte, hvorfor jeg ikke havde sagt det.

Jeg svarede, at jeg troede, hun havde fået svar. Det var sandt. Men det var ikke hele sandheden. Jeg var også lettet over, at det store rum var lukket. Det er den del, jeg ikke har fortalt.

Det store rum var flot. Der var højt til loftet, og lyden blev længe i luften. Malik elskede det. Jeg forestillede mig bare mine små blyantstegninger på de store vægge og mennesker, der gik forbi dem for at se noget større. Jeg ville have et sted, hvor man kunne sætte sig. Jeg var bange for, at hvis jeg sagde det, ville det lyde, som om jeg ville gøre de andres idéer mindre.

Så da døren var låst, var jeg både ked af det på Livs vegne og glad for en mulighed, jeg ikke havde turdet bede om. Det føltes ikke som en særlig pæn blanding.

I dag satte jeg mig ved siden af hende, mens hun rettede velkomstteksten.

»Jeg vil gerne fortælle noget om den første dag,« sagde jeg.

Hun lagde blyanten fra sig. Det hjalp, at hun ikke fortsatte med at skrive.

Jeg fortalte om *hvis*, om tegningen og om at være lettet. Jeg sagde det langsomt, og én gang måtte jeg begynde forfra. Liv kiggede ikke væk. Det var faktisk det sværeste.

»Så du ville ikke have det store rum?« spurgte hun.

»Jeg ville gerne have, at vores ting kunne være der. Jeg var bare ikke sikker på mine.«

»Det kunne du have sagt.«

»Det ved jeg.«

Der var stille. Jeg havde håbet, at hun ville sige, at det ikke gjorde noget. Det sagde hun ikke.

»Jeg troede, at hvis jeg havde en plan, behøvede I ikke bekymre jer,« sagde hun til sidst. »Men jeg spurgte måske ikke nok.«

Jeg viste hende tegningen med spørgsmålstegnet. Hun lo en lille smule.

»Du tegnede faktisk den oplysning, vi manglede.«

»Ja. Og beholdt den selv.«

Vi gik sammen hen til Rikke. Hun fandt den gamle besked, hvor der stod, at hun stadig undersøgte rummet. Liv havde kun set en senere besked om prøvetidspunktet. Den første var gået gennem læreren og var aldrig blevet læst højt for hele gruppen. Ingen havde givet det løfte, som Liv troede, hun havde fået.

Det ændrede ikke røret i væggen. Det ændrede heller ikke, at udstillingen skulle være i læserummet. Men det ændrede noget mellem os. Vi kunne holde

op med at lede efter én person, der havde ødelagt planen.

Da vi kom tilbage, viste jeg Liv den fjerde dørtegning igen.

»Hånden venter på at få lov,« sagde jeg.

»Måske kan den også banke på,« svarede hun.

Jeg tegnede to små streger ved fingrene. Det var ikke en helt ny tegning. Bare en lille lyd, som endelig kom ud.

Efter læsningen

Svar på dansk. Hvad vidste Sif i episode 1, som de andre ikke vidste? Find to konkrete detaljer. Hvad er Sifs egen oplevelse, og hvad kan de andre kontrollere?

Berðu saman það sem Sif vissi í 1. þætti og það sem hún segir núna. Greindu upplifun hennar frá því sem hin geta gengið úr skugga um.

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

et ekko – bergmál
fornuftigt – skynsamlegt
lettet – feginn
turde – þora
banke på – banka
bekræftet – staðfest
fordele (opgaver) – skipta (verkum)
ked af det på nogens vegne – leiður fyrir hönd e-s
en blanding – blanda

HLUSTUN B2-R07-A01

8. ÞÁTTUR

8 Plads til noget

Fredag klokken halv fire stod Liv uden for fælleshuset med deres nye skilt. Bogstaverne var mindre end på det første, og hele ordet VELKOMMEN kunne være på papiret. Emil havde lavet en fod, som faktisk holdt. Liv satte skiltet ved siden af den brede indgang, hvor Rikke havde sagt, at det måtte stå.

Malik var til workshop. Han havde sendt en besked om, at han var kommet frem, men ikke om, hvornår han kom tilbage. Liv svarede: *Vi er klar. God workshop.* Hun skrev ikke, at han skulle skynde sig.

Inde i læserummet lå Sifs mappe på bordet ved stolen. Ved siden af lå en kort tekst: *Du må gerne bladre. Du kan også bare se på én tegning.* Hovedtelefonerne hang på fire kroge, som Emil havde skruet fast på en løs træliste. Lånepladerne havde hverken huller eller lim på sig. De korte tekster hang i Emils papophæng. Ved døren lå en blok, hvor gæsterne kunne skrive en hilsen.

På det andet bord stod modellen. Emil havde lavet små vægge, som kunne flyttes. Han havde også lavet en rampe ind til modellen, selv om mennesker selvfølgelig ikke kunne gå ind i den. Da Liv spurgte hvorfor, sagde han, at modellen også skulle vise, hvad han mente med et rum til flere.

Rikke kontrollerede passagen mellem bordene og sagde, at de skulle holde øje med, om der blev for trangt, og lade nogle gæster vente i gangen, hvis det var nødvendigt.

Klokken fire kom de første. To elever fra parallelklassen gik direkte hen til Maliks tekst.

»Er der så slet ingen koncert?« spurgte den ene.

Liv mærkede, hvordan maven snørede sig sammen. Den gamle video levede stadig i nogens hoved, selv om de havde rettet den.

»Nej,« sagde hun. »Den første video havde en forkert tekst. Det er en lille udstilling med lyde, man selv kan vælge.«

»Nå.«

De så lidt skuffede ud. Liv havde lyst til at love noget ekstra. I stedet viste hun dem, hvor de kunne begynde. Den ene tog et sæt hovedtelefoner på. Den anden gik hen til modellen.

Kort efter kom en ældre mand ind og blev stående ved døren. Han sagde, at han bare ventede på nogen. Sif pegede på stolen.

»Du må gerne sidde her, mens du venter.«

Han satte sig og begyndte at bladre. Efter et stykke tid pegede han på en tegning.

»Den fugl har jeg set før.«

Sif smilede. »Måske.«

Han bladrede tilbage for at lede. Hun lod ham gøre det uden at fortælle, hvor mange fugle der var.

Ved modellen havde to gæster flyttet en væg foran døren. Emil åbnede munden for at stoppe dem. Så huskede han, at modellen netop skulle kunne ændres.

»Hvordan kommer man ind nu?« spurgte han.

De så på den lukkede passage og begyndte at flytte væggene igen. Snart var der en anden indgang og et større område i midten. Emil tog en blyant og tegnede deres løsning på et løst ark. Den lignede ikke hans egen. Det var irriterende og spændende på samme tid.

Klokken kvart i fem holdt lyden op i det ene sæt hovedtelefoner. Sif tjekkede stikket, sådan som Malik havde vist. Det sad løst ved fordeleren. Hun trykkede det forsigtigt på plads. Stolen sukkede igen, og gæsten lo.

Liv så det fra døren. Hun ville fortælle Malik om det senere. Ikke som et bevis på, at de ikke behøvede ham, men som noget, han havde gjort muligt.

Han kom tyve minutter over fem med røde kinder og sin taske over skulderen. Workshoppen havde været god. Han havde fået hjælp til at fjerne en skarp lyd fra begyndelsen af optagelsen, men han ville ikke skifte fil midt i udstillingen.

»Den nye version må vente,« sagde han.

»Det lyder fornuftigt,« svarede Liv.

Han stod lidt og lyttede til en gæst, der fortalte Emil om et rum fra sin barndom. Så læste han Sifs tekst ved stolen. Liv kunne se, at han var glad. Hun kunne også se, at han var gået glip af begyndelsen. Der var ikke en sætning, som kunne give ham den tilbage.

Klokken seks hjalp de sidste gæster med at sætte væggene tilbage i modellen. Rikke låste ikke døren med det samme. De fire satte sig ved bordet, og Malik spillede den nye lyd for dem. Stolen lød stadig som stolen. Bare lidt tydeligere.

»Var det det, vi ville?« spurgte Liv.

»Jeg ville have et sted at sidde,« sagde Sif. »Det fik nogen.«

»Jeg ville have folk til at flytte ting,« sagde Emil. »Det gjorde de næsten for meget.«

Malik så på hovedtelefonerne. »Jeg ville være med til hele åbningen. Det var jeg ikke. Men nogen hørte det, jeg lavede.«

Liv havde ønsket en udstilling, der fulgte planen. Hun så på arket med stregerne, Emils tomme firkant og en lille fugl i hjørnet.

»Jeg tror, jeg ville have, at det lykkedes,« sagde hun. »Jeg vidste bare ikke præcis hvordan.«

De talte om at mødes igen. Ikke om en ny udstilling endnu. Måske bare for at se, hvad gæsterne havde skrevet. Rikke kunne ikke love dem et fast rum. De skulle stadig spørge og finde tider, der passede.

Da de gik, tog Liv skiltet ind. Hun satte det på bordet i stedet for at smide det væk.

Der var plads til et nyt ord under VELKOMMEN. Hun skrev ikke noget endnu.

Efter læsningen

Skriv eller fortæl på dansk. Vælg en person, en ting eller en scene. Find noget fra begyndelsen og noget fra slutningen, som hænger sammen. Giv derefter din egen vurdering af historien med eksempler fra mindst to episoder. Hvem ville du anbefale den til?

Veldu persónu, hlut eða atriði, tengdu upphaf og endi sögunnar og rökstyddu eigið mat með dæmum úr minnst tveimur þáttum.

Aa ORÐ TIL HJÁLPAR

en krog – krókur
skuffet – vonsvikinn
et fast rum – fast húsnæði
en rampe – skábraut
en fordeler – tengikvísl
lykkes – takast
holde øje med – fylgjast með
en barndom – bernska
smide væk – henda

HLUSTUN B2-R08-A01

KAFLAR 21–28 Danska í samskiptum

10. bekkur

21 **Hvem er vi?**
Hver erum við? 129

22 **Kan vi stole på det?**
Getum við treyst þessu? 134

23 **Ung i Norden**
Ungt fólk á Norðurlöndum 139

24 **Når planen ændrer sig**
Þegar áætlanir breytast 144

25 **Uddannelse og fremtid**
Nám og framtíð 149

26 **Film, fortælling og mening**
Kvikmyndir, frásagnir og merking 154

27 **Et spørgsmål, flere synspunkter**
Ein spurning, fleiri sjónarmið 161

28 **Vi bygger bro**
Við byggjum brýr 166

21. KAFLI 10. bekkur

Hvem er vi?

Hver erum við?

21

Í ÞESSUM KAFLA

1 Et sted at begynde 129
2 Ord, som åbner en samtale 130
3 To stemmer 130
4 Samira: Et værksted uden prøve 130
5 Emil: En stol, som ikke er reserveret 131
6 Den tomme plads 132
7 Nogle er ikke alle 132
8 Når et spørgsmål lukker døren 132
9 En velkomst, der giver plads 133
10 Din tekst til udstillingen 133
11 Et nyt møde 133
12 Hvad tager du med? 133

1 Et sted at begynde

★ **Ég get borið saman sjónarmið, stutt skoðun með dæmum og spurt nánar á dönsku.**

Í lok kaflans semurðu kynningu fyrir sýningu ungs fólks. Þú mátt nota tilbúna persónu í öllum verkefnum.

Tre unge står ved et bord. På bordet ligger en tegning og et par høretelefoner. En af de unge holder en cykellygte lige over bordet. De skal lave en udstilling med titlen *Her hører vi til*. Ingen af tingene fortæller hele historien. En cykellygte kan tilhøre en cyklist, men den kan også være noget, man reparerer for en ven. Et billede viser et øjeblik. Et spørgsmål kan åbne resten af historien.

Hvað gætirðu spurt fólkið um?

21.1 · Byrjaðu á spurningu. Skrifaðu þrjár spurningar á dönsku til fólksins við borðið: eina sem byrjar á *Hvad*, eina á *Hvor* og eina á *Hvorfor*. Spurðu um hlutina, ekki um uppruna, hæfni eða persónuleika. Spurðu síðan félaga þinn. Hann velur tilbúna persónu og svarar.

Spurning mín: _____

Svar og ný spurning: _____

Rifjaðu upp úr fyrri hlutum bókarinnar: *Kan du sige det igen?* Nú bætist við: *Kan du sige det på en anden måde?*

2 Ord, som åbner en samtale

Danska	Merking hér	Hugsanlegt svar
Jeg føler mig hjemme her.	Mér líður eins og heima hjá mér hér.	Hvad gør stedet særligt?
For mig betyder det ...	Fyrir mér merkir það ...	Kan du give et eksempel?
Det kommer an på situationen.	Það fer eftir aðstæðum.	Hvornår er det anderledes?
Det gælder ikke alle.	Það á ekki við um alla.	Hvem tænker du på?
Nogle foretrækker ...	Sumir kjósa frekar ...	Hvad foretrækker du?
Jeg kan ikke tale på alles vegne.	Ég get ekki talað fyrir hönd allra.	Hvad er din egen erfaring?
Så du mener, at ...	Þú átt þá við að ...	Ja, men ikke altid.
Har jeg forstået dig rigtigt?	Hef ég skilið þig rétt?	Næsten. Jeg mener ...
Jeg vil helst fortælle om ...	Mig langar helst að segja frá ...	Det må du gerne.
Må vi bruge dit navn?	Megum við nota nafnið þitt?	Brug helst et opdigtet navn.
Det har jeg ikke tænkt over.	Ég hef ekki hugsað út í það.	Vi kan vende tilbage til det.
Tak, fordi du forklarede det.	Takk fyrir að útskýra þetta.	Selv tak.

At høre til merkir hér að eiga samastað eða finna að maður tilheyri hópi.

21.2 · Prófaðu merkinguna. Veldu fjögur orðasambönd. Skrifaðu við hvert þeirra hver talar, við hvern og hvers vegna. Leiktu svo tvö stutt samtöl við félaga án þess að lesa af blaðinu.

3 To stemmer

21.3 · Hlustaðu eftir aðalatriðinu. Hlustaðu á viðtölin A01 og A02. Hvað lætur hvorn viðmælanda finna að hann tilheyri hópi? Skrifaðu eina setningu um hvort viðtal.

21

21.4 · Hlustaðu aftur. Finndu eitt dæmi, eina takmörkun og eina ósk hjá hvorum viðmælanda. Takmörkun segir til dæmis að upplifunin eigi ekki við alls staðar eða alla daga. Fylltu ekki í eyðurnar með ágiskunum.

Viðmælandi	Dæmi	Takmörkun	Ósk
Fyrri			
Seinni			

Berið saman glósur. Ef þið heyrðuð ekki það sama, segið: *Jeg hørte ... Hvad hørte du?* Kennarinn spilar viðeigandi hluta aftur. Hægari og skýrari útgáfa af A01 er í A06.

4 Samira: Et værksted uden prøve

Jeg hedder Samira, jeg er seksten år og bor i Lindeby. Om torsdagen hjælper jeg i et lille cykelværksted. Jeg begyndte ikke, fordi jeg var god til at reparere cykler. Første gang kunne jeg ikke engang finde den rigtige pumpe. Jeg begyndte, fordi min nabo spurgte, om jeg havde lyst til at komme med.

Min far er født i Marokko, og min mor er født i Danmark. Nogle spørger, hvor jeg kommer fra, før de spørger om noget andet. Det kan være et venligt spørgsmål. Men hvis de ikke accepterer

mit svar, føles det, som om jeg skal forklare, hvorfor jeg er her. Jeg vil selv vælge, hvad jeg fortæller om min familie.

På værkstedet spørger folk oftere: »Kan du holde hjulet?« Jeg kan godt lide, at der er brug for mig, mens jeg stadig lærer. Det betyder ikke, at alle på værkstedet er enige om alt. Vi diskuterer for eksempel tit, hvilken musik vi skal høre.

Til udstillingen vil jeg vise en gammel cykellygte og fortælle om den første reparation, jeg lavede sammen med en anden. Jeg vil ikke kaldes »repræsentant for alle unge med to kulturer«. Jeg er én person med flere erfaringer. Jeg vil gerne møde folk, der stiller spørgsmål og også lytter til svaret.

21.5 · Finndu stuðning í textanum. Svaraðu á dönsku: Hvers vegna byrjaði Samira? Hvað kann hún að meta? Hvernig vill hún ekki láta lýsa sér? Afritaðu í mesta lagi átta orð úr textanum hverju svari til stuðnings og útskýrðu síðan með eigin orðum.

5 Emil: En stol, som ikke er reserveret

Jeg hedder Emil og har boet i Lindeby hele mit liv. Det lyder, som om jeg burde kende alle. Det gør jeg ikke. I min klasse har mange spillet fodbold sammen i flere år. Jeg kan godt lide at se en kamp, men jeg har aldrig haft lyst til at være på holdet. Når nogen siger, at »alle her spiller fodbold«, bliver jeg næsten usynlig i sætningen.

Sidste vinter begyndte jeg at tage billeder af de steder, folk går forbi uden at stoppe. Et busstoppested. Et hjørne af biblioteket. En bænk, der mangler en skrue. På bibliotekets fotohold mødte jeg andre, der syntes, at den slags steder var værd at lægge mærke til. For mig blev fotoholdet et fællesskab: Vi viste vores billeder, stillede spørgsmål og gav plads til forskellige svar. Jeg behøvede ikke forklare, hvorfor jeg ville fotografere en tom stol.

Jeg føler mig ikke hjemme i alle grupper, bare fordi jeg er født her. Og jeg føler mig heller ikke udenfor hele tiden. Nogle dage vil jeg gerne være alene. Det er noget andet end ikke at være velkommen.

På udstillingen vil jeg vise tre billeder af den samme bænk på forskellige tidspunkter. Jeg håber, at de besøgende spørger, hvad der har ændret sig. De må gerne være uenige med mig om billederne. Jeg vil hellere have en rigtig samtale end bare høre »Hvor flot!«, hvis de ikke rigtig har set efter.

21

21.6 · Berðu saman. Finndu eitt atriði sem frásagnirnar eiga sameiginlegt og tvö sem eru ólík. Fylltu út töfluna. Hvaða upplýsingar vantar til að vita hvort Samira og Emil vildu vinna saman? Útskýrðu síðan á dönsku hvað *fællesskab* merkir hjá Emil. Vísaðu í eina setningu úr textanum áður en þú flettir orðinu upp.

	Sted	Fællesskab	Eget valg
Samira			
Emil			

6 Den tomme plads

Jeg kommer fem minutter for sent. På bordet står seks kopper, men der er kun fem mennesker. Jeg tæller igen, som om en kop kan fortælle mig, om nogen venter på mig. En stol står lidt væk fra de andre. Måske er den ledig. Måske er den optaget.

»Du kan sætte dig her,« siger en pige og flytter sin taske. Hun spørger ikke, hvorfor jeg kommer for sent. Først vil hun vide, om jeg kan holde et stykke papir, mens hun tegner.

Jeg holder papiret. Det er næsten ingenting. Alligevel holder jeg op med at tælle kopperne. Inden vi går, spørger hun, om jeg kommer igen. Jeg siger: »Måske.« Denne gang betyder »måske« ikke nej.

21.7 · Lestu milli línanna. Hvað gerir stúlkan og hvernig túlkar sögumaðurinn það? Finndu eitt orð eða eina athöfn sem sýnir að líðan sögumanns breytist. Getur *måske* merkt fleira en eitt í samtali? Berðu söguna saman við frásögn Emils.

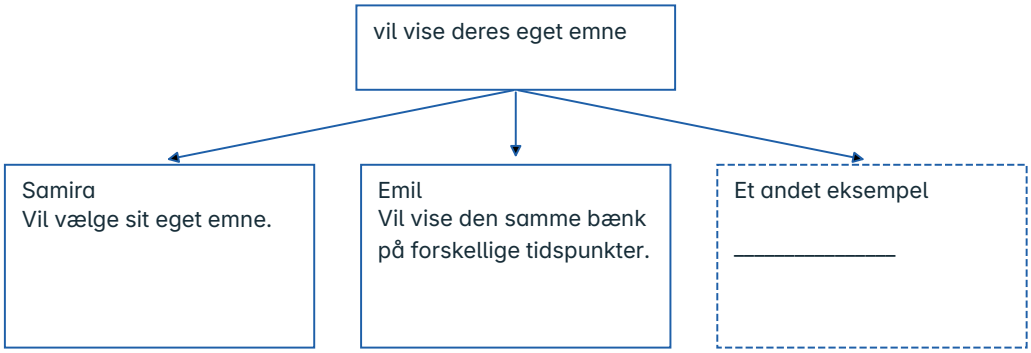
7 Nogle er ikke alle

Orðin *nogle*, *mange* og *ikke alle* afmarka hve stór hópurinn er sem fullyrðing nær til. *Mange* merkir „margir", en texti um tvo einstaklinga nægir ekki til að fullyrða neitt um marga. *Ikke alle* útilokar alhæfinguna „allir" án þess að segja hve margir eru undantekningar.

Dæmi: *Emil spiller ikke på holdet. Derfor spiller ikke alle i hans klasse på holdet.* Hins vegar getum við ekki ályktað að enginn í bekknum hafi gaman af fótbolta.

Samira og Emil har valgt deres egne emner. De vil gerne blive hørt. Hér vísar *de* til beggja og *deres* til þess sem þau eiga eða velja. Ef fleiri hópar eru nefndir í textanum er betra að endurtaka nöfnin en að láta tilvísunina vera óljósa.

Nogle unge …

Et eksempel fortæller ikke alt.

Hlustaðu á A03. Hvaða orð gerir fullyrðinguna nákvæmari?

21.8 · Gerðu fullyrðingarnar nákvæmari. Endurskrifaðu: a) *Alle i Lindeby spiller på holdet.* b) *Samira forklarer, hvad alle med udenlandske forældre mener.* c) *Emil er aldrig glad for at være alene.* d) *Samira taler med besøgende. De vælger hendes emne.* Í d á Samira að velja sjálf; gerðu það skýrt.

8 Når et spørgsmål lukker døren

En besøgende siger til Samira: »Din far er ikke født her, så du kan vel ikke fortælle om, hvordan det er at være ung i Danmark?«

21.9 · Útskýrðu og svaraðu. Hvaða ályktun í athugasemdinni stenst ekki? Hvaða áhrif gæti hún haft á Samiru eða aðra sem hlusta? Semdu tvær setningar á dönsku sem leiðrétta hana án þess að tala fyrir hönd Samiru. Hún má líka velja að svara ekki.

21.10 · Miðlaðu á íslensku. Íslenskur sýningarstjóri þarf að skilja hvað Samira og Emil vilja sýna. Skrifaðu 80–100 orð. Taktu með eitt sameiginlegt atriði, einn mun, ósk hvors um sig og eitt atriði sem á ekki við alla. Bættu engu við um bæinn.

9 En velkomst, der giver plads

21.11 · Skrifaðu á dönsku. Þú færð þessi skilaboð frá skipuleggjanda: „Sýningin er fyrir nýja nemendur. Kynntu hópinn með tveimur dæmum og láttu koma fram að áhugamál fólks séu ólík. Gestir mega spyrja en þátttakendur ráða hverju þeir svara.“ Skrifaðu um 70 orð fyrir danska gesti. Notaðu Samiru og Emil sem dæmi, ekki sem fulltrúa allra.

Lestu textann fyrir félaga. Hann segir hvaða spurningu textinn vakti. Lagfærðu eina setningu ef hún gefur ranga mynd af óskum þátttakenda.

21.12 · Komist að samkomulagi. Fáið hvort sitt spjald hjá kennaranum og sýnið ekki spjöldin. Skipuleggið sýninguna með spurningum og svörum á dönsku. Hvort ykkar á að spyrja, staðfesta eitt atriði og bregðast við nýrri ósk. Skrifið samkomulagið eftir samtalið, ekki handrit fyrir það.

10 Din tekst til udstillingen

21.13 · Semdu 150–190 orð á dönsku. Kynntu tilbúinn einstakling eða hóp fyrir sýningargestum. Notaðu eitt áþreifanlegt dæmi um það sem lætur fólk finna að það tilheyri hópi. Segðu hvað þú telur skipta máli fyrir samveru og hvað þú getur ekki fullyrt um aðra. Endaðu á spurningu sem gestur getur svarað án þess að segja frá einkalífi sínu.

Gerðu fyrst stutta áætlun: Hver talar? Hver les? Hvaða dæmi skiptir máli? Skrifaðu svo án fyrirmyndar. Að lokum les félagi textann og undirstrikar eina setningu sem er skýr og aðra sem þarf að skýra betur.

Ný útgáfa af einni setningu: _____

11 Et nyt møde

21.14 · Vinndu sjálfstætt. Kennarinn lætur þig fá nýjan texta og spilar nýja frásögn. Veldu upplýsingar fyrir sýningarstjóra og fylgdu verkefnablaðinu: glósur, 60–80 orða texta á íslensku, 80–100 orða kynningu á dönsku og munnlegt svar við nýjum upplýsingum. Ef upplýsingar vantar skaltu segja það.

12 Hvad tager du med?

Hlustaðu á A04. Hvaða orð fá mesta áherslu? Segðu setningarnar á eftir og breyttu svo efninu.

21.15 · Segðu frá í 90 sekúndur. Kynntu framlag þitt úr 21.13 með aðeins fimm stikkorðum. Láttu heyrast hvar fullyrðing á ekki við alla. Svaraðu síðan spurningu frá hlustanda og spurðu nánar ef þú skilur hana ekki.

Veldu eina setningu úr fyrstu glósunum þínum. Breyttu henni ef þörf er á og skrifaðu á íslensku hverju þú breyttir og hvers vegna. Prófaðu að segja *Det gælder ikke alle* og *Kan du give et eksempel?* án þess að líta á blaðið. Í næsta kafla notarðu þetta þegar þú athugar fullyrðingar í fréttum.

22. KAFLI 10. bekkur

Kan vi stole på det?

Getum við treyst þessu?

22

Í ÞESSUM KAFLA

1 To overskrifter 134
2 Kilde, påstand og belæg 134
3 Nyhed fra skolebladet 135
4 Et opslag, som vil overbevise 135
5 Sådan blev der talt 135
6 Hvad er nævneren? 136
7 En fejl bliver rettet 137
8 Et dansk medie og vores skoleblad 137
9 En lille model 137
10 Fra tal til besked 137
11 Det upublicerede notat 138
12 Din rettelse 138
13 En ny historie fra haven 138
14 Vis din beslutning 138

1 To overskrifter

★ **Ég get borið saman heimildir, afmarkað fullyrðingu og leiðrétt hana á skýrri dönsku.**

Þú ert í ritstjórn skólablaðs. Tvær fyrirsagnir lýsa sömu tilraun. Á að birta aðra þeirra, báðar eða nýja fyrirsögn?

> Færre engangskrus på forsøgsugens sidste dag
> Nye kopper halverer miljøbelastningen

22.1 · Hugsaðu áður en þú velur. Skrifaðu hvaða upplýsingar þú þarft. Hvað merkir *færre*? Hvað þyrfti að mæla til að vita hvort umhverfisáhrifin hafi minnkað? Rifjaðu upp *Det gælder ikke alle* úr kafla 21. Hvernig getur sú hugsun nýst þegar tölur eru annars vegar?

Spurningar mínar: _____

2 Kilde, påstand og belæg

En kilde er heimild. *En påstand* er fullyrðing sem hægt er að spyrja nánar um. *Et belæg* er það sem styður hana. *En begrænsning* segir hvað gögnin ná ekki yfir.

22

Danska	Íslenska í þessu samhengi
Ifølge optællingen …	Samkvæmt talningunni …
Hvad bygger det på?	Á hverju byggist það?
Hvor kommer tallet fra?	Hvaðan kemur talan?
Kilderne er enige om …	Heimildirnar eru sammála um …
Det viser ikke nødvendigvis …	Það sýnir ekki endilega …
Vi ved endnu ikke …	Við vitum ekki enn …
Der mangler oplysninger om …	Það vantar upplýsingar um …
Det er ikke det samme som …	Það er ekki það sama og …
Kun én udgang blev undersøgt.	Aðeins einn útgangur var athugaður.
Det skal ændres til …	Því þarf að breyta í …
Kan vi kontrollere det?	Getum við kannað þetta?
Jeg foreslår denne overskrift.	Ég legg til þessa fyrirsögn.

22.2 · Talaðu eins og ritstjóri. Félagi þinn segir: *Der kom flere mennesker.* Spyrðu á dönsku um heimild, tímabil og samanburð. Hann má svara að hann viti það ekki. Hvernig geturðu haldið áfram án þess að saka hann um lygi?

3 Nyhed fra skolebladet

Færre engangskrus på forsøgsugens sidste dag

Rettet version. Den første korte nyhed (A01) havde en fejl.

På Lindeby Skole blev der talt 180 engangskrus ved kantinens udgang mandag. Fredag blev der talt 90. Begge dage varede optællingen fra klokken 11 til 13. Tallene stammer fra forsøgsgruppens notat. Skolebladet har ikke selv talt krusene.

I løbet af ugen kunne eleverne låne kopper, der skulle afleveres og vaskes. Nogle elever brugte dem, mens andre stadig valgte engangskrus. Forsøget skulle undersøge, hvordan udlånet fungerede i hverdagen. Det var ikke en måling af hele skolens affald eller energiforbrug.

Antallet af deltagere var forskelligt på de to dage. Mandag blev der registreret 90 deltagere ved udgangen, fredag 45. Derfor kan faldet i det samlede antal krus ikke alene vise, at hver deltager brugte færre. Vi mangler også oplysninger om, hvorfor færre deltog fredag.

Forsøgsgruppen vil fortsætte en uge mere og registrere både deltagere, engangskrus og afleverede lånekopper. Indtil da er den sikre nyhed, at der blev talt færre engangskrus fredag end mandag. Om ordningen ændrer vaner på længere sigt, ved vi endnu ikke.

22.3 · Finndu þrjú stig vissu. Merktu eina staðfesta tölu, eina mögulega skýringu og eitt atriði sem vantar. Skrifaðu síðan tvær setningar á dönsku um hvað fréttin segir og hvað hún segir ekki.

4 Et opslag, som vil overbevise

Det virker allerede!

Halvt så mange engangskrus fredag som mandag! Vores nye kopper gør en forskel. Skolebladet fortæller om faldet, og vi deler den gode nyhed. Når alle er med, kan vi ændre hverdagen. Del opslaget med en ven, og vælg en lånekop næste gang.

Vi synes, at forsøget fortjener at fortsætte. Det er nemt at se kassen med de brugte engangskrus, og fredag var der tydeligt færre. Hvorfor vente på flere rapporter, når tallene taler for sig selv? Vi vil gøre kantinen til et sted, hvor det er let at træffe et godt valg. Vores overskrift er: »Nye kopper halverer miljøbelastningen«.

Opslag fra elevgruppen Kop igen. Gruppens kilde er skolebladets nyhed.

22.4 · Berðu saman tilganginn. Finndu eina rétta tölu og eina fullyrðingu sem gengur lengra en fréttin. Hvað vill hópurinn fá lesandann til að gera? Er það sjálfkrafa merki um rangar upplýsingar að vilja sannfæra? Útskýrðu.

5 Sådan blev der talt

Forsøgsgruppen stod ved én udgang i to timer mandag og fredag. Gruppen talte engangskrus, som blev lagt i en bestemt kasse. Den talte også personer, der gik gennem udgangen med mad eller drikke. Hver person blev registreret én gang i det tidsrum. Tallene siger altså noget om de registrerede deltagere og de krus, der kom i kassen.

Gruppen undersøgte ikke andre udgange. Den målte heller ikke vand til opvask, strøm, transport eller fremstilling af kopper. Den ved heller ikke, om der lå krus i andre skraldespande. Forsøgets to dage havde ikke lige mange deltagere, og deltagerne blev ikke delt tilfældigt i to grupper.

Notatet blev skrevet fredag klokken 14 og sendt til skolebladet. Gruppen Kop igen læste skolebladets tekst og lavede sit opslag bagefter. De tre tekster bygger derfor ikke på tre uafhængige optællinger. Det er én optælling, som bliver fortalt videre.

Delt opslag	Kommentar
Kop igen	»Jeg synes, det er en god idé.«
Nyhed	**Optælling**
Skolebladet	Forsøgsgruppens notat

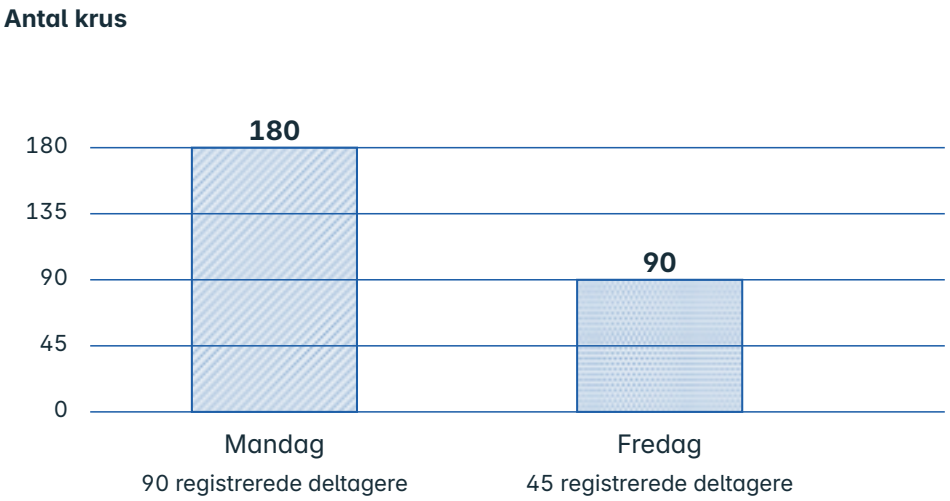
Opdigtet dossier · Tegn selv forbindelserne.

Hvor begynder oplysningen?

Hlustaðu á A03. Hvers vegna eru tvær birtingar ekki tvær mælingar?

22.5 · Teiknaðu leið tölunnar. Settu þessar heimildir í rétta röð og tengdu þær með örvum: *opslag, notat, skoleblad*. Bættu við athugasemdinni *Jeg synes, det er en god idé*. Er hún ný talning? Rökstyddu.

6 Hvad er nævneren?

Opdigtede undervisningsdata · Samme tællested og tidsrum

Hvad sker der, når vi dividerer?

Dag	Krus talt	Registrerede deltagere	Krus pr. registreret deltager
Mandag	180	90	
Fredag	90	45	

22.6 · Reiknaðu og útskýrðu. Deildu fjölda bolla með fjölda þátttakenda. Hvaða setning er studd: *Der blev talt halvt så mange krus*, *Hver deltager brugte halvt så mange krus* eða *Skolens miljøbelastning blev halveret*? Rökstyddu á dönsku.

> At tælle ting er ikke det samme som at måle hele deres miljøbelastning. Vil man vurdere lånekopperne, må man undersøge fremstilling, transport, opvask, hvor mange gange hver kop bliver brugt, og hvad der sker med den bagefter. Denne optælling giver ikke de oplysninger. Men den er heller ikke værdiløs.

22.7 · Finndu gagnlega næstu mælingu. Veldu tvær mælingar sem gætu gert samanburðinn betri. Segðu hvað hvor mæling myndi skýra og hvað hún myndi enn ekki sanna.

7 En fejl bliver rettet

22.8 · Hlustaðu á A01 og A02. Hvaða orðalag í fyrstu fréttinni þarf að leiðrétta? Skrifaðu það undir *før* og nýja orðalagið undir *nu*. Hlustaðu aftur: Breytir leiðréttingin tölunum sjálfum eða því sem sagt er um tölurnar? Hægari útgáfa af A02 er í A06.

Fordi tengir ástæðu við setningu, og í *fordi*-setningu kemur *ikke* á undan sögninni: *Vi ændrer overskriften, fordi tallet kun gælder krus. … fordi vi ikke kender vandforbruget.* Þegar *derfor* stendur fremst kemur sögnin á undan frumlaginu: *Tallet gælder kun krus. Derfor ændrer vi overskriften.*

Kun þarf að standa þar sem skýrt er hvað það afmarkar: *Vi talte kun engangskrus* merkir að aðrir hlutir voru ekki taldir. *Kun vi talte engangskrus* merkir að enginn annar taldi.

Hlustaðu á A04. Skráðu hvaða orð breytir merkingunni í hverju pari.

22.9 · Tengdu nákvæmlega. Sameinaðu: a) *Vi kender ikke vandforbruget. Vi kan ikke beregne den samlede belastning.* Notaðu *fordi*. b) *Begge tekster bruger samme notat. De er ikke uafhængige målinger.* Notaðu *derfor*. c) Settu *kun* í *Vi undersøgte én udgang* þannig að það afmarki fjölda útganga.

8 Et dansk medie og vores skoleblad

DR er en dansk public service-organisation. I sin egen præsentation beskriver DR sine opgaver inden for blandt andet nyheder, kultur og uddannelse på tv, radio og digitale platforme. På siden *Etik og rettelser* samler DR indgange til blandt andet *Fejl og fakta*, *DR's etik* og *Brugernes redaktør*.

Det giver os konkrete steder at lede, når vi vil undersøge, hvordan mediet beskriver sit arbejde og håndterer spørgsmål om indhold. En organisations egen beskrivelse fortæller om dens rolle; den beviser ikke, at hver enkelt udsendelse er fejlfri. Vores skoleblad har intet med DR at gøre. Når vi sammenligner, ser vi på ansvar og kilder, ikke på størrelse.

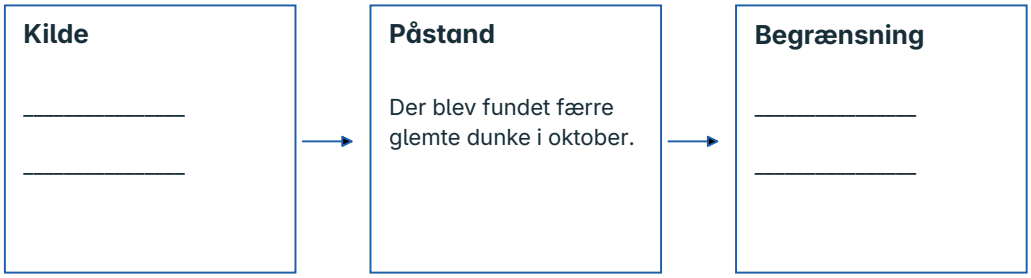
Kilder: DR, »DR in brief« og »Etik og rettelser«, læst 22. oktober 2026.

22.10 · Útskýrðu á íslensku. Hvað gerir DR samkvæmt eigin lýsingu? Hvar gætirðu byrjað að leita að upplýsingum um leiðréttingar? Hvers vegna er frétt skólablaðsins ekki heimild um starfsemi DR?

9 En lille model

Et andet eksempel: En klub talte 20 glemte drikkedunke i september og 10 i oktober. Klubben havde lige mange mødedage i begge måneder. Den ved ikke, hvor mange deltagere der kom.

Ifølge klubbens optælling blev der fundet færre glemte dunke i oktober. Vi ved endnu ikke, om der også var færre deltagere. Tallet viser derfor ikke alene, at den enkelte deltager blev bedre til at huske sin dunk.

Et andet opdigtet eksempel: klubbens drikkedunke.

Hvad kan vi sige sikkert?

22.11 · Finndu uppbygginguna. Undirstrikaðu heimild (*kilde*), fullyrðingu (*påstand*) og takmörkun (*begrænsning*) með þrenns konar línum. Hyldu síðan dæmið. Skrifaðu sams konar þrjár setningar um bollana með eigin orðum.

10 Fra tal til besked

22.12 · Miðlaðu á íslensku. Ritstjóri íslenska skólablaðsins þarf 90 orða yfirlit um fréttina (hluti 3), færsluna (hluti 4) og lýsinguna á talningunni (hluti 5). Nefndu tölurnar sem textarnir deila, muninn á ályktunum og eina spurningu

sem er enn ósvarað. Gættu þess að lesandinn sjái hve margir þátttakendur voru taldir.

22.13 · Fyrsta uppkast á dönsku. Ritstjórinn segir: „Við viljum birta stutta leiðréttingu. Útskýrðu hvað tölurnar sýna og hvað þarf að kanna betur. Ekki segja að allt í fyrstu fréttinni (A01) hafi verið rangt.“ Skrifaðu 70–90 orð til danskra nemenda. Vísaðu skýrt til talningarinnar.

11 Det upublicerede notat

22.14 · Ræðið áður en birt er. Fáið hvort sitt einkaspjald. Þau fjalla um aðra talningu. Spyrjið hvort annað á dönsku þar til þið getið lagt til fyrirsögn. Þegar nýjar upplýsingar berast þurfið þið að athuga niðurstöðuna aftur. Bæði spyrja og svara; ekki lesa spjaldið upp eins og ræðu.

12 Din rettelse

22.15 · Skrifaðu 170–220 orð. Gerðu úr uppkastinu í 22.13 leiðréttingu á fyrstu fréttinni (A01) og fyrirsögn Kop igen fyrir danska lesendur. Byrjaðu á því sem þarf að leiðrétta. Segðu hvað stendur enn, úr hvaða heimild tölurnar koma og hvað vantar. Leggðu til næsta skref án þess að lofa ákveðinni niðurstöðu. Notaðu að minnsta kosti eina skýra tengingu með *fordi* eða *derfor*.

Félagi spyr: *Hvor kommer denne oplysning fra?* Veldu eina setningu sem þú getur stutt og aðra sem þarf að afmarka betur. Skrifaðu nýja útgáfu þeirrar síðari.

13 En ny historie fra haven

22.16 · Vinndu sjálfstætt. Þú færð nýjan texta um skólagarð og nýja frétt til að hlusta á. Ákveddu hvað þarf að kanna og skrifaðu fyrst glósur án fyrirmyndar. Fylgdu síðan verkefnablaðinu: íslensk skýring, dönsk leiðrétting og samtal við ritstjóra.

14 Vis din beslutning

22.17 · Kynntu tillögu þína að fyrirsögn bollafréttarinnar á dönsku í tvær mínútur. Nefndu heimild, eina niðurstöðu og eina takmörkun. Svaraðu óundirbúinni spurningu. Á eftir skrifarðu: „Ég var viss um _____. Nú þarf ég að kanna _____.“ Í kafla 25 notarðu sömu aðferð til að athuga upplýsingar um nám og í kafla 27 til að meta rök.

23. KAFLI 10. bekkur

Ung i Norden

Ungt fólk á Norðurlöndum

23

Í ÞESSUM KAFLA

1 Hvem kan være med? 139
2 Leila i Aarhus 140
3 Jonas i en mindre by 140
4 Rósa på Island 140
5 Hvad kan en kommune og en skole? 141
6 Steder og sprog 141
7 Hør en stemme, ikke en stereotype 142
8 Man og selv om 142
9 En rolle, som ingen valgte 142
10 To beskeder 143
11 Kan planen bruges? 143
12 Forslag til ungdomsmødet 143
13 Et nyt arrangement 143
14 Hvem mangler vi at høre? 143

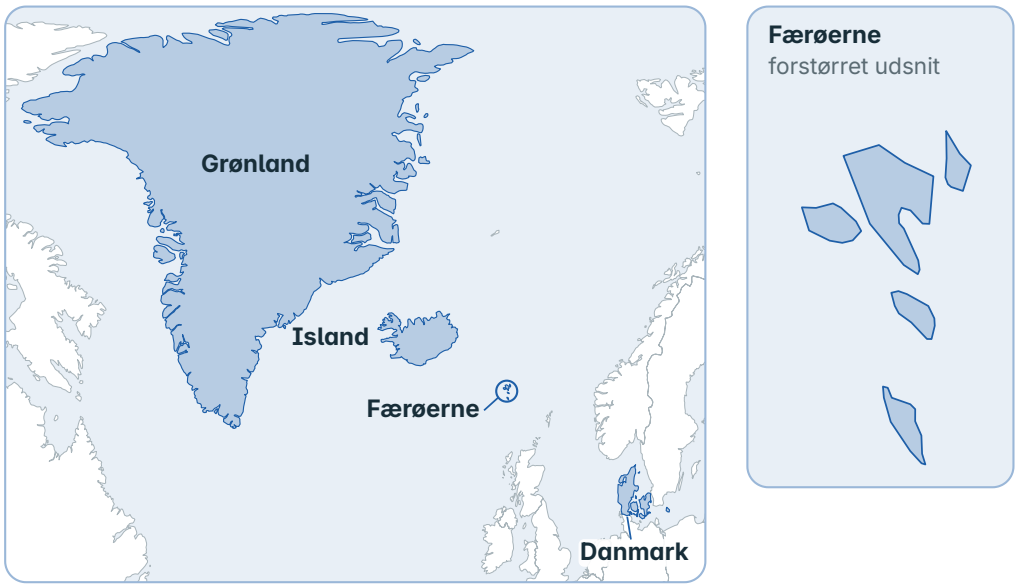
1 Hvem kan være med?

★ **Ég get tengt reynslu einstaklings við aðstæður, rætt þátttöku og notað heimild um danskt samfélag. Ég get útskýrt áhrif fordóma og borið saman tvö afbrigði af dönsku.**

Þú skipuleggur norrænan ungmennafund. Þótt öllum sé boðið geta ekki endilega allir mætt. Tími, kostnaður, aðgengi og nettenging ráða miklu um hvað er mögulegt.

23.1 · Rifjaðu upp. Útskýrðu *Vi kan ikke tale på alles vegne* (kafli 21). Hvers vegna getur einn þátttakandi ekki sagt hvað allir í heilu landi vilja? Skrifaðu fjórar spurningar á dönsku sem skipuleggjandi ætti að spyrja áður en dagskráin er ákveðin.

Steder i Nordatlanten

Et sted fortæller ikke alt om et menneske.

2 Leila i Aarhus

Jeg hedder Leila, jeg er femten år og bor i Aarhus. Jeg vil gerne møde unge fra andre steder og lave et lille lydprojekt sammen med dem. Jeg spiller ikke noget instrument, men jeg er god til at stille spørgsmål og klippe optagelser. På mit hold er der flere, der taler mere end ét sprog derhjemme. Det siger ikke i sig selv noget om, hvad vi interesserer os for.

Min mor er født i Tyrkiet, og jeg er født i Danmark. En deltager foreslog, at jeg skulle fortælle om »at være gæst i Danmark«. Jeg er ikke gæst i min egen hverdag. Jeg vil gerne fortælle om mine erfaringer, men min mors fødested skal ikke bestemme min rolle.

Til ungdomsmødet kan jeg komme efter skole. Hvis aktiviteten koster penge, vil jeg gerne kende prisen på forhånd. Jeg vil ikke forklare min families økonomi i en stor gruppe. Et tydeligt program og en kontaktperson ville gøre det lettere at beslutte, om jeg kan deltage.

23.2 · Lestu nákvæmlega. Hvað vill Leila gera og hvaða upplýsingar þarf hún til að ákveða sig? Hvers vegna segir það ekkert um áhugamál hópsins að margir tali fleiri en eitt tungumál heima?

3 Jonas i en mindre by

Jeg hedder Jonas og bor i en mindre dansk by. Der er steder at mødes, men den aktivitet, jeg helst vil prøve, ligger et stykke væk. Jeg kan ikke altid få et lift. Når jeg spørger om tidspunktet, er det ikke, fordi jeg ikke er interesseret. Jeg skal vide, om jeg kan komme hjem bagefter.

Jeg vil gerne lave en udstilling med billeder fra forskellige hverdage. Jeg synes, at man kan lære noget af både en stor by og et lille sted. Men jeg bliver træt af, at nogen allerede har besluttet, at mit liv enten er kedeligt eller meget fredeligt. Det kommer an på dagen og på, hvem man spørger.

Jeg kan deltage online, hvis det er et kort møde med en tydelig opgave. Et langt møde, hvor mange taler på én gang, fungerer dårligere for mig. Jeg vil helst have materialet inden mødet, så jeg kan tænke over mit bidrag. Det er mit ønske; jeg ved ikke, om de andre fra min by ønsker det samme.

23.3 · Svaraðu á dönsku. Hvers vegna spyr Jonas um tíma? Hvað þarf hann á netfundi? Hvaða alhæfingar um búsetu vill hann forðast?

4 Rósa på Island

Jeg hedder Rósa og bor i en lille by på Island. Jeg har lært dansk i skolen, men nogle gange har jeg brug for at høre en sætning igen. Det hjælper, når den anden person forklarer med andre ord i stedet for bare at tale højere.

Jeg vil gerne fortælle historier om steder, som betyder noget for unge. Det kan være et særligt hus, men også et helt almindeligt rum. Jeg vil spørge de danske deltagere, hvem de plejer at mødes med, og hvad de selv bestemmer. Jeg vil ikke bede én person forklare hele Danmark.

Hvis mødet er online, har jeg brug for at kende tidspunktet i islandsk tid. En besked, hvor der bare står »klokken fem«, er ikke nok, når vi bor forskellige steder. Jeg kan godt optage en kort fortælling på forhånd, men jeg vil også gerne have en rigtig samtale. Derfor foreslår jeg både et fælles tidspunkt og en mulighed for at sende noget på forhånd.

23.4 · Berðu saman prófílana þrjá. Búðu til töflu með dálkunum *ønske, barriere, mulig hjælp*. Bættu engu við sem persónurnar segja ekki sjálfar. Hvaða aðstoð gæti gagnast fleiri en einum?

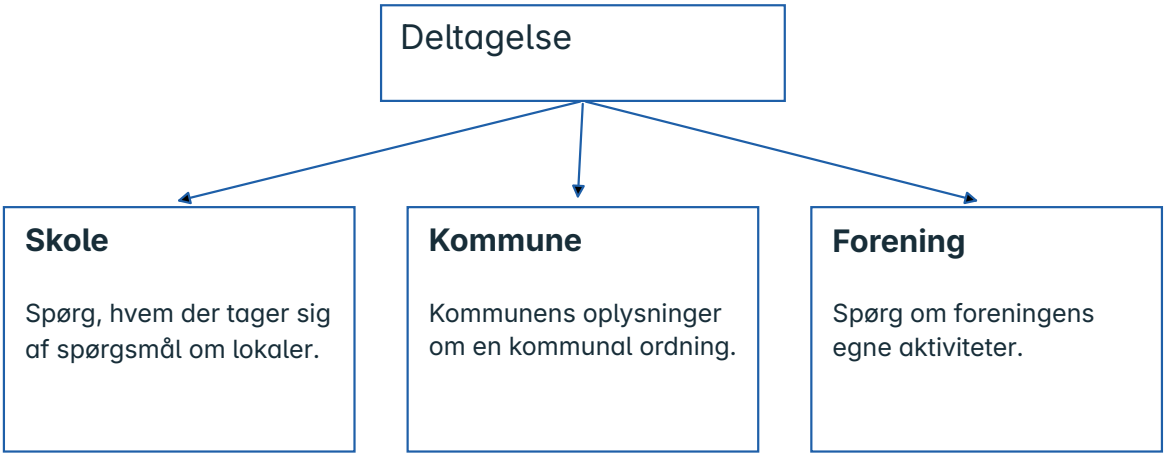
5 Hvad kan en kommune og en skole?

I Danmark er driften af folkeskolen en kommunal opgave. Undervisningsministeriet beskriver kommunalbestyrelsens ansvar for kommunens skolevæsen og skolelederens pædagogiske og administrative ledelse af skolen. Skolebestyrelsen fastsætter principper for skolens virksomhed. Det er forskellige roller, selv om de handler om den samme skole.

En forening er heller ikke det samme som en skole eller en kommune. Aarhus Kommunes side om *Fritidspas* giver et konkret eksempel: Kommunen beskriver en støtteordning, som skal hjælpe børn og unge fra familier med få økonomiske midler med at deltage i foreningsaktiviteter. Siden nævner både idræt og kreative aktiviteter. Ordningen har betingelser. Det er derfor forkert at slutte, at alle aktiviteter er gratis for alle unge i Danmark.

Når vores ungdomsgruppe vil låne et rum eller spørge om en aktivitet, må den finde den rette kontakt. Skolen kan fortælle, hvem der tager sig af lokaler. En forening kan svare på spørgsmål om sine egne aktiviteter, og kommunen kan forklare en kommunal ordning. Et svar fra én forening gælder ikke automatisk for andre. Spørg derfor: *Hvem har ansvaret for netop dette spørgsmål?*

Kilder: Undervisningsministeriet, »Organisering og ledelse«, og Aarhus Kommune, »Fritidspas«, læst 22. oktober 2026.

Et svar er ikke automatisk en tilladelse.

Kilder og afgrænsning: kapitel 3, afsnit 5.

Hvem kan svare på spørgsmålet?

23

23.5 · Veldu réttan viðtakanda. Hvern myndirðu fyrst spyrja um a) tíma á tilteknu námskeiði hjá félagi, b) skilyrði fyrir Fritidspas í Árósum, c) hver sér um rými í skólanum? Útskýrðu valið og hvað heimildin nær ekki yfir.

6 Steder og sprog

Kongeriget Danmark består af Danmark, Færøerne og Grønland. Udenrigsministeriet beskriver, at Færøerne og Grønland har omfattende selvstyre. Det betyder ikke, at de tre steder har samme historie, sprog eller hverdag. Færøsk er et selvstændigt sprog, ikke en dansk dialekt, og det samme gælder grønlandsk. Når vi undersøger variation i dansk, lytter vi efter forskellige måder at tale dansk på.

Et kort kan vise, hvor et sted ligger. Det kan ikke fortælle, hvordan en bestemt ung person tænker. En optagelse kan lade os høre en stemme. Den kan ikke alene fortælle personens familiehistorie eller holdninger.

Kilder: Udenrigsministeriet, »Rigsfællesskabet«, og Statsministeriet, »Færøerne«, læst 22. oktober 2026.

23.6 · Afmarkaðu svarið. Hvers vegna er rangt að nefna færeysku sem dæmi um danska mállýsku? Skrifaðu síðan eina spurningu sem kort getur svarað og eina sem krefst samtals við einstakling.

7 Hør en stemme, ikke en stereotype

23.7 · Hlustaðu á A01 og A02. Finndu eitt atriði hjá hvorum viðmælanda sem kom ekki fram í prófílnum. Hvaða nýju spurningu þarf nú að svara?

23.8 · Berðu saman dönsk afbrigði. Kennarinn spilar tvær upptökur af sama texta. Hlustaðu fyrst án staðarheita: veldu tvö orð og lýstu hvernig þau hljóma ólíkt. Hlustaðu síðan á skýringu kennarans. Hlustaðu loks á tvær nýjar raddir: Hvor líkist afbrigði A og hvor afbrigði B? Nefndu einkennið sem þú heyrðir.

Markmiðið er að heyra mun á framburði, ekki að herma eftir fólki eða raða röddum eftir gæðum.

8 Man og selv om

Man er ópersónulegt fornafn: *Man kan spørge om hjælp* merkir hér „hægt er að biðja um hjálp“. Það segir ekki að allir geri það. Skrifaðu *Leila fortæller …* þegar þú vísar til reynslu Leilu.

Selv om merkir „þótt“: *Jonas vil gerne være med, selv om transporten er vanskelig.* Hindrunin dregur ekki úr áhuga hans. Berðu saman: *Transporten er vanskelig. Derfor spørger Jonas om tidspunktet.* Þegar *derfor* stendur fremst kemur sögnin á undan frumlaginu.

23.9 · Tengdu án þess að breyta merkingu. Skrifaðu á dönsku: a) Rósa vill tala við hópinn. Hún þarf stundum að heyra setningar aftur. Notaðu *selv om*. b) Jonas vill fá efnið fyrir fram. Hann vill hugsa um framlag sitt. Notaðu *fordi*. c) Breyttu *Alle har råd til at deltage* í spurningu sem skipuleggjandi getur kannað.

Greindu á milli reynslu og heimildar: *Jonas fortæller, at han ikke altid kan få et lift. Ifølge Aarhus Kommune skal Fritidspas hjælpe børn og unge med at deltage i foreningsaktiviteter.* Fyrri setningin byggist á reynslu persónu, sú síðari á heimild frá stofnun.

Ord til en nuanceret sammenligning

Danska	Merking í samtalinu
På den ene side …	Annars vegar …
På den anden side …	Hins vegar …
Hvem har mulighed for at deltage?	Hverjir hafa tök á að taka þátt?
Det afhænger af, hvor man bor.	Það fer eftir því hvar maður býr.
Vi kan ikke tale på alles vegne.	Við getum ekki talað fyrir hönd allra.
Hvad har du brug for?	Hvað þarftu?
Hvornår passer det dig?	Hvenær hentar þér?
Er der adgang uden trapper?	Er hægt að komast inn án þess að fara upp tröppur?
Kan man deltage online?	Er hægt að taka þátt á netinu?
Hvem skal vi spørge?	Hvern eigum við að spyrja?
Det er én persons erfaring.	Þetta er reynsla eins einstaklings.
Vi skal undersøge det først.	Við þurfum að kanna það fyrst.

Veldu tvö orðasambönd og notaðu þau í nýrri spurningu og svari. Hyldu síðan töfluna og reyndu að orða sömu merkingu á annan hátt.

9 En rolle, som ingen valgte

> En planlægger skriver: »Leilas mor er født i Tyrkiet, så Leila skal forklare os, hvordan unge i Tyrkiet lever.«

23.10 · Finndu ályktunina og áhrif hennar. Útskýrðu á íslensku hvað skipuleggjandinn gefur sér. Hvers vegna gæti hlutverkið takmarkað þátttöku Leilu? Skrifaðu kurteislega leiðréttingu á dönsku og nýja opna spurningu. Leila á ekki að þurfa að sanna að hún tilheyri hópnum.

10 To beskeder

23.11 · Miðlaðu á íslensku. Íslenskur skipuleggjandi þarf 100 orð um prófílana þrjá. Veldu mikilvægustu hindrunina og óskina hjá hverjum. Bættu við einni staðreynd úr stofnanatextanum sem getur hjálpað við skipulagið. Gerðu skýrt hvað kemur frá einstaklingi og hvað frá heimild.

23.12 · Skrifaðu um 90 orð á dönsku. Skilaboð frá íslenska hópnum: „Við getum boðið bæði staðfund og fjarfund. Spyrðu hvaða tími og aðgengi henta hópnum. Við viljum senda efnið fyrir fram og kanna hvort einhver þurfi aðra leið til að taka þátt.“ Skrifaðu skýra fyrirspurn til danska hópsins. Lofaðu engu áður en óskirnar hafa verið kannaðar.

11 Kan planen bruges?

Mulighed	Tid	Transport	Adgang	Online
A · i lokalet				
B · online				

23.13 · Spyrjið og semjið. Fáið einkaspjöld hjá kennaranum. Spyrjið á dönsku um það sem vantar og fyllið út töfluna eftir samtalið. Skrifið *ukendt — skal undersøges* þar sem upplýsingar vantar; búið ekkert til. Veljið ekki lausn bara af því að hún er ókeypis. Þegar ný skilaboð berast segið þið hvað breytist og hver þarf að staðfesta næsta skref.

12 Forslag til ungdomsmødet

23.14 · Skrifaðu um 180 orð á dönsku. Leggðu til dagskrá fyrir einn fund sameiginlegs skipulagshóps. Útskýrðu hvaða tveimur þörfum hún mætir, hvað þarf enn að kanna og hvernig fólk getur komið ósk á framfæri án þess að gera það fyrir framan alla. Notaðu heimildina um stofnanir aðeins þar sem hún á við.

23.15 · Segðu frá á dönsku í tvær mínútur. Berðu saman reynslu tveggja persóna. Segðu síðan frá einni staðreynd um stofnun og hvaðan hún kemur. Hlustandi spyr: *Gælder det alle?* Svaraðu af nákvæmni.

13 Et nyt arrangement

23.16 · Vinndu sjálfstætt. Kennarinn lætur þig fá nýjan texta um viðburð á bókasafni og frásögn til að hlusta á. Veldu framkvæmanlega leið og fylgdu verkefnablaðinu: 80–110 orða fyrirspurn á dönsku með tveimur spurningum, skýring á íslensku og samtal þar sem nýtt svar berst. Sýndu hvað þú veist og hvað þarf að kanna.

14 Hvem mangler vi at høre?

23.17 · Metið breytinguna. Ræðið hvaða forsenda breyttist eftir að þið hlustuðuð. Vinndu síðan sjálfstætt: Skrifaðu eina setningu sem byrjar á *Før troede jeg …* *Nu ved jeg …* og eina sem byrjar á *Jeg ved stadig ikke …*. Prófaðu án bókar: *På den ene side …* *På den anden side …* og *Hvem har mulighed for at deltage?* Í næsta kafla þarf að breyta áætlun þegar nýjar upplýsingar berast.

24. KAFLI 10. bekkur

Når planen ændrer sig

Þegar áætlanir breytast

24

Í ÞESSUM KAFLA

1 En mulighed er ikke en aftale 144
2 Den første besked 144
3 Beskeden, der ændrer dagen 144
4 Mulige ture 145
5 Det, jeg troede, vi havde aftalt 146
6 Hvis … så … 146
7 Biblioteket som sted 147
8 Hørt, spurgt, aftalt 147
9 Svar til værten 147
10 En bekræftelse, der kan bruges 148
11 En anden afhentning 148
12 Sig det, så andre kan handle 148

1 En mulighed er ikke en aftale

★ **Ég get valið mikilvægar upplýsingar, staðfest breytingu og rökstutt nýja lausn á dönsku.**

Hópur ætlar á smiðju en húsnæðið breytist. Þú þarft að greina það sem er staðfest frá því sem er aðeins mögulegt.

24.1 · Rifjaðu upp. Hvað þurftu þátttakendur í kafla 23 að vita um aðgengi? Skrifaðu fjögur atriði sem þú þarft að vita áður en þú segir hópi að leggja af stað. Notaðu *tid, sted, adgang* og bættu fjórða atriðinu við.

2 Den første besked

Fra værkstedsværten til gruppen

Hej alle

Vi glæder os til jeres besøg torsdag. I har reserveret lokale A i kulturhuset fra klokken 16 til 17.30. Vi skal lave korte lydfortællinger. Tag gerne egne høretelefoner med, men vi har også nogle, I kan låne. I behøver ikke have erfaring med programmet.

Mødes ved stationen, og kom samlet til receptionen. Den korte vej fra stationen går via trappen ved hovedindgangen. Hvis nogen har brug for en vej uden trapper, skal I bruge indgangen mod gården. Skriv til os, så vi kan aftale, hvem der åbner den.

Giv besked, hvis I bliver forsinket. En reservation betyder, at vi holder lokalet til jer i det aftalte tidsrum; den betyder ikke, at vi automatisk kan forlænge besøget. Vi sender en ny besked, hvis noget ændrer sig.

Venlig hilsen
Maja, værkstedsvært

24.2 · Finndu og afmarkaðu. Hvað er bókað? Um hvað þarf að semja? Hvaða búnað má fá lánaðan? Skrifaðu upplýsingarnar undir *bekræftet* og *skal aftales*. Settu aðgengi ekki undir *bekræftet* fyrr en ákveðið er hver opnar.

3 Beskeden, der ændrer dagen

24.3 · Hlustaðu á A01. Á hvað getur hópurinn ekki lengur treyst? Hlustaðu aftur og skráðu nýjan mögulegan stað, tíma og það sem vantar. Strikaðu aðeins yfir upplýsingar sem falla raunverulega úr gildi.

Oprindelig oplysning	Ny oplysning	Status
Lokale A, kulturhuset, 16–17.30	Lokale C, biblioteket, 16.30–17.30	tilbud – ikke bekræftet

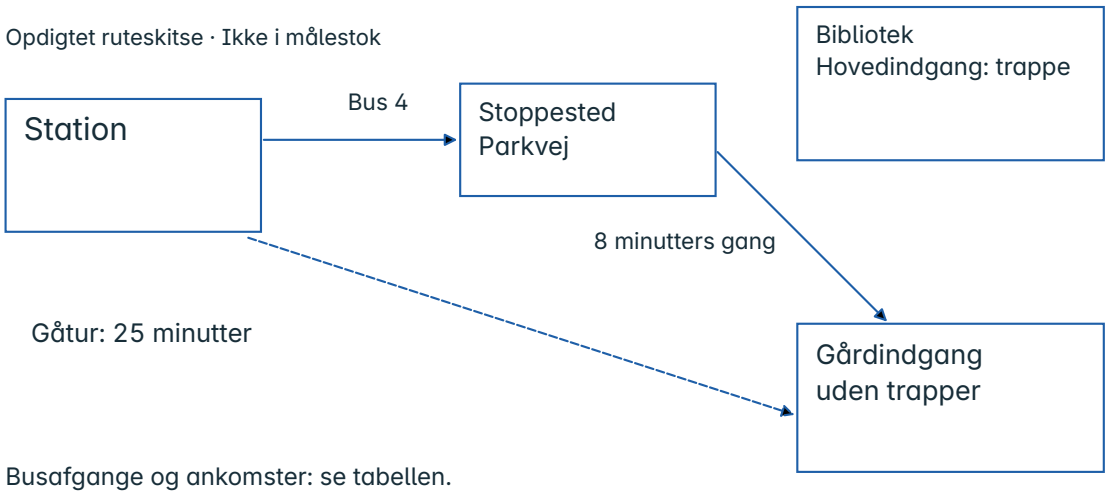
4 Mulige ture

Ny besked fra Maja, værkstedsvært

Kulturhusets lokale A kan ikke bruges torsdag. Vi kan i stedet tilbyde lydværkstedet i bibliotekets lokale C fra 16.30 til 17.30. Vi skal have jeres svar senest klokken 15. Biblioteket ligger ved Parkvej. Hovedindgangen har en trappe. Indgangen mod gården har ingen trapper, men den er låst og skal åbnes af en medarbejder. Bibliotekets vært kan åbne den klokken 16.20, hvis I aftaler det på forhånd. Skriv, hvor mange I kommer, og hvilken indgang I bruger. Værkstedet har lånehøretelefoner. Vi flytter udstyret fra kulturhuset. Den gamle reservation klokken 16 gælder ikke længere. Tilbuddet bliver først en aftale, når vi har bekræftet jeres svar.

Tur	Afgang fra stationen	Ankomst Parkvej	Gåtid til døren
Bus 4	15.40	15.55	8 minutter til gårdindgangen
Bus 4	16.00	16.15	8 minutter til gårdindgangen
Gåtur	når gruppen er klar	—	25 minutter til gårdindgangen

24.4 · Athugaðu áður en þú velur. Hópurinn getur farið frá stöðinni kl. 15.35. Einn þátttakandi þarf inngang án þrepa. Finndu tvær leiðir sem gætu hentað. Hvor strætóferðin nær að dyrunum fyrir opnun kl. 16.20? Hvað þýðir það að koma of snemma að læstum dyrum? Segir taflan eitthvað um aðgengi í strætó eða þrep á gönguleiðinni? Skrifaðu það sem þarf að spyrja um.

Busafgange og ankomster: se tabellen.

Adgang i bus og på gangruter: skal undersøges.

Gårdindgangen er låst; åbning skal aftales.

Hvilken vej passer til gruppen?

5 Det, jeg troede, vi havde aftalt

Jeg hedder Noor og var med til at planlægge et andet besøg. Jeg læste en besked, hvor der stod: »Vi kan måske begynde klokken fire.« Jeg skrev straks til gruppen, at vi skulle møde op klokken fire. Jeg havde overset *måske*.

Da vi kom, var værten stadig til et andet møde. Jeg blev irriteret, fordi jeg troede, at hun havde ændret aftalen. Men da vi læste beskederne sammen, kunne jeg se, at hun havde bedt om en bekræftelse. Jeg havde svaret mine venner, ikke hende.

Vi fandt en løsning og begyndte senere. Bagefter skrev jeg en kort rettelse til gruppen: Jeg havde gjort en mulighed til en aftale. Det var ikke rart, men det gjorde den næste besked lettere at forstå. Nu kigger jeg især efter ord som *måske*, *hvis* og *bekræftet*. Jeg gentager tid og sted i mit svar. Jeg skriver ikke en lang undskyldning. Jeg giver de oplysninger, de andre har brug for, og siger tydeligt, hvad de skal gøre nu.

24.5 · Útskýrðu mistökin. Var fyrsta hugmyndin staðfest? Hverjum svaraði Noor? Hvað gerði hún síðar sem hjálpaði? Berðu þetta saman við setninguna *Tilbuddet bliver først en aftale …* í nýju skilaboðunum frá Maju.

6 Hvis … så …

Hvis merkir „ef“. Setning með *hvis* lýsir skilyrði, ekki staðfestingu: *Hvis vi tager bussen klokken 16, er vi ved gårdindgangen klokken 16.23.* Á eftir skilyrðissetningunni kemur sögnin á undan frumlaginu: *… er vi …*. Einnig má segja *… så er vi …*.

Hér hjálpar íslenskan: *Halv fem* er hálf fimm, þ.e. 16.30. *Kvart over fire* er 16.15 og *kvart i fem* er 16.45. Settu tímann alltaf í samhengi; klukkan ein segir ekki hvort átt er við morgun eða síðdegi.

Segðu þetta	Þegar þú þarft að …
Bare så jeg er sikker …	staðfesta skilning
Kan du bekræfte tidspunktet?	fá skýrt svar
Det passer desværre ikke.	hafna kurteislega
Hvad er vigtigst lige nu?	forgangsraða
Hvem åbner døren?	finna ábyrgðarmann
Gælder den gamle besked stadig?	athuga eldri upplýsingar
Vi kan tidligst komme …	nefna hvenær þið getið fyrst komið
Skal vi mødes et andet sted?	leggja til breytingu
Jeg retter beskeden med det samme.	láta aðra vita af leiðréttingu
Vi mangler stadig at få svar på …	halda óvissu sýnilegri

24.6 · Búðu til þrjár setningar. Hlustaðu fyrst á A04 og skrifaðu tímana niður. Notaðu síðan ferðatöfluna. Ein setning byrjar á *Hvis*, ein staðfestir skilning og ein spyr um óstaðfest atriði. Lestu tímana upp fyrir félaga sem skrifar þá með tölustöfum.

7 Biblioteket som sted

Et dansk bibliotek kan være mere end et sted at låne bøger. Aarhus Bibliotekernes egen oversigt beskriver læse- og studiepladser. Den skelner mellem Dokk1's læsesal, som er et stillerum, og studierum, som kan bookes af studerende og mindre grupper. Et rum til rolig læsning og et rum til samtale har altså forskellige formål.

Oplysningen gælder tilbuddene i Aarhus, ikke alle danske biblioteker. Vil man bruge et lokale, må man undersøge det pågældende biblioteks regler og spørge, om aktiviteten er tilladt. En beskrivelse af et tilbud er et godt udgangspunkt, men den er ikke en reservation.

Kilde: Aarhus Bibliotekerne, »Studie- & læsepladser«, læst 22. oktober 2026.

24.7 · Notaðu heimild af varfærni. Útskýrðu á dönsku hvers vegna hljóðupptaka með hópi á ekki heima í lestrarsalnum sem lýst er. Nefndu svo hvað þú myndir kanna um annað rými.

8 Hørt, spurgt, aftalt

24.8 · Staðfestu merkinguna. Nú hefurðu lesið tilboðið og kannað ferðirnar. Hlustaðu á A02. Hvað er staðfest í lok samtalsins og hvað er enn óvíst? Skrifaðu eina setningu á dönsku sem nemandinn gæti sagt næst um ferðina.

Vi ved	Vi skal spørge	Vi har aftalt

Vi har muligvis et bord klokken 14.

Er bordet reserveret til os?

Hvor mange kommer I?

Nu er bordet reserveret til fire personer fra 14 til 15.

En mulighed er ikke en aftale.

Et eksempel fra en anden aftale:

Vært: Vi har muligvis et bord klokken 14. **Elev:** Bare så jeg er sikker: Er bordet reserveret til os? **Vært:** Ikke endnu. Hvor mange kommer I? **Elev:** Vi er fire. Kan vi få bordet fra 14 til 15? **Vært:** Ja. Nu har jeg reserveret det til fire personer fra 14 til 15. **Elev:** Tak. Jeg skriver det til gruppen.

24.9 · Finndu breytinguna. Hvenær varð möguleikinn að samkomulagi? Skiptið um hlutverk. Notið nýjan tíma og nýjan fjölda án þess að skrifa samtalið niður. Bætið við einni spurningu sem fyrirmyndin svarar ekki.

24.10 · Miðlaðu á íslensku. Hlustaðu á A03. Íslenskur kennari sem fylgir hópnum þarf um 80 orða uppfærslu út frá A01–A03 og nýju skilaboðunum frá Maju. Taktu skýrt fram hvað gildir ekki lengur. Nefndu stað, tíma, inngang og það sem þarf enn að kanna.

9 Svar til værten

24.11 · Skrifaðu á dönsku. Ný beiðni berst fyrir aðra ferð: „Hópurinn kemst ekki af stað fyrr en klukkan 15.30. Óskaðu eftir öðrum tíma og biddu um staðfestingu á aðgengi. Ferðatíminn er enn ekki þekktur.“ Skrifaðu 60–80 orð til gestgjafans. Lofaðu ekki komu á tilteknum tíma án upplýsinga um ferðina.

24.12 · Notaðu einkaupplýsingar. Hvort ykkar fær spjald um annað herbergi. Finnið út hvort hægt er að nota það. Skiptið aðeins verkum þegar þið vitið að viðkomandi getur sinnt þeim. Þegar ný skilaboð berast þarf annaðhvort nýtt samkomulag eða skýr rök fyrir því að áætlunin gangi ekki upp.

10 En bekræftelse, der kan bruges

24.13 · Skrifaðu 90–120 orð á dönsku til gestgjafans. Staðfestu áætlunina úr 24.12 eða skrifaðu hvað kemur í veg fyrir staðfestingu. Nefndu tíma, stað, hver ber ábyrgð, hvað hefur breyst og eina spurningu ef eitthvað vantar. Láttu ósk ekki líta út eins og leyfi.

24.14 · Skrifaðu um reynslu. Skrifaðu um 120 orð á dönsku um eigin eða skáldaða reynslu af breyttri áætlun. Hvað hélt persónan fyrst? Hvaða upplýsingar komu síðar? Hvað lærði hún?

11 En anden afhentning

24.15 · Vinndu sjálfstætt. Þú færð nýja tilkynningu um að sækja búnað. Hlustaðu á nýtt símtal og biddu um það sem vantar. Gefðu íslenskum hópstjóra stutta uppfærslu og skrifaðu skilaboð á dönsku til afgreiðslunnar.

12 Sig det, så andre kan handle

24.16 · Segðu hópnum á dönsku frá breyttu áætluninni úr 24.12 eða 24.15 í 90 sekúndur. Notaðu aðeins stikkorð. Leggðu áherslu á leiðréttan tíma og stað. Hlustandinn spyr einnar nýrrar spurningar. Svaraðu henni eða segðu hvað þarf að kanna.

Skrifaðu svo eitt atriði undir hverja fyrirsögn: *Vi ved. Vi skal spørge. Vi har aftalt.* Prófaðu að rifja upp *Bare så jeg er sikker* án þess að líta í bókina. Í kafla 25 sýnirðu sömu varfærni þegar þú spyrð um námskeið.

25. KAFLI 10. bekkur

Uddannelse og fremtid

Nám og framtíð

25

Í ÞESSUM KAFLA

1 Du behøver ikke vide det endnu 149
2 Tilbud A: Lyd på en eftermiddag 149
3 Tilbud B: Byg, test, ændr 150
4 Spørgsmål, som mange stiller 150
5 Hør arrangørens svar 150
6 Et kig på danske uddannelsesveje 151
7 Jeg vil gerne vide, om … 151
8 Kort og høfligt 152
9 Hjælp en anden med at vælge 153
10 Et svar, der ikke løser alt 153
11 Din egen forespørgsel 153
12 Et nyt værksted 153

1 Du behøver ikke vide det endnu

★ **Ég get borið saman tækifæri, fundið skilyrði, skrifað skýra fyrirspurn á dönsku, útskýrt skilyrði á íslensku og kynnt áhuga minn.**

Að prófa eitthvað nýtt þarf ekki að vera ákvörðun um allt lífið. Í kaflanum velurðu hvaða upplýsingar þú þarft áður en þú tekur þátt í stuttri smiðju.

25.1 · Finndu áhuga, ekki starfsheiti. Veldu tilbúna persónu eða notaðu eigin áhuga. Hvað langar persónuna að prófa: að gera við hlut, taka viðtal, skilja mælingu, skrifa sögu eða hanna eitthvað? Segðu á dönsku eitt dæmi um áhugann og eina spurningu sem persónan hefur.

2 Tilbud A: Lyd på en eftermiddag

Vil du prøve at lave en kort lydfortælling? På vores begynderværksted arbejder vi med at optage tale, klippe en pause væk og sætte to lydklip sammen. Du vælger selv, om historien handler om et sted, en genstand eller en opdigtet person. Ingen skal dele noget privat.

Værkstedet er onsdag fra 15.30 til 17.30 i Medierummet. Det er for unge mellem 15 og 17 år. Du behøver ikke have brugt lydprogrammet før. Det er en fordel, hvis du har prøvet at gemme og finde filer på en computer, men det er ikke et adgangskrav. Vi viser de første trin sammen.

Du skal tilmelde dig senest fredag ugen før. Skriv dit navn, og hvilket værksted du spørger om. Du får først en plads, når vi har sendt en bekræftelse. Tag gerne egne høretelefoner med. Hvis du mangler udstyr, skal du spørge os, før du tilmelder dig; vi har kun få lånesæt. Det er gratis at deltage. Du må gerne stille spørgsmål uden at tilmelde dig. En forespørgsel binder dig ikke.

25.2 · Lestu nákvæmlega. Finndu aldur, tíma, frest og skilyrði um reynslu. Er það sama að hafa áhuga, senda fyrirspurn, senda skráningu og fá staðfestingu? Raðaðu skrefunum án þess að gera ráð fyrir plássi.

3 Tilbud B: Byg, test, ændr

På dette værksted bygger vi en lille model af en bro i papir og karton. Vi afprøver forskellige former og undersøger, hvad der sker, når vægten fordeles på nye måder. Målet er at begrunde et valg og ændre modellen efter en test. Den første model behøver ikke virke.

Vi mødes tirsdag fra 16 til 18 i Formværkstedet. Holdet er for 15–17-årige, som har prøvet en lignende modelopgave før. Du behøver ikke kende bestemte fagord, men du skal kunne forklare ét eksempel på noget, du tidligere har bygget og afprøvet. Det kan være et skoleprojekt. Du skal ikke medbringe et perfekt produkt eller købe et særligt sæt.

Materialerne ligger klar. Medbring en computer, hvis du har en, men opgaven kan også dokumenteres med papir og blyant. Skriv senest mandag klokken 12, hvis du ønsker en plads. Der er højst tolv deltagere. Hvis holdet er fyldt, tilbyder vi en plads på venteliste. En plads på ventelisten er ikke en bekræftet plads på holdet. Spørg os, hvis du vil vide, hvornår du kan forvente svar.

25.3 · Berðu saman. Hvað er æft í hvorri smiðju? Hvor smiðjan krefst fyrri reynslu? Hvar má nota pappír í stað tölvu? Skrifaðu eitt atriði sem auglýsingarnar svara ekki og skýra spurningu um það.

Tilbud	Indhold	Krav	Tid	Frist	Udstyr	Mit spørgsmål
A						
B						

4 Spørgsmål, som mange stiller

Skal jeg vælge en uddannelse nu? Nej. Vores to værksteder er korte aktiviteter. De er ikke ungdomsuddannelser og giver ikke i sig selv adgang til en uddannelse.

Må jeg spørge, før jeg tilmelder mig? Ja. Skriv, hvilket værksted du mener, og hvad du vil vide. En tydelig besked er bedre end en lang besked uden et konkret spørgsmål.

Er anbefalet erfaring et krav? Ikke nødvendigvis. På lydværkstedet er det en fordel at kende filer, men begyndere kan deltage. På modelværkstedet er tidligere erfaring med en lignende opgave et krav.

Hvad hvis jeg ikke har fået svar? Gå ikke ud fra, at du er optaget. Spørg, om din besked er modtaget, og hvornår du kan forvente svar.

Hvad hvis tiden ikke passer? Spørg om en anden mulighed. Der er ikke automatisk et ekstra hold, men arrangøren kan fortælle, hvad der faktisk findes.

25.4 · Leiðréttu. a) *Jeg har spurgt, så jeg har en plads.* b) *Alt, der anbefales, er et krav.* c) *En venteliste betyder, at jeg kan møde op.* Skrifaðu nákvæmari setningar á dönsku.

5 Hør arrangørens svar

25.5 · Hlustaðu á A01 og A02. Skráðu eitt atriði um innihald, eitt skilyrði og eitt atriði sem skipuleggjandinn getur ekki staðfest enn. Hlustaðu síðan á A03. Hvað lærði sá sem talar af því að prófa eitthvað sem hann kunni ekki áður?

Glósurnar mínar: _____

25.6 · Veldu eftirfylgnispurningu. Þegar þú hefur skilað glósunum úr 25.5 gefur kennarinn þér óljóst svar um búnað. Hvað spyrðu næst? Reyndu að fá svar sem hægt er að byggja ákvörðun á. Rifjaðu upp *En mulighed er ikke en aftale* úr kafla 24.

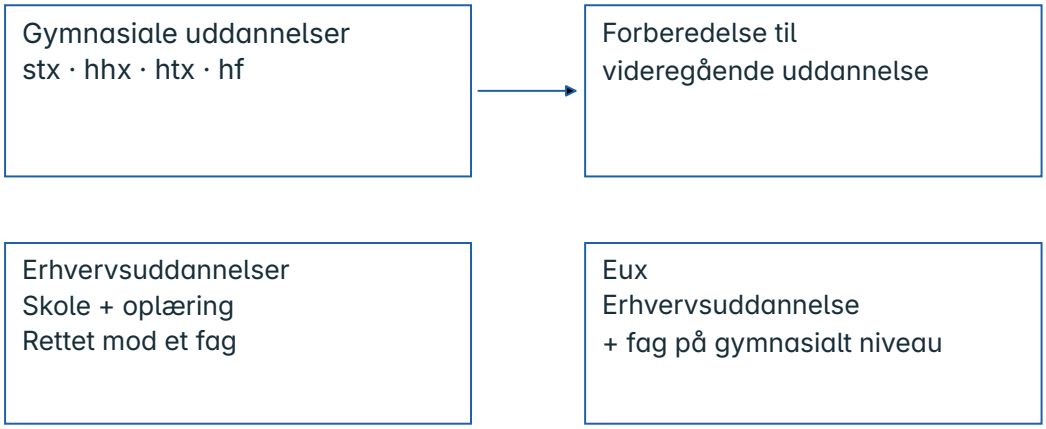
6 Et kig på danske uddannelsesveje

Undervisningsministeriets oversigt beskriver de gymnasiale uddannelser som almendannende og som forberedelse til videregående uddannelse. Ministeriet nævner fire gymnasiale uddannelser: stx, hhx, htx og hf. De har forskellige faglige profiler. Htx lægger vægt på teknologiske og naturvidenskabelige områder sammen med almene fag; hhx kombinerer blandt andet virksomheds- og samfundsøkonomi med sprog og almene fag. Stx har en bred almen fagrække, og hf har både almene fag og professionsrettede perspektiver.

Ministeriet beskriver erhvervsuddannelser som uddannelser, der kombinerer skole med oplæring og retter sig mod et fag. Eux kombinerer en erhvervsuddannelse med fag på gymnasialt niveau. Det viser, at man ikke kan tegne alle muligheder som to helt adskilte kasser: »praktisk« og »boglig«.

Adgangskrav og forløb skal man undersøge for den konkrete uddannelse. En dansk uddannelsesbetegnelse svarer ikke automatisk til et islandsk eksamensbevis. Et kort værksted kan hjælpe dig med at undersøge en interesse, men det erstatter ikke vejledning.

Kilder: Undervisningsministeriet, »Overblik over gymnasiale uddannelser« og »Om erhvervsuddannelserne«, læst 22. oktober 2026.

Udvalgte veje · Ingen pil garanterer optagelse.

Undersøg krav, forløb og relevant år for den konkrete uddannelse.

Kilde: Undervisningsministeriet, oversigter læst 22. oktober 2026.

Der findes flere veje.

25.7 · Útskýrðu tengingu. Veldu eina tengingu: gymnasial uddannelse–videregående uddannelse, erhvervsuddannelse–skole/oplæring eða eux–gymnasiale fag. Útskýrðu á íslensku hvað heimildin segir. Hvað tryggir hún ekki tilteknum umsækjanda? Nefndu heimildina.

25

7 Jeg vil gerne vide, om ...

Bein spurning: *Kan begyndere deltage?* Óbein spurning: *Jeg vil gerne vide, om begyndere kan deltage.* Í óbeinu spurningunni stendur frumlagið *begyndere* á undan sögninni *kan*. Sama gildir um spurningar með spurnarorði: *Hvornår begynder kurset?* → *Kan du fortælle mig, hvornår kurset begynder?*

For at lýsir tilgangi: *Jeg skriver for at spørge om udstyr.* Notaðu ekki *fordi* með nafnhætti; *fordi* kynnir setningu með eigin frumlagi og sögn: *Jeg skriver, fordi jeg mangler høretelefoner.*

Orðasamband	Merking
Jeg er interesseret i ...	Ég hef áhuga á ...
Jeg vil gerne vide, om ...	Mig langar að vita hvort ...
Hvilke krav er der?	Hvaða kröfur eru gerðar?

Orðasamband	Merking
Jeg har endnu ikke besluttet mig.	Ég hef ekki ákveðið mig enn.
Jeg har prøvet at …	Ég hef prófað að …
Jeg vil gerne lære at …	Mig langar að læra að …
Er det nødvendigt at …?	Er nauðsynlegt að …?
Er det muligt at låne …?	Er hægt að fá … að láni?
Hvornår kan jeg forvente svar?	Hvenær má ég búast við svari?
Tak for dit svar.	Takk fyrir svarið.
Det lyder interessant, men …	Þetta hljómar áhugavert, en …
Jeg vil først undersøge …	Ég ætla fyrst að kanna …

Hlustaðu á A04 og endurtaktu. Skiptu síðan um efni í einni óbeinni spurningu.

25.8 · Settu spurninguna inn í setningu. Byrjaðu á *Jeg vil gerne vide …*: a) *Er der ledige pladser?* b) *Hvornår slutter værkstedet?* c) *Kan jeg låne høretelefoner?* Notaðu síðan eina þeirra í samtali við félaga.

8 Kort og høfligt

En besked om en anden aktivitet

Hej Anna

Jeg skriver om jeres fototur lørdag. Jeg er interesseret i at tage billeder af bygninger, men jeg har kun brugt kameraet på min telefon. Jeg vil gerne vide, om jeg kan deltage med en telefon, og hvor længe turen varer. Jeg spørger, før jeg tilmelder mig, så jeg kan planlægge hjemturen.

Tak for hjælpen.
Venlig hilsen
Alex

Tiltale	Hej Anna
Baggrund	Jeg skriver om jeres fototur lørdag. Jeg er interesseret i at tage billeder af bygninger, men jeg har kun brugt kameraet på min telefon.
Spørgsmål	Jeg vil gerne vide, om jeg kan deltage med en telefon, og hvor længe turen varer. Jeg spørger, før jeg tilmelder mig, så jeg kan planlægge hjemturen.
Afslutning	Tak for hjælpen. Venlig hilsen Alex

Gør det let at svare.

25.9 · Finndu fjóra hluta. Merktu ávarp, bakgrunn, spurningar og lokakveðju. Hvað mætti stytta án þess að merkingin glatist? Hvaða upplýsingar hjálpa Önnu að svara? Berðu skilaboðin saman við skilaboð til vinar: *Hej! Skal vi prøve fototuren? Jeg spørger lige om mobilen.* Hvernig eru tilgangur og viðtakandi ólíkir? Hvers vegna er hvorugt formið „betra“ í öllum aðstæðum?

9 Hjælp en anden med at vælge

25.10 · Miðlaðu á íslensku. Íslenskur bekkjarfélagi er byrjandi í hljóðvinnslu og veltir fyrir sér hvort hann eigi að spyrjast fyrir. Skrifaðu um 90 orð um tilboð A: innihald, tíma, frest, reynslu, búnað og það sem þarf að spyrja um. Haltu muninum á „kostur“ og „krafa“ til haga.

25.11 · Skrifaðu á dönsku. Aðstæður: „Þú hefur áhuga á hljóðvinnslu en hefur ekki notað forritið áður. Spurðu hvort byrjendur geti tekið þátt og hvort hægt sé að fá búnað lánaðan. Ekki segjast hafa reynslu sem þú hefur ekki.“ Skrifaðu 70–90 orð til skipuleggjanda. Fyrri spurningin getur staðfest það sem stendur í tilboðinu; sú síðari kallar á nákvæmara svar.

10 Et svar, der ikke løser alt

25.12 · Talaðu við skipuleggjanda. Fáið einkaspjöld. Þau fjalla um önnur hljóðnámskeið en tilboð A. Annað ykkar spyr en hitt hefur upplýsingar um námskeiðin. Finnið hvað passar og hvað ekki. Segðu á dönsku hvaða kost þú myndir velja og hvers vegna; félaginn bregst við rökunum. Þegar nýr möguleiki kemur fram segið þið hvað hann leysir og hvað hann tryggir ekki. Skiptið síðan um hlutverk með nýjum upplýsingum frá kennaranum.

25.13 · Kynntu áhuga þinn eða persónunnar á dönsku í 90 sekúndur. Nefndu eitt dæmi um það sem þú hefur prófað, hvað þú vilt læra og eina opna spurningu. Þú færð fimm mínútur til að undirbúa fimm stikkorð. Hlustandi spyr nánar á dönsku án handrits.

11 Din egen forespørgsel

25.14 · Skrifaðu 160–200 orð á dönsku til skipuleggjanda. Veldu eitt tilboð fyrir tilbúna persónu. Segðu frá áhuga sem skiptir máli, spurðu um tvö skilyrði og útskýrðu hvers vegna svörin skipta máli. Láttu koma fram að þú sért að spyrjast fyrir en ekki að skrá þig. Lestu yfir: fornöfn, orðaröð og kveðju. Spurðirðu um það sem þú þurftir að vita?

25.15 · Skrifaðu stutta reynslusögu á dönsku. Segðu í 70–90 orðum frá því þegar persónan lærði eitthvað af mistökum eða með því að reyna aftur. Þetta er sjálfstæður texti, ekki hluti af fyrirspurninni. Veldu tvær setningar sem sýna framvindu.

12 Et nyt værksted

25.16 · Vinndu sjálfstætt. Þú færð nýtt tilboð um hönnunarsmiðju og svar til að hlusta á. Berðu þau saman, skrifaðu svar á dönsku til skipuleggjanda og útskýrðu skilyrðin á íslensku. Svaraðu svo nýrri spurningu skipuleggjandans.

25.17 · Veldu næsta skref. Lestu fyrstu og síðustu skilaboðin þín. Hvar varð spurningin nákvæmari? Hvað viltu prófa í næsta samtali? Rifjaðu upp *Jeg vil gerne vide, om …* og *Jeg har endnu ikke besluttet mig*. Í kafla 28 velurðu upplýsingar fyrir gest sem þekkir ekki staðinn.

26. KAFLI 10. bekkur

Film, fortælling og mening

Kvikmyndir, frásagnir og merking

26

Í ÞESSUM KAFLA

1 Hvem ved hvad? 154
2 Et øjeblik på film 155
3 Den blå bog 155
4 Det, teksten ikke beviser 156
5 Mellem siderne 156
6 Ved skuffen 157
7 Samme hændelse, forskellige former 158
8 Et forsigtigt sprog 159
9 En læsning med belæg 159
10 En anden ved noget andet 160
11 Fra tekst til stemme 160
12 Fortæl og spørg 160
13 En ny slutning 160
14 Det, en fortælling kan gøre 160

1 Hvem ved hvad?

★ **Ég get stutt túlkun með dæmum úr verki, borið saman frásagnarform og samið og flutt eigið atriði á dönsku.**

Þú lest sögu, ljóð og leiktexta og kynnist stuttu kvikmyndaatriði um bók sem hverfur af borði. Persónurnar vita ekki allar það sama.

> En blå notesbog ligger på et bord. En hånd flytter den ud af billedet. Vi ved ikke, hvis hånd det er. Måske har nogen lånt bogen. Måske har ejeren selv lagt den et andet sted. Den tomme plads fortæller ikke hele historien.

Hvad ved vi faktisk?

26.1 · Greindu á milli. Skrifaðu þrjár setningar: *Vi ser …*, *Vi ved ikke …*, *Det kunne være …*. Haltu því sem sést aðskildu frá ágiskun um hvað einhver ætlaði sér. Rifjaðu upp úr kafla 22: gögn eru ekki það sama og ályktun.

2 Et øjeblik på film

26.2 · Horfðu eða hlustaðu. Kennarinn sýnir atriðið *Bogen på bordet* eða lætur leiklesa það með sviðslýsingum. Í fyrstu umferð skráirðu atburðarásina, í annarri fyllirðu út töfluna.

Atriði	Það sem er sagt	Sýnileg athöfn eða sviðslýsing	Mín túlkun
Dæmi	»Jeg henter lige et ark.«	Aya leggur jakkann við bókina og fer út.	Hún ætlar kannski að koma fljótt aftur.
Fyrst			
Síðan			
Að lokum			

A06 er einfaldari útgáfa af samtalinu.

26.3 · Rökstyddu án vissu. Nefndu tvær mögulegar skýringar á því að Noah hikar í dyrunum. Hvað styður þær? Hvað myndi hjálpa þér að velja á milli? Það má enn vera óljóst eftir umræðuna.

3 Den blå bog

Hlustaðu á upphafið í A02 og lestu síðan söguna áfram.

Da Aya kom tilbage til værkstedet, var bordet næsten tomt. Der lå et stykke karton, en blyant og hendes jakke, men den blå bog var væk. Hun havde lagt den ved vinduet, så hun kunne huske at tage den med. Det var netop den slags sted, hvor man ikke burde glemme noget.

Noah stod i døren med en rulle tape. »Leder du efter noget?« spurgte han.

Aya nikkede. Hun ville ikke forklare, hvorfor bogen betød så meget. På de første sider stod der almindelige noter om deres projekt. Længere inde havde hun tegnet ansigter fra bussen, et vindue derhjemme og et hus, hun aldrig havde set. Nogle tegninger var halvfærdige. Hun kunne ikke lide tanken om, at nogen skulle spørge, hvorfor hun ikke havde gjort dem færdige.

»Der lå noget her før,« sagde Noah. »Jeg så en blå bog, inden jeg hentede tape.«

Aya hørte kun begyndelsen. *Der lå noget her før.* Som om hun ikke allerede vidste det. Hun åbnede sin taske igen, selv om hun havde kigget i den to gange. Noah satte tapen på bordet og begyndte at flytte nogle papirer.

»Lad være,« sagde Aya lidt for hurtigt.

Han trak hånden til sig. Uden for vinduet gik en elev forbi med en stol. Inde i rummet kunne de høre uret. Aya havde ikke lagt mærke til det før.

»Jeg ville bare hjælpe,« sagde Noah.

På skabet ved døren sad en lille seddel: *Løse materialer er lagt i den øverste skuffe.* Aya læste den, men hun vidste ikke, om en bog var et løst materiale. Hun lagde hånden på skuffen uden at åbne den.

»Måske ligger den dér,« sagde Noah.

»Måske,« svarede hun. »Men så har nogen flyttet den.«

»Det ved vi allerede.« Han sagde det stille, og denne gang lød det ikke, som om han bare forklarede noget indlysende. »Vi ved bare ikke hvorfor.«

Aya trak skuffen ud. Bogen lå under et stykke rent papir. Den var lukket. Der var ingen ny seddel i den, ingen foldet side, intet, der kunne fortælle hende, om nogen havde læst i den. Hun ville gerne spørge Noah, men han havde stadig kun sagt, at han havde set den på bordet.

»Vil du have, at jeg går?« spurgte han.

Aya så på den tomme stol ved siden af sin. »Nej. Du må gerne blive.« Hun lagde bogen i tasken og tog et nyt ark frem. »Vi mangler stadig en idé til forsiden.«

26.4 · Finndu atburðarásina. Skrifaðu fimm atburði í réttri röð. Merktu sérstaklega hvenær Aya sér miðann. Hvað veit sögumaðurinn um hugsanir Ayu? Vitum við hugsanir Noahs á sama hátt?

4 Det, teksten ikke beviser

26.5 · Prófaðu þrjár túlkanir. Finndu stuðning í textanum eða útskýrðu hvað vantar:

1. Aya er fyrst og fremst hrædd um að glata glósunum um verkefnið.
2. Noah veit hver flutti bókina.
3. Aya vill ekki lengur vera ein í lokin.

Túlkun mín: _____

Tvö atriði sem styðja hana: _____

Atriði sem ég er ekki viss um: _____

En fortæller er sögumaður. Sögumaður getur lýst hugsunum einnar persónu án þess að vita allt. *Et synspunkt* er sjónarmið. *En synsvinkel* er sjónarhorn frásagnar. Orðin eru skyld en merkja ekki það sama.

26.6 · Merking úr samhengi. Útskýrðu *trak hånden til sig*, *løse materialer* og *et nyt ark*. Hvað gæti *et nyt ark* merkt bókstaflega og hvað í túlkun lesanda? Það þarf ekki að vera tákn þótt hægt sé að lesa það þannig.

5 Mellem siderne

Hlustaðu á ljóðið í A03. Berðu saman hlustun og eigin lestur.

En bog er ikke et hus, men nogen lukker døren.

Et navn er ikke en nøgle, men nogen prøver låsen.

På bordet ligger lyset, hvor bogen lå før.

Jeg tæller ikke sider. Jeg tæller det, jeg ikke sagde.

Du spørger, om du må blive. Jeg flytter stolen lidt.

Der er plads til et spørgsmål, der ikke skal åbne alt.

26.7 · Lestu ljóðið tvisvar. Í fyrri umferð velurðu línu sem vekur athygli þína. Í þeirri síðari skoðarðu endurtekningu eða myndmál. Hvernig getur bók verið eins og hús án þess að vera hús? Berðu línurnar um stólinn saman við sögulokin. Þarf ljóðmælandinn að vera Aya? Rökstyddu.

6 Ved skuffen

Et rum. En lukket skuffe. Aya står ved bordet. Noah er i døren.

AYA
Var du her, mens jeg var væk?

NOAH
Noget af tiden. Hvorfor?

AYA
Min bog ligger ikke på bordet.

NOAH
Jeg så den før. Ved vinduet.

AYA
Du siger hele tiden »før«.

NOAH
Fordi det er det, jeg ved.

Aya tager i skuffens håndtag, men slipper igen.

AYA
Der står, at nogen har lagt materialer herind.

NOAH
Så kan vi kigge.

AYA
Vi?

Noah tager et skridt tilbage.

NOAH
Du kan kigge. Jeg kan vente.

AYA
Jeg vil ikke have, at alle læser mine tegninger.

NOAH
Kan man læse en tegning?

AYA
Du ved, hvad jeg mener.

NOAH
Ja. Måske. Men jeg ved ikke, om nogen har åbnet den.

Aya åbner skuffen. Hun ser ned, før hun tager bogen op.

AYA

Den er her.

NOAH

Godt.

AYA

Det er ikke helt det samme som, at alt er godt.

De bliver stående. Uret kan høres.

26.8 · Prófið upplestur. Lesið í pörum. Flytjið *Vi?* fyrst sem spurningu um hjálp og síðan sem spurningu um mörk. Hvað breytist? Notið pásur, ekki aðeins hærri rödd. Veljið eina sviðslýsingu sem kemur í stað hugsunar sem sagan gæti sagt beint.

7 Samme hændelse, forskellige former

26.9 · Berðu saman. Fylltu út töfluna með dæmum, ekki aðeins heitum.

Form	Hvernig fær lesandinn eða áhorfandinn upplýsingar?	Eitt atriði sem formið skilur eftir opið
Saga		
Ljóð		
Leiktexti		
Myndskeið eða leiklestur		

Hvaða verk gæti hjálpað lesanda að hugsa um einkalíf, misskilning eða það að vera með öðrum? Veldu verk og rökstyddu. Þú mátt líka segja hvað höfðaði ekki til þín.

Tæt på (venstre) · På afstand (højre). Hvad får du øje på?

Skoðaðu myndirnar tvær af dyrunum. Hvað breytist þegar sama atriði er sýnt nær eða fjær?

8 Et forsigtigt sprog

Danska	Merking hér
Jeg lægger mærke til …	Ég tek eftir …
Det kan betyde …	Það getur þýtt …
Fortælleren ved ikke …	Sögumaðurinn veit ekki …
Jeg læser det anderledes.	Ég skil þetta á annan hátt.
Hvilken scene støtter din idé?	Hvaða atriði styður hugmyndina þína?
Der står ikke, at …	Það stendur ekki að …
Måske tøver hun, fordi …	Kannski hikar hún vegna þess að …
På den ene side …	Annars vegar …
På den anden side …	Hins vegar …
Først … Senere … Til sidst …	Fyrst … Síðar … Að lokum …
Mens hun leder, …	Meðan hún leitar …
Selv om bogen er fundet, …	Þótt bókin sé fundin …

Mens tengir það sem gerist samtímis. *Selv om* tengir atriði sem virðast stangast á. *Aya ledte, mens Noah ventede. Aya var stadig usikker, selv om bogen var fundet. Selv om bogen var fundet, var Aya stadig usikker.* Þegar aukasetning kemur fyrst kemur sögnin á undan frumlaginu í aðalsetningunni, eins og í íslensku. Í endursögn í þátíð þarf tímaröðin að vera skýr.

26.10 · Endursegðu. Skrifaðu fjórar tengdar setningar í þátíð. Notaðu *først*, *mens* og *til sidst*. Gættu þess að *hun* og *han* vísi skýrt til persóna. Láttu Noah ekki vita hugsanir Ayu nema hún segi þær.

9 En læsning med belæg

> *Jeg læser Ayas »Nej« som en lille åbning mod Noah. Hun siger først, at han ikke skal flytte papirerne, men til sidst siger hun, at han gerne må blive. Det beviser ikke, at hun stoler på alle. Hun lægger stadig bogen i tasken. Begge dele kan passe: Hun beskytter noget privat og vil gerne samarbejde.*

26.11 · Finndu rök og mörk. Hlustaðu á A04. Hvaða tvö atriði (orð eða athafnir) styðja túlkunina? Hvaða of víðtæku fullyrðingu forðast höfundur túlkunarinnar? Skrifaðu síðan aðra rökstudda túlkun á einu atriði. Félagi spyr *Hvilken scene støtter din idé?* Svaraðu á dönsku og hlustaðu á túlkun félagans.

26.12 · Miðlaðu á íslensku. Leshringur ungmenna biður um meðmæli. Skrifaðu um 90 orð á íslensku. Lýstu sjónarhorni og stemningu sögunnar og ljóðsins án þess að segja frá endinum. Segðu hverjum verkin gætu hentað og hvers vegna, með dæmi sem ljóstrar ekki upp um endinn.

10 En anden ved noget andet

Placér kun oplysninger, som personerne faktisk kender.

Spørg om det, der mangler. Kortene bliver private.

Hvem ved hvad?

26.13 · Talaðu án þess að vita allt. Fáið einkaspjöld um annað atvik með bók. Sýnið ekki spjöldin. Spyrjið hvort annað þar til þið getið sett saman sameiginlega tímalínu. Þegar eigandinn sendir ný skilaboð þurfið þið að endurskoða ályktunina. Látið persónurnar ekki vita það sem aðeins lesandinn veit.

26.14 · Semdu á dönsku. Þú færð þetta erindi: „Hópurinn vill heyra atvikið á einkaspjöldunum frá sjónarhorni persónunnar sem fann bókina og setti hana í skúffuna. Persónan má misskilja eitthvað en má ekki vita allt.“ Skrifaðu 140–180 orða atriði fyrir flytjendur. Veldu hvað persónan tekur eftir, hvað hún segir og hvað hún getur ekki vitað. Sjónarhornið má breytast en ekki tímaröðin á spjöldunum.

11 Fra tekst til stemme

26.15 · Æfðu og flyttu eigið atriði. Hver nemandi flytur að minnsta kosti einn hluta úr eigin texta úr 26.14. Í sameiginlegum flutningi má tengja hlutana saman. Þið megið sitja, flytja fyrir kennarann einan eða búa til útvarpsleikrit. Veldu eina pásu og eitt áhersluorð sem þjóna merkingunni. Flyttu atriðið aftur eftir eina gagnlega athugasemd frá hlustanda.

26.16 · Skrifaðu um 180 orða túlkun á dönsku fyrir bekkjarfélaga sem hafa lesið verkin. Veldu eitt verk, segðu hvernig þú túlkar það og notaðu tvö skýr dæmi. Nefndu eina aðra mögulega túlkun eða takmörkun. Haltu þessum texta aðskildum frá eigin skáldskap í 26.14.

12 Fortæl og spørg

26.17 · Kynntu túlkun þína á dönsku í tvær mínútur. Lestu ekki upp textann úr 26.16. Notaðu stikkorð og vísaðu í verkið. Hlustandinn hefur aðra hugmynd og spyr nánar. Endursegðu hugmynd hans af sanngirni áður en þú svarar. Gott samtal krefst ekki samkomulags.

13 En ny slutning

26.18 · Vinndu sjálfstætt. Kennarinn lætur þig fá nýjan stuttan texta og nýtt atriði til að hlusta á. Greindu hver veit hvar bókin er. Veldu tvær vísbendingar og rökstyddu túlkun án þess að gera möguleika að staðreynd. Semdu svo tvær nýjar línur sem halda þekkingu persónunnar innan réttra marka.

14 Det, en fortælling kan gøre

26.19 · Hugleiddu á íslensku. Hvað getur skáldskapur gefið lesanda sem tafla yfir staðreyndir gefur ekki? Notaðu dæmi úr einu verki. Hvers vegna er sagan samt ekki sönnun þess hvernig allir bregðast við þegar persónulegur hlutur er færður? Veldu eina línu úr eigin atriði sem þú vilt gera skýrari og skrifaðu nýja útgáfu. Í kafla 27 æfirðu að lýsa sjónarmiði annarra af sanngirni.

27. KAFLI 10. bekkur

Et spørgsmål, flere synspunkter

27

Ein spurning, fleiri sjónarmið

Í ÞESSUM KAFLA

1 Et rum, to ønsker 161
2 Et sted med ro — Mias forslag 161
3 Et sted at mødes — Viktors forslag 162
4 Hvad kan rummet? 162
5 Tallene og dem, der mangler 163
6 Hør et forbehold 164
7 Elevernes stemme i en dansk skole 164
8 Enig om målet, uenig om løsningen 164
9 En model fra et andet valg 165
10 To versioner af sagen 165
11 En forhandling med nye oplysninger 165
12 Din anbefaling 165
13 En ny pauseaktivitet 165
14 Var uenigheden nyttig? 165

1 Et rum, to ønsker

★ **Ég get lýst sjónarmiði annarra af sanngirni, svarað mótrökum og sett fram rökstudda tillögu á dönsku.**

Í skóla losnar herbergi í hádegishléinu. Sumir vilja rólegan stað. Aðrir vilja sameiginlegt rými fyrir spil og samveru. Þið þurfið að mæla með lausn og segja hvernig hún verður metin.

27.1 · Hugsaðu áður en þú velur. Hvað gæti fólk sem vill ró og fólk sem vill samveru átt sameiginlegt? Skrifaðu eitt markmið sem báðir hópar gætu deilt og tvær spurningar til þeirra.

2 Et sted med ro — Mias forslag

Jeg foreslår, at rummet bliver et stille sted i frokostpausen. Nogle elever har brug for at læse, tegne eller bare sidde uden ret meget larm. Det betyder ikke, at de ikke vil være sammen med andre. Man kan godt være sammen uden at tale hele tiden.

I dag kan man gå ud, men det er ikke altid rart at sidde udenfor. Man kan også blive i klassen, men der er ofte samtaler og musik. Jeg vil gerne have, at et stille rum er et tydeligt tilbud, så man ikke først skal forklare alle, hvorfor man ønsker ro.

Jeg ved, at andre ønsker et sted til spil og aktiviteter. Det er også vigtigt. Mit forslag er ikke et forbud mod deres fællesskab. Jeg er bare bekymret for, om et rum med både højlydt snak og stille læsning på samme tid kan opfylde begge formål. Måske kan vi bruge rummet på forskellige tidspunkter. Hvis vi prøver det, skal tiderne være tydelige, og vi skal undersøge, om de passer til dem, der faktisk vil bruge rummet. Vi bør også spørge dem, der ikke plejer at komme til diskussionerne.

27.2 · Lestu af sanngirni. Skrifaðu niður tillögu Miu, tvenn rök hennar og eitt atriði sem hún viðurkennir hjá öðrum. Hvar sérðu að hún vill ekki banna samveru?

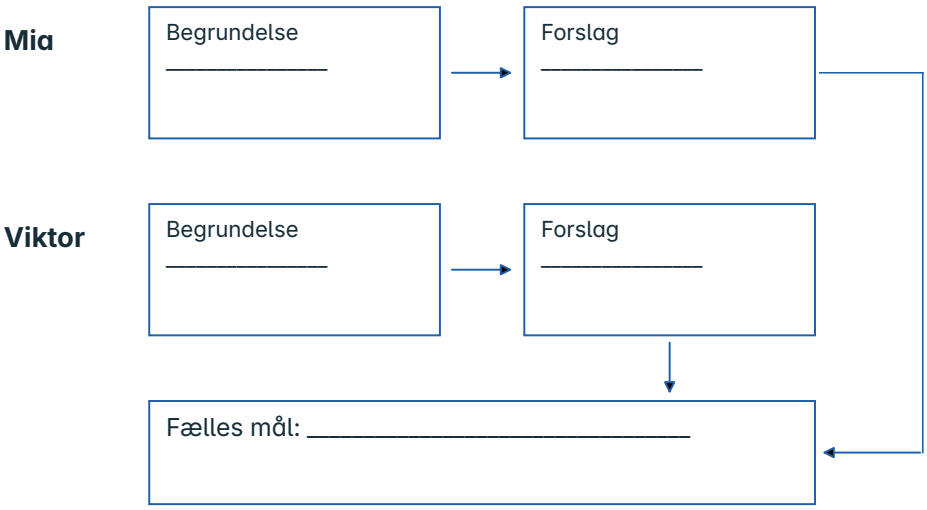
3 Et sted at mødes — Viktors forslag

Jeg foreslår, at vi bruger rummet til fælles aktiviteter. Vi mangler et sted, hvor man kan komme ind uden at have aftalt noget med en bestemt gruppe. Et bord med spil, papir og materialer kan give os noget at begynde med. Det kan være lettere at spørge, om man må være med i et spil, end at starte en samtale helt fra bunden.

Jeg vil ikke lave et rum, hvor man skal være højlydt for at deltage. Der skal være mulighed for at se på først eller arbejde sammen i små grupper. Jeg forstår også ønsket om ro. Hvis alle siger, at fællesskab altid larmer, bliver det svært at finde en løsning.

Vi kunne begynde med rolige aktiviteter uden musik. Men jeg kan ikke love, at der er helt stille, når flere spiller sammen. Derfor vil jeg gerne undersøge en tidsplan eller en prøveperiode. Vi skal ikke kun tælle, hvor mange der kommer. Vi skal også spørge, om rummet hjælper dem med det, de er kommet for. Et stort besøgstal kan skjule, at en mindre gruppe stadig ikke har et sted at gå hen.

27.3 · Berðu saman við Miu. Hvert er sameiginlega markmiðið? Hvar liggur raunverulegur ágreiningur? Skrifaðu tvær setningar á dönsku án þess að nota *hun hader* eða *han er ligeglad*; textarnir segja það ekki.

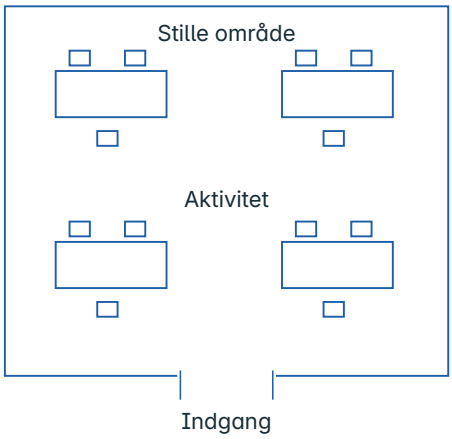
Hvad er vi allerede enige om?

4 Hvad kan rummet?

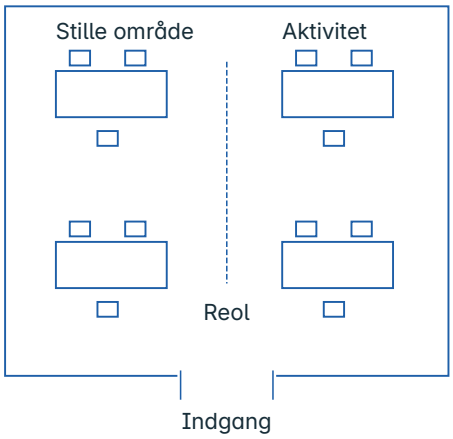
Rummet har én dør og kan bruges fra 12 til 13. Der er fire flytbare borde og tolv stole. Skolen har givet elevgruppen lov til at foreslå en prøveperiode, men den endelige plan skal aftales med den ansvarlige lærer. Døren skal altid være fri. Gruppen må ikke stille møbler foran den. En reol kan flyttes, men den gør ikke to områder lydtætte.

Der er ingen ekstra medarbejder i rummet. Derfor skal planen beskrive, hvem der stiller op, hvem der rydder op, og hvordan man beder om hjælp. Hvis aktiviteter kræver mere tid til oprydning, skal den tid være med i planen. Et pænt kort er ikke nok til at vise, at alle aftaler kan fungere.

Mulighed A

Mulighed B

Samme rum: fire borde, tolv stole, én dør.

Opdigtede skitser · Ikke i målestok · En reol gør ikke rummet lydtæt.

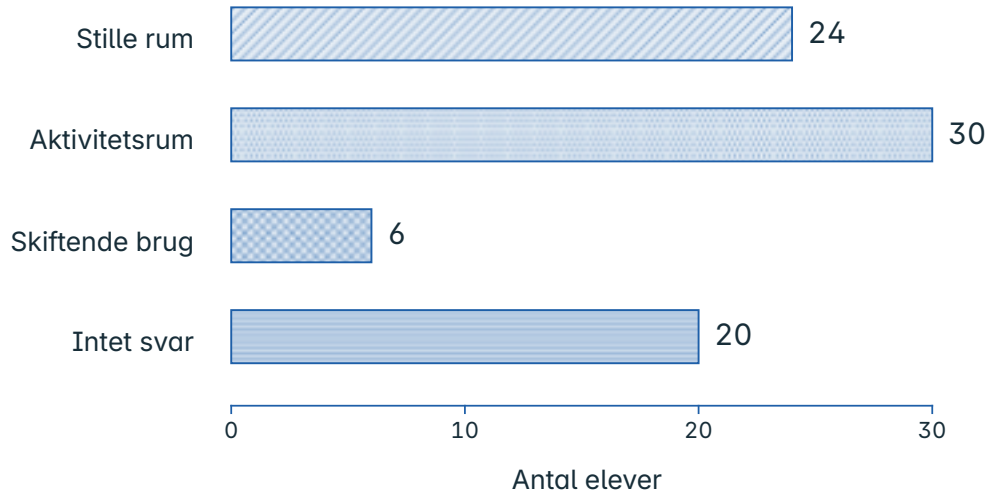
Hvilken løsning kan afprøves?

27.4 · Prófaðu rökin. Getur bókahilla ein tryggt kyrrð meðan spilað er hinum megin við hana? Hver þarf að samþykkja endanlega áætlun? Skrifaðu eina takmörkun og eina spurningu sem teikning af rýminu getur ekki svarað.

5 Tallene og dem, der mangler

Könnun meðal 80 nemenda. Hver sem svaraði valdi einn kost.

Svar	Antal
Jeg foretrækker et stille rum.	24
Jeg foretrækker et aktivitetsrum.	30
Jeg ønsker skiftende brug.	6
Intet svar.	20
I alt inviteret.	80

80 inviteret · Ét valg pr. svar · Opdigtet undersøgelse

Hvem mangler i tallene?

27.5 · Reiknaðu út frá réttri heild. Hve margir svöruðu? Hve margir þeirra vildu rými fyrir spil og samveru? Er það meirihluti þeirra sem svöruðu? Er það meirihluti allra sem fengu spurninguna? Orðaðu svarið á dönsku. Við vitum ekki hvað nemendurnir tuttugu sem svöruðu ekki myndu velja.

27.6 · Spurðu um það sem vantar. Hverjir gætu hafa misst af spurningunni eða ekki skilið hana? Nefndu tvær leiðir til að kanna það án þess að ákveða svör fólks fyrir það. Fjöldi atkvæða leysir ekki sjálfkrafa spurningar um aðgengi.

6 Hør et forbehold

27.7 · Hlustaðu á A01. Hvað samþykkir hver þátttakandi og hvaða fyrirvara nefnir hann? Hlustaðu á A02. Hvaða reynsla bætist við? Skrifaðu eina tillögu sem þarf að endurskoða vegna hennar.

Jeg er enig i målet, men … getur lýst stuðningi við markmiðið en andmælum við aðferðinni. *Men* þýðir ekki að verið sé að hafna manneskjunni.

Hlustaðu á A04. Hvaða orð fá áherslu? Settu fram nýjan fyrirvara með sama mynstri: *Jeg er enig i …, men jeg er i tvivl om …*

27.8 · Taktu eftir orðalaginu. Hlustaðu á samantektina í A03. Hvaða orð sýna að fundarstjórinn hefur ekki lokað umræðunni? Endursegðu síðan sjónarmið félaga þíns um rýmið úr 27.1 eða 27.3. Félaginn segir hvort lýsingin sé rétt.

7 Elevernes stemme i en dansk skole

Undervisningsministeriet beskriver elevrådet som en måde, hvorpå elever kan få indflydelse på skoledagen og skolens udvikling. Elevrådet varetager elevernes interesser i samarbejde med blandt andre ledelse, lærere og pædagoger. Ministeriets side nævner også andre muligheder: Elever kan sige deres mening om undervisningen gennem dialog, evaluering og feedback.

Danske Skoleelever er en interesseorganisation for skoleelever. På sin side om medlemskab beskriver organisationen støtte til elevråd, blandt andet kurser i samarbejde og kommunikation med skolens elever. Organisationen og en bestemt skoles elevråd er altså ikke det samme. Den ene arbejder på tværs af skoler, mens det lokale elevråd arbejder med sin skoles elever og forhold.

At have indflydelse betyder ikke, at et elevråd alene kan love enhver ændring. En konkret beslutning må undersøges i den sammenhæng, den hører til. I vores rumprojekt skal den ansvarlige lærer godkende prøveplanen. Det er en regel på netop denne skole, ikke på alle danske skoler. En god anbefaling fortæller både, hvad eleverne ønsker, og hvem der skal svare på de næste spørgsmål.

Kilder: Undervisningsministeriet, »Elevrådet og elevernes stemme i folkeskolen«, og Danske Skoleelever, »Medlemskab«, læst 22. oktober 2026.

27.9 · Útskýrðu á íslensku. Nefndu tvær leiðir sem lýst er til að nemendur komi sjónarmiðum sínum á framfæri. Hvað greinir nemendaráð skólans frá Danske Skoleelever? Hvaða regla gildir aðeins um skólann í verkefninu?

8 Enig om målet, uenig om løsningen

Danska	Merking
Jeg forstår dit argument, men …	Ég skil rökin þín, en …
Hvad taler for den løsning?	Hvað mælir með þeirri lausn?
Vi er enige om …	Við erum sammála um …
Kunne vi prøve …?	Gætum við prófað …?
Hvem har vi ikke hørt fra?	Frá hverjum höfum við ekki heyrt?
Hvis jeg forstår dig rigtigt, …	Ef ég skil þig rétt …
Det er en vigtig indvending.	Þetta er mikilvæg mótbára.
Jeg er stadig i tvivl om …	Ég er enn í vafa um …
Det kan vi undersøge ved at …	Við getum kannað það með því að …
Det løser ikke hele problemet.	Það leysir ekki allan vandann.
Lad os høre et andet forslag.	Heyrum aðra tillögu.
Hvornår vurderer vi forsøget?	Hvenær metum við tilraunina?

Selv om viðurkennir atriði: *Selv om flest har valgt aktivitetsrummet, skal vi også undersøge behovet for ro. Kunne* gerir tillögu opnari en *skal*: *Kunne vi prøve en tidsplan?* Spurningin býður upp á svar; hún er ekki ákvörðun. *Derfor* sýnir afleiðingu og sögnin kemur strax á eftir: *Derfor vil jeg gerne undersøge en tidsplan.*

27.10 · Leiðréttu ósanngjarna samantekt. *Mia vil have, at ingen taler med hinanden. Viktor vil bare larme.* Skrifaðu tvær sanngjarnar setningar og bættu eigin mótbáru við aðra þeirra. Láttu koma skýrt fram hvað er

sjónarmið annarra og hvað er þín skoðun.

9 En model fra et andet valg

> *Jeg forstår, at udvalget ønsker en lang fælles frokost, fordi det giver tid til at tale sammen. Jeg er dog bekymret for, om alle kan deltage i hele tidsrummet. Kunne vi begynde med en kort fælles del og derefter have frivillige aktiviteter? Vi bør spørge dem, der går tidligt, før vi beslutter planen.*

27.11 · Finndu fjóra hluta. Hvar eru sanngjörn endursögn, fyrirvari, tillaga og næsta skref? Hyldu dæmið. Prófaðu sömu fjögur skref með eigin orðum í samtali um herbergið.

10 To versioner af sagen

27.12 · Miðlaðu á íslensku. Íslenskt nemendaráð þarf 100 orða yfirlit um tillögur Miu og Viktors. Nefndu sameiginlegt markmið, ágreining og það sem könnunin segir ekki. Láttu hvorugt þeirra virðast hafa verri ásetning en textinn gefur tilefni til.

27.13 · Skrifaðu á dönsku. Ný fyrirmæli frá ráðinu: „Við viljum prófa eina lausn í tvær vikur. Útskýrið tillöguna, nefnið eina takmörkun og segið hvernig þið kannið hvort hún virki. Spyrjið líka þá sem nota ekki rýmið.“ Skrifaðu 90–110 orð fyrir nemendur sem voru ekki á fundinum. Kallaðu tillöguna tillögu þar til hún hefur verið samþykkt.

11 En forhandling med nye oplysninger

27.14 · Ræðið. Kennarinn lætur ykkur fá einkaspjöld. Lesið ekki allar upplýsingarnar upp í einu; spyrjið og svarið. Finnið tíma og notkun sem gætu gengið. Þegar ný skilaboð berast segið þið hvaða niðurstöðu þarf að endurskoða.

Eftir samtalið skrifar hvort ykkar eina setningu á dönsku um tillögu hins, eina um eigin tillögu og eina um næsta óstaðfesta atriði.

12 Din anbefaling

27.15 · Skrifaðu 200–240 orð á dönsku. Mæltu með tilraun fyrir herbergið. Settu fram rök, gerðu mikilvægum mótrökum skil og útskýrðu hvernig árangurinn verður metinn. Notaðu könnunina af nákvæmni. Segðu hver þarf að samþykkja áætlunina og hvernig þið heyrið frá þeim sem hafa ekki enn tjáð sig. Lofaðu ekki að allir verði ánægðir.

27.16 · Kynntu tillöguna á dönsku í tvær mínútur fyrir hópnum. Kennari eða hlustandi setur fram eina nýja mótbáru á dönsku; svaraðu henni. Hlustandinn segir síðan hvort hann þekki eigin rök í lýsingu þinni. Lagfærðu eina ósanngjarna eða óljósa setningu.

13 En ny pauseaktivitet

27.17 · Vinndu sjálfstætt. Kennarinn lætur þig fá nýja tillögu um starf í hádegishléi og nýja umræðu til að hlusta á. Kannaðu sjálfstætt tíma, svarhóp og raddir sem vantar. Leggðu fram rökstudda tillögu og svaraðu nýrri spurningu.

14 Var uenigheden nyttig?

27.18 · Lýstu breytingu. Hvað kom í ljós í ágreiningnum sem fyrsta tillagan náði ekki yfir? Skrifaðu á íslensku hvaða mótrök breyttu eða skýrðu afstöðu þína. Þú mátt halda sömu niðurstöðu ef þú rökstyður hana betur. Í kafla 28 notarðu þetta þegar þú velur dagskrá fyrir gesti.

28. KAFLI 10. bekkur

Vi bygger bro

Við byggjum brýr

28

Í ÞESSUM KAFLA

1 En guide til nogen, som ikke kender stedet 166
2 Besked fra den danske gruppe 166
3 Skilaboð frá íslensku skipuleggjendunum 167
4 To korte faktatekster 167
5 Et bord ved vinduet 168
6 Tre måder at arbejde på 168
7 Lyt efter det, som ændrer planen 168
8 Gør teksten til deres tekst 168
9 Ord, du allerede kan bruge 169
10 Én dag, flere hensyn 169
11 Din del af guiden 169
12 Præsenter og svar 170
13 En gæst på afstand 170
14 Det, jeg kan vise 170

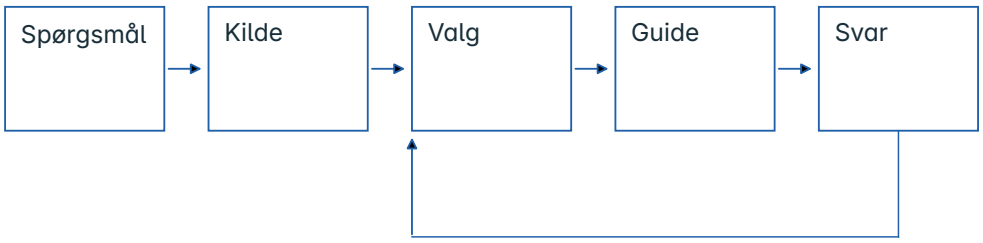
1 En guide til nogen, som ikke kender stedet

★ Ég get valið upplýsingar fyrir gesti, miðlað á íslensku og dönsku og breytt áætlun eftir nýju svari.

Nemendahópar frá Íslandi og Danmörku undirbúa sameiginlegan námsdag í íslenskum skóla. Þú býrð til danskan leiðarvísi, kynnir hluta hans og svarar gesti.

Veljið eina leið: vísindasmiðju, staðarsögur eða skapandi miðlun. Allar leiðir þurfa skýra dagskrá, aðgengilegar upplýsingar, samtal og val á heimildum. Falleg framsetning hjálpar aðeins ef gesturinn finnur það sem hann þarf.

28.1 · Byrjaðu hjá lesandanum. Skrifaðu fimm spurningar sem nýr gestur gæti haft. Veldu tvær sem þarf að svara áður en dagurinn hefst og eina sem má kanna á staðnum.

Læs svaret. Vælg igen.

Hvert valg skal hjælpe en læser.

2 Besked fra den danske gruppe

Hej værter

Vi glæder os til den fælles dag. Flere af os har lyst til at prøve en praktisk opgave, men vi vil også gerne tale med jer om, hvordan I arbejder sammen i skolen. Vi behøver ikke se alt på én gang. Det er bedre, at der er tid til spørgsmål og en kort pause, end at vi skynder os gennem mange aktiviteter.

Vi kender ikke skolen. Skriv derfor præcist, hvor vi bliver mødt, og hvem vi kan spørge, hvis vi ikke finder gruppen. Beskriv indgangen med ord, ikke kun med et billede. En af os har brug for en rute uden trapper. Vi vil gerne have bekræftet, at den kan bruges på dagen. En anden foretrækker at læse en kort forklaring før en mundtlig instruktion. Det er individuelle ønsker, ikke noget, I skal antage om alle.

Vi vil gerne høre en lokal fortælling, men fortæl, om det er en personlig erindring, en opdigtet historie eller en oplysning fra en kilde. Vi tager

ikke billeder af andre uden at spørge. Hvis der bliver lavet et fælles produkt, skal alle kunne vælge, om deres navn skal stå på det. Kan I sende en kort guide med de vigtigste oplysninger og ét spørgsmål til os om noget, der stadig mangler svar?

Venlig hilsen
Den danske gruppe

28.2 · Veldu en afritaðu ekki. Skrifaðu niður þrjár þarfir, eina menningarlega spurningu og eitt atriði sem þarf að staðfesta. Hverjar þessara upplýsinga eiga að vera fremst í leiðarvísinum?

3 Skilaboð frá íslensku skipuleggjendunum

Við viljum að gestirnir viti hvað þeir eiga að gera þegar þeir koma. Nemandi og kennari taka á móti þeim við innganginn sem snýr að garðinum. Leiðin að innganginum er án trappa. Við þurfum þó að fá staðfest hjá umsjónarmanni að dyrnar verði opnar á umsömdum tíma. Ekki segja að það sé þegar staðfest.

Við getum boðið þrenns konar verkefni. Í vísindasmiðjunni bera nemendur saman pappírsbrýr undir sama álagi. Í söguhorninu er hægt að hlusta á frumsamda frásögn og bera saman ólíka sýn á sama stað. Í miðlunarverkefninu velja nemendur upplýsingar og búa til stutta kynningu sem bæði má hlusta á og lesa. Við ætlum ekki að meta hver er bestur í að tala fyrir hópinn. Allir þurfa samt að leggja sitt af mörkum og svara spurningu.

Sendið gestunum stuttan leiðarvísi á dönsku. Segið hvar þeir fá aðstoð og hvernig þeir geta beðið um að heyra eitthvað aftur eða fengið fyrirmæli skriflega. Spyrjið hvaða verkefni þeir vilja helst prófa. Ef einhver vill ekki að nafn hans eða mynd birtist, á það ekki að koma í veg fyrir þátttöku. Verkefnin verða aðeins sýnd innan bekkjanna nema annað sé sérstaklega ákveðið. Í skólanum okkar geta nemendur sent tillögu til umsjónarkennara eða rætt hana á bekkjarfundi. Bekkurinn getur síðan óskað eftir samtali við nemendaráð; það þýðir ekki að tillagan sé samþykkt.

28.3 · Skrifaðu á dönsku. Skrifaðu 100–130 orða inngangstexta að leiðarvísi fyrir gestina. Veldu það sem þeir þurfa. Spyrðu um óskir þeirra og taktu fram að enn sé óstaðfest hvort dyrnar verði opnar. Þýddu ekki öll skilaboðin orðrétt.

4 To korte faktatekster

Kilde A **Hvem kan elever tale med?**

I den danske folkeskole kan elever give deres synspunkter til kende gennem dialog med læreren, evaluering og feedback. Undervisningsministeriet beskriver også elevrådet som en vej til indflydelse på skoledagen og skolens udvikling. Et elevråd arbejder med elevernes interesser i samarbejde med skolens voksne. Det er relevant, hvis gæster spørger, hvordan elever kan komme med forslag. Det betyder ikke, at alle danske skoler træffer alle beslutninger på samme måde.

Kilde: Undervisningsministeriet, »Elevrådet og elevernes stemme i folkeskolen«, læst 22. oktober 2026.

Kilde B **Et sted til læsning og samarbejde**

Aarhus Bibliotekerne beskriver både læsepladser og steder til studiegrupper. På Dokk1 skelner man mellem en stille læsesal og studierum til mindre grupper. Det er et eksempel på, at steder kan have forskellige formål, selv om de ligger i samme bygning. Oplysningen kan hjælpe os med at forklare, hvorfor vores fælles dag både har et samtaleområde og et roligt sted. Men vores skole er ikke Dokk1, og vores egne regler for lokalerne skal komme fra skolen selv.

Kilde: Aarhus Bibliotekerne, »Studie- & læsepladser«, læst 22. oktober 2026.

28.4 · Notaðu rétta heimild fyrir rétta spurningu. Hvor textinn styður svar um þátttöku nemenda og hvor dæmi um ólíka notkun rýma? Hvers vegna staðfestir hvorugur að inngangurinn hjá ykkur verði opinn? Útskýrðu annaðhvort *indflydelse* eða *stille læsesal* með eigin orðum á dönsku. Svaraðu loks spurningu gestanna á dönsku: Hvernig geta nemendur í skólanum ykkar komið tillögum á framfæri (hluti 3)? Berðu svarið saman við heimild A og segðu hvað hún getur ekki sagt um alla skóla.

5 Et bord ved vinduet

Før gæsterne kom, flyttede vi bordet væk fra vinduet. »Der er mere plads her,« sagde jeg. Min makker nikkede, men hun blev stående ved den tomme plads. Jeg spurgte, om hun var utilfreds.

»Nej,« sagde hun. »Jeg prøver bare at se det, som en gæst vil se det.«

Fra døren kunne man se bordet tydeligt. Fra stolen ved væggen kunne man ikke se dem, der talte. Vi flyttede bordet igen. Denne gang blev der mindre plads til vores store plakat.

Jeg ville sige, at plakaten havde taget lang tid at lave. I stedet satte jeg mig på stolen ved væggen. Derfra kunne jeg læse overskriften, men ikke det lille program.

Da den første gæst kom, spurgte han ikke om plakaten. Han spurgte, om han måtte sætte sig. Vi sagde ja, og han pegede på den lille tegning ved siden af programmet. »Hvad skal vi lave her?« spurgte han. Endelig begyndte dagen.

28.5 · Túlkaðu og veldu. Hvers vegna gæti frásögnin gagnast hópi sem semur leiðarvísi? Finndu tvær athafnir sem breyta sjónarhorninu. Sannar frásögnin að veggspjöld séu gagnslaus? Rökstyddu.

6 Tre måder at arbejde på

Vísindasmiðja: Byggið tvær pappírsbrýr. Hafið sama bil milli undirstaðanna og sömu þyngd í báðum prófunum. Skráið það sem þið breytið. Spyrjið á dönsku: *Hvad ændrede vi? Hvad holdt vi ens? Hvad viser forsøget ikke?* Ein tilraun er ekki niðurstaða um allar brýr.

Staðarsögur: Veljið skáldaðan stað og tvær persónur sem sjá hann á ólíkan hátt. Skrifið 80 orð frá hvoru sjónarhorni og merkið frásagnirnar sem skáldskap. Spyrjið: *Hvem fortæller? Hvad ved personen? Hvad lægger den anden mærke til?*

Skapandi miðlun: Veljið þrjár upplýsingar úr bréfi gestanna og búið til stutta kynningu sem bæði má hlusta á og lesa. Hafið eitt skýrt næsta skref. Spyrjið: *Hvem skal bruge teksten? Hvilken oplysning kommer først? Hvad skal vi spørge om?*

28.6 · Veldu og rökstyddu. Veljið leið saman, en hvert ykkar skrifar 60–80 orð á dönsku um hvers vegna hún gæti gagnast gestunum. Nefnið líka eina takmörkun. Verkaskiptingin má ekki verða til þess að einn tali alltaf fyrir alla.

7 Lyt efter det, som ændrer planen

28.7 · Hlustaðu á A01 og A02. Hvenær á svar um dyrnar að berast? Hvernig geta gestirnir fengið fyrirmæli? Um hvað biðja gestirnir áður en eitthvað frá deginum er notað? Skráðu eina breytingu sem þú gerir á inngangstextanum úr 28.3.

28.8 · Hlustaðu á ný dönsk málsýni þegar kennarinn leggur þau fram. Lýstu tveimur einkennum sem þú hefur lært að þekkja. Útskýrðu hvað stutt sýni getur sagt og hvað ekki. Rödd segir ekkert um uppruna fjölskyldu, hæfni eða skoðanir.

8 Gør teksten til deres tekst

Dæmi úr öðrum viðburði:

Vi har undersøgt tre muligheder og lavet en arbejdsgruppe med fem elever. Gruppen har holdt to møder. Den har besluttet, at deltagerne skal gå til skranken i hallen.

Fyrir gest sem vill vita hvað hann á að gera nægir:

Når du kommer, går du til skranken i hallen. Her får du materialer og kan stille spørgsmål.

28.9 · Hvað hvarf og hvers vegna? Útskýrðu hvað seinni textinn velur. Semdu síðan tvær skýrar leiðbeiningar til gestanna úr skilaboðum skipuleggjendanna í hluta 3. Gættu að fornöfnum: ef *de* getur átt bæði við nemendur og

kennara skaltu nefna hópinn aftur. Notaðu nútíð um dagskrána þar sem það hentar; breyttu ekki öllu í framtíð af vana.

9 Ord, du allerede kan bruge

Tilgangur	Danska
velja aðalatriði	Det vigtigste for jer er ...
rökstyðja	Vi har valgt ... fordi ...
útskýra aftur	Lad mig forklare det på en anden måde.
sýna óvissu	Det skal vi undersøge nærmere.
bjóða spurningar	Hvad vil I gerne vide mere om?
afmarka	Det gælder ikke alle.
vísa til heimildar	Ifølge teksten ...
athuga ábyrgð	Hvem kan bekræfte det?
staðfesta skilning	Bare så jeg er sikker ...
semja um möguleika	Kunne vi prøve ...?
draga saman	Så vi er enige om ...
nefna það sem vantar	Vi mangler stadig at vide ...
endursegja af sanngirni	Hvis jeg forstår dig rigtigt ...
leiðrétta	Det gamle tidspunkt gælder ikke længere.
ljúka með skýrri beiðni	Send os gerne jeres svar inden ...

28.10 · Veldu án þess að lesa allt. Hlustaðu fyrst á A04 og prófaðu að endurorða. Hyljið síðan hægri dálkinn. Félagi bendir á tilgang í vinstri dálki. Svaraðu á dönsku með heilli setningu sem passar við verkefnið. Skiptið síðan um hlutverk.

10 Én dag, flere hensyn

28.11 · Semjið dagskrá. Þið fáið einkaspjöld með ólíkum upplýsingum um pláss, tíma og óskir. Spyrjið, staðfestið og fyllið út töfluna eftir samtalið. Þegar nýjar upplýsingar berast þarf að athuga hvort áætlunin gangi enn upp. Aldrei mega fleiri vera í rými en pláss er fyrir.

Gruppe	Tid	Aktivitet	Hvem bekræfter?
Ny plan			

28.12 · Miðlaðu á íslensku. Skipuleggjandinn þarf 100 orða yfirlit um danska gestahópinn: forgangsatriði, ósk um aðgengi, menningarlega spurningu og óvissu. Nefndu hvað hefur breyst eftir samtalið. Feldu ekki breyttan tíma inni í langri lýsingu.

11 Din del af guiden

28.13 · Skrifaðu sjálfstætt um 200 orð á dönsku. Þinn hluti leiðarvísisins á að svara tiltekinni spurningu gests. Hafðu með leiðbeiningu, ástæðu fyrir vali, eina rétta tengingu við heimild og það sem þarf enn að kanna. Heimild um danskt bókasafn staðfestir ekkert um dyrnar í skólanum ykkar.

Félagi prófar textann: Finnur hann upplýsingar um komu, aðstoð og næsta skref? Hann má benda á óljóst atriði en ekki skrifa textann fyrir þig. Geymdu fyrstu útgáfuna og endurskoðunina.

12 Præsenter og svar

28.14 · Kynntu þinn hluta á dönsku í tvær mínútur. Notaðu stikkorð. Hlustandi spyr nýrrar spurningar um dagskrá eða þarfir. Svaraðu, spurðu á móti eða segðu hvað þú þarft að kanna. Hópurinn má hjálpa eftir að þú hefur reynt að svara.

28.15 · Leiðréttu nýja alhæfingu. Einhver segir um einn af dönsku gestunum: *Hans forældre er født uden for Danmark, så han kan ikke fortælle om dansk skoleliv.* Útskýrðu á íslensku ályktunina og hvaða áhrif hún getur haft. Skrifaðu tvær setningar á dönsku sem leiðrétta hana og bjóða honum að velja sitt eigið framlag. Notaðu hvorki rödd né útlit sem sönnun þess hvort einhver tilheyri hópnum.

13 En gæst på afstand

28.16 · Vinndu sjálfstætt. Þú færð nýjan texta um gest og ný skilaboð til að hlusta á. Gesturinn segir sjálfur hver tímamunurinn er. Veldu viðeigandi heimild eða útskýrðu hvers vegna engin á við. Lagaðu dagskrána og skrifaðu hluta af leiðarvísi á dönsku fyrir þennan gest. Svaraðu nýrri spurningu um fjarsamtal. Gamla hópverkefnið svarar ekki öllum nýju þörfunum.

14 Det, jeg kan vise

Hvaða gögn sýna hvað þú getur?

Færni	Verkefni / dagsetning	Sýnir	Stuðningur
Hlustun			
Lesskilningur			
Samskipti			
Frásögn			
Ritun			
Menningarlæsi: samfélag			
Menningarlæsi: fjölbreytileiki			
Menningarlæsi: afbrigði dönsku			

Merktu gögn sem vantar. Engin sjálfvirk stigagjöf.

28.17 · Veldu gögn um eigið nám. Veldu eitt dæmi um hlustun, lestur, samskipti, frásögn og ritun. Í menningarlæsi þarf þrjú aðskilin dæmi: samfélag, fjölbreytileika og afbrigði dönsku. Merktu þau gögn sem vantar; fylltu ekki í eyðu með öðru verkefni. Skráðu verkefni, dagsetningu, hvað dæmið sýnir og hvaða stuðning þú notaðir. Geymdu líka dæmin um bókmenntir, skáldskap og flutning úr kafla 26. Gott hópverkefni kemur ekki í stað þess sem þú hefur sýnt sjálfstætt.

Skrifaðu 100 orð á dönsku um eina breytingu í námi þínu. Nefndu eldra dæmi, nýtt dæmi og næstu æfingu. *Næste gang vil jeg øve mig i at …* á að vera eitthvað sem hægt er að gera, til dæmis að staðfesta breyttar upplýsingar eða svara eftirfylgnispurningu.

SAGA Danska í samskiptum

En stemme til stedet

Saga í átta þáttum

1 Det sted, der hedder noget 173

2 Så stille var der ikke 175

3 Den gule streg 177

4 Under taget 179

5 Det, der bliver klippet væk 181

6 Dem, der ikke siger noget 183

7 Et sted at begynde 185

8 Efter den sidste lyd 187

SAGA Átta þættir

En stemme til stedet

Rödd staðarins

Frumsamin framhaldssaga á dönsku fyrir nemendur á aldrinum 15–16 ára. Átta þættir með íslenskum leiðbeiningum og orðskýringum.

Nora þekkir torgið bak við bókasafnið. Hún kallar það bara *bagved*. Adam þekkir staðinn fyrst og fremst úr frásögnum afa síns. Selma hlustar eftir því sem hin taka ekki eftir. Þegar þau gera hljóðgöngu um hverfið þurfa þau að ákveða hvaða raddir fá að heyrast — og hvað þau sjálf heyra ekki.

Staðurinn, persónurnar, viðtölin og atburðirnir eru skálduð. Sagan er ekki heimild um danskar reglur, skóla eða líf allra danskra ungmenna. Persónurnar mega vera ósammála og lesandinn þarf ekki að velja eina þeirra sem hefur alltaf rétt fyrir sér.

Persónur án þess að segja of mikið

- **Nora, 15 ára:** hefur áhuga á hljóðvinnslu og þekkir torgið vel. Jonas er eldri bróðir hennar.
- **Adam, 16 ára:** vill varðveita frásagnir Eriks afa síns en þarf líka að læra að hlusta á þær á nýjan hátt.
- **Selma, 15 ára:** vinnur með hljóð og hefur áhuga á leiklist. Hún tekur oft að sér það sem þarf að gera.
- **Erik:** afi Adams, sem man eftir húsagarði og verkstæði á staðnum áður fyrr.
- **Jonas:** bróðir Noru, sem hittir vini sína undir skýlinu á torginu.
- **Helle og Ruth:** íbúar sem sjá ólíka möguleika og hindranir á sama stað.
- **Signe og Mads:** Signe er kennari sem kynnir verkefnið; Mads aðstoðar hópinn á bókasafninu.

Svona geturðu lesið

Lestu þættina í röð. Sagan fylgir hugsunum Noru, Adams og Selmu til skiptis. Hugsanir annarra birtast ekki með sama hætti. Þegar þú túlkar þögn, svip eða athöfn getur meira en ein skýring komið til greina.

Þú þarft ekki að þýða hvert orð. Reyndu fyrst að fylgja atburðunum. Í lok hvers þáttar eru orðskýringar sem eiga við samhengi sögunnar; sama orð getur haft aðra merkingu annars staðar. Spyrðu: *Hvad ved personen? Hvad tror personen? Hvad kan jeg vide som læser?*

Haltu stutta lestrardagbók. Skráðu eina spá með vísbendingu, endurskoðaðu eldri túlkun þegar nýtt kemur fram og veldu eitt orð eða orðasamband sem samhengi hjálpaði þér að skilja. Persónuleg viðbrögð eru valfrjáls. Þú þarft ekki að segja frá fjölskyldu, uppruna, fjárhag eða erfiðri reynslu til að vinna verkefnin.

Sum verkefni fara fram á dönsku; í öðrum miðlarðu upplýsingum á íslensku eða dönsku fyrir ákveðinn viðtakanda. Markmiðið er að varðveita merkingu og það sem er óvíst, ekki að skipta út hverju orði. Heilar þýðingar þáttanna fylgja ekki, svo sagan verði sjálfstætt lesefni á dönsku.

Þú mátt lesa í styttri lotum, nota orðskýringar, fá textann lesinn eða ræða merkingu á íslensku. Kennari skráir stuðning þar sem verkefni er notað við námsmat. Þessu handriti fylgir ekki hljóðupptaka enn. Upplestur með texta er stuðningur við lestur; hann er ekki sjálfkrafa vitnisburður um óstuddan hlustunarskilning.

Þættir

Þú mátt hafa aðra skoðun á sögunni en kennarinn eða bekkjarfélagar þínir. Góð túlkun á sér stoð í textanum; hún þarf ekki að vera sú eina sem stenst.

1. ÞÁTTUR

1 Det sted, der hedder noget

På kortet hed pladsen Møllepladsen. På skiltet ved cykelstativet stod der PARKERING FORBUDT, og når Nora skulle forklare, hvor hun ventede, skrev hun bare: *bagved*.

Bagved hvad? spurgte folk, der ikke kendte hende.

Bagved, skrev hun igen. Det plejede at være nok.

Nu sad hun med et kort, hvor nogen havde farvet pladsen lysegrøn. I virkeligheden var der asfalt, et lavt halvtag og tre træer, som havde tabt noget klistret ned på bænkene i løbet af sommeren. Nu var det september, men bænkene klistrede stadig. Hun havde været der i går og havde fået pletter på bukserne.

»Det grønne betyder, at der kan ske noget,« sagde Signe.

Hun var lærer, men lige nu stod hun i værkstedet på biblioteket og talte, som om farver kunne ændre ting. Seks unge var mødt op til et projekt om en lydvandring. De skulle optage fortællinger fra kvarteret og lave en rute, som andre kunne følge. Nora havde meldt sig, fordi hun godt kunne lide at klippe lyd. Hun havde ikke meldt sig til at forklare sit kvarter.

På den anden side af bordet sad Adam og drejede på en blyant. Han havde skrevet sit navn med meget små bogstaver på det ark, de havde fået. Selma havde allerede tegnet en rute. Den gik direkte gennem et hus.

»Der er ikke en dør dér,« sagde Nora.

»Så er min rute meget eksklusiv.« Selma tegnede udenom. »Man kan kun gå den i fantasien.«

Adam grinede, og Nora besluttede, at hun måske kunne lide dem.

Signe forklarede, at biblioteket havde givet dem fire uger. Den sidste lørdag skulle ruten prøves af en lille gruppe besøgende. Der var ingen konkurrence og ingen præmie. De måtte vælge fem stop, men de skulle spørge, før de brugte en persons stemme eller fortælling. En medarbejder ved navn Mads ville hjælpe med det praktiske.

»Vi kan lave en historie om de steder, der er ved at forsvinde,« foreslog Adam.

»Hvad er ved at forsvinde?« spurgte Nora.

Han pegede på den grønne firkant. »Min morfar siger, at den gamle gård er væk.«

»Der er ikke nogen gård.«

»Nej. Det er det, han siger.«

Selma lagde blyanten ned. »Så har I begge ret. Det gik hurtigt.«

Nora trak kortet til sig. Hendes negle var stadig mørke af maling fra en bordkant, hun havde hjulpet med at male i weekenden. Hun lagde hænderne under bordet.

»Der er nogen, der bruger pladsen,« sagde hun.

»Det kan de jo fortælle om.« Adam så ikke vred ud. Det var næsten irriterende.

De andre tre deltagere valgte hver deres lille projekt: et træ, en passage og et vindue, hvor lyset altid var tændt om aftenen. Nora, Adam og Selma blev enige om pladsen. Eller de blev enige om at gå derhen. Det var ikke helt det samme.

Udenfor havde vinden løftet en tom pose op i cykelstativet. Selma holdt optageren frem mod den.

»Et sjældent dyr,« sagde hun. »Lever af kvitteringer.«

»Det dér skal ikke med,« sagde Adam, men han smilede.

På vej til pladsen fortalte han om sin morfar, Erik, der havde boet i kvarteret som barn. Erik havde arbejdet på et værksted senere, dengang der stadig var et værksted ved gården. Nora kunne ikke se, om Adam var stolt eller bare prøvede at få en samtale i gang. Selv nævnte hun ikke, at hun gik denne vej næsten hver dag.

Da de kom rundt om hjørnet, sad hendes storebror Jonas under halvtaget med to venner. De havde et lille bord mellem sig og et skakbræt, der manglede en hvid springer. En mønt gjorde arbejdet. Jonas løftede hånden.

Nora løftede sin, hurtigt, og så ned på optageren.

»Kender du dem?« spurgte Adam.

»Ja.«

Han ventede. Hun sagde ikke mere.

Selma tog en høretelefon ud. »Det lyder helt anderledes her, når man står stille.«

Der var en raslen fra halvtaget, et køleskab, der summede bag en åben bagdør, og en bold længere væk. Nora kunne pludselig høre Jonas' latter meget tydeligt. Hun havde ikke lyst til at forklare den for nogen.

Adam lagde kortet på bænken og holdt hjørnet nede med sin telefon.

»Vi kunne begynde med morfars stemme. Så ser man det gamle sted for sig.«

»Man ser jo det her sted,« sagde Nora.

»Man kan godt se to ting.«

Hun havde et svar, men det var ikke et særligt godt svar. Hun lod, som om hun lyttede efter køleskabet.

Selma pegede på et nyt papir på opslagstavlen ved cykelstativet. Øverst var der en tegning af plantekasser og et bord. Under tegningen stod der: FORSLAG TIL FÆLLESHAVE. KOM OG TAL OM PLADSEN. Mødet skulle være torsdag i projektets tredje uge.

»Så får I en have,« sagde Adam.

Nora læste den lille tekst. »Det er et forslag.«

»Jeg sagde heller ikke, at gravemaskinen kom i morgen.«

Men han havde sagt *får*, tænkte hun. Der var forskel.

Jonas rejste sig og kom hen til dem. Han havde en kop, der engang havde haft et låg.

»Skal I lave reklame for det?« Han nikkede mod papiret.

»Vi laver en lydvandring,« sagde Selma. »Om det, der er her.«

»Så husk, at der er nogen her.«

Han sagde det til alle tre, men så på Nora. Hun så på skakbrættet bag ham. Den lille mønt stod midt på en hvid firkant.

På vej tilbage ville Adam have en titel. *Den gamle gård* var for gammelt, syntes Selma. *Det nye sted* var for tidligt, sagde Nora. De gik et stykke uden at tale.

»En stemme til stedet,« foreslog Adam til sidst.

Nora smagte på titlen. Den lød flot. Næsten for flot.

»Én?« spurgte hun.

Han så på hende. »Hvad?«

»Én stemme?«

Denne gang havde han heller ikke et svar med det samme. Ved biblioteket tørrede Nora en plet af kortet. Den grønne farve blev siddende. Hun skrev BAGVED i kanten, så smått, at hun selv skulle tæt på for at læse det.

Efter læsningen

Et kort viser noget. Et sted rummer mere.

Mynd til túlkunar: Berðu græna kortið saman við staðinn sjálfan. Hvað sýnir kortið ekki? Hvað getur myndin ekki sagt þér?

T1 **Staður og sjónarhorn.** Svaraðu á dönsku: *Hvorfor bruger Nora navnet »bagved«? Hvad kan navnet fortælle om hendes forhold til pladsen?* Styddu svarið með tveimur atriðum úr textanum og greindu þau frá eigin túlkun.

T2 **Lestrardagbók.** Skráðu spá um samstarfið og eina vísbendingu sem styður hana. Útskýrðu muninn á *får* og *forslag* í samtalinu um fundarboðið. Hvers vegna skiptir hann máli?

Aa ORÐ Í SAMHENGI

et halvtag – skýli, þak á stoðum
en lydvandring – hljóðganga
en gård – hér: húsagarður milli húsa, ekki ræktunarreitur
en springer – riddari í skák
et forslag – tillaga
klistre – klístra
at klippe lyd – að klippa hljóðupptöku
en kvittering – kvittun
en fælleshave – sameiginlegur garður til ræktunar

2 2. ÞÁTTUR Så stille var der ikke

Erik havde dækket bord til fem, selv om Adam havde skrevet, at de kun var tre. På den femte tallerken lå en serviet og en lille ske.

»Den er til optageren,« sagde Erik, da Selma kiggede på den. »Den skal vel også have noget.«

Adam var lettet over, at hans morfar begyndte med en vittighed. Han havde været bange for, at de skulle høre om hans gode karakterer eller dengang, han som lille havde klippet sit eget hår. Han havde bedt Erik lade være med begge dele. Det havde sandsynligvis været en fejl at minde ham om dem.

Det var tirsdag i projektets anden uge. Regnen hang som fine tråde foran køkkenvinduet. Nora sad med en blok, Selma med optageren, og Adam havde spørgsmålene på sin telefon. De havde prøvet dem på hinanden, men nu lød det mærkeligt at spørge sin morfar, hvad han hed.

»Det ved du vel?« sagde Erik.

»Det er til starten.«

»Erik. Jeg er Adams morfar. Han har ikke bedt om en anden endnu.«

Selma lo så meget, at hun måtte starte optagelsen forfra.

Da de var færdige med navn og lydprøve, forklarede Nora, hvad de ville bruge optagelsen til. Erik ville få lov at høre de uddrag, de valgte, og kunne sige nej. De ville ikke lægge hele samtalen ud. Han nikkede og spurgte, om de også kunne fjerne de steder, hvor han sagde øh.

»Nogle af dem,« sagde Selma. »Ellers bliver der ikke noget tilbage af os andre heller.«

Adam spurgte til gården. Erik lænede sig tilbage.

»Den var fuld af liv. Altid nogen, der kom eller gik. Vi kendte alle sammen hinanden.«

Adam kunne allerede høre åbningen for sig. En varm stemme, lidt lyd fra pladsen, måske et kort stykke musik. Ikke trist musik. Bare noget, der fik folk til at blive stående.

Erik fortalte om en port med en grøn dør, et værksted med vinduer, der ikke kunne åbnes, og en pige, der slog alle de store drenge i løb. Hun hed Ellen. Han huskede hendes røde trøje, men ikke hendes efternavn.

»Var det godt at være der?« spurgte Adam.

»Ja,« sagde Erik. »Det var det.«

Nora så op fra blokken. »Var der nogen, som ikke kom ned i gården?«

Erik tog sin kop. Adam mærkede noget stramme i brystet. Nora lød ikke uvenlig. Men han hørte spørgsmålet, som om hun havde fundet en fejl i noget, der tilhørte ham.

»Det var der vel,« sagde Erik. »Dem, der boede andre steder.«

»Jeg mener i husene.«

Han satte koppen ned. »Fru Vester på anden sal sendte aldrig sin søn ned. Han kunne ikke tåle støvet. Og ham i hjørnelejligheden arbejdede om natten. Vi fik skældud, hvis vi larmede under hans vindue.«

»Så det var ikke alle?«

Adam flyttede sig på stolen.

»Nora, det er jo en måde at sige det på.«

»Det ved jeg godt.« Hun kiggede på ham, ikke på Erik. »Jeg spørger, hvad han mener.«

Erik brækkede et stykke af en småkage. »Hun har ret. Alle er et stort ord.« Han så ud mod regnen. »Det var os, der kunne løbe ned ad trappen. Vi tænkte ikke så meget over resten.«

Adam havde ikke lyst til, at det skulle være den vigtigste sætning. Han havde heller ikke lyst til at være den, der bestemte, at den ikke måtte være vigtig.

Senere kom Erik med en æske fotografier. Han lagde et billede af gården frem. Der stod en varebil midt i det hele. Tre børn sad på en trappesten. Adam så efter den røde trøje, før han huskede, at billedet var sort-hvidt.

»Her må der have været stille,« sagde Selma.

»Stille?« Erik lo. »Maskinerne kørte hele dagen. Man skulle råbe, hvis man stod ude ved porten.«

Nora pegede på en lille åbning bag varebilen. »Er det dér, halvtaget er nu?«

Erik var ikke sikker. Han vendte billedet og læste et årstal på bagsiden. Det stod med blyant og kunne være skrevet længe efter, at billedet var taget.

»Det tør jeg ikke love dig,« sagde han. »Huse flytter sig også inde i hovedet.«

På vej ud lagde Adam sin hånd på æsken.

»Må vi bruge billedet?«

»Jeg ved ikke, hvem der tog det. Jeg har fået det af min søster.«

Nora skrev et spørgsmålstegn ud for *fotografi*. Adam ville først sige, at det kun var en lille lydvandring, men lod være. De kunne sagtens fortælle om billedet uden at vise det.

I bussen spillede Selma et kort stykke af optagelsen. Erik sagde: *Vi kendte alle sammen hinanden.* Så hørte de en kop mod en underkop og Nora, der spurgte videre.

Adam kiggede ud. Han kunne lide lyden af koppen. Den lød præcis som en eftermiddag hjemme hos Erik, og det var dumt at blive rørt over en kop.

»Den første sætning er god,« sagde han.

»Ja,« sagde Nora. »Med det, der kommer efter.«

»Vi har kun halvandet minut til hvert stop.«

»Så vælger vi noget andet fra.«

Selma stoppede afspilningen. »Vi behøver ikke klippe hele verden færdig i bussen.«

Ved næste stoppested steg Nora af. Hun vinkede gennem ruden, og Adam vinkede tilbage lidt for sent.

»Du synes, hun gør ham uret,« sagde Selma.

»Det har jeg ikke sagt.«

»Nej.«

Han ventede på resten, men hun lagde høretelefonerne i tasken.

Hjemme fandt Adam et gammelt billede af sig selv og Erik på en strand. Han huskede den dag som varm. På billedet havde alle jakker på. Det betød ikke, at han havde frosset. Han tog telefonen og skrev en besked til Nora.

Han kunne godt lide dine spørgsmål.

Så slettede han den. Det vidste han faktisk ikke. I stedet skrev han: *Jeg vil gerne have koppen med i klippet.*

Svaret kom lidt efter: *Det vil jeg også.*

Efter læsningen

T1 Breytt túlkun. Berðu saman það sem Adam vill í fyrsta þætti og það sem hann velur að skrifa í lok þessa þáttar. Ræddu á dönsku með félaga: *Ændrer han mening, eller finder han bare en anden måde at sige noget på?* Styddu svarið með textanum og skráðu þitt eigið svar eftir samtalið.

T2 Danska → íslenska. Íslenskur samstarfshópur hefur aðeins fengið setninguna *»Vi kendte alle sammen hinanden.«* Skrifaðu honum 70–100 orð á íslensku. Útskýrðu hvers vegna setningin ein gefur ekki alla myndina, hvað Erik bætir sjálfur við og hvað er enn óvíst um ljósmyndina. Gættu sanngirni gagnvart minningu hans.

Lestrardagbók: Endurskoðaðu spá úr fyrsta þætti með nýrri vísbendingu. Hvað getur Erik átt við með *»Huse flytter sig også inde i hovedet«*? Svaraðu með eigin orðum.

Aa ORÐ Í SAMHENGI

en underkop – undirskál
et uddrag – útdráttur, valinn hluti
at tåle – að þola
at gøre nogen uret – gera e-m rangt til
at få skældud – að fá skammir
at læne sig tilbage – að halla sér aftur
en trappesten – steinþrep við inngang

3. ÞÁTTUR

3 Den gule streg

Selma havde tegnet en gul streg rundt om den del af pladsen, der skulle være have. Den var bredere i den ene ende, fordi hendes tusch var ved at dø. Adam havde kaldt den en sø, og Nora havde sagt, at det i det mindste passede til vejret.

Nu lå tegningen mellem tre computere på biblioteket. I Selmas høretelefoner sagde Erik *alle* for syttende gang. Hun flyttede et lille mærke på skærmen. Koppen klirrede. Den lyd måtte de ikke miste.

Nora arbejdede på en liste over dem, der brugte pladsen nu. Adam skrev til sin morfar. Selma skulle egentlig gå om ti minutter. Hun havde lovet at hente sin lillesøster fra billedværkstedet, men hun havde også lovet, at deres første prøveklip var klar i dag. Det var ikke løfterne hver for sig, der var problemet. Det var, at verden ikke tog hensyn til deres rækkefølge.

»Kan vi mødes lørdag?« spurgte Adam.

»Ikke om formiddagen,« sagde Selma.

»Hvorfor?«

»Fordi jeg ikke kan.«

Hun skruede ned for lyden. Det lød hårdere, end hun ville have det til. Hun skulle til audition på et ungdomsteater i en anden del af byen. Hun havde ikke fortalt det, fordi en audition kunne ende med, at man ikke fik en rolle. Så ville hun både være den, der ikke havde fået rollen, og den, der skulle fortælle de andre, at hun ikke havde fået den.

»Efter to?« foreslog Nora.

»Efter to er fint.«

Mads kom ind med en kvinde, der havde en rød mappe under armen. Hun hed Helle og var med i gruppen bag haveforslaget. Nora rettede sig op i stolen.

»Vi har set jeres opslag,« sagde Nora.

»Og jeg har hørt om jeres vandring,« sagde Helle. »Må jeg se?«

Helle lænede sig over Selmas tegning. Hun pegede på den gule streg.

»Den ser lidt større ud her.«

»Det er ikke et rigtigt kort,« sagde Selma.

»Det er vores heller ikke endnu.«

Helle tog et ark op af mappen. På arket var der fire plantekasser, et bord og en smal passage. Halvtaget lå uden for stregen. Selma så Nora kigge fra den ene tegning til den anden.

»Hvad med dem, der allerede er der?« spurgte Nora.

»De skal selvfølgelig kunne være der.«

»Også efter klokken seks?«

Helle tøvede. »Vi har talt om, at der skal kunne låses.«

Nora skrev noget. Selma hørte sætningen, som den ville lyde i deres klip. Først Jonas: *Husk, at der er nogen her.* Så Helle: *Der skal kunne låses.* Det ville blive en tydelig konflikt. Man ville have lyst til at høre videre.

»Skuret, mener jeg,« fortsatte Helle. »Til redskaber. Vi vil ikke sætte hegn rundt om hele pladsen.«

Selma tog hånden væk fra musen. Hun havde allerede lavet en historie, der ikke var der.

Der var ingen optagelse, hun kunne give skylden. Helle havde sagt det hele, også forklaringen. Det var Selma selv, der kun havde lyttet efter en god overgang. Hun tegnede en lille firkant på sin blok, satte en lås på den og skrev *skur* nedenunder.

Nora spurgte, hvorfor de ville flytte den bænk, der stod i solen om eftermiddagen. Helle forklarede, at en af naboerne brugte rollator, og at passagen skulle være bredere. Hvis bænken blev drejet, kunne man komme forbi uden at køre ud på den ujævne kant.

»Den hedder Ruth,« sagde Helle og pegede, før hun lo af sig selv. »Ikke bænken. Naboen.«

Adam grinede. Nora lod blyanten ligge.

»Vi vil gerne tale med hende.«

»Jeg kan spørge, om hun har lyst. Hun har flere meninger end mine planter har blade.«

Da Helle var gået, stod der tre nye spørgsmål på Noras liste. Selma så på sin første gule tegning. Den lignede nu et argument mod noget, ingen havde foreslået.

Hun vendte papiret om.

»Jeg skal gå.«

»Er klippet færdigt?« spurgte Adam.

»Nej.«

Det var et lille ord. Hun kunne mærke, at hun havde brug for at sige det uden at sætte en forklaring på med det samme.

Nora kiggede på uret. »Vi kan gemme det og fortsætte i morgen.«

»Jeg har lovet noget andet i morgen.«

»Så fredag.«

Selma nikkede. Ingen blev sur. Det var næsten skuffende, efter al den tid, hun havde brugt på at forberede sig på det.

Hendes lillesøster ventede med en skål af ler. Den var skæv, og der var et hul i siden.

»Det er med vilje,« sagde hun straks.

»Godt. Så kan sovsen komme ud.«

»Det er til blyanter.«

De gik langs pladsen. Selma stoppede under halvtaget, fordi det begyndte at regne. Jonas sad alene ved bordet. Han spurgte, om skålen var en hat. Lillesøsteren satte den på hovedet, og Jonas lo så højt, at en due flyttede sig op på taget.

Det er sådan noget, vi mangler, tænkte Selma. Ikke et interview, hvor nogen sagde, hvad stedet betød. Bare det her: en forkert skål, regn, en person, der fik en anden til at grine.

Hun tog ikke optageren frem. Hun havde den i tasken og lod den blive der. Hun ville kunne huske lyden, selv om den ikke kom med.

Hjemme øvede hun sin tekst til auditionen. Der var en replik, hun blev ved med at sige for hurtigt: *Jeg troede, du ventede på mig.* Hun prøvede at gøre stemmen vred. Så prøvede hun at gøre den ligeglad. Ingen af delene virkede.

På hendes telefon kom en besked fra Nora: *Jeg har skrevet, at det er skuret, der skal kunne låses. Ikke pladsen. Så vi husker det.*

Selma svarede med et billede af den gule tegning, som hun havde tegnet om.

Derefter sagde hun replikken igen. Denne gang lagde hun trykket på *troede*. Det lød bedre. Ikke fordi hun havde besluttet, hvad personen følte, men fordi hun for første gang kunne høre, at personen selv var usikker.

Efter læsningen

T1 **Tvær sögur úr sömu setningu.** Ræddu á dönsku við félaga hvaða sögu Selma ímyndar sér þegar hún heyrir *»Der skal kunne låses«*. Hvað breytir framhaldið? Vísaðu í tiltekin orð úr samtalinu. Veldu líka eitt atriði sem sýnir að hún lærir eitthvað án þess að nokkur útskýri það beint fyrir henni. Skráðu þitt eigið svar eftir samtalið.

To tegninger, to forskellige indtryk.

Mynd til túlkunar: Berðu teikningarnar tvær saman. Hvaða spurningar vakna um stærð ræktunarsvæðisins og leiðina um torgið? Notaðu svo textann til að greina staðreyndir frá hugmyndum.

T2 **Íslenska → danska.** Miðlaðu þessu erindi til Helle í 60–90 orða dönskum skilaboðum: „Við þurfum að fá skýrari teikningu fyrir næstu vinnulotu. Á henni þarf að sjást hvaða hluti torgsins er ætlaður undir plöntukassa, hvar bekkurinn á að vera og hvar fólk getur farið um. Við skildum það svo að aðeins eigi að vera hægt að læsa skúrnum, ekki torginu. Við viljum biðja Ruth um viðtal en höfum ekki enn fengið svar.“ Skrifaðu kurteislega, segðu skýrt hvað er enn óvíst og biddu ekki um annað en erindið nefnir.

Lestrardagbók: Veldu *troede*, *ventede* eða *med vilje*. Útskýrðu merkingu orðsins eða orðasambandsins í einu atriði. Skráðu stutta spá og vísbendingu; endurskoðaðu eldri túlkun ef ástæða er til.

Aa ORÐ Í SAMHENGI

et skur – skúr
en rollator – göngugrind á hjólum
skæv – skakkur
en replik – lína sem persóna segir í leikriti
redskaber – verkfæri, áhöld
en passage – hér: leið sem fólk kemst um
en audition – áheyrnarprufa

4. ÞÁTTUR

4 Under taget

Lørdag klokken to stod Nora under halvtaget med to optagere. Den ene var den rigtige. Den anden var hendes telefon, som skulle være reserve. Hun havde opladet begge og glemt at spise frokost.

Jonas sad ved bordet og skubbede en brik frem og tilbage.

»Hvad skal jeg sige?« spurgte han.

»Det, du synes.«

»Det er et farligt svar.«

Han smilede, men Nora kunne høre, at han var nervøs. Det overraskede hende. Jonas kunne ellers tale med alle, også mennesker, som slet ikke havde bedt om at tale med ham. Nu sad han og trak i ærmet på sin jakke.

Adam kom med tre papkrus, og Selma kom lidt efter uden at løbe. Nora lagde mærke til det, fordi Selma plejede at løbe de sidste meter, også når hun ikke var sent på den.

»Gik det godt?« spurgte hun.

»Hvad?«

»Det, du skulle.«

»Det ved jeg ikke endnu.«

Nora nikkede. Hun kendte godt den slags svar.

De satte optageren mellem krusene. En bil bakkede i nærheden og peb, hver gang Nora ville begynde. Jonas foreslog, at bilen kunne tage interviewet. Den havde i hvert fald meget på hjerte.

Til sidst blev der stille nok. Nora spurgte, hvad han brugte pladsen til.

»Jeg venter her efter arbejde. Nogle gange på de andre. Nogle gange på ingenting.«

»Hvorfor lige her?«

»Fordi her ikke kommer nogen og spørger, om jeg vil købe noget.«

Adam så op. Selma lod ham tale videre.

Jonas fortalte om skakbordet. Det havde egentlig ikke været deres bord. En nabo havde stillet det ud med et skilt, hvor der stod, at man måtte tage det. De havde båret det ti meter og sat det under halvtaget. Nora havde hjulpet med at male kanten. Hun havde ikke fortalt de andre det.

»Og hvis der kommer have?« spurgte hun.

»Så kommer der have.«

Hun ventede på mere.

»Du synes da, det er dumt.«

Jonas så på hende. »Det har jeg ikke sagt.«

»Du sagde, at vi skulle huske, at der var nogen her.«

»Ja. Det synes jeg stadig.« Han skubbede sit krus lidt væk fra optageren. »Jeg er ikke imod tomater.«

Adam lo. Nora kunne mærke varmen i ansigtet. Hun havde ønsket, at Jonas ville sige noget skarpt, noget de kunne bruge. Nu følte hun sig pludselig som en dårlig journalist og en dårlig søster på samme tid.

»Hvad vil du gerne beholde?« spurgte Selma.

Jonas lagde hånden på bordet. »Muligheden for at komme uden at være med i noget. Ikke alle vil melde sig til en gruppe.«

Det begyndte at regne. Først var det små slag mod taget, så en lyd som mange hænder, der klappede uden at følge hinanden. Selma holdt optageren væk fra bordkanten. Hun så glad ud for første gang den eftermiddag. Adam trak en stol ud til hende, så hun kunne sidde længere fra regnen.

En ældre kvinde kom ind under taget med en rollator. Selma stoppede optageren, og Nora stoppede også optagelsen på telefonen, før kvinden begyndte at tale. Hun havde en pose appelsiner hængende på rollatoren. Jonas tog posen med det samme, uden at spørge på den højtidelige måde, Nora nogle gange hørte voksne bruge.

»Tak. Den ene er ved at flygte,« sagde kvinden.

En appelsin trillede over bordet. Adam fangede den med begge hænder.

»Du må være Ruth,« sagde Nora.

»Det har jeg været længe.«

Ruth havde fået Helles besked. Hun ville gerne tale med dem, men ikke lige nu. Hun skulle hjem, før hendes kat besluttede, at den var forladt.

»Vi optog bare regnen før,« sagde Selma, mens Ruth satte sig. »Nu er begge optagere slukket.«

Ruth så på skakbrættet. »Hvem spiller med mønten?«

»Den hvide,« sagde Jonas.

»Så ville jeg flytte den.«

Han bøjede sig over brættet. »Det er faktisk en god idé.«

Nora havde set Ruth på pladsen før. Hun havde set hende gå langs kanten, hvor asfalten var ujævn. Hun havde aldrig forestillet sig, at Ruth ville sætte sig ved deres bord og fortælle Jonas, hvordan han skulle spille.

Da regnen blev mindre, rejste Ruth sig. Jonas gik med hen til hjørnet med posen. Nora så dem gå langsomt ved siden af hinanden. Han var et hoved højere, men han bøjede sig for at høre hende.

»Jeg troede, hun var imod dem,« sagde Nora.

»Hvem?« spurgte Adam.

»Jonas og de andre.«

»Hvorfor?«

Hun kunne ikke svare uden at høre, hvor lidt hun egentlig vidste.

Da Jonas kom tilbage, pakkede Nora ledningen sammen. Hun ville gerne bede om en ny begyndelse på interviewet, men hun vidste ikke, hvordan hun skulle begynde den samtale.

»Jeg vil gerne have spørgsmålet med,« sagde Jonas.

»Hvilket?«

»Det, hvor du sagde, at jeg syntes, det var dumt.«

»Det var ikke et godt spørgsmål.«

»Nej. Men så kan man høre, hvad jeg svarer på.«

Han sagde det uden at smile. Nora så på sin telefon. Den havde gemt interviewet og regnen, men ikke Ruths besøg. Pauserne fra interviewet var der også, de steder, hvor Nora ikke havde vidst, hvad hun skulle gøre.

På vejen hjem gik hun alene. Selma skulle hente noget på biblioteket, Adam havde lovet at ringe til Erik, og Jonas blev på pladsen. Nora havde først tænkt, at hun ville blive sammen med ham, men han havde ikke spurgt.

Hun standsede ved vinduet til et tomt butikslokale. I glasset kunne hun se sig selv med tasken og de to optagere. Næste år ville hun søge ind på en skole på den anden side af byen med et værksted for lyd og film. Det havde hun ikke sagt højt endnu, heller ikke til Jonas. Hun havde sagt til sig selv, at hun bare undersøgte mulighederne.

På telefonen fandt hun regnen. Under den kunne man høre en stol, der blev trukket ud. Et lille skrab. Plads til én til.

Hun gemte den lyd i en ny mappe. Hun kaldte den ikke *have* eller *protest*. Hun kaldte den *lørdag*.

Efter læsningen

Hvad ændrer sig, når nogen gør noget sammen?

Mynd til túlkunar: Skoðaðu athafnir persónanna. Hvað sést og hvað þarftu að ályktа? Notaðu textann til að rökstyðja túlkun á samverunni.

T1 **Samtal með eigin rökum.** Veldu eitt atriði úr 1. eða 3. þætti og eitt úr þessum þætti. Notaðu þau til að ræða á dönsku hvernig hugmynd Noru um torgið og fólkið þar breytist. Kennarinn eða félagi spyr nýrrar spurningar sem þú hefur ekki undirbúið. Skráðu á eftir hvort þú breyttir eigin túlkun.

T2 **Þögn í texta.** Svaraðu á dönsku: *Hvorfor fortæller Nora ikke om sine skoleplaner?* Settu fram tvær mögulegar skýringar og sýndu hvað í textanum styður hvora. Hvað bætir spegilmyndin í búðarglugganum við atriðið?

Lestrardagbók: Berðu heiti möppunnar, *lørdag*, saman við heitið *bagved*. Útskýrðu hvað Jonas á við með *»Jeg er ikke imod tomater«* án þess að þýða orð fyrir orð. Skráðu eina spá fyrir framhaldið með vísbendingu.

Aa ORÐ Í SAMHENGI

en brik – taflmaður eða annar leikhlutur
at have noget på hjerte – e-m liggur e-ð á hjarta
ujævn – ójafn
et butikslokale – verslunarrými
være sent på den – vera seinn fyrir
højtidelig – hátíðlegur, alvörugefinn
at trække en stol ud – að draga stól frá borði
at søge ind på en skole – sækja um skólavist

5. ÞÁTTUR

5 Det, der bliver klippet væk

Adam havde taget to slags høretelefoner med til Erik. Den ene slags sad uden på ørerne, den anden inde i dem. Erik valgte dem, der var størst.

»Så kan jeg lade, som om jeg ikke hører naboerne.«

Det var mandag i den tredje uge. Deres første klip var halvandet minut langt, præcis som aftalt. Selma havde fået både koppen og Eriks rettelse med. Der var en lille pause efter *alle er et stort ord*, og Adam syntes, at pausen gjorde hans morfar ældre, end han var.

Han havde ikke sagt det til Selma. Han kunne ikke finde ud af, om det var noget ved klippet eller noget ved ham selv.

Erik lyttede uden at bevæge sig. Da optagelsen sluttede, beholdt han høretelefonerne på.

»Er der mere?« spurgte han.

»Ikke i det her stop.«

»Nå.«

Adam ventede. Han havde ventet meget de sidste uger. Det føltes sjældent som at lave noget, men der skete altid et eller andet, hvis han ikke afbrød for hurtigt.

Erik tog høretelefonerne af. »Det er meget pænt.«

»Pænt godt eller pænt kedeligt?«

»Pænt pænt.«

Adam lo, og det gjorde Erik også. Men ingen af dem havde svaret.

»Er det okay, at vi bruger det?«

»Jeg vil gerne høre stykket om Ellen igen.«

Adam fandt den lange optagelse. Erik fortalte om pigen i den røde trøje. Han sagde, at ingen kunne fange hende, og så lo han på en måde, der næsten ikke kom med på mikrofonen. Adam havde glemt den latter. Deres korte klip lød vigtigt. Det her lød som hans morfar.

»Hvorfor tog I ikke hende med?« spurgte Erik.

»Vi skulle vælge.«

»Det ved jeg godt.«

Adam så på de to sæt høretelefoner. Han havde tænkt, at de skulle vælge mellem den varme erindring og den mere præcise forklaring. Han havde ikke tænkt på, at de også kunne vælge mellem et menneske og en pointe.

»Må vi lave en anden version?«

»Det må I gerne.«

Erik godkendte ikke noget den dag. Han sagde, at han ville høre det nye klip først. Adam skrev det til de andre, mens han ventede på bussen.

Nora svarede: *Vi mødes klokken fire. Jeg har Jonas' interview med.*

På biblioteket sad hun allerede med det ene ben trukket op under sig. Selma havde taget en pose æbler med og lagt dem midt mellem ledningerne. Ingen tog et.

På skærmen lå sporene i forskellige farver. Eriks stemme var blå, Jonas' grøn og deres egne spørgsmål grå. Adam syntes, at den slags orden var beroligende. Så længe man så på skærmen, kunne man næsten tro, at hver stemme holdt sig inden for sit eget felt.

De lyttede til Jonas. Hans stemme sagde, at man kunne komme uden at købe noget. Så kom et lille stykke regn, og derefter sagde han, at ikke alle ville melde sig til en gruppe.

Det var et godt klip. Adam kunne se det på Selma. Hun havde den rynke mellem øjenbrynene, hun fik, når noget virkede, men ikke helt som forventet.

»Hvor er dit spørgsmål?« spurgte hun.

»Hvilket?« sagde Nora.

»Det, han bad om.«

Nora drejede stolen lidt. »Det fyldte meget.«

»Han bad om, at det var med.«

»Han har ikke hørt denne version.«

Adam så fra den ene til den anden. Han kunne have sagt, at de kunne afspille begge versioner for Jonas. Det ville have været en brugbar sætning. I stedet sagde han:

»Når det er min morfar, skal alt det besværlige med.«

Nora blev helt stille.

Selma tog et æble. Hun bed ikke i det.

»Det er ikke det samme,« sagde Nora.

»Hvorfor ikke?«

»Fordi det her spørgsmål får mig til at lyde, som om jeg allerede havde bestemt svaret.«

Adam behøvede ikke sige noget. Det var det værste ved øjeblikket. Hans tavshed kunne gøre arbejdet for ham.

Nora trak høretelefonerne ud af computeren. Ledningen ramte et af æblerne, som rullede hen til Adam. Han standsede det med håndfladen.

»Jeg ved godt, hvad det lyder som,« sagde hun.

Selma lagde sit æble tilbage. »Jeg fik haveforslaget til at lyde som et hegn inde i mit hoved. Før Helle var færdig med at tale. Jeg har ikke engang et klip, jeg kan give skylden.«

Nora så på hende. Adam mærkede, at det ikke længere kun handlede om, at han havde ret. Det var både irriterende og en lettelse.

De arbejdede i næsten en time. Nora satte spørgsmålet ind igen i én version og lavede en anden uden. Begge skulle sendes til Jonas. Adam forklarede Eriks ønske om Ellen, og Selma fandt latteren. De fjernede en forklaring, de selv havde indtalt. Pludselig var der plads.

Da de pakkede sammen, blev Nora ved bordet.

»Du havde ret i det med spørgsmålet,« sagde hun.

Adam nikkede lidt for hurtigt.

»Men du nød det også.«

Han tog sin taske op, satte den ned igen og så på hende.

»Ja,« sagde han.

Det var ikke et ja, der gjorde alt nemt. Nora smilede ikke. Men hun stak ledningen ned i tasken i stedet for at blive ved med at rulle den hårdt rundt om hånden.

På vej hjem ringede Adam til Erik. Han fortalte, at Ellen nu var med, og at de stadig havde beholdt noget om dem, der ikke kom ned i gården.

»Så er der vel plads til begge dele,« sagde Erik.

»Ja. Men vi måtte tage noget af os selv ud.«

Erik sagde ikke noget med det samme. Adam hørte fjernsynet blive skruet ned.

»Det kan også være en hjælp nogle gange.«

I bussens rude lå Adams eget ansigt oven på de huse, de kørte forbi. Han prøvede at se husene uden ansigtet. Det kunne kun lade sig gøre, når der kom mere lys udefra.

Efter læsningen

T1 Samtal yfir fleiri þætti. Veldu tvær af þessum setningum og ræddu á dönsku hvernig þær tengjast: *»Alle er et stort ord«* (2. þáttur), *»Jeg er ikke imod tomater«* (4. þáttur) og *»Men du nød det også«* (5. þáttur). Hvernig getur manneskja haft rétt fyrir sér og samt sært aðra? Notaðu tiltekin atriði úr textanum. Svaraðu einni nýrri spurningu kennara og skráðu eigin niðurstöðu.

T2 Hvað hverfur? Skrifaðu 90–130 orð á dönsku til ritstjóra hljóðgöngunnar. Berðu saman stutta hljóðbrotið um Erik og ósk hans um Ellen. Segðu hvað þú myndir velja og hvers vegna. Þú mátt velja annað en persónurnar gera. Mundu að Erik hefur ekki enn samþykkt nýju útgáfuna.

Lestrardagbók: Hvað getur spegilmynd Adams í strætórúðunni í lokin sagt um hann? Skráðu spá með vísbendingu og orð sem þú skildir út frá samhengi.

Aa ORÐ Í SAMHENGI

en erindring – minning
en rynke – hrukka
en håndflade – lófi
at skrue ned – að lækka hljóðið
en pointe – hér: meginatriði eða boðskapur
at give skylden – að kenna um
at indtale – að tala inn á upptöku
en rude – rúða

6. ÞÁTTUR

6 Dem, der ikke siger noget

Selma havde øvet sig i at sige nej foran spejlet. Det var til en scene fra auditionen, men det virkede også på de beskeder, der blev ved med at komme på hendes telefon.

Kunne hun rette lyden lidt? Kunne hun tage Ruths interview? Kunne hun sende den nye fil til Mads?

Hun kunne godt. Det var problemet.

Torsdag eftermiddag, før mødet om pladsen, skrev hun: *Jeg kan ikke nå mere i dag. Adam sender filen. Nora taler med Ruth. Jeg kommer klokken syv.*

Hun læste beskeden tre gange. Der stod ikke undskyld. Hun sendte den alligevel.

Svaret fra teatret lå øverst i hendes indbakke. Hun havde ikke fået den rolle, hun havde søgt. De tilbød hende at komme med i en gruppe, der arbejdede med lyd bag scenen. Det var venligt. Det var også præcis det, hun allerede gjorde alle andre steder.

Hun satte sig på gulvet med ryggen mod sin seng. Hendes lillesøster kom ind og lagde den skæve skål ved siden af hende.

»Du kan låne den.«

»Til hvad?«

»Det ved jeg ikke. Den kan mange ting.«

Selma satte telefonen i skålen. Den stod på skrå, men den stod.

Klokken syv var mødelokalet næsten fuldt. Nora havde holdt en plads til hende. Adam sad længere fremme med Erik, som havde godkendt det nye klip dagen før. Ruth var der også. Hendes rollator stod, så den ikke spærrede vejen mellem stolene.

Mads satte sig ved døren med en blok. En mand fra havegruppen bød velkommen. Han sagde, at de endnu ikke havde besluttet, hvad der skulle ske. De ville samle ideer til et forsøg. Der var penge til nogle få kasser og planter, men ikke til alt på den store tegning.

Selma så Nora løfte hånden.

»Hvorfor viser tegningen så alt?«

»For at vise mulighederne,« sagde manden.

»Den kan også se ud som en beslutning.«

Han så på tegningen. »Det er en fair kommentar.«

Manden skrev FORSLAG øverst med en tyk tusch. Selma tænkte på den gule streg. Det var mærkeligt, hvor meget en streg kunne bestemme, før nogen havde sat en plante i jorden.

En nabo ville have blomster. En anden ville have plads til cykler. En tredje ville gerne vide, hvem der skulle vande, når folk var væk. Det spørgsmål fik færre hænder op.

Jonas kom ti minutter for sent og blev stående bagest. Nora vinkede mod en tom stol, men han rystede på hovedet. Selma kunne ikke se, om han var træt, eller om han ikke ville sidde midt i det hele.

Ruth fortalte om kanten ved bænken. Hun talte stille, og manden fra havegruppen begyndte at forklare, hvad man normalt gjorde med den slags. Ruth ventede, til han var færdig.

»Det lyder godt. Men jeg var ikke færdig endnu.«

Selma rettede sig op. Hun ville gerne kunne sige det sådan. Ikke højt. Bare så det blev stående.

Ruth fortsatte. Hun ville gerne kunne komme hen til bordet uden at gå hele vejen rundt. Hun ville også gerne have en bænk, hvor man kunne sidde uden at købe noget og uden at være ansvarlig for en tomat.

Jonas smilede bagest i rummet. Nora så det ikke. Hun sad med blikket på sin blok.

En kvinde foran Selma sagde, at det ville være rart, hvis der kom mere liv på pladsen.

»Der er liv,« sagde Nora.

»Ja, men noget for alle.«

Ordet blev hængende. Selma så Adam lægge hånden på kanten af Eriks stol.

»Jeg tror ikke, vi kan love noget for alle,« sagde han. »Men vi kan prøve at gøre plads til flere.«

Det var en god sætning. Selma ville senere kunne huske den næsten ordret. Hun ville også kunne huske, at en person bag hende sukkede, som om de unge gjorde noget enkelt meget besværligt.

De blev ikke enige om en have den aften. De blev enige om at prøve to flytbare plantekasser i seks uger, hvis de, der bestemte over pladsen, gav tilladelse. Helle skulle spørge. Bordet under halvtaget skulle blive under forsøget. Det var en aftale i rummet, ikke et løfte om alle år fremover.

Udenfor stod Jonas og trak sin cykel fri af et stativ.

»Du sagde ikke noget,« sagde Nora.

»Ruth sagde det, jeg ville sige.«

»Du kunne godt have sagt, at du var enig.«

»Ja.«

Han havde ikke en forklaring klar. Selma kunne se Nora lede efter en i hans ansigt.

»Jeg er glad for, at du kom,« sagde hun til sidst.

På vej mod biblioteket fortalte Selma om teatret. Hun gjorde det hurtigt, før hun kunne nå at lave det til

en sjov historie.

»Jeg fik ikke rollen. De vil have mig med på lyd.«

»Det er du jo også god til,« sagde Adam.

»Ja.«

Han så på hende. »Det var vist ikke det, du havde brug for at høre.«

Hun rystede på hovedet.

Nora sparkede til en lille sten. »Vil du sige din tekst for os? Den fra auditionen?«

Selma ville først sige, at det var lige meget. I stedet stillede hun sig under gadelygten og sagde den første replik. *Jeg troede, du ventede på mig.*

Der var ingen musik under den, ingen klipning og ingen rolle, hun kunne få ved at sige den godt.

En bus bremsede længere nede ad gaden. Selma holdt automatisk en pause, ligesom hun ville have gjort med optageren. Så besluttede hun at fortsætte, mens bussen stadig larmede. Replikken behøvede ikke have hele gaden for sig selv. Det var mærkeligt befriende at opdage. Adam og Nora ventede. Selma sagde den næste replik også.

Efter læsningen

En lille scene uden en stor scene.

Mynd til túlkunar: Skoðaðu bilið milli Selmu og hlustendanna. Hvað gæti það sagt um augnablikið? Berðu túlkun þína saman við textann.

T1 **Það sem fólk segir ekki.** Veldu Selmu eða Jonas. Skrifaðu 100–140 orð á dönsku um það sem við getum og getum ekki ályktað af þögn persónunnar. Tengdu við fyrri þátt. Sýndu líka hvernig sjónarhorn sögunnar takmarkar vitneskju lesandans.

T2 **Danska → íslenska.** Íslenskur samstarfshópur spyr hvort búið sé að samþykkja ræktunarreit á torginu til framtíðar. Skrifaðu 60–90 orða svar á íslensku sem greinir á milli hugmyndar, tímabundins fyrirkomulags, skilyrðis og þess sem er enn óákveðið.

Lestrardagbók: Berðu saman *alle* í þessum þætti og hjá Erik í 2. þætti. Útskýrðu orðalagið *»så det blev stående«* þegar Selma bregst við orðum Ruthar. Skráðu spá um Selmu með vísbendingu úr textanum.

Aa ORÐ Í SAMHENGI

at spærre – að loka leið eða vera fyrir
flytbar – færanlegur
en indbakke – innhólf
at være ansvarlig for – að bera ábyrgð á
at bestemme over – að ráða yfir
en tilladelse – leyfi
på skrå – á ská

7. ÞÁTTUR

7 Et sted at begynde

Nora havde altid været god til at finde begyndelser i andres optagelser. En indånding, et skridt, et ord, der kom lidt for tidligt. Hun var dårligere til at finde begyndelsen på det, hun selv skulle sige.

Mandag i den sidste projektuge ventede hun på Jonas ved bordet. Han kom fra arbejde med en plet på ærmet og en pose brød. Han lagde et stykke foran hende, før han satte sig.

»Du ser ud, som om du vil bede om penge,« sagde han.

»Det vil jeg ikke.«

»Så bliver det en god samtale.«

Hun lo, og det hjalp ikke så meget, som hun havde håbet.

Jonas havde hørt begge versioner af sit interview. Han havde valgt den med hendes spørgsmål. Nu var det godkendt til vandringen. Nora havde tænkt, at hun kunne begynde dér, med noget, der allerede var blevet løst. Men så ville de bare tale om optagelsen.

»Jeg vil måske søge ind på den skole med lydværkstedet,« sagde hun. »Næste år.«

»Den på den anden side af byen?«

Hun nikkede.

»Det tager lang tid at komme derhen.«

»Det ved jeg.«

Hun havde ventet på, at han ville sige noget om dem, der blev tilbage. Eller om at tro, at et andet sted var bedre. Hun havde øvet flere svar i hovedet, nogle af dem ret gode.

Jonas brækkede sit brød over.

»Har du været der?«

»Jeg har kun set billeder.«

»Så skulle du måske se det rigtige sted.«

Det var så enkelt, at hun næsten blev vred. Alle de svar, hun havde øvet, kunne ikke bruges.

»Jeg ved heller ikke, om jeg kan komme ind.«

»Nej.«

»Og det er ikke, fordi jeg ikke kan lide at være her.«

Jonas så rundt. Et blad sad fast under det ene bordben.

»Pladsen bliver ikke fornærmet.«

Hun smilede. Så så hun på ham, og han blev mere alvorlig.

»Jeg kunne godt komme til at savne, at du er her tit. Det er noget andet.«

Det var ikke helt den lettelse, hun havde forestillet sig. Det var bedre og sværere. Hun kunne ikke svare med en af sine øvede sætninger, så hun sagde bare, at hun også ville savne ham.

Om onsdagen prøvede gruppen hele ruten. Træet kom først, så passagen, vinduet, pladsen og til sidst bibliotekets trappe. De tre andre unge havde arbejdet på deres egne stop, og Nora hørte nu deres fortællinger for første gang.

Hun havde set dem i værkstedet og lånt deres ledninger. Hun havde også tænkt på deres arbejde som resten af ruten, det, der skulle være rundt om pladsen. Nu blev hun lidt flov over, hvor stor hendes egen lille del havde været inde i hendes hoved. Drengen ved træet havde optaget sin far, der forklarede, hvorfor han altid gik en omvej. Det var ikke en vigtig grund. Han kunne bare lide lyset dér om morgenen. Nora tænkte, at der måske ikke behøvede være vigtigere grunde.

Ved pladsen delte de høretelefoner og stod lidt akavet rundt om bænken. I høretelefonerne begyndte Erik at fortælle. Så kom koppen, Ellen, latteren og den del om dem, der ikke kom ned. Jonas' stemme fulgte efter Noras spørgsmål. Til sidst kom Ruth.

Hun havde sagt ja til et kort interview efter mødet. Hun fortalte om at gå den lange vej rundt om bænken. Så sagde hun, at en have var noget, man kunne passe, men at man også havde brug for steder, hvor ingen spurgte, om man havde husket at vande.

Deres stop var nu to minutter og tyve sekunder. De havde fået lov til at gøre det længere, fordi et af de andre stop var kortere. Alligevel begyndte Adam at skifte vægten fra den ene fod til den anden.

»Det er langt, når man står,« sagde han.

»Det er kort, når man skal sige noget,« sagde Nora.

Selma satte sig på bænken. »Så kan vi måske skrive, at man må sætte sig.«

De lo, men prøvede det. Det ændrede noget. Der var ikke plads til alle på bænken, og Mads foreslog derfor, at teksten også lå på papir ved startstedet. Man skulle kunne vælge en kortere rute eller læse i biblioteket. Det løste ikke alt, men det gav flere måder at være med på.

Da de nåede trappen, læste Selma afslutningen højt. Det var en tekst, hun selv havde skrevet om et sted, der aldrig var helt det samme, når man kom tilbage. Hun havde bedt om at få sin egen stemme med, og de andre havde sagt ja.

For en gangs skyld lyttede Nora uden at tænke på, hvordan stemmen ville se ud på skærmen. Hun kunne høre en lille skælven i Selmas stemme. Hun tænkte ikke, at det skulle klippes væk.

»Skal der være musik?« spurgte Adam bagefter.

Selma rystede på hovedet. »Jeg vil gerne prøve uden.«

Inde i værkstedet fastlagde de den endelige rækkefølge. Helle havde endnu ikke fået svar om plantekasserne. Derfor kunne de ikke afslutte med, at der kom en have. De kunne heller ikke afslutte med, at de havde reddet pladsen.

Nora skrev en sætning: *Nu har stedet fået en stemme.*

Hun læste den. Adam læste den. Ingen sagde noget.

Så stregede hun sætningen ud og skrev: *Vi har hørt nogle af stedets stemmer.*

»Det lyder mindre som en filmtrailer,« sagde Selma.

»Det må vi leve med,« sagde Nora.

På vej ud viste hun dem skolens hjemmeside. Hun sagde, at hun ville tage hen og se værkstedet en dag. Adam spurgte, om der var ordentlige stole. Selma spurgte, om Nora ville have selskab.

Det sidste spørgsmål havde Nora ikke øvet et svar på. Hun behøvede heller ikke øve sig.

»Ja,« sagde hun. »Det vil jeg gerne.«

Efter læsningen

T1 Íslenska → danska. Skrifaðu 70–100 orða kynningu á dönsku fyrir gesti út frá þessu erindi: „Hljóðgangan fer fram á laugardaginn. Við stoppið á torginu má setjast á bekk ef pláss er. Þar er lengra hljóðbrot en við sum hin stoppin. Prentaður texti fæst við upphaf göngunnar á bókasafninu. Gestir mega velja styttri leið eða lesa þar inni. Enn er ósvarað hvort leyfi fæst fyrir tímabundnum plöntukössum.“ Lofaðu engu sem erindið segir ekki.

T2 Endurskoðuð lokasetning. Berðu saman setningarnar *»Nu har stedet fået en stemme«* og *»Vi har hørt nogle af stedets stemmer«*. Ræddu á dönsku hvað breytist í merkingu og hver fær hlutverk í hvorri setningu. Tengdu við heiti sögunnar og eitt eldra atriði.

Lestrardagbók: Hvaða svar frá Jonasi kom Noru á óvart? Rökstyddu með textanum. Skráðu spá fyrir lokaþáttinn og orðið eða orðasambandið sem hjálpaði þér mest við lesturinn.

Aa ORÐ Í SAMHENGI

en indånding – innöndun
en omvej – hjáleið
akavet – vandræðalegur, óþægilegur
selskab – hér: félagsskapur
at blive fornærmet – að móðgast
at skifte vægten – að færa líkamsþungann
en skælven – titringur

8. ÞÁTTUR

8 Efter den sidste lyd

Der kom fjorten besøgende om lørdagen. Adam havde ventet flere, indtil han så fjorten mennesker stå i bibliotekets lille indgang. Så havde han et øjeblik ønsket sig færre.

Erik var kommet i en jakke, Adam ikke havde set før. Ruth stod ved bordet med de trykte tekster. Jonas kom med en af sine venner. Ingen havde taget skakbrættet med, selv om Selma havde foreslået det som en slags billet.

Mads forklarede ruten. Man kunne gå sammen med gruppen, begynde senere eller blive inde og læse. Adam skulle vise vej på den første del. Nora havde udstyret, og Selma skulle læse sin tekst ved trappen til sidst. De andre projektdeltagere stod ved deres egne stop.

Det gik næsten som planlagt. Ved træet kørte en lastbil forbi, netop da optagelsen begyndte. Ved vinduet var lyset slukket, selv om fortællingen handlede om, at det altid var tændt om aftenen. En lille dreng spurgte, om historien så var forkert.

»Det er formiddag,« sagde hans far.

Drengen tænkte over det og var tilfreds. Adam ville ønske, at alle spørgsmål kunne få et så kort svar.

Ved pladsen satte Erik sig på bænken. Ruth satte sig ved siden af ham. To besøgende stod under halvtaget, og resten fordelte sig langs kanten. Nora hjalp en kvinde med at finde den rigtige lyd på afspilleren. Kvinden havde først sagt, at hun godt kunne selv, men nu rakte hun den frem uden at sige noget.

Adam stod bag Erik. Han havde hørt klippet så mange gange, at han kunne se rækkefølgen for sig: porten, koppen, Ellen, latteren, rettelsen. Alligevel lyttede han efter latteren, som om den kunne være blevet væk siden i går.

Da klippet sluttede, tog Erik høretelefonerne af og så på halvtaget.

»Det var nok dér, porten var,« sagde han.

Adam skulle til at nikke, men ventede.

»Eller lidt længere henne,« tilføjede Erik. »Det kan jeg ikke få til at passe.«

»Du behøver ikke bestemme det i dag.«

Erik kiggede på ham. »Det var godt at høre Ellen igen.«

»Det er jo dig, der fortæller.«

»Ja. Det var det, jeg mente.«

Adam var ikke sikker på, at det var hele forklaringen, men han spurgte ikke videre. Et øjeblik sagde ingen af dem noget. På bordet under halvtaget lå en våd handske, som ingen tog.

En pige fra en yngre klasse kom hen til Nora. Hun havde hørt deres stop sammen med sin mor.

»Det er lidt langt,« sagde hun.

Adam mærkede, at han ville forsvare det. Nora så også ud, som om hun havde et svar klar.

»Hvor mistede du lysten til at høre videre?« spurgte Nora i stedet.

Pigen pegede usikkert på afspilleren. »Jeg ved det ikke. Jeg ville bare høre regnen mere.«

Selma, som stod ved siden af, smilede. »Det ville jeg også.«

De skrev det ned. De skrev ikke, at alle ville have mere regn.

Helle kom hen over pladsen, da gruppen skulle videre. Hun havde fået tilladelse til forsøget med de to plantekasser. Kasserne kunne komme om to uger. Hun så først på Nora, så på Jonas.

»Bordet bliver, som vi aftalte. Men vi skal stadig finde den bedste vej forbi bænken.«

Ruth løftede hånden. »Så prøver vi den med mig, før I siger, at den er god.«

Jonas nikkede. Adam kunne se, at Nora var glad, men også at hun ikke havde fået noget, der kunne stå som SLUT på en skærm. Seks uger var seks uger. Bagefter skulle nogen tage stilling igen.

Ved bibliotekets trappe stillede Selma sig på det nederste trin. Hun havde et foldet papir i hånden. Adam vidste, at hun kunne teksten, men hun havde valgt at have papiret alligevel.

»Et sted bliver ikke tomt, fordi vi ikke kender dem, der bruger det,« begyndte hun. »Og det bliver ikke vores, bare fordi vi har lært at sige dets navn.«

Der var ikke meget bevægelse omkring hende. En cyklist kørte forbi. Et barn tabte en vante. Selma standsede et øjeblik, mens faren samlede den op, og fortsatte så.

Hun læste om det, man kunne høre, og det, man ikke kunne optage. Om en stol, der blev trukket ud, og om en sætning, der havde brug for den næste sætning. Til sidst lod hun papiret falde ned langs siden.

»Når lyden slutter, er stedet her stadig.«

Folk klappede. Ikke som regnen. Mere forsigtigt og lidt forskudt. Selma bukkede ikke. Hun så på Nora og Adam og pustede ud.

Mandag ryddede de op i værkstedet. Mads gemte de godkendte filer til bibliotekets lydvandring, og resten af optagelserne blev slettet, som de havde lovet. Nora tog den første gule tegning ned fra væggen. Selma ville gemme den, ikke som et rigtigt kort, men som noget, hun engang havde troet.

Adam spurgte til teatret.

»Jeg har sagt ja til at prøve lydgruppen én gang,« sagde Selma. »Og jeg har meldt mig til en åben scene. Så ser vi.«

Udenfor gik Nora foran dem med sit eget kort på telefonen. De skulle hen og se skolen. Hun gik forkert ved det første kryds og begyndte at grine, før nogen nåede at sige noget.

Da de senere kom tilbage gennem kvarteret, sad en kvinde i en grøn frakke under halvtaget. Hun spiste et æble og læste en bog. Ingen af dem kendte hende. Selma sænkede farten, men tog ikke sin optager frem.

Nora løftede hånden en smule, da kvinden så op. Kvinden nikkede og vendte tilbage til sin bog. Det var ikke begyndelsen på et interview.

De gik forbi. Der var noget at tale om, og der var også bare en vej hjem.

Efter læsningen

T1 Heildartúlkun. Skrifaðu 180–230 orð á dönsku fyrir leshring sem hefur lokið sögunni. Veldu spurninguna *Hvem får lov til at fortælle om et sted?* eða *Kan man høre til et sted og samtidig være på vej væk?* Notaðu að minnsta kosti þrjú atriði úr þremur ólíkum þáttum. Nefndu aðra mögulega túlkun eða takmörkun eigin niðurstöðu.

T2 Nýtt sjónarhorn. Skrifaðu 120–160 orða atriði á dönsku frá sjónarhorni konunnar í grænu kápunni. Hún á sitt eigið erindi á torginu og hefur sínar skoðanir. Hún veit ekki hvað ungmennin hugsa eða hvað verkefnið snerist um nema hún komist að því í atriðinu þínu. Haltu því sem gerist í lok sögunnar: hún situr undir skýlinu með epli og bók, hópurinn gengur fram hjá, Nora lyftir hendi lítillega og konan kinkar kolli og les áfram. Flyttu tvær setningar úr atriðinu og útskýrðu eina áherslu eða þögn sem skiptir máli.

T3 Einstaklingssamtal um heildina. Kynntu túlkun úr T1 munnlega á dönsku í um tvær mínútur með stikkorðum. Svaraðu nýrri spurningu og endursegðu aðra túlkun af sanngirni áður en þú bregst við henni.

Lestrardagbók: Lestu fyrstu spá þína aftur. Hvað breyttist og hvaða atriði breytti því? Veldu eitt orð eða orðasamband sem hefur fengið nýja merkingu fyrir þér. Skrifaðu líka hvað höfðaði til þín í sögunni og hvað ekki.

Aa ORÐ Í SAMHENGI

at fordele sig – að dreifa sér
forskudt – hér: ekki alveg samtímis
en åben scene – opið svið, viðburður þar sem hver sem er getur komið fram
at være på vej væk – vera á förum
en afspiller – spilari
at tage stilling – að taka afstöðu
at høre til – að tilheyra, eiga heima meðal annarra

Orð og setningar Viðaukar A–D

VIÐAUKI A Brú

Setningar sem nýtast

A

Notaðu þetta yfirlit þegar þig vantar setningu. Leggðu það síðan til hliðar og prófaðu setninguna í nýju samtali. Fleiri svör en dæmin geta passað.

Kennarinn les eða spilar hlustunarefnið sem merkt er við hvern flokk.

Í ÞESSUM VIÐAUKA

- Úr dönsku yfir á íslensku 189
- Úr íslensku yfir á dönsku 190

Úr dönsku yfir á íslensku

Að kynna sig fyrir félaga · 1. kafli

Hlustun í kennslustund: **BR-AP-A01**.

Danska	Íslenska	Dæmi um svar
Hej!	Hæ!	Hej!
Hvad hedder du?	Hvað heitir þú?	Jeg hedder Mika.
Jeg hedder Mika.	Ég heiti Mika.	Hej, Mika!
Jeg kan godt lide musik. Og du?	Ég hef gaman af tónlist. En þú?	Jeg kan godt lide at tegne.
Jeg kan godt lide at tegne.	Mér finnst gaman að teikna.	Jeg kan også godt lide at tegne.

Merkingin ræður orðalaginu. *Jeg kan godt lide musik* verður *Ég hef gaman af tónlist* og *Jeg kan godt lide at tegne* verður *Mér finnst gaman að teikna*. Íslenska og danska nota ekki alltaf sömu orð í sömu röð.

Að biðja félaga eða kennara um hjálp · 1.–2. kafli

Hlustun í kennslustund: **BR-AP-A02**.

Danska	Íslenska	Dæmi um svar
Kan du hjælpe mig?	Geturðu hjálpað mér?	Ja.
Jeg forstår ikke.	Ég skil ekki.	Félaginn sýnir dæmi eða útskýrir.
Kan du sige det igen?	Geturðu sagt þetta aftur?	Side to.
Kan du tale langsommere?	Geturðu talað hægar?	Side to.
Hvad betyder det?	Hvað þýðir þetta?	Nafn. (Spurt var um *navn*.)
Hvilken side?	Hvaða blaðsíða?	Side to.
Hvad skal jeg skrive?	Hvað á ég að skrifa?	Et spørgsmål.

Svarið við hjálparbeiðni fer eftir því hvað vantar. Sá sem svarar hægar breytir hraðanum en ekki upplýsingunum.

Að finna tíma og stað með félaga · 3. kafli

Hlustun í kennslustund: **BR-AP-A03**. Í dæmunum er átt við tímann eftir hádegi.

Danska	Íslenska	Dæmi um svar
Hvor mødes vi?	Hvar hittumst við?	I lokale seks.
Hvornår mødes vi?	Hvenær hittumst við?	Klokken halv fire.
Klokken halv fire.	Klukkan hálffjögur (15.30).	Halv fire?
Er det rigtigt?	Er það rétt?	Ja.
Klokken tre, ikke to.	Klukkan þrjú, ekki tvö.	Klokken tre?

Et lokale er stofa eða rými. *Lokalet* merkir *stofan* og *lokaler* merkir *stofur*.

Að þiggja boð eða afþakka hjá félaga · 4. kafli

Hlustun í kennslustund: **BR-AP-A04**.

Danska	Íslenska	Dæmi um svar
Vil du være med?	Viltu vera með?	Ja tak.
Ja tak.	Já takk.	Her er plads.
Nej tak.	Nei takk.	Vi tegner her. Vil du være med?
Jeg vil gerne tegne.	Mig langar að teikna.	Her er plads.

Þú mátt afþakka. Félaginn getur þá boðið annað.

Úr íslensku yfir á dönsku

Það sem þú vilt gera	Danska
Heilsa félaga.	Hej!
Segja hvað þú heitir.	Jeg hedder …
Spyrja félagann sömu spurningar.	Og du?
Segja að þú skiljir ekki.	Jeg forstår ikke.
Biðja um hjálp.	Kan du hjælpe mig?
Biðja félaga að segja þetta aftur.	Kan du sige det igen?
Spyrja hvað á að skrifa.	Hvad skal jeg skrive?
Spyrja um tíma.	Hvornår mødes vi?
Spyrja um stað.	Hvor mødes vi?
Segja að þið hittist í stofu sex.	Vi mødes i lokale seks.
Leiðrétta tímann: klukkan þrjú, ekki tvö.	Klokken tre, ikke to.
Bjóða félaga að vera með.	Vil du være med?
Spyrja um blaðsíðu.	Hvilken side?
Þiggja boð.	Ja tak.
Afþakka boð kurteislega.	Nej tak.

Veldu eina spurningu um tíma eða stað og eitt svar. Búðu til stutt samtal við félaga. Félagi þinn breytir einu atriði, til dæmis tíma eða stað. Hlustaðu og svaraðu aftur.

VIÐAUKI B 8. bekkur

Setningar og orð sem hjálpa

Finndu það sem þú vilt gera

B

Hér er málið úr köflum 5–12. Fyrst koma íslenskar hugmyndir með dönskum setningum, síðan dönsk orð í samhengi. Í lokin eru dagar, tölur, tími og málatriði.

Veldu tvær setningar, æfðu þær upphátt og lokaðu bókinni. Hlustaðu á svar félagans áður en þú spyrð áfram. Hljóðnúmerin vísa í æfingar kaflanna.

Í ÞESSUM VIÐAUKA

- Frá íslensku til dönsku 191
- Frá dönsku til íslensku 193
- Dagar, tölur, fjöldi og tími 194
- Lítil málatriði sem gera mun 194

Frá íslensku til dönsku

Kynnast og halda samtali áfram · 5. kafli

HLUSTUN B1-C01-A03

Þú vilt segja eða spyrja	Danska
Hvað heitir þú?	Hvad hedder du?
Ég heiti Alex.	Jeg hedder Alex.
Hvar býrðu?	Hvor bor du?
Ég bý á Akureyri.	Jeg bor i Akureyri.
Hvað finnst þér gaman að gera?	Hvad kan du lide at lave?
Mér finnst gaman að teikna.	Jeg kan godt lide at tegne.
Hvað hlustarðu á?	Hvad lytter du til?
En þú?	Og du?

Við *Jeg kan godt lide at tegne* passar *Hvad tegner du? Og du?* gefur félaganum orðið þegar sama spurning á við.

Biðja um hjálp og staðfesta · 5., 6., 9. og 12. kafli

HLUSTUN B1-C05-A03

Þú vilt segja eða spyrja	Danska
Geturðu sagt þetta aftur?	Kan du sige det igen?
Áttu við klukkan níu, ekki hálfníu?	Mener du klokken ni, ikke halv ni?
Áttu við …?	Mener du …?
Ég veit það ekki. Ég skal spyrja.	Det ved jeg ikke. Jeg spørger lige.
Ég veit það ekki enn.	Det ved jeg ikke endnu.

Endurtaktu tíma, stað eða fjölda. Ef þú veist ekki svarið skaltu segja það svo félaginn geti spurt einhvern annan.

Semja um fund og undirbúning · 6. og 7. kafli

HLUSTUN B1-C02-A03

Þú vilt segja eða spyrja	Danska
Hvar eigum við að hittast?	Hvor skal vi mødes?
Hvað á ég að taka með?	Hvad skal jeg tage med?
Taktu jakka með.	Tag en jakke med.
Mundu eftir nestinu þínu.	Husk din madpakke.
Ég kemst ekki fyrr en klukkan fjögur.	Jeg kan først komme klokken fire.
Hentar það þér?	Passer det dig?

Staðfestu með *Så kommer jeg …* og bættu við stað og tíma úr þínu samtali.

Bjóða, samþykkja og velja annan kost · 7. og 11. kafli

HLUSTUN B1-C03-A03

Þú vilt segja eða spyrja	Danska
Langar þig að spila eftir skóla?	Har du lyst til at spille efter skole?
Ég vil gjarnan vera með.	Jeg vil gerne være med.
Ég get það ekki í dag.	Det kan jeg ikke i dag.
Hvað með morgundaginn?	Hvad med i morgen?
Ég vil frekar teikna.	Jeg vil hellere tegne.
Það hentar mér.	Det passer mig.
Þá breytum við áætluninni.	Så ændrer vi planen.

Þú mátt segja nei og leggja til annað. Athugaðu upphaf og lok áður en þið ákveðið áætlunina. Vilji og laus tími eru ekki það sama.

Panta og spyrja um mat · 8. kafli

HLUSTUN B1-C04-A03

Þú vilt segja eða spyrja	Danska
Ég ætla að fá brauðbollu.	Jeg vil gerne have en bolle.
Hvað er í súpunni?	Hvad er der i suppen?
Eruð þið með eitthvað án kjöts?	Har I noget uden kød?
Eitt glas af vatni, takk.	Et glas vand, tak.
Tvær samlokur, takk.	To sandwiches, tak.
Þá ætla ég að fá …	Så vil jeg gerne have …
Er pöntunin rétt?	Er bestillingen rigtig?

Athugaðu *Antal + mad – Antal + drikke – Pris*. Spurðu um innihaldið og hvað sé til áður en þú velur annað.

Finna leið og athuga ferð · 9. kafli

HLUSTUN B1-C05-A03

Þú vilt segja eða spyrja	Danska
Gakktu beint áfram.	Gå ligeud.
Beygðu til vinstri.	Drej til venstre.
Beygðu til hægri.	Drej til højre.
Farðu til baka að torginu.	Gå tilbage til torvet.
Er önnur leið?	Er der en anden vej?
Er leið án trappa?	Er der en vej uden trapper?

Þú vilt segja eða spyrja	Danska
Leiðin er lokuð.	Vejen er lukket.
Hvað tekur það langan tíma?	Hvor lang tid tager det?

Hægri og vinstri ráðast af því í hvaða átt maður gengur. Byrjaðu á að finna upphafsstaðinn.

Biðja um leyfi og taka á móti gestum · 10. og 12. kafli

Hljóðæfing: B1-C06-A03 / B1-C08-A03.

Þú vilt segja eða spyrja	Danska
Má ég nota eldhúsið?	Må jeg bruge køkkenet?
Já, til klukkan átta.	Ja, til klokken otte.
Hvar á ég að setja skóna mína?	Hvor skal jeg stille mine sko?
Hvenær borðið þið?	Hvornår spiser I?
Velkomin í skólann okkar.	Velkommen til vores skole.
Hér megið þið setja töskurnar ykkar.	Her kan I stille jeres tasker.
Hvað langar ykkur að vita?	Hvad vil I gerne vide?

Spurðu um leyfi með *Må jeg ...?* Hlustaðu líka eftir takmörkun: leyfi getur gilt aðeins til ákveðins tíma.

Frá dönsku til íslensku

Skilja lykilorðið í samhengi

Orðin eru í stafrófsröð. Heiti máltíða eru oft notuð án greinis. Talan aftast vísar í kaflann.

Danska	Merking hér	Dæmi · kafli
en afgang – afgange	brottför	Afgang fra Skole. ·9
aftensmad (en)	kvöldmatur	Hvornår spiser I aftensmad? ·10
en ankomst – ankomster	koma, komutími	Ankomst til Museum. ·9
en frokost – frokoster	hádegismatur	Jeg spiser frokost i skolen. ·8
gratis adgang (en adgang)	ókeypis aðgangur	Der er gratis adgang. ·11
hver vej	hvora leið	Bussen koster 10 kr. hver vej. ·11
i alt	samtals	Billet, transport, i alt. ·11
i stedet	í staðinn	Vi går turen efter frokost i stedet. ·6
i tvivl	í vafa	Spørg os, hvis I er i tvivl. ·12
lukket / åben – åbent	lokaður / opinn	Køkkenet er lukket. ·10
med / uden	með / án	Med ost, uden kylling. ·8
morgenmad (en)	morgunmatur	Morgenmad klokken 7:30. ·8
som regel	yfirleitt	Vi spiser som regel klokken syv. ·10
stadig	enn, eftir sem áður	Vi mødes stadig klokken tre. ·7
udsolgt	uppselt	Den er desværre udsolgt. ·8
Vi har ikke flere.	Við eigum ekki fleiri.	Vi har ikke flere æbler. ·8
en ændring – ændringer	breyting	Der er en ændring. ·11

Frokost er hádegismatur á dönsku. Ókeypis aðgangur þýðir ekki ókeypis ferð. Haltu brottför og komu aðskildum og athugaðu bæði það sem breytist og það sem helst.

Orð geta haft ólík hlutverk

Danskt dæmi	Íslensk merking
Jeg kan spille guitar.	Ég kann að spila á gítar.
Jeg kan komme klokken fire.	Ég kemst klukkan fjögur.
Først tager vi bussen.	Fyrst tökum við strætó.
Jeg kan først komme klokken et.	Ég kemst ekki fyrr en klukkan eitt.
Jeg går hjem.	Ég fer heim.
Jeg er hjemme.	Ég er heima.

Kan sýnir kunnáttu eða möguleika; *først* sýnir röð eða merkir „ekki fyrr en“. *Hjem* sýnir ferð heim, *hjemme* að vera heima.

Dagar, tölur, fjöldi og tími

Dagar úr verkefnunum: *mandag* mánudagur, *tirsdag* þriðjudagur, *onsdag* miðvikudagur, *torsdag* fimmtudagur, *fredag* föstudagur, *lørdag* laugardagur. Segðu *på lørdag* um næsta laugardag.

Verð úr hljóðinu í 8. og 11. kafla: *ti* 10, *femten* 15, *tyve* 20, *femogtyve* 25, *tredive* 30, *femogfyrre* 45. Verðin eru í dönskum krónum.

Dæmi	Merking eða tölustafir
en sandwich / et glas	ein samloka / eitt glas
to sandwiches / to glas	tvær samlokur / tvö glös
tretten år / fjorten år	þrettán ára / fjórtán ára
tredive kroner	30 danskar krónur (DKK)
klokken otte	08:00 eða 20:00 eftir samhengi
kvart over otte	08:15 eða 20:15
halv ni	08:30 eða 20:30
kvart i ni	08:45 eða 20:45
klokken ni	09:00 eða 21:00

Í *halv ni* er hálftími í níu, eins og í íslensku „hálfníu“. Staðfestu með *Mener du otte tredive?* ef þarf. Samhengið sýnir hvort talað sé um morgun eða kvöld. Í ferðaáætlun gera tölustafir upplýsingarnar skýrari.

Lítil málatriði sem gera mun

- **Sögnin heldur sömu mynd:** *Jeg spiller – du spiller – vi spiller – de spiller.* Þú breytir því hver spilar, en *spiller* helst óbreytt.
- **Nafnháttur eftir kan og vil:** *kan komme, vil spille*. Í *har lyst til at tegne* lærirðu *til at* með orðasambandinu.
- **Áhugamál:** *Jeg kan godt lide musik* en *Jeg kan godt lide at tegne*. Ekki setja *at* á undan nafnorðinu *musik*.
- **Eignarorð:** *min bog, mit værelse, mine sko. En bog → min bog; et værelse → mit værelse; mine* í fleirtölu. Íslenskt kyn segir ekki alltaf til um danska greininn.
- **Einn eða fleiri:** *Du kan stille din taske her* en *I kan stille jeres tasker her*. Danska *I* sem merkir „þið“ er með stórum staf.
- **Tími fremst:** *Vi tager bussen på lørdag* verður *På lørdag tager vi bussen*. Sögnin kemur á undan *vi*, líkt og í „Á laugardaginn tökum við strætó“.

Veldu eina setningu sem þú kannt og eina sem þú vilt muna betur. Prófaðu þær við nýjar aðstæður.

VIÐAUKI C 9. bekkur

Orð og orðasambönd

Ord og vendinger

C

Í ÞESSUM VIÐAUKA

- Finndu það sem þú þarft að segja 195
- 13 Að segja frá · At fortælle 195
- 14 Að skýra misskilning · At afklare en misforståelse 196
- 15 Að segja skoðun sína · At sige sin mening 196
- 16 Að breyta ferð · At ændre en tur 196
- 17 Að leggja fram tillögu · At foreslå 197
- 18 Að spyrja um tækifæri · At spørge om en mulighed 197
- 19 Að túlka sögu · At fortolke 197
- 20 Að skipuleggja saman · At planlægge sammen 197
- Hver talar við hvern? 198
- Leitaðu eftir orði 198
- Íslenska leiðin inn 198

Finndu það sem þú þarft að segja

Hver hluti hér fylgir kafla með sama númeri. Veldu orð eftir aðstæðum. Íslenska merkingin á við dæmið; hún er ekki alltaf eina þýðingin. Íslenska leiðin inn er aftast. Æfðu með félaga og skiptu um hlut, tíma eða ástæðu.

Hljóðtilvísanirnar vísa í framburðaræfingu hvers kafla; nýju dæmin hér eru ekki í upptökunum. Ekki skrifa dönsku orðin eins og þau hljóma á íslensku.

13 Að segja frá · At fortælle

Danska	Íslenska í þessu samhengi
I går tog vi bussen.	Í gær tókum við strætó.
Først ventede vi.	Fyrst biðum við.
Så fandt jeg tasken.	Svo fann ég töskuna.
Hvad skete der bagefter?	Hvað gerðist næst?
Det ved jeg ikke.	Það veit ég ekki.
Til sidst gik vi hjem.	Að lokum fórum við heim.

Aðstæður: Þú segir félaga frá týndum hlut. *Jeg fandt min jakke ved døren.* Félaginn spyr: *Hvem havde lagt den der?* Ef þú veist það ekki er *Det ved jeg ikke* rétt og heiðarlegt svar.

GAGNLEGAR SAGNMYNDIR *tager — tog; finder — fandt; går — gik; venter — ventede.* Á eftir *I går* kemur sögnin strax og síðan *jeg*: *I går fandt jeg bogen* — í gær fann ég bókina.

Nafnorð: *en taske — tasken — tasker*; taska. *En bog — bogen — bøger*; bók. Nýtt dæmi: *Der ligger to bøger i tasken.* Hljóð: B2-C01-A04.

14 Að skýra misskilning · At afklare en misforståelse

Danska	Íslenska í þessu samhengi
Hvad mener du?	Hvað áttu við?
Jeg troede, at vi skulle mødes her.	Ég hélt að við ættum að hittast hér.
Det var ikke det, jeg mente.	Ég átti ekki við það.
Skal vi finde en anden dag?	Eigum við að finna annan dag?
Passer det dig?	Hentar það þér?

Aðstæður: Félagi segir *Jeg kommer senere.* Þú þarft nákvæman tíma: *Mener du klokken to eller senere end det?* Hann svarar: *Jeg kan være der halv tre.* Þú staðfestir: *Så mødes vi halv tre, ikke?*

En aftale — aftalen — aftaler merkir samkomulag eða fyrir fram ákveðinn tíma: *Vi har en aftale klokken tre. Vi har ikke aftalt et tidspunkt* merkir að tíminn sé enn óákveðinn.

Fordi tengir ástæðu: *Jeg går nu, fordi jeg skal nå bussen.* Með neitun: *Jeg kommer ikke, fordi jeg ikke har tid.* Í rituðu máli kemur *ikke* á undan sögninni á eftir *fordi*: *fordi jeg ikke har tid; fordi jeg ikke kan komme*. Hljóð: B2-C02-A04.

15 Að segja skoðun sína · At sige sin mening

Danska	Íslenska í þessu samhengi
Jeg synes, at slutningen er sjov.	Mér finnst endirinn skemmtilegur.
Jeg er ikke enig, fordi …	Ég er ekki sammála af því að …
Hvilken scene tænker du på?	Við hvaða senu áttu?
Den er lettere at forstå end den anden.	Auðveldara er að skilja hana en hina.
Det kan vi se i teksten.	Það sjáum við í textanum.

Aðstæður: Þú mælir með sögu við félaga þinn. *Jeg synes, at den er spændende, fordi vi ikke ved, hvem beskeden er fra.* Hann spyr: *Hvilken besked?* Bentu á ákveðinn stað; segðu ekki bara *Den er spændende.*

En anmeldelse — anmeldelsen — anmeldelser; umsögn. *En scene — scenen — scener*; sena. *Jeg anbefaler historien til en læser, der kan lide små gåder* segir hverjum sagan gæti hentað, ekki að hún henti öllum. Hljóð: B2-C03-A04.

16 Að breyta ferð · At ændre en tur

Bussen er aflyst merkir að ferðin falli niður. *Bussen er forsinket* merkir að henni seinki.

Danska	Íslenska í þessu samhengi
Hvornår går den næste bus?	Hvenær fer næsti strætó?
Gælder billetten også her?	Gildir miðinn líka hér?
Hvor er indgangen uden trapper?	Hvar er inngangurinn án trappa?
Vi skal være der senest klokken to.	Við þurfum að vera komin í síðasta lagi klukkan tvö.
Kan du hjælpe os?	Geturðu hjálpað okkur?

Aðstæður: Þú spyrð starfsmann til vegar. *Vi skal til museet. Går denne bus derhen?* Svarið gæti verið *Nej, I skal tage bussen fra stoppested B.* Staðfestu: *Så skal vi gå til stoppested B?*

En afgang — afgangen — afgange; brottför. *En ankomst — ankomsten — ankomster*; koma á áfangastað. *En billet — billetten — billetter*; miði. Í tímasetningum merkir *før* fyrir, *efter* eftir og *senest* í síðasta lagi: *før klokken to* — fyrir klukkan tvö. Hljóð: B2-C04-A04.

17 Að leggja fram tillögu · At foreslå

Vi foreslår at bruge begge sider — við leggjum til að báðar hliðar verði notaðar. *Vi ved ikke endnu, om det virker* — við vitum ekki enn hvort þetta virkar. Seinni setningin heldur óvissunni til haga.

Aðstæður: Þú kynnir litla tilraun fyrir bekkjarráði. *Tallene viser færre ark, men vi kender ikke årsagen.* Einhver spyr: *Hvad vil I undersøge?* Svaraðu með tiltekinni athugun, til dæmis *Vi vil skrive ned, hvilke opgaver der bliver printet hver uge*.

Et ark — arket — ark; blað. *En side — siden — sider*; hlið eða blaðsíða. Blað getur haft tvær prentaðar hliðar. *Færre ark* er færri blöð; *mindre papir* minni pappír. *Det kræver tid* merkir að eitthvað taki tíma, ekki að það sé ómögulegt. Hljóð: B2-C05-A04.

18 Að spyrja um tækifæri · At spørge om en mulighed

Danska	Íslenska í þessu samhengi
Jeg er interesseret i fotografering.	Ég hef áhuga á ljósmyndun.
Må jeg prøve én gang?	Má ég prófa einu sinni?
Skal jeg tage noget med?	Þarf ég að taka eitthvað með?
Jeg vil gerne vide, om der er plads.	Mig langar að vita hvort það sé pláss.
Skal jeg tilmelde mig på forhånd?	Þarf ég að skrá mig fyrir fram?

Aðstæður: Þú skrifar umsjónarmanni. *Jeg kan komme onsdag, men jeg har ikke et kamera. Kan jeg låne et?* Svar: *Ja, hvis du reserverer det først.* Spurðu hvernig það er gert: *Hvordan reserverer jeg det?*

Et kamera — kameraet — kameraer; myndavél. *Udstyr — udstyret* (et-orð, venjulega án fleirtölu); búnaður: *Skal jeg have udstyr med? En prøvegang — prøvegangen — prøvegange*; prufutími. *Første gang er gratis* lofar aðeins að fyrsta skiptið sé ókeypis. *En tilmelding — tilmeldingen — tilmeldinger*; skráning: *Tilmeldingen lukker fredag.* Hljóð: B2-C06-A04.

19 Að túlka sögu · At fortolke

Aa ORÐ

Historien handler om … – sagan fjallar um …
Fra hendes synspunkt … – frá hennar sjónarhorni …
Det står i teksten, at … – í textanum stendur að …
I min version … – í minni útgáfu …

Aðstæður: Þú útskýrir val Maju. *Hun vil give bogen tilbage. Det står i teksten.* Þegar þú bætir við eigin hugsun segirðu til dæmis *Jeg tror, at hun er bekymret.* Settu túlkun ekki í gæsalappir eins og tilvitnun.

En fortæller — fortælleren — fortællere; sögumaður. *Et spor — sporet — spor*; vísbending. *En slutning — slutningen — slutninger*; endir. Hljóð: B2-C07-A04.

20 Að skipuleggja saman · At planlægge sammen

Hvem gør hvad? — hver gerir hvað? *Jeg kan tage mig af ankomsten* — ég get séð um komuna. *Hvad mangler vi?* — hvað vantar? *Kan du give et eksempel?* — geturðu nefnt dæmi?

Aðstæður: Lesandi skilur ekki drögin þín. Spurðu *Hvilken sætning er uklar?* Hann bendir á lýsinguna á dyrunum. Þú breytir henni og segir: *Vi ændrede teksten, fordi gæsten ikke kendte bygningen.*

En frist — fristen — frister; frestur. *Et bidrag — bidraget — bidrag*; framlag. *En kilde — kilden — kilder*; heimild. *Det er ikke bekræftet endnu* heldur óstaðfestu atriði opnu. Hljóð: B2-C08-A04.

Hver talar við hvern?

Við félaga: *Hej, vil du læse min tekst?* Við umsjónarmann: *Hej. Jeg skriver om prøvepladsen.* Í tölvupósti má byrja á *Kære …* og enda á *Venlig hilsen …* og nafni. Segðu erindið skýrt.

Leitaðu eftir orði

Danska → íslenska (kafli): afgang — brottför (16); aftale — samkomulag (14); anmeldelse — umsögn (15); ankomst — koma (16); ark — blað (17); bidrag — framlag (20); billet — miði (16); bog — bók (13); fortæller — sögumaður (19); frist — frestur (20); kamera — myndavél (18); kilde — heimild (20); scene — sena (15); side — hlið (17); slutning — endir (19); spor — vísbending (19); taske — taska (13); tilmelding — skráning (18); udstyr — búnaður (18).

Íslenska → danska (kafli): blað — ark (17); bók — bog (13); brottför — afgang (16); búnaður — udstyr (18); endir — slutning (19); framlag — bidrag (20); frestur — frist (20); heimild — kilde (20); hlið — side (17); koma — ankomst (16); miði — billet (16); myndavél — kamera (18); samkomulag — aftale (14); sena — scene (15); skráning — tilmelding (18); sögumaður — fortæller (19); taska — taske (13); umsögn — anmeldelse (15); vísbending — spor (19).

Íslenska leiðin inn

Finndu tilganginn og lestu dæmið í hlutanum með sama númeri.

Ég vil …	Byrjaðu á …	Kafli
segja hvað gerðist	*I går … Først …*	13
viðurkenna að ég viti ekki	*Det ved jeg ikke.*	13
skýra óljós skilaboð	*Hvad mener du?*	14
gefa ástæðu fyrir því að ég kemst ekki	*Jeg kan ikke komme, fordi …*	14
rökstyðja skoðun	*Jeg synes …, fordi …*	15
bera saman sögur	*lettere at forstå end …*	15
athuga miða eða leið	*Gælder billetten …?*	16
biðja um hjálp	*Kan du hjælpe …?*	16
leggja eitthvað til	*Vi foreslår at …*	17
greina tölur frá skýringu	*Tallene viser …, men …*	17
fá eitthvað lánað	*Kan jeg låne …?*	18
spyrja um skráningu	*Skal jeg tilmelde mig …?*	18
aðgreina heimild og túlkun	*Det står … / Jeg tror …*	19
taka ábyrgð á verki	*Jeg kan tage mig af …*	20
biðja um skýrari endurgjöf	*Kan du give et eksempel?*	20

Veldu þrjár setningar úr töflunum. Feldu dönskuna, segðu setningarnar við félaga og fáðu raunverulegt svar. Breyttu svo aðstæðunum og prófaðu aftur.

VIÐAUKI D 10. bekkur

Ord og udtryk

D

Í ÞESSUM VIÐAUKA

- Notaðu merkinguna í samhengi 199
- Frá dönsku til íslensku 199
- Flýtileit frá íslensku 201
- Frá íslenskum tilgangi til dönsku 201

Notaðu merkinguna í samhengi

Hér finnurðu orð úr köflum 21–28 þegar þú lest, hlustar, skrifar eða talar. Þýðing er ekki alltaf eitt orð á móti öðru. Finndu fyrst hvað þú vilt gera: spyrja, staðfesta, afmarka (segja til hverra eitthvað nær), túlka eða leggja til. Lestu danska dæmið og hugsaðu um viðtakandann.

Nafnorð eru gefin með *en* eða *et*, síðan með greini og í fleirtölu þar sem það gagnast. Dæmi: *en kilde – kilden – kilder*. Þá geturðu sagt bæði *en god kilde* og *et godt spørgsmål*. Sagnorð eru gefin í mynstri sem þú getur notað.

Frá dönsku til íslensku

Fællesskab · að tilheyra og hlusta (kafli 21)

Et fællesskab – fællesskabet – fællesskaber: samvera, samfélag eða hópur sem fólk tengist. Í kafla 21 merkir orðið meira en að vera í sama herbergi. *Jeg savner et fællesskab, hvor jeg kan stille spørgsmål.* Hér saknar viðmælandinn hóps þar sem hann getur spurt. Svar: *Hvad ville gøre det lettere at være med?*

At høre til: að tilheyra eða eiga sér samastað. *Jeg føler, at jeg hører til på værkstedet.* Þetta er ekki sama merking og *at høre* í *Jeg hører en lyd*. Fyrra dæmið snýst um samveru, það síðara um heyrn.

At føle sig hjemme (*jeg føler mig / du føler dig / hun føler sig hjemme*): að líða eins og heima hjá sér. *Hun føler sig hjemme her* þarf ekki að merkja að hún búi þar. Spurðu *Hvad gør stedet særligt?* ef þú vilt vita hvers vegna. Þýddu orðasambandið í heild, ekki orð fyrir orð.

På nogens vegne: fyrir hönd einhvers. *Jeg kan ikke tale på alles vegne* afmarkar til hverra lýsingin nær. Nemandi getur sagt frá eigin reynslu án þess að vera fulltrúi heillar þjóðar.

Kilde og belæg · heimild og stuðningur (kafli 22)

En kilde – kilden – kilder: heimild. *Hvor kommer oplysningen fra?* spyr um uppruna upplýsinganna. *Ifølge notatet …* merkir „samkvæmt minnisblaðinu …“. Með því orðalagi segirðu hvaðan fullyrðingin kemur; þú segir ekki þar með að heimildin sé óskeikul.

En påstand – påstanden – påstande: fullyrðing. Hún getur verið rétt, röng eða óstaðfest. *Hvad bygger påstanden på?* er eðlileg spurning ritstjóra til fréttamanns.

Et belæg – belægget – belæg: stuðningur eða rök fyrir fullyrðingu. Í umræðu um bókmenntir getur lína eða athöfn stutt túlkun. Í talningarverkefni eru tölur og aðferð viðeigandi gögn. Þótt orðið sé það sama verður skáldsaga ekki staðreyndaheimild um heila þjóð. *Der er ikke belæg for den påstand* þýðir að fullyrðinguna skorti stuðning.

En begrænsning – begrænsningen – begrænsninger: takmörkun. *Vi talte kun ved én udgang* segir hvaða svæði talningin nær yfir. *Det viser ikke nødvendigvis årsagen* merkir að niðurstaðan sýni ekki endilega orsökina.

Pr. deltager: á hvern þátttakanda. *To krus pr. deltager i gennemsnit* lýsir meðaltali. Það segir ekki að hver og einn hafi notað nákvæmlega tvo bolla. Áður en þú miðlar slíku skaltu athuga hvað var talið og hverjir voru taldir með.

Samfund og adgang · samfélag og aðgengi (kaflar 23, 27 og 28)

En kommune – kommunen – kommuner: sveitarfélag. **Et elevråd – elevrådet – elevråd:** nemendaráð. *Hvem kan beslutte det?* spyr um ákvörðunarvald; nafn stofnunar svarar því ekki eitt og sér. Berðu saman hlutverk, ekki aðeins heiti.

Adgang uden trapper: aðgengi án trappa. *Er der adgang uden trapper hele vejen?* spyr um alla leiðina. Þótt byggingin sé opin er ekki víst að tilteknar dyr séu opnar eða að leiðin henti öllum.

En modtager – modtageren – modtagere: viðtakandi. **Et projekt – projektet – projekter:** verkefni. *Hvilke oplysninger har gæsterne brug for?* hjálpar hópnum að velja hvað þarf að miðla.

Aftale og mulighed · samkomulag og möguleiki (kafli 24)

En mulighed – muligheden – muligheder: möguleiki. *Vi kan muligvis låne et rum* er ekki það sama og *Rummet er reserveret*. Sá sem skipuleggur ferð getur svarað: *Hvornår kan du bekræfte det?* Þá biður hann um staðfestingu en ekki nýja ágiskun.

En aftale – aftalen – aftaler: samkomulag; einnig umsaminn tími eða fundur. *Vi har aftalt at mødes ved døren* segir að fólk hafi komið sér saman um það. *At aftale noget med nogen* er að ákveða eitthvað með einhverjum, ekki að gera áætlun einn.

At bekræfte – bekræftede – har bekræftet: að staðfesta. *Kan du bekræfte tidspunktet?* hentar gesti sem þarf að vita hvort tíminn standi. *Bare så jeg er sikker …* merkir „bara svo ég sé viss …“ og kynnir athugun á skilningi. Dæmi: *Bare så jeg er sikker: Mener du halv fem om eftermiddagen?*

Tidligst og senest: *tidligst* = í fyrsta lagi (ekki fyrr en), *senest* = í síðasta lagi (ekki síðar en). *Vi kan tidligst komme klokken fire* útilokar að við komum fyrr. *Svar senest fredag* setur lokafrest. Ef þessum orðum er ruglað saman getur framkvæmanleg áætlun orðið óframkvæmanleg.

Uddannelse og spørgsmål · nám og fyrirspurnir (kafli 25)

Et krav – kravet – krav: krafa eða skilyrði. *Er erfaring et krav eller en fordel?* spyr hvort reynsla sé nauðsynleg eða bara gagnleg. Svarið gæti verið *Det er en fordel, men begyndere kan også deltage.* Láttu þennan mun koma fram þegar þú útskýrir tilboð á íslensku.

En forespørgsel – forespørgslen – forespørgsler: fyrirspurn. **En tilmelding – tilmeldingen – tilmeldinger:** skráning. **En venteliste – ventelisten – ventelister:** biðlisti. *Jeg har sendt en forespørgsel* þýðir hvorki skráningu né öruggt pláss. Athugaðu hvaða staða kemur fram í svarinu.

At være interesseret i: að hafa áhuga á. *Jeg er interesseret i at arbejde med lyd.* **At have prøvet at:** að hafa prófað að. *Jeg har prøvet at klippe en optagelse.* Fyrri setningin lýsir áhuga, sú síðari reynslu; gerðu áhuga ekki að reynslu. Athugaðu líka: *Jeg har prøvet at ringe, men ingen svarede* lýsir tilraun sem bar ekki árangur.

Jeg vil gerne vide, om …: mig langar að vita hvort … Frumlagið kemur á undan sögninni: *… om begyndere kan deltage*. Ef þú spyrð um tíma: *Jeg vil gerne vide, hvornår kurset begynder.*

Fortælling og indvending · túlkun og andmæli (kaflar 26–27)

En fortæller – fortælleren – fortællere: sögumaður. **En synsvinkel – synsvinklen – synsvinkler:** sjónarhorn frásagnar. *Fortælleren ved ikke, hvad Noah tænker* afmarkar vitneskjuna. Bættu ekki hugsun við endursögn bara af því að hún virðist líkleg.

At lægge mærke til – lagde mærke til – har lagt mærke til: að taka eftir. *Jeg lægger mærke til, at hun flytter stolen.* Þetta er athugun. *Det kan betyde, at hun ønsker selskab* er túlkun. Hvort tveggja gagnast, en þú þarft að greina á milli og geta rætt aðra túlkun.

En scene – scenen – scener: atriði (í leikriti eða kvikmynd). **Et nærbillede – nærbilledet – nærbilleder:** nærmynd. *Nærbilledet viser hendes hånd, men ikke hendes ansigt.* Lýstu því sem sést áður en þú túlkar tilfinningar.

En indvending – indvendingen – indvendinger: mótbára eða andmæli. *Det er en vigtig indvending* viðurkennir atriði án þess að fallast á alla niðurstöðu hins. Svaraðu síðan efninu: *Kunne vi ændre tidspunktet?* Þá tengirðu viðurkenninguna við tillögu.

Et forslag – forslaget – forslag: tillaga. *Jeg foreslår, at vi prøver det i to uger.* Tillaga er ekki samþykkt ákvörðun. *Hvornår vurderer vi forsøget?* spyr hvenær tilraunin verði metin. Þannig verður næsta skref skýrt.

Flýtileit frá íslensku

Leitaðu síðan að dæminu í köflunum hér að ofan:

- aðgengi án trappa → *adgang uden trapper* (23 og 28)
- biðlisti → *venteliste* (25)
- fullyrðing → *påstand* (22)
- fyrir hönd → *på nogens vegne* (21)
- heimild → *kilde* (22)
- krafa → *krav* (25); orðin eru skyld
- mótbára → *indvending* (27)
- nemendaráð → *elevråd* (27 og 28)
- samkomulag → *aftale* (24); umsaminn fundur er líka *aftale*
- sjónarhorn → *synsvinkel* (26)
- staðfesta → *bekræfte* (24)
- stuðningur við fullyrðingu → *belæg* (22)
- takmörkun → *begrænsning* (22)
- tilheyra → *høre til* (21), ekki aðeins *høre*
- viðtakandi → *modtager* (28)

Frá íslenskum tilgangi til dönsku

„Ég þarf að heyra þetta aftur.“ Segðu *Kan du sige det igen?* Ef endurtekning dugar ekki skaltu segja *Kan du forklare det på en anden måde?* eða *Hvad betyder ordet her?*

„Ég vil vera viss um að ég hafi skilið.“ Veldu *Har jeg forstået dig rigtigt?* og endursegðu merkinguna. *Så du mener, at gruppen kommer senere?* gefur hinum tækifæri til að leiðrétta.

„Ég er sammála sumu en ekki öllu.“ Segðu *Jeg er enig i målet, men jeg er i tvivl om tiden.* Þannig nefnirðu bæði samþykkið og fyrirvarann.

„Þetta á ekki við um alla.“ Notaðu *Det gælder ikke alle* og gefðu dæmi. *Det afhænger af situationen* hentar þegar aðstæður ráða. *Vi ved ikke, hvad de andre mener* hentar þegar skoðanir annarra vantar. Setningarnar afmarka á ólíkan hátt; þær eiga ekki allar við alls staðar.

„Ég þarf að koma þessu áfram.“ Byrjaðu á *Det vigtigste for jer er …*. Nefndu breytingu skýrt: *Det gamle tidspunkt gælder ikke længere.* Bættu svo við því sem fólk á að gera og fyrirvaranum: *Mød op i gården, men vent på vores bekræftelse af tidspunktet.*

„Ég vil ekki lofa því sem ég veit ekki.“ Segðu *Det skal vi undersøge nærmere* og nefndu hver getur svarað. *Jeg spørger værten, hvilken dør vi skal bruge, og vender tilbage* gagnast betur en óljóst *måske*. Notaðu *Nu har vi fået bekræftet …* aðeins þegar staðfestingin er komin.

Prófaðu án listans. Veldu einn tilgang hér að ofan. Semjið saman nýja spurningu og svar. Félaginn bætir við óvæntu atriði. Endursegðu svarið á íslensku fyrir annan viðtakanda og segðu hvaða upplýsingar þú valdir að flytja áfram.